Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Wied, Gustav.
Titel | Title:	Fædrene æde Druer : Roman.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København ; Kristiania, 1908
Fysiske størrelse | Physical extent:	430 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130024105874

EX LIBRIS
LARS ZACHARIASSEN

62
100.-

med dedik.

Danska Afdelings Dedikationssamling
8° 401

Slægten. Opus 2.

Bangsbo
fra
Haakellet
Sptbr 1908.

GUSTAV WIED

FÆDRENE ÆDE DRUER –

Her Dedication

GUSTAV WIED

FÆDRENE ÆDE DRUER -

ROMAN

Man skal fodre sine Karusser og
gøre sin Whisky stærkere!

KØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI
1908

Published 26. Sept. 1908. Privilege of Copyright in the United States reserved under the Act approved March 3, 1905 by Gustav Wied.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
KØBENHAVN
1971 K. 910

TIL

GEORG BRANDES

I

BEUNDRING OG VENSKAB.

OPTAKTEN

$^{30}/_{8}$.

Grusomme Isidor, hvorfor sad Du hele Tiden og talte med Moder? Mærkede Du ikke, at jeg hele Tiden saa paa Dig henne fra Vinduet og blev blegere og blegere af bare Længsel ligesom en lille syg Blomst, der længes efter Solen? Jeg elsker Dig, Fætter Isidor, jeg elsker Dig, saa jeg kunde skrige! Ved Du, hvad jeg gør om Aftenen, naar jeg kommer i Seng? Jeg tager det Lommetørklæde, som Du tabte forleden Dag ude i Entréen og ikke kunde finde igen, og lægger over mit Ansigt og drømmer om Dig, lige til jeg falder i Søvn, det lugter saa dejligt af din Parfume, og nu har jeg selv købt mig en Flaske Violette Russe ude hos Matrejalist Ingerslev. Aa, lille, søde, rare Fætter Isidor, naar Du kommer og besøger os, er det ligesom Solen, der skinner, og jeg kunde godt sidde hele Tiden paa en Skammel ved dine Fødder og se paa Dig uden at blive træt; men det maa jeg

jo ikke, da Du er gift. Pigebørnene gør Nar af mig, fordi jeg saa gerne vil tale om Dig, saa nu nævner jeg aldrig dit Navn mere, og naar jeg ikke kan lade være, saa gaar jeg hen i en Krog og siger ganske stille for mig selv, »Isidor, jeg elsker Dig!« Og sommetider naar Tyrk og jeg er nede i mit Hus, saa taler jeg højt om Dig, og jeg tror, at Tyrk forstaar mig, for han ser saa bedrøvet lige ind i Øjnene paa mig, og saa græder jeg, og han slikker mig i Ansigtet; hvad bryder jeg mig om at faa Bændelorm; jeg vilde gerne blive syg og dø, for saa vilde de andre nok sende Dig min Dagbog, og Du vilde tænke med Kærlighed paa din lille S, hvis Hjerte er bristet. Men der er én Ting, jeg vil bede Dig om, Isidor, og det er, at Du ikke vil tegne et grinagtigt Billede af mig med brændende Hjerter eller saadan noget paa, som Du plejer, for jeg elsker Dig saa trofast, maa Du tro, at det ikke er til at gøre Nar af; og kan Du ikke lade være at tegne, Isidor, vil Du saa for Guds Aasyn love mig ikke at vise det til Søstrene? Aa, hvor vilde jeg dog gerne blive rigtig syg, for saa fik Du nok Lov af Rosita til at sidde ved min Seng og holde mig i Haanden, naar jeg skulde dø, for Du kan være vis paa, at hvis Rosita blev syg og døde, og Du saa giftede Dig med mig, saa skulde jeg nok være en god Moder for jeres Børn, og jeg skulde hver Dag gaa med dem ud paa Kirkegaarden og fortælle dem om hende; men Ens højeste Ønsker bliver jo aldrig opfyldte her i denne sørgelige Verden. Farvel,

søde, lille, elskede Fætter Isidor, nu skal jeg og Tyrk en Tur ned i Strandskoven.

Din til Døden

S.

Det er sandt, da Du var gaaet, lagde Moder Kort op for at se, om jeg fik den, jeg holdt mest af i Verden; men jeg fik ham ikke. Du kan tro, jeg græd!

Det var naturligvis paa m i n Opfordring, at Moder gjorde det, for hun v e d ingenting naturligvis.

Det var paa Herregaarden Havslundegaard sen Eftermiddag i September.

De fire Søstre stod skjult bag Gardinerne oppe i Fruens store Soveværelse paa første Sal og kiggede ud:

— Han k a n det ikke! Han g ø r det ikke! sagde Anna, der imod Sædvane var Fyr og Flamme.

— Jo, Du skal se, han gør det! nikkede Charlotte.

— Jamen han k a n da ikke . . . for M o r s Skyld!

— Pyt! blæste Frederikke — hvad tror Du, han bryder sig om d e t!

Men den lille, femtenaarige Sofie, den yngste, der var sorthaaret og mørk, medens de andre Søstre var slanke og lyse, traadte bleg af Harme et Skridt tilbage ud paa Gulvet, hendes Hænder var knyttede, og hendes brune Øjne gnistrede:

— G ø r han det, sagde hun — betragter jeg ham ikke mere som min F a r!

— Ha! det ta'r han sig vist let! lo Frederikke.

I det samme lød det stakaandet fra Charlotte:

— Der er Vognen!

Og Pigebørnene for igen til Vinduerne . . .

Men det var kun en Arbejdsvogn, der rumlede over den brolagte Vej mellem Ladegaarden og Borggaarden.

— Er der nogen, der ved, hvor Mor er henne? spurgte Sofie saa.

— Hun har vel lukket sig inde i Kapellet.

— At hun kan holde det Liv ud!

— Det er, fordi hun er en Helt!

— Det er os Børn, hun lever for!

— . . . Men der staar hun jo ovre! udbrød Frederikke pludselig.

— Hvor? Hvor? lød det fra de andre.

— Bag Gardinet i Strygestuen.

— Ja, ved Gud! . . . Lad være med at se derover! . . . Ja, det er Synd, hvis hun opdager, at vi har set hende!

Den lille Sofies Øjne flammede:

— Jeg kunde slaa Far ihjel! sagde hun.

Frederikke pegede ivrig:

— Og se, der staar Olga henne bag Sirenerne!

— Og Ane har lukket Bryggersdøren paa Klem! supplerede Anna.

— Og se Gartneren, han lister rundt ovre under Akasietræerne!

— Og der kommer de tre Gamle ud af Asylet!

— De er ikke bange!

— Nej, for de holder med Mor!

— Det gør vel h e l e Gaarden! nikkede Sofie.

I det samme lød der Smæld af en Pisk og Stampen af Hestehove.

— Der er Vognen!

Pigebørnene stod et Øjeblik i aandeløs Spænding.

— Ved Gud i Himlen, hun sidder der! brast det saa ud af Anna.

— Og i Landaueren! I Mors egen Vogn! supplerede Charlotte.

— Og den er nedslaaet! lød det indigneret fra Frederikke.

Men den lille Sofie sprang ude af sig selv op paa den nærmeste Stol:

— Jeg lukker Vinduet op, sagde hun, hendes Læber dirrede, og Stemmen var tyk af frembrydende Graad — jeg lukker Vinduet op og raaber Tæve til hende!

— Men er Du da gal, Tøs! Anna rev Søsteren ned af Stolen og bort fra Vinduet, som hun allerede havde faaet aabnet og givet et Stød, saa at det fløj klirrende tilbage mod Muren — Du ved jo, at det bare kommer til at gaa ud over Mor!

Sofie sled sig løs og vilde atter frem; og da hun blev standset af de andre, kastede hun sig næsegrus paa Gulvet foran dem og brast ud i en hysterisk Hulken.

Landaueren var imidlertid naaet op foran Hoveddøren, og Kusken slog paa ny et smældende Knald.

Paa Vognens Bagsæde sad »Tæven« opstadset og udsmykket med fjerprydet Hat med Roser og flagrende Baand. De smaa, stikkende sorte Øjne i det ret kønne Ansigt for stadig hid og did rundt til Hovedbygningens Vinduer og Døre; medens de tykke behandskede Fingre nervøst pillede ved Kniplingerne paa det altfor elegante Overstykke; og hendes fede, posede Kinder blev rødere og rødere.

Saaledes sad hun et Par Minutter og ventede, mere og mere ophidset ved Situationen:

— Det var igen et af hans sædvanlige fjollede Paafund, at hun skulde rulle her op og hente ham, i Stedet for at han burde være kørt ned til Økonomibygningen og taget hende paa! Her sad hun til Grin for hele Gaardens Besætning . . . ! Og det kunde ligne ham selv at staa og grine af hende inde bag Vinduet!

Hun syntes i sin Ophidselse at høre Mumlen og Fnisen rundt fra Bygningens halvmørke Hjørner og

Kroge. Og pludselig opdagede hun paa Bænken henne foran »Asylet« de tre Gamle, der ivrig gestikulerende stak Hovederne sammen og hviskede.

— Satans ogsaa, at hun ikke simpelthen havde sagt Nej, da han foreslog, at Vognen skulde køre her op med hende . . . !

Solen var lidt efter lidt sunket ned bag Lindene i Parken. Skyggerne over Gaardspladsen blev længere og længere. Den store røde Bygning, der nu i Aftenskumringen fik en næsten blaasort Tone, laa som uddød. Ikke en Lyd hørtes. Kun af og til lød en lille, klagende Piben fra det aabentstaaende Vindue paa første Sal, som i Trækvinden sagte bevægedes frem og tilbage . . .

En Flok Raager og Krager slog sig skrigende og larmende ned paa Taarntaget.

Fruentimmeret i Vognen for sammen og rettede sin svære Krop:

— Lars, Herren har vist ikke hørt os. Slaa et Knald til!

Kusken rørte sig ikke.

Da huggede hun i rasende Forbitrelse en Hæl ned mod Vognbunden, saa det rungede:

— Kan han ikke høre, Fæ, naar man snakker til ham! Slaa et Knald til, siger jeg!

Men uden at røre paa sig og uden at lystre Ordre brummede Kusken trægt og modvilligt, som var det ham en Overvindelse at aabne Munden:

— Ta' 'en med Ro, bitte Jomfru Helmer; Husbond viser sig nok, naar det passer ham . . .

— —

Lidt efter blev Entrédøren aabnet, og Godsejeren, Hr. Nils Uldahl-Ege, traadte ud. Han var en lille, mager Mand med velplejet hvidt Haar og Skæg; smuk og fin at se til, men med et Par store, vandblaa, upaalidelige Øjne.

— Er det en Manér at la' mig sidde her og vente til Grin for hele Gaarden! skræppede Fruentimmeret i Vognen øjeblikkelig op.

Han glippede nervøst med Øjnene:

— Saa, saa, Mathilde; Du sidder jo rart . . . og her kommer jeg jo. Har Du husket Kufferten?

— Ja, den staar hos Lars.

Uldahl saa sig hurtig og sky omkring. Saa steg han op i Vognen og satte sig ved sin Dames Side. Han fyldte ikke meget der.

Pludselig greb Jomfruen ham haardt i Armen:

— Se, se! sagde hun og pegede over mod Strygestuens Vinduer i østre Fløj — der staar din Frue ovre! Hils paa hende!

Det glimtede ondt i Godsejerens Blik, og han tog Hatten dybt og ceremonielt af. Samtidig fik han et af sine smaa pikante Indfald: Den kære Familie skulde end yderligere ydmyges; Døtrene havde han dog endnu saa nogenlunde Krammet paa!

— Anna! raabte han op mod Vinduet paa første

Sal — Anna og I andre Pigebørn, kom herned og sig pænt Farvel til Far og den gode Jomfru Helmer!

Jomfruen lo haanligt:

— Hæ, de hytter sig sgu nok!

Nils Uldahls Ansigt blev mørkerødt:

— Anna! brølede han saa ganske ubehersket — kom øjeblikkelig herned og tag dine Søstre med!

Men nu drejede Kusken sig halvt om paa Sædet, løftede Pisken til Hatten og sagde med sin sindige Stemme:

— Med Forlov, Husbond, Frøknerne er vist gaaen ud at spadsere.

— Saa—e? Har Du set dem?

— Jo . . .

— Hvor er de gaaet hen?

— De gik for en lille halv Time siden ned ad Strandskoven til.

Uldahl vidste, at Lars løj; men han var glad over ikke at behøve at forfølge Sagen yderligere:

— Det kunde Du jo ha' sagt straks, dit Fæ! . . . Kør saa! . . . Til Stationen! . . . Men lidt hurtig!

Lars strammede Tøjlerne; og Vognen svingede fra Døren.

Da de kørte forbi Bænken foran »Asylet«, skævede Jomfru Helmer om for at se, om de Gamle vilde rejse sig og hilse. Men de var forsvundet. Bænken stod tom.

Saa skudrede hun sig magelig til Rette i den bløde Landauer:

— Nu var der kun Fornøjelserne tilbage!

Ogsaa Nils Uldahl lænede sig lettet mod Vognens Hynder:

— Nu skal vi rigtig ud at more os, lille Mathilde!

— T æ v e ! klang det saa pludselig hen over Gaardspladsen som i et Skrig fra en høj og skinger Pigestemme — N u k ø r e r G o d s e j e r U l d a h l - E g e b o r t m e d s i n . . .

Et Vindue sloges klirrende i. Stemmen blev ligesom h u g g e t over af Lyden.

Man vaagnede paa Havslundegaard som til nyt Liv, naar Godsejeren var bortrejst.

Om det saa var de tre Gamle ovre i Asylet, blev de ligesom yngre og tryggere. De gik rankere over Gaardspladsen, naar de skulde til Maaltiderne i Herskabskøkkenet. Og de tittede ikke sky og fortrykte til Taarnværelset i Stueetagen, hvor »Husbond« residerede.

Ikke at han egentlig paa nogen Maade fortrædigede dem. Tværtimod, han gav dem alt, hvad deres gamle Hjerter begærede: Mad, Klæder, Husly og Brændsel. Men der stod en vond og tung Luft omkring ham. Jomfru Ingwersen paastod, at hendes Astma blev værre, naar Husbond var hjemme. Hun sagde, at hans Nærværelse var at føle, ligesom naar om Sommeren et Tordenvejr laa og rugede nede bag Strandskoven, før det brød løs; man vidste aldrig, hvad det kunde ende med. — Men naar han saa var udengaards, blot kørt til Byen en Eftermiddag, hævedes Trykket straks, og Astmaen bedredes.

Jomfru Ingwersen var firsindstyve Aar og havde tjent Familien Uldahl, siden hun var otte. Hun havde oplevet hele Verdenshistorien, sagde hun; var begyndt som Gaasepige hos Etatsraadens Fader paa Egesborg og var endt som Kammerjomfru hos Etatsraadinden. Og sad nu som Stiftsdame paa Havslunde.

Som Følge af denne sin Alder og Karriére var Jomfru Ingwersen naturligvis selvskreven den fornemste i Asylet.

Efter hende i Aar og Rang sorterede Jomfru Rottbøl. Hun var kun halvfjerds og havde haft fire Børn, der alle var døde. Saa har man prøvet *det* med, sagde hun. Hun havde ernæret sig og Børnene ved Syning. Fædrene saa hun nemlig aldrig noget til efter Katastroferne. Men hun syede og syede. »Syfingeren« paa hendes venstre Haand var endnu ganske sort og prikket af Naalen. Og Børnene fik hun opdraget og skulde nu til at have lidt Glæde og anden Gavn af dem. Men saa gik de hen og døde, den ene efter den anden, førend de endnu havde naaet deres tyvende Aar. Jomfru Rottbøl blev lidt tosset af disse hyppige Dødsfald og skulde paa Fattiggaarden. Men saa friede den rare Fru Uldahl hende fra den Forsmædelse og gav hende Plads i Asylet.

Lavest i Rangen stod Madam Lurvadt. Hun var femogtres og havde været lovformelig gift; hvad hun under visse Ordveksler med Rottbøl var stolt

af. Ellers var der ingen særlig Grund for hende til at pukke paa sit Ægteskab. Hun var kommet til Gaarden som Havekone. Men da hendes Mand var endt med at traktere hende med Slag og derefter lægge hende paa Loftet, medens han selv og hans utugtige Kvindfolk rummesterede i Stueetagen, havde Fru Uldahl i sit Hjertes Godhed taget sig af hende og forbudt Tyrannen at sætte sine Fødder paa Havslunde.

Disse tre Damer var altsaa »Asylets« ærværdige Beboere.

— Ingwersen! Er I gaaet i Seng?

Der blev banket paa. Døren aabnedes, og Frøken Frederikke stak sit blondlokkede Hoved ind.

Asylstuen saa paa denne Tid af Aftenen underlig hemmelighedsfuld ud, stor som den var og kun oplyst af en lille lavstammet Lampe, der stod paa et Bord oppe i Krogen ved Vinduerne. Det første Indtryk man fik af Rummet, var, at det var »draget« til Lig: De hvide Stykker for Vinduerne, de hvide Mure, det hvide Loft og de hvide Senge. Og saa i Halvmørket midt i alt dette hvide de tre smaa mørkklædte Kvinder fimrende rundt paa deres bløde, lydløse Filtsko . . .

— Jeg skulde spørge, om I havde Lyst til at drikke Kaffe med os andre?

— Jamen jøsses, lille Frederikke, vi er jo ved at gaa til Ro . . . ! lød det forskrækket fra Ingwersen.

— Ja, vi er li'e ved at gaa til Ro, lille Frederikke . . . repeterede Rottbøl.

De havde alle tre faaet Kapperne af, og sad nu hver paa sin Stol med Haarnaalene i Munden og flettede »Pindene« for Natten.

Men Madam Lurvadt, det unge Blod, anbragte gesvindt sin Hovedbeklædning paa dens Sted, stoppede Fletningerne op og sagde:

— Ka' vi gaa saaden?

— Javel, kan I saa! Skynd Jer nu bare! Saa løber jeg over og siger, at I kommer . . .

Sandt at sige havde de Gamle ventet paa denne Indbydelse lige siden Aftensmaden. Der plejede altid at være Kaffelystigheder ovre i Herskabsfløjen, naar »Husbond« var rejst ... men til sidst havde de helt opgivet Haabet for den Dag; og uden at meddele sig til hverandre, havde de alle tre haft samme Tanke, at Frøknerne naturligvis ikke kunde faa sig til at lave Lystighed i Aften med den Tort, der var overgaaet deres Mor, at Jomfru Helmer var kommet kørende lige op for Næsen af dem allesammen i Fruens egen Karet . . .

Og nu var alligevel Frøken Frederikke kommet og havde inviteret dem!

Glade og travle fik de Kapperne paa, Tørklæderne over Hovederne og Haandlygten tændt:

— Lurvadt, blæs! kommanderede Ingwersen.

Og Lurvadt blæste Lampen ud; hun havde det meste Vejr tilovers.

Og med Tøfler uden paa Filtskoene balancerede saa »Asylerne« i Gaasegang over den mørke Gaardsplads.

Ingwersen gik i Spidsen med Haandlygten.

Disse »Kaffelystigheder«, der fejrede Godsejerens Bortrejse, holdtes i Køkkenet. Der blev stillet ti Stole op omkring det store, hvidskurede Midterbord, en ved hver Ende og fire ned langs Siderne. Man havde sin bestemte Plads: Fru Uldahl sad øverst ved Bordenden; saa kom Frøkenerne og Pigerne med de Gamle imellem sig; og nederst nede sad, som eneste Herre, Tyrk paa sin Bænk ved Siden af Frøken Sofie. — To store Messingkaffekander gik paa Omgang og Skaale med hjemmebagt Bagværk fra Blikdaaserne i Spisekammeret. Og naar den første Kop var tømt, tændte Frøkenerne deres Piber, og Morskaben begyndte.

— —

Straks Asylerne i Aften kom ind i Køkkenet, saa de, at Fruens Stol ikke var stillet frem.

— Mor har Hovedpine, sagde Anna.

— Vi skulde hilse . . . lagde Charlotte til.

Men de øvrige Stole stod paa deres Pladser. Den store Hængelampe over Bordet lyste med festlig

Glans. Kopperne var sat rundt; og fra de okkergule Vægge skinnede det blanke Kobbertøj.

— Lurvadt, blæs! sagde Ingwersen.

Og Lurvadt blæste lydig Haandlygten ud

Ane Kokkepige kom fra Komfuret med de fyldte Kaffekander.

— Sesaa! sagde hun — Værsgod! Her er Nydelsen!

Men alle saa tænkte de det samme, at det blev vist kun smaat med Glæden i Aften, da Fru Line ikke var her . . .

— Skal vi saa sætte os ind?

Charlotte tog Jomfru Ingwersen under Armen og førte hende til Bords. De andre fulgte tavse efter. Kaffen blev skænket, og Bagværket bødes rundt.

— Sofie! Du glemmer jo Tyrk! sagde Anna.

Men Sofie blev siddende ubevægelig. Hendes Øjne var røde af Graad, og Musklerne om hendes Læber dirrede.

De Gamle skottede hjælpeløst hen mod hende . . .

Saa rejste Frederikke sig og løb hen til Tyrk, der laa i sin Kurv bag Komfuret — han var en stor, hvid- og brun-plettet St. Bernhardshund med et Par dybt melankolske Øjne.

— Saa her ligger Paschaen og breder sig! sagde hun — Skammer han sig ikke? Alle Damerne er allerede gaaet til Bords!

Tyrk hævede Hovedet og saa paa hende med et døende Blik og slikkede hendes Haand.

— Ja, det er godt nok, lo hun og ruskede ham i Øret — men kom saa!

Det knagede og bragede i Kurvens Fletværk under Hundens logrende Bevægelser. Men op kom han ikke.

— Vil Du rejse Dig, din Sovetryne, ellers vælter jeg Dig ud! Du skal jo hen og ha' Kaffe!

Atter skreg og bragede Kurven; men Tyrk blev, hvor han var.

— Han er da 'nte syg vel? lød det fra Ingwersen.

Frøkenen lagde kyndig en Haand om Dyrets Snude . . . den var kold og fugtig, som den skulde være:

— Næi, han er bare doven . . . Aa, Ane, Du er saa stærk, kom og vælt ham ud.

Ane fløj til og tog fat . . . Tyrk gjorde sig ligesom t u n g og sendte hende et bebrejdende, trøstesløst Blik. Men hun baksede bare løs og fik Kurven paa Højkant. Hunden gjorde et Spring frem for ikke at t r i m l e ud, og samtidig hørtes en raslende og skrattende Lyd, der ligesom hoppede efter ham hen ad Gulvet.

Kokkepigen slap Kurven og slog Hænderne sammen:

— Naa s a a d a n at forstaa, sagde hun — han har igen vaaren paa Dumpejagt!

Hele Selskabet brast i Latter. Om det saa var Frøken Sofie, saa lo hun:

— Men H u n d dog . . . ! sagde hun.

Tyrk stod fuldstændig lammet midt paa Gulvet.

Hovedet næsten skjulte han mellem Forpoterne, og Halen hang skamfuld mod Jorden . . . Og bundet til denne Hale hang i et Stykke Hyssing en gammel, værkbruden og hullet Blikkasserolle; anbragt paa dette Sted et Udsvævelsens og Letsindighedens Symbol.

— Fy—e, for en væmmelig gammel Udhaler! sagde Frøken Frederikke med løftet Pegefinger.

Og ogsaa alle de andre Kvinder sagde: Fy—e . . . !

— —

Men lidt efter sad Forbryderen paa sin Bænk for Bordenden ved Siden af Frøken Sofie og lappede skyldfri i sig: holøp! holøp! af Kaffen og Bagværket, der stod serveret i en Spølkum paa et Stykke Voksdug foran ham.

Frøkenerne tændte deres Piber; og Snakken og Lystigheden tog Fart.

Og pludselig greb Frøken Frederikke Kasserollen, der laa hjemløs paa Gulvet ved hendes Fødder:

— Saadan en skulde der bindes i F a r ! sagde hun og anbragte Genstanden med et Smæld paa Bordet midt imellem Kaffeopdækningen.

$^{6}/_{10}$.

Hvorfor har Du ikke været her saa længe, Isidor? Jeg saa, at Post Ole i Dag havde Brev fra Dig til Moder; hvad har I to at skrive om? Er det om det forfærdelige med Fader og Jomfru Helmer? Ja stakkels, stakkels Moder, var jeg i hendes Sted, vilde jeg skilles og gaa min Vej med os allesammen; men det vil hun ikke, og jeg synes, at hun tager det hele altfor roligt; men det er vel, fordi hun er vant til det. Aa, naar jeg ser, hvordan Du og »Resedaen« har det sammen, og hvor god Du er mod Povl og Jørgen, saa synes jeg, at hele mit Liv er forspildt, fordi jeg ingen rigtig Barndom har haft. Anna og Charlotte siger, at de kan huske, dengang Fader og Moder var gode Venner, men det kan jeg ikke; og hvis jeg ikke havde Dig at tænke paa, Fætter Isidor, og saa Tyrk, og saa Moder naturligvis og Søstrene; men mest Dig alligevel, mest Dig! saa brød jeg mig slet ikke om at leve. Jeg ved godt, at det er Synd imod Moder at tænke saadan, men

da der er ingen, der ved det, saa gør det jo ikke noget. De maatte allesammen gerne dø, Isidor, allesammen, undtagen Dig! jeg mener det, ved Gud! Og ved Du, hvad jeg er kommet til at tænke paa? Jeg er kommet til at tænke paa, at det smukke i vort Forhold netop er det, at jeg ikke kan faa Dig, og at Du ikke aner det mindste om, hvor usigelig, ufattelig højt jeg elsker Dig! Det er ligesom, jeg kommer Dig nærmere, netop fordi jeg staar Dig saa fjernt; men det kan vist kun en Kvinde forstaa.

Din til Døden

S.

Du ved ikke, hvor det Stykke Radergummi er blevet af, som laa paa dit Skrivetøj; det hænger paa mit Bryst i en sort Silkesnor!

FORHISTORIEN

Fruen til Havslundegaard havde været gift engang tidligere.

Jomfru Ingwersen beretter, at da Nils Uldahl for godt en tyve Aar siden kom kørende gennem Landsbyen Husum ovre vesterpaa i Landet, hvor han havde været til tre Dages Jagt m. m. hos en ligesindet Jorddrot, saa han, da han rullede forbi Krohaven, en stor, blond Kvinde bararmet og fuldbarmet gaa derinde og plukke Frugt ned. Hun var dejlig at skue, yppig og rund som de Æbler, hun samlede. Hendes fine, regelmæssige Ansigt og gyldenblonde Haar lyste i Solen. Og der var i hendes Bevægelser, naar hun langsomt løftede Armene og brød af Frugterne over sit Hoved, en særegen, rolig næsten lad Ynde.

Der gik et Stød af rislende Behag igennem Nils Uldahl:

— Hvem er d e t? spurgte han Kusken.

— Det er Madam Reimers, Kromandens Kone.

— Vend, og kør ind i Gaarden!

Og medens Kusken parerede Ordre, sagde Husbonden til sig selv:

— Den Krosnude, hvad Fanden skal h a n med det pragtfulde Fruentimmer!

— —

I otte Dage og Nætter blev Nils Uldahl boende i Husum Kro. Og da han den niende Dags Aften kørte derfra, sad Line Reimers ved hans Side . . .

Der gik de vildeste Rygter om denne Affære. Men omsider fæstnede denne Version sig, at Uldahl havde k ø b t Konen af Kromanden for kontant Titusinde Kroner. — Og da Eks-Gemalen et halvt Aar efter solgte Kroen og rejste til Amerika, var man aldeles sikker paa, at saadan forholdt Sagen sig.

Og saa er Reimers ude af Sagaen . . .

— —

Paa de Tider, altsaa for godt og vel en Snes Aar tilbage, levede og regerede den gamle Etatsraad og hans udenvæltske Frue endnu paa Slægtens Stamgaard, Egesborg.

Sønnen Frantz, den yngste, havde Kragholm; og Nils sad hen paa en mindre Gaard, Thorsminde, da han jo som den ældste skulde overtage Hovedgaarden, naar Forældrene døde. —

Her paa Thorsminde etablerede Nils straks Madam Reimers som sin Hustru til Slægtens fygende Forargelse. Men det brød de Elskende sig Fejl om. De avlede to Døtre sammen; og Nils skrev, bare han var uden for Døren, de mest glødende

Breve til sin Line. Og da Separationstiden var omme, giftede han sig lovformelig med hende.

Og nu skete det, at da Madam Line Reimers, der hidtil var blevet rent ud fornægtet af Familien, omsider præsenteredes paa Egesborg som Fru Nils Uldahl, vandt hun straks alle for sig ved sin Skønhed, sin Blidhed og sit forunderlige store, naive Hjerte, der ikke kendte til Svig. —

Det var de lykkeligste Aar i Lines og Nils's Samliv. Uldahl, hvis lange Ungkarlestand havde været ét uafbrudt Orgie af Drik, Spil og Kvinder, holdt sig hjemme paa sin Gaard og var glad ved sin Kone. Og med hende var der kommet Orden og Sparsommelighed til Huse. Ingen vilde Sviregilder mere, hvor Vinen flød og Pengesedlerne føg, og de forskræmte Tjenestepiger ud paa Natten sad blege bag de laasede Kammerdøre. — Nu var »Mis'en« og »Femkorten« afløst af L'hombren, der vel kunde fremvise Beter paa flere Alens Højde, men som dog aldrig udartede til, at man slog Plat og Krone om en Præmietyr eller en Husbestyrerinde. — Spillebordene var sat ind i Dagligstuen, og der sad i Sofahjørnet Gaardens stovte Frue og lod sine klare, blaa Øjne vandre fra Strikketøjet eller Sytøjet hen til Herrerne ved Toddyglassene og manede til Fred og Forsoning, naar de stundum røg sammen og slog i de grøntbetrukne Mahogniborde, saa Jetonsene stod i Vejret:

— Naanaa, lille Godsejer Heine, skaan Møblerne! . . .

Og Godsejer Heine sprang op fra Stolen, bøjede sin kluntede Krop hen mod Sofaen og sagde:

— Min Frue . . . alt for Damerne!

Og Spillet fortsattes i Ro — indtil næste Eksplosion . . .

Klokken elleve trak Husfruen sig tilbage, medens Herrerne stod i Række og bukkede. Og naar Døren havde lukket sig efter hende, faldt ikke én af dem paa at komme med et saftigt Ord, skønt alle i Tankerne fulgte hende videre — helt ind paa hendes Leje.

Kun Ægtemanden kunde undertiden lade en eller anden obskøn Bemærkning falde i skadefro Hoveren over, at hun netop var hans Sengekammerat.

Men da slog Godsejer Heine paa ny i Bordet:

— Hold Kæft, Uldahl!

Og Godsejer Tortsen og Kammerjunker Frølich blev om mulig endnu rødere i Hoved og paa Hals end før og sagde:

— Du er et Svin, Nils!

— — — Men rent ud rørende blev disse halvtæmmede Bjørnes Færd, naar ud paa Natten deres Vogne kørte for Døren: De skældte Kuskene ud, fordi Vognhjulene larmede for stærkt mod Brostenene, og fordi Hestene stampede og var urolige. Og ude i Entréen, der paa Thorsminde stødte umiddelbart op til Soveværelset, listede de rundt og talte

hviskende og snublede over deres egne vaklende Ben for ikke at vække Fru Line . . . »der inde«.

Og deres Øjne var fulde af Længsel og Kognak, naar de saa hen mod den lukkede Sovekammerdør . . .

Thi der var d e t ved Fru Uldahl, at hun trods sin blonde Ro og sin hele kyske lidt lade Tilsynekomst, virkede stærkt erotisk netop paa disse Mænds Sanser. Hun stod rimeligvis for dem som Typen paa hin rene, hvide Kvinde, de engang i deres Manddoms første, frygtsomme Opvaagnen havde knælet for i Drømme. Og nu saa de pludselig, efter et Liv i Brunst og Skuffelse, Drømmenes Genstand færdes lyslevende for deres Øjne.

Deraf vel paa én Gang baade deres Respekt og deres Begær. — —

Ogsaa Nils Uldahl vedblev, selv i de Aar, hvor han rasede vildest og ondest mod sin Hustru, at nære en vis mystisk Respekt for hende . . . en Respekt ganske vist, som tirrede og ophidsede ham, og gjorde hans Ondskab end mere indædt raffineret.

Men i Tiden paa Thorsminde gik alt endnu roligt og godt. Og da Parret senere efter Etatsraadens og hans Kones Død flyttede til Havslundegaard, levede det ogsaa her i de første Aar nogenlunde fordrageligt. Fru Line fødte sin Mand ialt syv Døtre, hvoraf de tre ældste døde som ganske smaa, medens de andre efterhaanden voksede op til blomstrende og blondlokkede unge Kvinder, som fordum deres Moder

var det, da Nils Uldahl i Tidernes Morgen saa hende i Æblehaven ved Husum Kro.

Kun Frøken Sofie var som sagt mørkhaaret og brunøjet. Jomfru Ingwersen sagde, at hun lignede sin Farmoder, Etatsraadinden, der jo var »født et Steds dernede i Varmen«.

Der var i Havslunde Park, hvor denne paa en trehundrede Alen gik ned til Strandkanten, en stor, halvcirkelformet Lysning kaldet »Badeplænen«. — Naar man stod oppe paa Havesalens høje Stentrappe og saa frem over Borggravens Bro, saa man den i Solskinsvejr ligge som et gyldengrønt Tæppe for Enden af den lange Lindeallé. Og bag Tæppet igen laa en smal Stribe skinnende hvidt Sand, og saa kom Bugten med sine blaagraa Bølger . . .

Herned flyttede Fru Line paa Sommerformiddage efter Frokosttid sin hele Børnestue med dens Inventar af Ammer, Barnevogne, Vugger, Børn og Legetøj. Det var et Mylr som af en Folkevandring, naar Toget trak gennem Lindealléen. Og naar man slog Lejr paa Plænen hernede, kastedes Lyden af Stemmerne, Latteren og Tummelen vidt ud over Bugtens Vand . . .

Paa en højrygget, hvidmalet Tremmebænk, der i Tiden af Pigebørnene fik Navnet »Fruens Stade«, sad saa Fru Line og Jomfru Rottbøl med en Stabel

Børnetøj imellem sig og syede, stoppede og bødede, medens Legen gik i Solskinnet mellem Barnepigerne og de større Børn, og Ammerne i Skyggen under Træerne puslede med Vuggerne. Thi det hændte, at man paa Havslunde i de Aar havde to Spædbørn at sysle med paa én Gang, det ene paa nær kun godt ni Maaneder ældre end det andet . . .

Naar Fru Uldahl sad her paa sin Bænk med sine Børn omkring sig, omgivet af Parkens og Gaardens trygge og skærmende Ly, var hun fuldt ud tilfreds og lykkelig. Og hun følte i saadanne Stunder en dyb Taknemmelighed gro i sig mod den Mand, der havde gjort hende delagtig i alt dette, havde valgt netop hende til sit Livs Ledsagerinde og trofast havde holdt fast ved hende i de Aar, da alle stod dem imod og skjult og aabenlyst arbejdede paa at drage ham fra hende . . . Og naar hun derfor uden nogen Art af Vægring aabnede sin Favn for ham og syntes beredvillig at give sig hans hede og utæmmede Sanser i Vold, saa var det for hende snarere som en Indfrielse af en Taknemmelighedsgæld, end det just var, fordi hendes Blod flammede og sydede i fuld Samklang med hans.

Og én Grund endnu var der, hvorfor hun stedse var ham beredt og lydig, skønt hans erotiske Krav til hende, alt som Aarene gik, gav sig selsommere og selsommere Udslag. Hun forstod nemlig, saa dybt hun nu havde lært ham at kende, at bøjede hun sig

ikke paa dette Punkt blindt for hans Vilje, vilde deres Samlivs tilsyneladende saa jævne og fredelige Harmoni være brudt. Derfor tvang hun sig og var ham hørig, selv om hendes ufordærvede og kyske Natur atter og atter rejste sig i skamfuld Protest.

— —

Der laa i Lysningen, paa Grænsen mellem Plæne og Strand et Badehus. Døren vendte ud imod Havet, og fra en hvidmalet Flagstang over den vajede en lang, dannebrogsfarvet Vimpel.

I dette Badehus næsten boede og levede Børnene, da de blev ældre, Sommerdagen lang. De klædte sig af og paa inde i Huset, laa og strakte sig paa Strandbredden og lod sig gennembage af Solen, vadede ud og dukkede sig i Bølgerne, kom atter tilbage skinnende af Væde, rullede sig i Sandet og lod sig dænge til af hverandre, saa at deres smaa, vævre Legemer saa ud, som var de pudrede, naar de igen plaskede ud i Vandet . . .

Dette var Børneleg i Dag og Sol. Men rundt paa Egnen sneg det Rygte sig, at naar Natten faldt paa, og kun Maanen lyste over Bugtens Vand, »legede« paa Strandbredden hernede to andre hvide og nøgne Menneskebørn — Herren til Havslundegaard og hans lydige Frue.

Saa indtraf for omtrent femten Aar tilbage hin Begivenhed, der med ét Slag og for stedse satte en Mur imellem Ægtefolkene.

Mange kaldte Fru Uldahls Adfærd den Gang for rent ud taabelig og meningsløs, for Herregud, vi lever nu dog engang paa Jorden! — Men hun handlede, som hun handlede, fordi hun i Følge sin usammensatte og retlinede Natur kunde ikke andet.

— —

Det var en Majdag med Sol og syngende Lærker. Nils Uldahl havde ved Frokostbordet paa Børnenes Vegne spøgende ansøgt Lærerinden om, at de i Anledning af det pragtfulde Vejr maatte faa fri fra Skole.

Dette var naadigst blevet bevilliget, og Fru Line var da gaaet med den lille, den Gang fem-seksaarige Anna ned i Strandskoven for at plukke Anemoner.

Men en halv Time efter kommer saa Barnet løbende ganske forstyrret af Graad og Fortvivlelse ind i Køkkenet og beretter, at Moderen var faldet

om nede i Granskoven og kunde ikke rejse sig og vilde ikke svare.

Men da de skyndte sig derned, Husjomfruen og begge Stuepigerne, efter først at have sendt Jørgen Tjener ud for at lede efter Husbond, mødte de paa Stien over Enghavemarken Fru Uldahl, der langsomt kom gaaende op imod Gaarden. Hænderne holdt hun presset haardt ind mod Underlivet, og kun Fod for Fod slæbte hun sig frem . . . Hun var den Gang højt frugtsommelig med sin yngste Datter, Sofie.

— Men Frue dog! Er Fruen blevet syg?

— Ja . . .

Og varsomt ledte de hende hjem og bragte hende til Sengs. Og medens de endnu gik og syslede om hende, stod pludselig Nils Uldahl bleg og ophidset i Sygeværelsets Dør:

— Hvad er her paa Færde?

— Fruen er blevet syg . . .

— Naa—e, det er vel ikke værre . . . Jeg skal ringe, hvis der bliver Brug for Jer.

— Jamen, Husbond . . .

Han stampede forbitret i Gulvet:

— Gaa, sagde jeg!

Og Kvinderne listede ud . . .

Da Døren havde lukket sig efter dem, traadte Nils hen til Sengen:

— Undskyld, at jeg blev heftig; men de Fruentimmer irriterede mig . . .

Fru Line svarede ikke.

Saa smilede han dumt, søgte at mande sig op og sagde flot og friskfyragtig:

— Er det nu noget at tage sig saa nær, Line . . . Hva' Fanden, den Smule Kys paa en Foraarsdag, hi-hi! Du véd jo, at Du og jeg har det saadan sammen, at ingen for Alvor kan komme os imellem.

Hun saa forvildet op paa ham:

— Ja, Nils, ja . . . sagde hun — men jeg vil hellere vente med at tale med Dig til en anden Dag . . . jeg er saa træt.

— Hum! . . . Det er saagu' din egen Skyld da! Du kunde jo ha' taget det roligt og . . . og gemytligt, som den Bagatel det er. Ikke? Er det ikke din egen Skyld, synes Du?

— Jo . . . Men lad mig nu være lidt alene, Nils . . .

— Som Du vil!

Han gik tæt hen til Sengen og bøjede sig ned over hende:

— Vi to, der har det saa godt sammen, som ingen andre . . . hviskede han kælent og tog om hende.

Hun trak sig sky og hastig bort; hendes Øjne blev store og fulde af Angest.

— Hæ! lo han ondt — hi, hi! Ja, Du er sgu en rar Mimose! Og det klæder Dig, efter alt det, der er foregaaet imellem os! . . . Men det bliver værst for Dig!

Og han forlod Værelset og smældede Døren i efter sig . . .

— —

Da han var borte, lukkede Fru Uldahl Øjnene og laa stille hen. Der gled af og til ligesom en Iling af Smerte frem over hendes Ansigt, thi Tankerne lod hende ingen Ro . . .

Der var hændet »den Bagatel«, at hun paa sin Spadseretur nede i Strandskoven havde set Nils sidde paa en Digekant inde mellem Granerne i hed Omfavnelse med Børnenes Lærerinde. Og i samme Nu var Fru Line sunket til Jorden tvunget i Knæ som af en stor, grum Haand, der havde knuget sine Staalfingre ind om hendes Hjerte. . .

Men det var ikke just det, at Nils havde kærtegnet en anden Kvinde, der voldte hende den dybeste Ve, thi hun havde levet længe nok til at lære, at Mændene uden Skrupler tager al den Gunst og Gave, der bydes dem. Nej, det, der voldte hende den bitreste Pine var, at hun i alle disse Aar forgæves havde givet sig hans syge Sanser i Vold. Det var det, der nu, da hun saa pludselig og uforberedt saa ham begære en anden, en ny, havde grebet hende med en saa stivnende Forfærdelse, at hun et Øjeblik havde troet, og haabet, at det var Døden, der kom . . . For Børnenes Skyld og for Hjemmets Skyld havde hun ofret sig. Og fordi hun vidste, at han var syg. Og fordi han virkelig engang havde holdt af hende, hvad hans Breve beviste. Og fordi hun nu følte Medlidenhed med ham. Og fordi han

dengang havde gjort hende til sin Hustru — og fordi, og fordi, og fordi . . . !

Alt dette malede rundt i hendes Hjerne; og altsammen endte det ufravigelig i denne ene forfærdende Tanke: At nu var det hele forgæves . . .

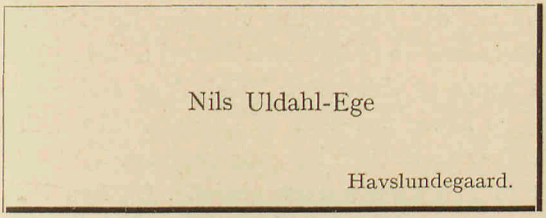
Der blev banket paa Døren, og Husjomfruen traadte ind:

— Hvordan har Fruen det?

— Jo, Tak . . . nu gaar det bedre . . .

— Skal vi saa ta' Kernemælkssuppe eller Sulevælling til Forret, Frue . . . ?

I godt fjorten Dage holdt Nils Uldahl sig borte fra sin Kones Sygeværelse. Men hver Morgen afleverede Jørgen Tjener hans Kort ved Døren og forhørte til Fruens Befindende. — Der laa til sidst en hel lille Stabel Visitkort paa hendes Toiletbord:

Saa endelig midt i tredje Uge, en Formiddag i den reglementerede Visittid, mødte Hr. Godsejeren selv frem.

Han var i sort Frakke, lyse Benklæder og Lakstøvler (dog uden Handsker og Hat). Og han trakterede sin Frue med den udsøgteste Høflighed. Bevidnede hende sin dybe Glæde over, at hun atter befandt sig vel, og udtalte Haabet om snart at se hende nede i Dagligværelserne.

Der blev ikke nævnet et Ord om Lærerinden og Granskoven. Og efter en halv Times Forløb trak han sig høfligst tilbage for ikke at »fatiguere« . . .

Men samme Dags Aften, da alle var gaaet til Ro, trængte han beruset og larmende ind i Soveværelset og krævede sin Ægtemandsret. Og Fru Line maatte true med at ringe paa Hjælp, før hun atter fik ham paa Døren.

— —

Endnu et Par Gange forsøgte han at tiltvinge sig sin gamle Magt over hende. Første Gang ved at trygle og græde og kaste sig paa Knæ og angre og love Bod og Bedring og evig, ubrødelig Troskab: »Hun var dog hans eneste virkelige Kærlighed!« — Anden Gang ved i drukkent Raseri at lægge Haand paa hende og slaa hende i Gulvet og skrige op om at jage hende nøgen ud af Gaarden tilbage til det »Bonderak«, hvorfra hun var kommet.

Men Fru Line forblev ubøjelig. Og hun lod sin Seng flytte ud af det hidtil fælles Soveværelse og ind i et Værelse ved Siden af Barnestuen.

Hvilken Manøvre han øjeblikkelig besvarede med helt at rømme bort fra første Sal og etablere sig som Martyr i to smaa Rum i Taarnets Stueetage . . .

Det var frygtelige Aar, de der nu fulgte. Og havde ikke Fru Uldahl haft denne næsten reflektionsløse Hengivelse i Skæbnen, som saa afgjort prægede hendes Liv i gode som i onde Dage, havde hun vel næppe heller staaet dem igennem uden at tage Skade paa sin Sjæl.

Men nu var det tværtimod, som om hun voksede med Ulykken, blev større, rummeligere, mere overlegen. Ja, der udviklede sig endogsaa hos hende lidt efter lidt en Art sørgmodig Humor, som fik hende til at se paa Begivenhederne fra oven og nedefter, og som var vaagnet i hende i de vidunderlige Dage, da hendes Mands chevalereske Visitkort hobede sig op paa hendes Toiletbord. Smilende, men gennem Taarer betragtede hun Livet og dets Foreteelser paa én Gang viis og naiv som »Folket«, hvoraf hun var rundet . . .

Men ligesom dette Folk ikke kan leve og trives ret uden at have noget, hvortil det kan hælde sit Hoved i Tro og Drøm, saaledes havde ogsaa hun

sin Kimære til Trøst og Husvalelse i vanskelige Timer — nemlig den saa miskendte og foragtede Kortoplægningskunst.

Hun havde lært denne velsignelsesrige Tilflugt at kende allerede som Barn, da hun efter sine Forældres Død kom i Huset hos sin Mormoder, en paa de Tider berømt, gammel Kvinde, der ganske vist selvfølgelig troede baade paa Gud og hans skinbarlige Modsætning, men som dog stedse saavel i egne som i andres kritiske Øjeblikke fik sine Tvivl og derfor greb til Kortene som de eneste alvidende og ufejlbarlige . . .

Imidlertid havde Fru Line i sit Ægteskabs første lykkelige Aar saa godt som lagt al Religionsøvelse paa Hylden — Lykken trænger som bekendt ikke til Narkose. Men da Sorgen kom og Skuffelsen og Skismaet, tyede hun paa ny tilbage til sin Gud for at finde Kraft og Lægedom. Og Time efter Time kunde hun nu sidde med sine Kort og gennem dem vinde den Vished og Tryghed, der overgaar al Forstand. Thi var Varslerne hende ikke gunstige i første Omgang, lagde hun Kortene op og op igen, indtil Resultatet slutteligen svarede til Forventningen. Og gik Lykken hende uvægerligt imod, havde hun jo som en sidste Balsam alle Nils's Breve fra de gode Aar . . .

Hun havde indrettet sig et Slags »Kapel« i det cirkelrunde Taarnkammer paa første Sal. Og der

sad hun saa bag Laas og Rigler og raadspurgte sine Kort og læste gamle Kærlighedsbreve.

Og samtidig laa hendes Mand i Taarnrummet umiddelbart nedenunder og sov den natlige Rus ud, som hans Martyrium hyppigere og hyppigere paalagde ham . . .

Saaledes fandt de begge Hvile.

Joachim Uldahl-Ege hed Etatsraadens eneste overlevende Broder. Han var paa dette Tidspunkt 70 Aar, Ungkarl og ejede Gaarden Store Ravnsholt et Par Mil sønden for Havslunde. Han var en lille, firskaaren Træbul med snehvidt Haar og Skæg og en Stemme saa dyb og rungende, at Børn krøb i Skjul, naar de hørte den. Desuden var han halt og støttede sig, hvor han gik og stod, til en tyk Elfenbensstav, der vejede sine fulde fem Pund og var skaaret ud af en eneste Tand.

Denne Stav var Skyld i et ulægeligt Brud mellem Nils og Onkelen. Den var nemlig et Familiestykke, der var gaaet i Arv i lige Linie fra Tipoldefader Uldahl, den store ostindiske Købmand, som havde hjembragt den fra en Rejse. Men saa havde Etatsraaden engang tabt den i et Parti Billard til Joachim. Derpaa havde Nils ved et Besøg paa Ravnsholt efter Etatsraadens Død bemægtiget sig Klenodiet og taget det med sig hjem, idet han paastod, at Faderen ikke havde haft Ret til at skille sig af

med det. Men Joachim var Dagen efter mødt op med Kongens Foged og havde ladet sig Staven udlægge. Det var denne Ydmygelse, Nils aldrig havde kunnet tilgive . . .

Joachim Uldahl var i de sidste Aar ikke kommet uden for sin Ejendoms Grænser, »thi hvad ragede det øvrige h a m!«

Men en skønne Dag holdt han imidlertid i sin lave Jagtvogn foran Havslundegaards Stentrappe. Han sad midt i den bageste Agestol, foroverbøjet, støttende sig til den omtalte Stav og dampende af en sølvbeslagen Merskumspibe med Hans Majestæt Christian VIIIs Billede i Laaget.

Idet Vognen rumlede over Broen ind i Borggaarden, viste Nils's Ansigt sig bag et af Taarnvinduerne i Stueetagen, men forsvandt straks igen.

Jørgen Tjener kom ud og tog imod.

— Er Husbond hjemme?

Jørgen, der havde skarp Ordre til altid at nægte Nils hjemme, saa idiotisk ud og sagde:

— Nu kommer Fruen . . .

— Hjælp mig ned!

Tjeneren hjalp; og Joachim stagede sig op ad Trappen.

I Entréen kom Fru Line ham i Møde. Hun var for en knap Uge siden staaet op efter at have bragt den lille Sofie til Verden. Og hun var bleg og slank og skønnere end nogensinde:

— Velkommen, Onkel Joachim . . .

Den Gamle saa beundrende op og ned ad hende. Ogsaa hans Hjerte havde hun straks ved deres første Møde lagt for sine Fødder:

— Naa, sagde han, da Mønstringen var til Ende — saa hun h a r kælvet?

Fru Uldahl rødmede.

— Hvordan gik det . . . u d e n Dyrlæge?

— Jo—e, Tak . . .

— Ja, hun har jo Øvelsen!

Da Jørgen havde hjulpet den Gamle Tøjet af gik Herskabet ind i Dagligstuen.

— Hvor er Nils?

Fruen saa forlegen i Gulvet.

— Kan I nu ikke forliges længere?

— Nej . . . lød det sagte.

— Næ, jeg har hørt om det; det er derfor, jeg kommer. Er det Dig, der er blevet udtilbens? Det ligner Dig ellers ikke.

Fru Line vidste ikke Raad for at svare:

— Nej det . . . ja det . . . stammede hun.

— Næ, naturligvis er det Nils, den Tamp! Men Børn faar I da; saa til Tider maa I vel være enige?

— Det er kommet senere, Onkel, det . . .

— Har han andre Kvindfolk? Det er vel d e t?

— Ja—e . . .

Fru Line vilde ikke have sagt dette Ja; for det v a r jo ikke det afgørende, dette med de andre; men . . .

— Ja, det ligner vos! nikkede den Gamle — vi

har aldrig kunnet taale at se Skørter vi Folk fra Egesborg . . . Men naar han har faaet en Kone som Du, Fanden skulde ta' ham, at han saa ikke kan holde sig til Dig. Hvor er han, Bæstet?

— Aa, Onkel, det nytter ikke . . .

— Jeg er taget herover for det samme!

— Ja, men . . .

— Hvor er han? Er han maaske stukket af fra det hele?

— Nej, han . . .

— Naa?

— Aa, Onkel Joachim, jeg beder Dig . . . jeg kender ham . . . Og Menneskene er jo nu engang, som de er . . .

— Gu' er de ej! Hvor har Du ham? Naa?

— Han har lukket sig inde i Taarnet . . .

— Jeg skal da vel ikke op af flere Trapper?

— Nej, det er herude ved Entréen . . . Men, han lukker Dig ikke ind, Onkel.

— Det skal vi faa at se! . . . Er hun kommet væk, Lærermo'eren?

— Ja . . .

— Har I faaet en ny?

— Ja . . .

— Ligger han ogsaa i med hende?

Fru Uldahl rødmede, men maatte ogsaa smile:

— Aa, Onkel dog . . . !

Joachim stavrede ivrig ud i Entréen og hen til Taarndøren. Fru Line blev i Dagligstuen.

— Nils! kaldte den Gamle, og hans Røst gjaldede mod Loft og Vægge — Jeg vil tale med Dig, Nils . . ! og da der intet Svar kom, huggede han hidsig Stavens Dupsko ind mod Dørfyldingen — Hører Du ikke, Dreng! Tror Du, jeg er kommet herover for at holdes for Nar?

Fru Line viste sig i Dagligstuedøren:

— Han lukker ikke op, sagde hun — om Du saa satte Ild paa Gaarden!

Men nu steg Vreden den Gamle til Hjernen som ved et Stempelslag. Han hug Staven ned mod Gulvfliserne, saa at den hoppede højt og var ved at falde fra ham:

— Saa gaar jeg ud og splintrer Vinduerne! sagde han — for s e ham vil jeg Fandentame!

Men Fru Line lagde bønlig en Haand paa hans Arm:

— Aa nej, Onkel Joachim, det kommer bare bag efter til at gaa ud over mig og Børnene . . .

Den Gamle standsede:

— Er han da rent splintrende gal, Nils, derinde?

— Han er begyndt at . . .

— At hvad?

— . . . at drikke . . .

Onkelen satte igen Staven haardt i Gulvet:

— Naa saadan! . . . Hør, min Pige, tag nu Du og Ungerne Tøjet paa og kør med m i g til Ravnsholt og bliv dèr med det samme; saa henter jeg

Lærerinden og Jeres andre Pakkenilliker i Morgen . . . Du er for god til dette her Leben!

Fru Uldahl smilede:

— Hvad tror Du, Madam Henriksen vilde sige? spurgte hun.

— Hvad rager det hende? Gaarden er vel m i n , . . endnu!

— Og saa er jeg ogsaa bange for, Onkel, at Du selv vilde fortryde det, naar Du fik talt os.

— Tror Du? mumlede han — Kan sgu gerne være. Men saa v a r I der!

Han haltede op og ned ad Gulvet:

— Passer han Gaarden?

— Ja—e, det gør han vist . . . Mig har han jo aldrig sat ind i sine Sager.

— De siger, at han spiller?

— Vel ikke mere end han plejer . . .

— Faar Du, hvad Du skal bruge?

— Ja.

— Du skal se, han kommer til at sjokke fra Havslunde, ligesom han maatte sjokke fra Egesborg!

— D e t kunde han jo da ikke gøre ved, Onkel . . .

— Gu' kunde han saa! Der er ingen, der har Tillid til ham! Han gaar fallit som alle de andre Ejere af Havslunde . . . gid han saa ogsaa vilde hænge sig! . . . Du vil altsaa ikke med til Ravnsholt?

Atter smilede Fru Line:

— Nej Tak, Onkel Joachim; en Kone bør være,

hvor hendes Mand er . . . Jeg er ogsaa den eneste, han til syvende og sidst har lidt Respekt for.

— Velbekomme! . . . Ja, saa kører jeg igen med min Lamperøg! . . . Adjø!

— Vil Onkel ikke have en Forfriskning?

— Nej, jeg vil ikke. Jeg spiser kun hjemme! . . . Adjø!

— Har Onkel ikke Lyst til at se Børnene?

— De hyler jo, bare jeg viser mig!

— Naa—e, nej, nu er de vokset til og blevet fornuftigere . . .

Hun gik ud i Entréen og kaldte op ad Trappen til Børnene, at de skulde komme ned. De kom ogsaa allesammen myldrende frem deroppe og stak de smaa lyslokkede Hoveder ud mellem Tremmerne. Men da de saa den Gamle, hvis Stemme de havde hørt buldre gennem Huset, tog de øjeblikkelig Flugten tilbage til Barnekammeret.

— Hø! lo Joachim og kiggede langt efter dem — det var sgu vist blevet en nydelig Forestilling, hvis jeg havde faaet d e m med til Ravnsholt! Du er klog nok, lille Line! . . . Skal det være et Farvel-Smask? spurgte han saa.

Og Fru Line, der syntes, at han var bleven behandlet ondt, overlod ham sin røde Mund, som han anbragte et kraftigt Kys paa . . .

Saa tændte han sin Christian VIII og kørte bort.

— —

Kun to Gange endnu i disse femten Aar kom On-

kel Joachim til Havslunde; men ingen af Gangene fik han Brodersønnen i Tale.

Derimod vænnede Pigebørnene sig lidt efter lidt til ham og besøgte ham af og til paa Ravnsholt, hvor han da holdt lange Lovtaler for dem over deres Moder, medens han samtidig betroede dem, at deres Fader var en Vindbøjtel og burde skydes.

Dette fik imidlertid Nils Nys om og nedlagde Forbud mod Besøgene.

Men han var jo saa ofte borte fra Gaarden . . .

Allerede i en Aarrække havde Godsejer Uldahl beklædt Posten som Havslunde Kommunes Sogneraadsformand. Hans Regeringsform var absolut despotisk. Og Raadets øvrige Medlemmer, Bønder og Proprietærer, bøjede sig villigt for ham, da han altid røgtede sin Bestilling til deres og Sognets Fordel. Ja, det endte endogsaa med, at de i deres snu Eftergivenhed overlod ham al Korrespondance og alle Regnskaber; saa at Uldahl til sidst var den eneste i Forsamlingen, der tilfulde var à jour med Sagerne. —

Men saa indtraf Brudet med Fru Line og Nils's paafølgende »Martyrium« i Taarnet . . .

Han indfandt sig nu pludselig ikke mere ved Sogneraadsmøderne. Raadets Breve og Forespørgsler lod han ubesvarede. Og da nogle Medlemmer engang mødte op for at afæske ham en Forklaring, lod han dem blive staaende uden for i Entréen uden saa meget som blot at aabne Døren paa Klem, saa

at de dog i det mindste kunde se, at der var Liv i ham.

Dette resulterede selvfølgelig i, at man ved næste Sogneraadsmøde valgte sig en anden Formand.

Men Nils laa stadig inde med Bøgerne og Regnskaberne.

I samfulde to Maaneder forsøgte man at faa disse Sager fra ham med det gode. Men han forholdt sig stadig uden Livstegn.

Saa tabte man Taalmodigheden og indgav Klage til Amtet, der kendte ham pligtig til, under en Dagsmulkt af ti Kroner, at udlevere alle Bøger og Papirer Sognet vedrørende.

Herpaa svarede Nils undtagelsesvis, at han skulde aflevere Sagerne, naar det konvenerede ham.

Hvorpaa Amtet lod sige, at hvis ikke »det omspurgte« var kommet Sogneraadet i Hænde inden fireogtyve Timer, vilde den afsagte Kendelse faa tilbagevirkende Kraft med og fra den Dato at regne, paa hvilken den ny Formand var blevet valgt.

Paa dette Ultimatum gav Nils intet Svar. — Og først en god Maaned senere sendte han de kriminelle Bøger og Dokumenter af Sted ledsaget af den ifaldende Bøde sirlig regnet ud paa Dage, Timer, Minutter og Sekunder og stor: 965 Kr. og 56 Øre . . .

Saaledes var Nils Uldahl-Ege i sit private som i sit offentlige Liv. Og saaledes vedblev han at være, indtil Naadens Tid var inde og det store Omslag.

— —

Og dog valgtes han ikkedestomindre nogle Aar senere ind i det danske Folketing.

Naturligvis stillede han sig som Oppositionsmand. Ikke af Overbevisning, thi han havde ingen; men dels fordi hans Standsfæller lidt efter lidt havde trukket sig tilbage fra ham, og dels fordi han i Følge sit hele Naturel m a a t t e opponere. Han var en af den Slags »Karakterer«, der i et givet Øjeblik ikke viger tilbage for at hævde, at Sneen er s o r t. —

Han blev altsaa valgt. Og det, der muliggjorde hans Valg var, at han netop kom ind i Politikken i den Periode, da Bønderne endnu ikke var vaagnet til fuld Bevidsthed om deres Magt og Vælde og derfor ansaa det for noget særlig fint at blive repræsenteret paa Tinge af en Godsejer — selv om de Mand og Mand imellem ansaa ham for forrykt. —

Hans Valgmøder rundt i Egnens Kroer og Forsamlingshuse blev et sandt Triumftog, hvor han hilstes med Hurraraab og Haandklap endogsaa af sine fordums Kolleger i Sogneraadet — thi Snakketøj havde han.

Og da han paa selve Valgdagen drev sin Nedladenhed saa vidt, at han lod spænde for sine Høstvogne, femten i Tal, udstyrede dem med magelige Halmsæder og Øl og Brændevin, selv anbragte sig som Kusk paa den forreste og saaledes kørte rundt i Kredsen og samlede Vælgere op, da hyldedes han endogsaa af Socialdemokratiet som en sand Demagog; fik i Begejstringens Rus dets Stemmer og stod

ved Valghandlingen som Triumfator over Højre-Kandidaten, der sammen med sine faatallige Tilhængere kun var mødt frem gaaende paa deres konservative Kød-Ben.

Saaledes sejrede som altid, saavel før som senere saa ogsaa ved dette Valg, Idealismen i dansk Politik. —

Og i Dag, den 27. September, var Hr. Nils sammen med sin Økonomiforvalterske, Jomfru Mathilde, rejst til Hovedstaden for efter Sommerferien paa ny at give Møde ved Rigsdagens Aabning den bekendte første Mandag i Oktober.

ROMANEN

Spat-Marie, Maren Ørentvist og Johanne Læg-Dig-ned, eller Lig-Johanne havde været til Pæremarked i Kværkeby og kom nu vandrende ad Landevejen for hjemgaaende.

De talte og lo og grinede, saa det klang over Markerne. Især var det Johanne, der var ved Humør; hun dansede sommetider og sang og sparkede op i Skørterne, saa at de to andre var ved at dø af Latter; hun havde faaet hældt godt paa Dunken. — I hver Landsby, de kom igennem, for Hundene halsende ud af Døre og Porte ved Spektaklet, og Karlfolk og Fruentimmer raabte de tre Madammer an og gjorde Halløj. Men Kællingerne klaskede sig bare gemytlig paa Bagen og gik videre. —

Spat-Marie var lille, firkantet og halt. Maren Ørentvist lang og duknakket. Lig-Johanne høj, knoglestærk og mandfolkeagtig med et mærkelig fint Raceansigt hærget af Drik og andre Glæder. — Alle havde de Kurv paa Armen med Markedsindkøb. Stadshattene med de brogede Blomster sad dem skævt paa Hovederne; og Kjolerne havde de af Sparsommelighedshensyn byltet op omkring Livet, saa at

de lappede Underskørter saas og Uldhoserne og Fedtelædersskoene . . .

Klokken var godt ti Aften, men det var Fuldmaane; og Johanne havde købt en Flaske Kirsebærrom til femogtredive Øre, som de diverterede sig af.

Nu var der faldet lidt Ro over dem, og de gik og talte sagligt-indgaaende om Spat-Maries vanskabte Datter Alexandra.

— Hun er ikke noget M e n n e s k e ! paastod Johanne.

— Hva' e r hun ikke? Hva' er hun d a ? spurgte Moderen.

— Hun er d e t , de kalder en M u n s t r u m , forklarede den anden kyndig — saadan en, Gud skikker vos i hans Vrede.

Og Maren Ørentvist supplerede:

— Hun kan jo hverken se, eller høre, eller gaa, eller krybe, kan hun ikke!

— Nej, indrømmede Marie — d e t kan hun ikke. Men hun har hele Sanselivet paa F ø l e l s e n , har hun. I skulde se hende kende baade mig og hendes Far, saasnart vi bare trine ind i Stuen.

— F a r ! grinede Maren — sagde Du F a r ? H a m fornemmer nok hverken hun eller Du ret meget til.

— Saa ham, hun k a l d e r sin Far da, for Saten, dit Fæ! snærrede Marie arrigt.

Men nu tog Johanne Ordet; baade hun og Maren var inderst inde misundelige paa Veninden, der

havde dette mærkelige Barn, som hun tjente mangen en god Øre paa:

— Og saa er hun jo ikke engang noget rigtig Fruentimmer engang, sagde hun — Jordmoderen vidste jo hverken, om hun var en Dreng eller en Pige.

— Hun hedder sgu da Alexandra, véd jeg! sagde Marie.

— Hun kunde sgu lis'godt ha' hedt Nikodemus! grinte Maren.

Og Johanne fastslog sin Paastand fra før:

— Ja, hun er grangivelig det, de kalder en Munstrum!

Men pludselig gjorde hun et Par smaa stive Hop henad Landevejen, Lig-Johanne, og drejede rundt og slog ud med Armene:

— Skal vi smage paa Mosten? spurgte hun saa og trak Romflasken frem.

De andre skævede sky til hende: Skulde hun faa sit Anfald . . . ? Men de smagte da paa Rommen alle tre og gik videre . . .

Spiret paa Havslundegaards Taarn viste sig dunkelt over Træerne. Morsomt nok kom Fløj-Hanen engang til at sidde midt i Maanen. Det grinte Kvindfolkene forfærdelig af, indtil Maren Ørentvist sagde:

— Er hun kommen hjem, Helmeren?

— Næi endnu ikke, sagde Johanne. Og Spat-Marie lo ondt:

— Saadan trakterede han sgu ikke vos andre i vor Tid!

— Næi, vi blev pænt ved Jorden, gjorde vi.

— Og Børn faar hun helleringen af.

— De si'er, at han har gi'et hende saadan et Undskyldningsapparat, som de kalder det, der forhindre det, oplyste Maren.

Johanne hug vredt en Haand ud i Luften:

— Saaden et kunde han gerne ha' spenderet paa en anden en osse, saa ha'de vi sparet det!

— De kendtes vel ikke den Gang, mente Marie.

— Næi, kanske . . Verden gaar jo fremad.

Men Maren Ørentvist, der var barnløs, grinede fornøjet og sagde:

— Ja, jeg behøvede ingen . . . altsaa!

— Næi, Fanden hytter jo sine! sukkede Johanne.

Da standsede Spat-Marie pludselig sin Gang; og med de smaa vaade Øjne hævet mod Maanen sagde hun, og det kom dybt fra hendes Moderhjerte:

— Véd I hvad, Maren og Johanne, sagde hun — Vorherre kunde for saa evig vist gerne ha' beholdt de to andre . . . men Alexandra vil jeg aldrig ophøre og takke ham for i hans blaa Himmel!

— Amen og Hallejuja! vrængede Johanne og tog paa ny et Par Dansetrin — Er der nogen, der vil smage igen?

Konerne nikkede Ja; og Romflasken kom frem og blev tømt.

— Du har vel saa Markedsgave med til Alexan-

dra? spurgte Maren, da man igen var begyndt at gaa.

— Gu' har jeg saa, naturligvis. Nu skal I se. Det er en Mølle.

Marie halede en lille Træmølle op af Kurven og blæste paa Vingerne, saa de snurrede.

— Den kan hun jo ingen Glæde ha' af.

— Monikke! Jo, det kan Du bande paa! Hun kan føle, kan hun, naar den vinder. Hun har haft saaden en før. Hun blæser paa den og holder den op for Ansigtet; og saa griner hun, saa det klukker.

— Og hva' har Du saa til de andre?

— Ingenting! . . . de kan jo baade se og høre og springe omkring; hva' Fa'en skal de saa med Legetøj! . . . Men vi skal være gode imod dem, Vorherre har været ond ved, staar der.

Maren Ørentvist laante Møllen og blæste paa den, saa den snurrede vildt:

— Se, hvor den suser! sagde hun henrykt.

Men Lig-Johanne, der hidtil havde forholdt sig tavs, snappede pludselig Apparatet fra hende:

— Nu vil jeg prøve! sagde hun.

Og hun spilede Kinderne op og blæste, saa det gnistrede for Øjnene af hende; og medens Vingerne peb paa deres Akse, stod hun og vuggede i Hofterne og rokkede med Hovedet:

— Snurre—lurre—lurre! sagde hun og smilede fjoget — Snurre—lurre—lurre! Gi' mig den, Marie,

hva? La' mig beholde den? Det er li'som at drikke Brændevin . . .

— Næ, Du kan tro nej, min Skrukhøne! sagde Marie og stoppede hurtig Møllen tilbage i Kurven — Tror Du, jeg vil bedrage Alexandra!

— —

Lidt efter naaede de ind paa Havslunde By-Gade. Alle Døre var lukkede og alle Vinduer mørke.

Klokken var nu godt elleve.

De tre Veninder gik stille frem ad Gaden. Her vilde de ingen »Opstandelse« lave, for her var de kendt.

Men da de kom frem til Havslundegaards Havedige, greb Johanne sig pludselig til Hovedet og sagde:

— Det er sært, saaden en Forskel, der kan være paa Søskende!

Det gav et Sæt i Marie og Maren. De vidste godt, hvad hun hentydede til; men de kunde ikke lide, at der blev snakket om det. Hele Sognet vidste, at Godsejeren og Johanne havde haft med hinanden at gøre, og hun selv sagde det jo ogsaa tydelig nok; men derfor skulde hun netop vogte sig for at slaa paa Slægtskabet . . . De to andre havde jo ogsaa . . . Men de var da ikke i Familie med ham.

— Hører I ikke, hvad jeg siger? gentog Johanne irriteret over deres Tavshed, og hendes Stemme lød høj og skrattende — Jeg siger, at det er en sær Forskel, der kan være paa Søskende!

Marie greb hende i Armen og vilde trække af Sted med hende:

— Jo, jo, hviskede hun hastig — vi hører det nok! Men saaden no'et holder man Kæft med . . . Kom nu Johanne.

Men Johanne rev sig løs og raabte, saa det klang i den stille, maanelyse Luft:

— Er der nogen af Jer maaske, der har været i Seng med sin egen Bror? . . . Ulykken er ude efter ham! Ulykken er ude efter ham! vedblev hun og truede ind mod Gaarden. — Men han hænger sig ikke, eller skyder sig, som de andre, der har ejet Havslunde. Han bliver snarere hellig, den Usselryg . . . Fader vor, Du som er i Himlen . . . hun foldede Hænderne og skreg af Latter.

— Nu stikker jeg sgu af! sagde Ørentvisten — for nu faar hun sit Anfald.

— Nej, Maren, Maren, vi maa da blive; vi kan da ikke forsvare for Gud at lade hende ene!

— Fa'en . . . ! sagde Maren og satte i Rend ned ad en Sidevej.

— Maren, Maren dog . . . !

Johanne havde ganske rigtig faaet sit Anfald. Hun løftede sirligt op i Skørterne og begyndte at synge en lille munter Melodi og dansede dertil. Hendes Øjne skinnede i Skæret fra Maanen; hun var lutter Smil og Glæde; Livet syntes hende frydefuldt:

Min lille Rosenblomme (sang hun), min søde Rosmarin,
naar Vintren hun er omme, saa vil jeg være din . . .

Spat-Marie stod hjælpeløs og saa til. Snart maatte hun le af Johannes sære Dans; og snart græd hun. For hvad skulde hun gribe til med hende, nu de var alene . . .

Da gjorde hun pludselig omkring og skrumplede bort, saa hurtig hendes halvandet Ben kunde flytte sig — —

Og Johanne fortsatte stille sin ensomme Dans i den lyse Maanenat. Indtil hun omsider styrtede om og blev liggende.

»Frøken Sofies Hus« laa nede i Elmekrattet ved Foden af de store Fyrretræer, hvis nøgne rustrøde Stammer og vildt strittende Kroner ragede højt op over Parkens andre Træer. Og Evighеden sang deri.

Huset var sammentømret af gamle Bræddestumper og helt overgrot af Slyngroser og vild Klematis. Lejligheden bestod af en Forstue, der tillige benyttedes som Køkken, og en Salon, fire Alen lang og tre Alen bred. Og man kunde ikke staa oprejst derinde.

— —

Sofie og hendes »uægte« Fætter, Herredsfuldmægtig Isidor Seemann, laa paa Gulvhynderne under Vinduerne og talte dybsindigt sammen; det »elskede« Frøken Sofie. Paa Tærskelen ud til Forstuen sad Tyrk. — Fuldmægtigen var en femogtrediveaarig, bredskuldret Mand, lys af Lød og tilsyneladende rolig og ligevægtig:

— Ja, ser Du, lille Kusine, sagde han — hos saadanne gamle Slægter som vor, der har nydt Alverdens Fryd og Sorg og Herlighed, bliver til sidst kun

Sorgen tilbage; og den kan ingen Slægt leve paa, og saa visner den og raadner og dør.

— Man plejer at dø, før man raadner! riposterede hun.

— Nej, ikke Slægterne, lille Ven.

— Véd Du, hvad jeg tror, Fætter Isidor? . . . Jeg tror, at Du siger alt dette om Dig selv bare for at være interessant . . . saa sund og kraftig Du ser ud!

— Jeg er en kalket Grav . . . smilede han, idet han samtidig godt indsaa, at der var noget perverst i at ligge her og tale saadan til et Barn.

— Og alle de morsomme Billeder, Du tegner! vedblev hun.

Han gjorde sin Stemme dyb og mørk:

— Ja, jeg burde ogsaa meget hellere altid tegne Lig!

Hun lo:

— Ja, det skulde Du virkelig gøre!

— Jeg har prøvet det, nikkede han — men de bliver ogsaa »morsomme«! han rejste sig op paa Albuen — Se, nu for Eksempel det Billede, jeg tegnede af Jer, da Du havde fortalt mig om din Fars og Jomfru Helmers Køretur forleden. Jeg syntes virkelig, at det var en meget trist Historie. Du havde Taarer i Øjnene, da Du fortalte. Og jeg fik den dybeste Medlidenhed med Jer allesammen . . . Men hvordan blev saa Billedet? Selv din Mor brast i Latter, da hun saa det.

— Jamen det var virkelig ogsaa morsomt, Fætter Isidor! Alle de Ansigter rundt i Vinduer og Døre . . . Og Far, der lignede en gammel Tændstik . . Og Jomfru Helmer, som var lavet af Blodpølser . . . Og Mor, der stod med to lange, triste Taarer, der hængte hende helt ned paa Brystet! Jo, véd Du hvad, det var morsomt! . . . Og jeg vilde ønske, at Du boede her paa Havslunde, for saa vilde det blive meget lettere for os.

— Sig ikke det, Barnlille!

Hun saa forundret hen mod ham:

— Hvorfor ikke?

— Fordi jeg er saa utrolig sur til Hverdag . . . Jeg skal nemlig betro Dig, lille Sofie, at de, der laver sørgmodige Billeder, de er glade i Omgang; men de, der laver »morsomme«, de er rasende bedrøvelige at have med at gøre . . . thi kun saaledes fuldkommengøres den guddommelige Retfærdighed!

Frøken Sofie sukkede dybt:

— Gud, hvor mine Billeder saa vilde blive morsomme, sagde hun — hvis jeg kunde tegne.

— Er Du da saa grusommelig bedrøvet?

— Forfærdelig! smilede hun, og Taarerne steg hende samtidig til Øjnene — Og i Morgen kommer oven i Købet Jomfru Helmer tilbage . . . Og vil Du tænke Dig, at Far har skrevet til Forvalteren, at Lars igen skal møde med Mors Vogn paa Stationen og hente hende!

— Ja—e, lille Sofie . . . Men naar din Mor selv tager det roligt, saa . . .

— Aa—r, der er ingen Indignation i Mor! Og heller ikke i Søstrene! De gider ikke! Jeg er den eneste her, der rigtig er noget ved! Jeg ligner Farmor, siger Ingwersen; hun pryglede Farfar; Ingwersen og Tjeneren maatte skille dem. Det var en Kone!

— Jamen kan saa ikke Du tage og prygle Forvalteren da . . . ?

— Nu gør Du Nar af mig, Fætter Isidor . . .

— Nej, nej, nej!

— Du tager mig aldrig alvorlig!

— Jo, jo, jo!

Sofie rejste sig ivrig:

— Jeg har forbudt Lars at køre derned med den Vogn; men han gør det naturligvis alligevel! . . . Bare her var et rigtig Mandfolk paa Gaarden, der kunde sige Far ordentlig Besked. Far han er fejg, ser Du; han er en rigtig Kryster! Jeg har jo set, hvordan han lusker af, naar Mor endelig en Gang bliver vred og siger ham Besked. Hun kunde sagtens tøjle ham, hvis hun bare vilde!

— Jamen kan saa ikke Du . . .

— Nej, jeg kan ikke. Jeg har jo prøvet det. Men jeg kommer bare til at græde, fordi jeg er en Tøs, og fordi jeg synes, at det hele her er saa forfærdelig sørgeligt. Aa hvor kunde vi dog ha' det godt

her paa Havslunde, men saa gaar den gamle, væmmelige Fyr og ødelægger det hele for os!

Taarerne strømmede hende ned over Kinderne. De ligefrem s p r a n g hende ud af Øjnene, saa hastigt og pludseligt kom de:

— Hvad . . . er . . . en Fallitgaard? spurgte hun samtidig — Ja, nu t u d e r jeg naturligvis igen! forsøgte hun saa at le — Men hvad er en Fallitgaard?

— En Fallitgaard, lille Sofie . . .? Det er en Gaard, hvor man om Morgenen haaber, om Middagen frygter, og om Aftenen drikker sig fuld, begaar Selvmord, eller bliver Kristen!

— Hæ, hæ! lo hun underlig forceret, medens Taarerne stadig randt hende ned over Kinderne — Blæse være med det hele!

Isidor, der ligeledes havde rejst sig, vilde lægge en Arm om hende; men hun trak sig sky bort:

— Tag og t e g n mig, Fætter! sagde hun — at vi kan faa en Ende paa det Tuderi!

— Jamen, jeg skal jo tage Dig a l v o r l i g t, siger Du . . .

— Nej, nej, nej . . . ! Tegn bare!

Han rakte Armen frem mod hende:

— Kys mig først . . .

— Men Isidor dog . . . ! sagde hun dybt bebrejdende og rødmede helt op under Haaret.

— Undskyld . . . bad han angergiven — Men Du saa' saa allerkæreste ud.

— T e g n! kommanderede hun.

— Ja!

Og han tog sin Skitsebog frem og tegnede et Billede af hende, hvor hun stod midt i Havslunde Borggaard som en Fontæne med Vandet brusende ud af Øjne, Næse, Mund og Øren, saa at hendes Kjole, Strømper og Sko, hele Gaardspladsen, Træerne, Parken, Haven — den ganske Ejendom drev af Væde . .

Men midt i det hele Taarehav svømmede Nils Uldahl rundt med et Badekar bundet i Halen.

Og i Karret sad Jomfru Helmer med en opslaaet Paraply over sig.

Der var Diskussion i »Asylet« i Anledning af Isidor Seemanns Besøg . . .

Det var ved Sengetid. De Gamle sad paa Stolene hver foran sin Seng og klædte sig af. Henne paa Kommoden foran Vinduerne brændte Lampen.

— N e j! sagde Jomfru Ingwersen afgjort — det var Frøken N a t a l i e, var 'et, Etatsraadens æ l d s t e Datter, der blev gift med ham, Bangkiren i Paris.

— Naa, nikkede Rottbøl medgørlig — ja, D e maa jo vide det, Ingwersen, for De er jo sæl Mor til hende.

Ingwersen blev sprutrød helt ned paa sin gamle Hals:

— Hva' e r 'e t, De si'er, Menneske!

— Ja, er De ikke Mor til Frøken Natalie?

— Sludder! De skulde hellere rent og bart holde Deres Mund, skulde De, end komme med saaden no'et Vrævl!

Rottbøl, der havde en af sine slemme Dage, nikkede:

— Ja, det kan De sgu sagtens sige, som har Deres Forstand! nikkede hun — Men det er ikke saaden at sitte her og tie stille hele Tiden, naar I andre snakker.

— Jo, naar man'te kan komme med andet end Vrævl, saa tier man!

Ingwersen sad nu i rødstribet Uldklokke og bare Arme og saa krigersk ud.

— Men det var dante Bangkiren, der var Far til Isidor? kom det fra Lurvadt, der surrede et langt Linnedbind omkring sit venstre Ben.

— N e j , sagde Ingwersen — det var 'et ikke, for Natalie ha'de allerede Isidor, f ø r e n d hun fik Bangkiren . . . jeg har oplevet hele Verdenshistorien.

— Der f i k jeg den! smilede Rottbøl henrykt. Det var en Loppe, hun længe havde jaget rundt paa sin Krop efter.

— Ja, for hun ha'de ham ved Tegnelærer Jakobæussen, fortsatte Lurvadt.

— Ja, berigtigede Ingwersen — og hun fik ham, mens hun var forlovet med Godsejer Brandt, ham, der senere giftede Juliane Sehested fra Børglum.

— Jeg kan ikke hitte ud a' det med al det Familieskab! sagde Rottbøl misfornøjet. Hun havde samtidig med at hun anspændt lyttede til Samtalen, bundet sit Natklæde om Hovedet. Knuden sad hende foran i Panden som to smaa Horn.

Ingwersen lod sig ikke forstyrre af hendes Snak, men fortsatte:

— Og hun, Rositta, Isidors Kone, hun er en Datter af Frøken Bettina, Etatsraadens yngste Datter, der blev gift med ham, Polakken, Greven derovre fra Rusland.

— Der ser man Guds Finger! lød det fra Rottbøl.

Men Lurvadt spurgte:

— Jamen, Ingwersen, hvordan er saa Isidor kommen til at hedde Seemann da, naar hans Far hed Jakobæussen og var Tegnelærer?

— Fordi Etatsraaden skikkede Drengen væk fra Egesborg og lod ham adomptere af Proprietær Seemann ovre paa Fyn, der var gift med en langt ude Kusine til Etatsraaden! forklarede Ingwersen og halede Sove-Hoserne paa.

Rottbøl fik pludselig et lyst Øjeblik og spurgte fuld af Liv:

— Var Frøken Natalie Isidors Mor?

— Ja, saagu' i Himlen var hun saa! sagde Ingwersen fortærende.

— Saa begriber jeg det ikke igen . . . ! erklærede Rottbøl.

— Men hvor har Isidor faaet fat paa Rositta? spurgte Lurvadt.

— Drausenbeimir! sagde Ingwersen kort — Og lad vos saa komme i Seng!

Men Rottbøl smilede paa én Gang lykkeligt ud i Luften og gentog Ordet: Drausenbeimir . . . med et saligt Udtryk i sine smaa vanvittige Øjne. Hun havde det med at forelske sig i underligt klingende

Ord og gentage dem atter og atter, endevende dem og jonglere med dem.

— Saa, mumlede Ingwersen arrigt — nu skal vi høre paa d e t lige til Nytaar!

Men Lurvadt spurgte ufortrødent:

— Véd De no'et om, Ingwersen, at Rosittas Mor brak Halsen?

— Javel gjorde hun saa.

— Hvor brak hun den?

— I no'et de kalder Schweiz.

— Hva' vilde hun dèr?

— Hun var rendt derned med P o lakkens Kammertjener.

— Drau—rausenbeimir . . . lød det fra Rottbøl.

— Var 'et ham, der brak den paa hende? spurgte Lurvadt.

— Nej, hun faldt ned af en Udsigt.

— Døde hun?

— Kan D e kaske brække Halsen uden at dø?

— Hva' vilde hun ogsaa paa de Udsigter med den Kammertjener?

— Hun vilde vel e l s k e ham . . . De vil jo allesammen e l s k e i vor Familie! . . . Men sluk nu Lampen, at vi kan komme til Ro.

Ingwersen rejste sig og krøb op i sin Seng. Hun var i stumpet Særk, graa Modest, Natkappe og lange, sorte Uldhoser.

Rottbøl laa allerede nede under sin Dyne. Man saa ikke andet af hende end hendes spillende Øjne

og Nattørklædets smaa Horn: — Drausenbeimir . . . ! hviskede hun og skudrede sig velbehageligt til Rette — Drau—rau—sausenbeimir!

— Lurvadt, blæs! kommanderede Ingwersen vredt.

Og Lurvadt humpede paa sit omvundne Ben hen til Kommoden og slukkede Lampen. Saa kravlede ogsaa hun til Køjs:

— Men sig mig engang, Ingwersen, spurgte hun lidt efter — hvorfor fik Nils her ikke Egesborg efter Etatsraaden, da han døde?

— Fordi P o lakken og Bangkiren ikke vilde betro ham deres Penge . . . Og saa sover vi! Godnat! Og sov vel begge to!

— Tak i lige Maade . . . sagde Lurvadt.

Men Rottbøl hørte intet. Hun laa fordybet i glade Minder og nynnede sin sædvanlige Aftensang, den, hun havde nynnet for sine Børn, da de var smaa og levende:

Stormen lad den kun fnyse,
Bølgen lad den kun slaa;
Drømmenes Land, de lyse,
Kan de dog aldrig naa . . .

— Drausenbeimir . . . ! fniste hun saa lyksalig lidt efter og sov ind.

Jomfru Helmer havde faaet forærende af Forvalter Anders Jensen-Homo en Stol, en Mahognitræs »Flugtstol« betrukket med græsgrønt Plyds og med en broderet Rosenguirlande ned ad Midten.

Men hver Gang Forvalteren senere følte sig brøstholden af Damen, bemægtigede han sig Gaven og skjulte den paa de utroligste Steder, indtil den en skønne Dag, naar Parret atter var blevet forligt, paa ny dukkede op i hendes Værelse.

Denne Manøvre gentog sig Gang paa Gang til Gaardens udelte Fornøjelse. Og ogsaa nu, da Jomfruen vendte tilbage fra sin Københavnstur, saa hun, da hun traadte ind i sin Stue, at Stolen var væk. Hun havde jo nok tænkt sig Muligheden deraf; men havde dog lige til det sidste haabet, at Forvalteren omsider var kommen til Fornuft.

— Hum! sagde hun — har Mennesket nu alligevel været herinde!

Hendes Fortrolige, Sørine Folkekokkepige, der kom med Kufferten ude fra Vognen, kunde ikke tilbageholde et ondskabsfuldt Grin:

— Hæ, ja! han hentede Smeden og lod Døren dirke op.

— Det F æ ! sagde Jomfruen — Mon han aldrig vil faa sin Forstand! . . . Er der ellers sket noget?

— Næi.

— Fruen har ikke været hernede og snuse?

— Næi.

— Og Tøserne?

— Næi . . .

Sørine var begyndt at gaa rundt om sit Herskab og se beundrende op og ned ad hende, og nu slap det ud:

— Hvor er Jomfruen dog skjøn i det Tøj!

— Ja . . . Og nu skal man til at sjove igen.

Sørine snusede Luften til sig:

— Og som Jomfruen dog lugter!

— Ja . . . Men gaa nu ud til dit Arbejde; jeg kommer, naar jeg har skiftet.

Sørine gik. Klokken var seks. Det var snart Nadvertid . . .

Jomfru Helmer gav sig til at afføre sig Rejsestadsen. Hun tog langsomt ligesom modstræbende Stykke for Stykke af sin Krop, indtil hun stod fuldstændig nøgen — stor, pragtfuld og blændende hvid. Hun snusede ud i Luften ligesom Sørine før:

— Al den Parfume, han altid gik og hældte over hende . . . Og nu skulde man til at gaa rundt her og stinke af sur Valle og Tørverøg!

Hun lagde Sagerne omhyggelig sammen og gemte

dem hen. Saa tog hun en grov Hørlærreds Særk frem og de andre Dagligklæder . . . Saa bankede det med ét haardt paa Døren.

— Her kommer ingen ind! sagde hun; men forskrækket blev hun ikke.

Døren aabnedes, og Forvalteren viste sig, høj, bredskuldret og sortskægget.

— Hva' vil D u ? Vent udenfor til jeg har faaet nogle Klæder paa!

Men han traadte helt ind, og Nøglen vred han om i Laasen efter sig.

— Hæ! lo hun haanlig og gav sig rolig til at trække Særken paa.

Der blev en Pause. De saa paa hinanden som to Kattedyr; om det saa var Tænderne, saa saas de — og Forvalterens store, røde Næver krummede sig.

Saa gik han tæt hen til hende. Hun stod nu i Strømpefødder og Underskørt.

— Vil Du s l a a ? spurgte hun og huggede til hans Arm, der havde løftet sig.

Han lod Armen synke:

— Næi . . .

— Hva' vil Du da? Jeg troede, vi ha'de alting paa det rene? Hva' skal de Fjollerier til med den Stol? Du gaar og gør vos begge to til Grin for hele Egnen. Jeg er jo ikke din Kærrest længere; det blev vi jo enige om, straks jeg begyndte med den anden; saa det kan jo være D i g ligemeget, h v a' jeg foretager mig, ikke? Det er jo Aftalen, ikke?

— Men at Du saadan rejste væk med ham lige for Næsen af mig uden at sige noget.

— Hva' rager det D i g, hva' jeg gør? Har jeg ikke Lov til at gøre, hva' jeg vil? Ha'de jeg sagt noget, ha'de Du bare skabt Dig taavelig.

Han stod myg og fortrykt foran hende:

— Og at han saadan sendte mig af By den Dag, sagde han — Hele Gaarden grinede, da jeg kom hjem.

Hun lo højt ved Tanken:

— Saa kunde Du jo ha' grinet med! Naar vi ikke er Kærrester længer.

— Det er der ingen, der tror . . . .

— Det er saa sgu d i n Fejl da! Ta' Dig en Bislaaferske saalænge og stop Munden paa dem.

— Det mener Du ikke, Mathilde . . .

Hun lo og kastede sig pludselig tungt ind til ham:

— Nej, naturligvis mener jeg det ikke, sagde hun og strøg en Haand ned over hans Krop — Men hvorfor kan Du saa ikke opføre Dig fornuftig? Herregud, den Splejs til Godsejer, lo hun raat — han kan sgu ingen Skade gøre! Og det er jo altid D i g, jeg t æ n k e r paa . . . Og nu han er borte, saa kan Du jo komme, saa tit Du vil, véd Du.

Han knugede hende ind til sig, saa at han næsten løftede hende fra Gulvet.

Men hun gjorde sig fri:

— Gaa saa! sagde hun — Og kom igen i Aften . . .

Han gik lydig hen mod Døren. Men saa greb hun ham ved Armen:

— Se her, Anders . . . ! hun tog to Hundredekronesedler frem af sin Portemonnæ — se her, hvad jeg har kapret denne Gang! Sæt dem ind i Banken til de andre.

Hun trak en Kommodeskuffe ud og tog en Bankbog frem.

Forvalteren havde hurtig snappet Pengesedlerne. Der kom et underlig glubsk Udtryk i hans Ansigt:

— Nu er det lige fire Tusind og fem hundrede! sagde han.

— Ja; og naar han nu kommer hjem til Julen, saa siger jeg op til Majdag; det plejer at hjælpe.

Han blev igen urolig:

— Skal vi ikke nøjes med dem, vi har, Mathilde . . . ?

— Snak! Vi skal da op til de fem Tusind idetmindste.

Han svarede ikke, men stod og arbejdede nervøst med Laasen, som han ikke kunde faa op.

— Du har nok glemt, at den er drejet om, drillede hun — Vilde Du myrde mig?

Han mumlede noget uforstaaeligt og gik.

— Stolen! raabte hun efter ham — Husk, at ta' Stolen med!

— Ja . . . lød det udenfor

— Hvor har Du den? . . . Naa!

— Oppe paa Høstænget . . .

Hun lo, saa det sang i Ruderne:

— A t Du dog ikke kan bevare din Forstand, Anders!

Fru Karen Uldahl, gift med Nils Uldahls yngre Broder, Frantz, var det eneste Medlem af Slægten, hvis Hjerte stedse forblev lukket for Fru Line . . .

Fru Karen var en lang, bleg, glathaaret Skabning, ret køn af Ansigt, men haard og kold af Karakter. — Og hendes Ægteskab med Frantz skulde ingenlunde blidne hende.

Ingwersen fortalte, at den gamle Etatsraad først havde bestemt hende som Dyretæmmerske for sin ældste Søn. Men da Nils fornam sin Faders Hensigt, erklærede han kort og godt, at han havde aldrig sat Pris paa at pille Andeskrog.

Saa transporteredes Pigen over paa Frantz, der i det hele var af et frommere og mere medgørligt Sindelag, og som desuden netop paa den Tid var vendt tilbage, mat og udarbejdet, fra en af sine berømmelige Ekskursioner og derfor var ganske modstandsudygtig.

— Gifter Du Dig med Karen Heinemann, skal 'eg endnu engang tilgive Dig, sagde Etatsraaden

til ham — Gifter Du Dig ikke med hende, maa Du Fandenfløjtemig sejle din egen Sø!

Og Frantz, der sad stor og fed og udslukt paa en Stol inde paa Kontoret paa Egesborg, nikkede sløvt til alt, hvad den Gamle sagde; og skrev derpaa efter Diktat et saapas glødende Frierbrev til Damen.

Og en Maaned efter var de Ægtefolk og erholdt i Brudegave Skøde paa Gaarden Kragholm.

— Nu maa D u tage Dig af Frantz! sagde Etatsraaden til Bruden — Jeg har saagu nok at skaffe med de andre!

Og Fru Karen viste sig i det lange Løb delvis denne sin Mission voksen.

— —

Med Frantz Uldahls sære og berømmelige Excesser forholdt det sig saaledes:

Han kunde i Aarevis te sig som det fredsommeligste og haandterligste Væsen, der glad og omgængelig røgtede sin Landmandsgerning. Men saa en skønne Dag fôr Dævelen i ham, og han forlod Gaard og Hjem og turede Landet rundt med alskens Pak og Skrabsammen af begge Køn og kom saa først en Maaned eller to senere skulkende tilbage næsten uden Klæder paa Kroppen og i en aandelig og legemlig Tilstand, der for lange Tider gjorde ham udygtig til enhver menneskelig Beskæftigelse. — Man fandt ham gerne en Morgen siddende stivfrossen paa en Grøftekant i Nærheden af Gaarden,

eller liggende halvdød nede mellem Halmstakkene. Og han blev da bragt op i sin Seng og vadsket og renset og pudset og plejet, indtil han efter mange Ugers Forløb atter var saa vidt restitueret, at han kunde vise sig udendørs. — I Mellemtiden flød der ind til Egesborg en Strøm af ubetalte Regninger fra alle Landets Kroer og Kipper. Etatsraaden betalte dem de første Par Gange pligtskyldigst; men da der engang efter en saadan Tourné endogsaa indløb Fordringer fra saa fjerntliggende Egne som Holsten, Lauenborg og Ditmarsken, brast den gamle Herres Taalmodighed, og han svor sin Yndlingsed og sagde: Vil han ud, saa skal han, Hans sorte Majestæt fløjtemig ogsaa komme ud! Hvorpaa han sendte Sønnen med en Fragtdamper til Tasmanien eller van Diemensland.

Men syv Maaneder efter returnerede Frantz atter til Fædrenegaarden fuld af Hjemvé og nøgen til Bæltestedet.

Dette Trip kostede Etatsraaden runde 8000 Kroner, og han spekulerede fra nu af kun paa at vælte Ansvaret fra sig og faa Sønnen energisk gift.

Hvilket altsaa omsider lykkedes.

— — —

Fru Frantz Uldahls Had til Fru Line skrev sig først og fornemmeligst fra, at det var lykkedes hende at fængsle og binde Nils saaledes til sig, at han gjorde hende til sin Hustru og derved, hvad alle den Gang formodede, til Herskerinde paa Familie-

godset, medens Karen selv maatte nøjes med at residere paa en Anneksgaard.

Og dertil kom end yderligere, at næppe var Fru Line bleven præsenteret for Svigerforældrene, før hun ganske vandt dem for sig og fortrængte den anden fra den Plads, hun hidtil ubestridt havde indtaget som fortrolig Raadgiver og Formidler de to Gamle imellem.

Etatsraaden og hans Kone havde nemlig i umindelige Tider leven i en Art væbnet Nevtralitet fremkaldt af hans Kvindekærhed og hendes Kreoler-Jalousi. (Hun var født i spansk Amerika.)

De boede i hele den sidste Halvdel af deres Ægteskab i hver sin Etage af Hovedbygningen paa Egesborg, ligesom Nils og Line nu paa Havslundegaard. Og Rigsarkiveuse Ingwersen beretter, at naar de tilfældigvis mødtes paa Trapper og Gange, kunde de ligefrem række Tunge og fare løs paa hinanden, saa at hun og Tjeneren maatte ile til og skille dem ad og transportere dem ind bag hver sin Dør . . .

I Stedet for nu at virke som Forligsstifter havde Fru Karen, saasnart hun fik fast Fod paa Egesborg, tvært imod set sin Fordel i at ophidse disse to iltre gamle Mennesker mod hinanden. Indsmigrende og kattevenlig, som hun kunde være, forstod hun at gaa dem under Øjne; dadlede h a m, naar hun talte med h e n d e, og omvendt. Og hun fik det til sidst bragt derhen, at de ikke engang kunde taale at høre hinanden nævne. Og samtidig lod hun sig af dem

begge paanøde Foræringer og Stikpenge for sin opofrende og uegennyttige Handlemaade.

Men saa kom Fru Line og ødelagde aldeles disse indbringende Transaktioner for hende.

Hun anvendte nemlig i sin naive Retlinethed en ganske modsat Fremgangsmaade over for Svigerforældrene, idet hun mildt og sagtmodigt gjorde alt for at bringe en Forsoning til Veje imellem dem.

Og det lykkedes virkelig ogsaa til Dels, idet de Gamle ganske vist stadig blev boende hver for sig, men dog i deres sidste Leveaar kunde passere hinanden uden at hvæse hørligt og kunde indtage Maaltider sammen uden at slynge hinanden Æggeskaller og Sildeben i Hovedet. . .

Men ét Overtag havde Fru Karen over Fru Line: Hun forblev barnløs og kunde saaledes bedre disponere over sin Tid og være borte fra Hjemmet. Og da den gamle Etatsraad blev syg og skulde dø, kunde hun derfor helt ofre sig for ham, som det hedder. Hun tog øjeblikkelig til Egesborg og blev hos ham og plejede ham saa omhyggeligt, at da han omsider var vandret heden, kunde hun fremlægge et Papir med hans Underskrift paa, at han havde godskrevet hende og Frantz de 75,000 Kroner, han havde haft indestaaende paa anden Prioritet i deres Ejendom . . .

Etatsraadinden overlevede kun sin Mand et halvt Aar. Ogsaa hendes sidste Timer blev blidnede af Fru Karens travle Hænder. Og i Følge Ingwersen

var den gamle Dame næppe bleven kold imellem sine Lagener, førend den omhyggelige Svigerdatter gav sig til at ordne hendes Skuffer og Gemmer med stor Omhu og rigt Udbytte . . .

Ved Etatsraadindens Begravelse mødte de to udenlandske Svogere frem paa egne og Børns Vegne. Og allerede en Time efter Jordpaakastelsen stod Luften i Brand omkring Sørgeskaren. Nils vilde som den ældste Søn sætte sig i Besiddelse af Stamgaaarden. Ikke før Du har udbetalt os vor Arvelod! sagde de andre. Vil I ruinere mig? skreg Nils. Og Bankieren talte fransk, Greven talte polsk, Nils og Fru Karen talte dansk, og der var ikke Enighed at opnaa. Frantz og Fru Line gik deres Vej ud af hver sin Dør og ned i Haven, hvor de mødtes og talte meget fredelig sammen.

Enden paa det hele Arvepostyr blev, at Egesborg blev solgt, og de fire Arvinger drog hver til sit med godt en halv Million Kroner i Lommen.

Hvorefter Nils solgte Thorsminde og købte Havslundegaard, der var nogle hundrede Tønder Land større. Gaarden var en saakaldet »Fallitgaard«. De to sidste Ejere havde begaaet Selvmord af Mangel paa Subsistensmidler.

Men Nils havde jo Penge nok og lod sætte et Taarn paa Hovedfløjen — saa havde han noget at springe ned fra, sagde Omegnen.

Og herind paa Havslunde drog altsaa Nils Uldahl med sin Kone og sine Børn; medens han sam-

tidig nedlagde det kraftigste Forbud mod, at hans Omgivelser nogen Sinde nævnede Ordet Egesborg — saameget mere som Gaarden var bleven købt af en hovedrig Bonde og Studepranger ved Navn Søren Knudsen.

— —

Det skar Fru Karen i hendes sensible Hjerte at se, hvor udmærket Nils og Line stadig kom ud af det med hinanden; thi selv levede hun Aar efter Aar i en pinlig Usikkerhed med sin Frantz. Han var aldrig til at lide paa. Bedst som han tyk og godmodig begyndte at indgyde Tillid, stak han af. Han havde i sit Ægteskab allerede foretaget en seks syv Lyn-Tournéer, og det ikke blot rundt i sit Fædreland, men ogsaa i Broderrigerne Norge og Sverig. Og hver Gang var han vendt miserabel tilbage, skamfuld, slunken, sløv og pengeløs. Han lignede, naar han returnerede fra disse Lystrejser, en stor, gammel, bedrøvet Abe, som tilskyndet af sine Urlængsler, var brudt ud af sit Bur, men uvant med Brugen af Friheden, atter var vendt tilbage til Fængselet, Lænkerne — og Føden.

Men klog, som hun var, tog Fru Karen disse smaa Uregelmæssigheder paa den eneste rette Maade. Hun skændte ikke og larmede ikke op, men klædte sig i Halvsorg, anlagde en blid og lidende Maske og erklærede, at hendes Livs fornemste Opgave skulde være at lette den tunge Prøvelse, der var lagt paa hendes elskede Mands Skuldre. — Og lidt efter lidt

lykkedes det hende virkelig ogsaa at lette den saaledes, at hun mildt og kærligt satte ham fra Styret baade af Gaard og Formue og paa sparsomme Lommepenge.

— —

Saa indtraf Bruddet mellem Nils og Line.

Med Jubel i Hjertet anlagde Fru Karen nu Helsorg og bevidnede med duggede Øjne, at denne Ulykke var hende langt smerteligere at bære end hendes egen, thi hun havde altid elsket sin Svoger og Svigerinde og set op til dem paa Grund af deres mønsterværdige Samliv; det havde været hende som en Stjerne i Livets Ørken.

Og hun lod spænde for og kørte de fire Mil til Havslundegaard for at trøste.

Men hun vendte fnysende tilbage. Fru Line havde ikke vist sig.

— Herskabet er sygt . . . havde Jørgen Tjener sagt.

Og denne Sygdom havde end yderligere befæstet Venskabet mellem Svigerinderne . . .

$^{12}/_{11}$.

Uf, jeg er saa arrig i Dag, kære Isidor, at jeg baade har Hovedpine og Kvalme. Og véd Du hvorfor? Fordi Fader igen har sendt Moder et Brev, hvori han baade kalder hende »Højtærede Fru Line Uldahl« og siger »De« til hende og »vil Fruen være af den Godhed!« Han er en rigtig gammel Abekat, er han; og jeg tror aldeles ikke, at Du har Ret i, hvad Du paastod i Torsdags, da vi havde vor yndige Samtale inde i Kabinettet, at han er et ulykkeligt Menneske, Han er ond, er han, og vigtig og skabagtig, og var jeg i Moders Sted, saa sendte jeg ham hans Breve uaabnede tilbage! Men vil Du tænke Dig, hun smiler bare af dem og siger »Aa, Herregud, kan det more ham!« Og Søstrene ler med; men jeg er altid lige ved at lave Fontæne, som Du kalder det, af bare Arrigskab, for jeg synes, at det

ligefrem er uværdigt for en Kvinde at lade sig behandle saaledes. Véd Du, hvad jeg havde den største Lyst til, Fætter Isidor? Jeg havde den største Lyst til at rejse til København og gaa op i Folketinget og holde en lang Tale om Fader; men maaske er de allesammen saadan nogle Lumskeriker deroppe, og saa nyttede det jo ikke. Du har jo nok set i Bladene, hvor han bliver rost og hævet til Skyerne derinde? Og ved Gud i Himmelen vil Du tro mig, at Moder gaar hver Gang rundt her og er stolt af det, ved Gud! Det er nu sandt, at der er noget lavt og hundeagtigt ved os Kvinder; bare fordi det nu er hendes Mand, saa synes hun straks, at det er storartet, skønt hun godt véd, at han ikke mener et Ord af det, som han staar og brækker af sig om Bønderne; han ligefrem hader dem, det har jeg jo hørt saa tit. Du har jo selv hørt, naar han bralrer op herhjemme til Middagsselskaberne; jeg er lige ved at brække mig! Men jeg er jo ogsaa bare en fejg Kvinde; i Stedet for at rejse mig og fortælle alle Gæsterne, hvor ussel og nedrig han er; og vil Du tro mig, at Moder vilde blive mest vred, hvis jeg gjorde det, saadan er vi usselige svage Kvinder, og jeg kan godt forstaa, at Du og andre rigtige Mænd mange Gange maa foragte os dybt. Aa, hvor vilde jeg dog ønske, at jeg var saadan en Kvinde som Charlotte Corday eller Jomfruen fra Orleans, for saa skulde jeg vise Jer noget andet! Og vil Du tro mig, Fætter

Isidor, naar jeg siger Dig, at jeg er saadan en indvendig, men naar jeg saa skal handle, saa bliver jeg bare kold over hele Kroppen og sveder og kan ikke; men jeg har mange, mange Gange drømt, at jeg var saadan en stolt Kvinde, ikke naar jeg sover, forstaar Du, men naar jeg gaar Tur med Tyrk, eller sidder nede i mit Hus, eller ligger ude i Skoven! Og saa siger jeg Fader ordentlig Besked, og han fortryder hele sin slette Opførsel og jager Jomfru Helmer og alle de andre grimme Fruentimmer bort og fortryder det hele og bliver gode Venner med Moder igen; og vi kommer allesammen til at holde saameget af ham, saa at det bliver en stor Lykke for os at leve her paa Havslundegaard, den dejligste Gaard i Verden! Aa, lille, gode, søde, rare Fætter Isidor, bare man kunde drømme altid, for man bliver saa forfærdelig bedrøvet, naar man vaagner og kommer til at huske paa, hvordan det er i Virkeligheden! Jeg vilde næsten ønske, at jeg var ligesom stakkels Jomfru Rottbøl! Men nu vil jeg slutte for i Dag, og tilgiv, at jeg har talt saameget om mig selv.

Din til Døden

S.

Vil Du tænke Dig, at der i Gaar kom den yndigste lille, islandske Hest sendende fra Fader! Den er saa lodden paa Benene, at det ser ud, som om den havde Bukser paa. Den er forfærdelig sød! Pigebørnene er henrykte og har allerede kaldt den

»Mikkel«. Men jeg rører den ikke, naturligvis, jeg tager ikke imod Bestikkelser! For véd Du, hvorfor han sender den? Naturligvis bare fordi han nu snart kommer hjem til Jul. Jeg kender ham!

Isidor Seemann var altsaa (conf. »Asylernes« Aftensamtale) en Søn af Natalia Uldahl og Tegne- og Gymnastik-Lærer Hans Jakobæussen ved Latinskolen i Nabobyen. Forbindelsen knyttedes ved et Borgerforeningsbal. Men da Resultatet blev synligt, gik den gamle Etatsraad ind paa Skolen og gennempryglede for Elevernes Aasyn Hr. Jakobæussen med sin Stok. Og Skandalen endte med, at den flinke Gymnastiker maatte pakke sine Kufferter og forsvinde, medens Etatsraaden ifaldt en Bøde.

Da denne var betalt, gik samme energiske Olding til Frøkenens daværende officielle Forlovede, Godsejer Ole Brandt til Svendstrup, og formaaede ham quand même til, under Løfte om øjeblikkelig Skilsmisse, at lade sig vie til Pigen. Hvorpaa Ole og Natalia ægtede hinanden i Havslundegaards Spisestue og umiddelbart derefter separeredes paa Kontoret.

Fire Maaneder derpaa bragte Fru Brandt en ung Jakobæus til Verden. Og efter at Etatsraaden havde foræret Drengen til en barnløs Halvkusine af sig,

der var gift med en Proprietær Seemann til Maglegaard ved Faaborg, rejste han selv med Frue og Døtre paa en to Maaneders Rekreationstur til Rivieraen . . .

Her paa denne eventyrlige Kyst blev Frøken Natalia gift med en jødisk Bankier fra Paris. Og Frøken Bettina hjemførtes sammesteds fra af en polsk Greve.

Efter hvilke Succéser Etatsraadens lettede vendte hjem.

Natalie døde et Par Aar senere Straadøden i sit Palæ paa Champs Elysées efterladende sig en ægtefødt Søn, medens Bettina efter at have bragt Datteren, Rositta, til Verden, faldt, som Ingwersen alt har fortalt, ned af en Udsigt i Schweiz, hvor hun var paa Lystrejse med sin Mands Kammertjener, og brækkede Halsen.

Og nu havde Etatsraaden altsaa kun sine to Sønner tilbage.

Hvilket maaske ogsaa kunde være tilstrækkeligt . .

— —

Den lille Isidor var under alle disse Begivenheder bleven adopteret af Seemann og voksede op paa den stille og fredelige fynske Gaard.

Da han blev Student og skulde læse videre i Hovedstaden, solgte Plejeforældrene Gaarden og fulgte med ham; saa uundværlig var han bleven dem.

Og da han senere havde taget sin juridiske Embedseksamen og fik Ansættelse som Fuldmægtig paa

Havslunde- og Søby- Herreders Kontor, drog de ogsaa med ham her over . . .

Men saa skete det, at Isidor engang ved et Besøg paa Havslundegaard traf sin polske Kusine, Rositta. De to Slægtninge fandt straks stort Behag i hinanden; særlig fordi de kunde sidde Timer igennem og holde Mund sammen og alligevel føle dyb Glæde ved hinandens Selskab. De besluttede derfor efter et Par tavse Møder ikke mere at skilles, giftede sig og byggede et Hus efter deres Hoveder, saaledes nemlig, at de fik hver sin Lejlighed med kun fælles Spisestue. — Og nu havde de været gift i ni Aar med et Udbytte af to Sønner paa henholdsvis otte og seks Aar . . .

Til at begynde med var gamle Fru Seemann meget ilde til Mode ved Sønnens Forlovelse og Giftermaal. Hun mente, at han vilde glemme sine Forældre, og at hans Kone ikke var ham værdig; i hvilken Anledning hun fældede mange Sorgens Taarer,

Men da hun lidt efter lidt lærte Fru Rositta at kende nøjere og opdagede, hvilken elskelig og fornuftig lille Kvinde hun var, frydede hun sig i sit Hjerte og indesluttede taknemmelig Svigerdatteren i sine aftenlige Bønner: Tak, kære Vorherre, sagde hun, at Du nu har givet os to barnløse gamle Mennesker to Børn; og undskyld, at jeg er gaaet i Rette med Dig! . . . Og da hun saa senere paa samme

nemme Façon endogsaa blev Bedstemoder, græd hun bitterlig af Glæde.

— Ja, Du har nu altid haft let til Vandet, Mor! sagde gamle Seemann — Men det er nu din Fornøjelse.

Og Fruen lo og greb ham om begge Skuldre og rystede eftertrykkeligt til:

— Du er en rigtig Træpind, Far!

— Hvad siger Du, Mor?

Hr. Seemann nød foruden sit ligelige Gemyt ogsaa Lykken af med Aarene at være bleven betydelig tunghør.

— Jeg siger, at Du er en rigtig Træpind!

— Naa, siger Du det . . . Ja, det er der jo nogen, der skal være . . .

De Gamle havde stadig Sønnens Ungkarleværelse staaende i urørt Stand. Om Vinteren endogsaa opvarmet. Og hver Dag, naar »Fuldmægtigen« gik fra sit Kontor, besøgte han dem. Han og Fruen sad da gerne i en Hjørnesofa inde i »Værelset« og »talte gammelt«. Fader Seemann derimod deltog sjælden i Samtalerne. Han opholdt sig i Dagligstuen ved Siden af med sine Aviser.

Men hvert Øjeblik maatte Fruen op af Sofaen og ind til ham og spørge, naar der var noget fra Fortiden, de to andre ikke kunde hitte Rede i. Hun skreg da ind i hans »gode« Øre:

— Hør, Far, var det Niels Hansen, der

købte vores Wienervogn, Du véd . . . eller var det Rasmus Poulsen?

Den Gamle tittede da skælmsk frem over Brillerne med sine smaa Syposeøjne:

— Snakker I nu om Wienervognen, Mor? sagde han — Ja, I har travlt! . . . Det var Rasmus Poulsen, der købte den . . . I Fruentimmer kan da heller aldrig huske!

Saa dukkede han paa ny ned i Aviserne; og Fruen gik tilbage til Sofaen . . .

Saaledes bevaredes i Familien Seemann Livets Kontinuitet. Og Isidor havde hjemme i sine Mapper mangen en munter Illustration til disse Repetitionskursus.

Onkel Joachim var syg.

Der var ikke tilflydt Familien paa Havslunde nogen direkte Meddelelse derom, Rygtet var kun naaet frem gennem Post-Ole. Men samme Dag, hun fik det at vide, bad Fru Line alligevel sine Pigebørn om at tage over og se til Patienten:

— Onkel er meget syg, sagde hun — Der er Fare paa Færde. Jeg har set det i Kortene.

— Vil Mor ikke selv med?

— Nej, lille Sofie, det véd I, jeg bliver helst hjemme . . . og særlig da i saadan et Blæstvejr.

— Mor skulde engang spørge sine Kort, om Mor har godt af altid at sidde inde og svulme.

Det var Frøken Frederikke, der talte. — Fru Line slog smilende efter hende:

— Fy, din skidt Tøs, at gøre Nar af sin egen Mor!

— Jamen Frederikke har Ret, sagde Anna — Mor sidder altfor meget stille.

— Mor begynder at ligne Madam Nærup! nikkede Charlotte. (Madam Nærup var Distriktets uformelige Fødselshjælperske.)

— Mor er dejlig! sagde Frøken Sofie og saa forelsket paa Fru Line — Mor ligner en Enkedronning!

— Med Dobbelthage! supplerede Frederikke og trak sig uden for Skudvidde . . .

Men sandt var det, at der i de sidste Aar var kommet noget bredt og matroneagtigt over Fru Uldahl. Hendes længe bevarede ungpigeagtige Slankhed var forsvundet. Men skøn var hun som altid med sit askeblonde Haar under den sorte Fløjelshue. Og hun førte sit Legeme med en Holdning og en rolig Anstand, der fik alle andre Kvinder, naar de kom i hendes Nærhed, til at synes smaa og ubetydelige.

— Tager Mor saa ikke med?

— Nej, lille Sofie . . . Og der er heller ikke Plads.

— Jo, jeg kan sidde paa Bukken.

— Nej, der skal Tyrk være, ellers gaar han rundt her og græder hele Eftermiddagen. — Saa telefonerer jeg altsaa til Ravnsholt og spørger, om Onkel vil ha' Jer . . .

Og det gjorde hun. Og Joachim svarede personlig fra sin Seng, at han glædede sig til at se »Firkløveret«.

Saa rent dødsens var han da ikke; om end hans Stemme havde lydt lidt mindre buldrende end ellers.

— —

Køreturen til Ravnsholt foregik i den lille Charabanc. Siden Jomfru Helmers Københavnsrejse benyttede ingen af Gaardens Damer godvillig Lan-

daueren. Og den gamle lukkede Karosse, Flueskabet kaldet, fra Etatsraadens Tid, var for tung for Vejene.

Frøkenerne sad bag i Vognen hyllet i Sjaler og Pelsværk, thi det var blæst op til en halv Storm.

Og foran paa Bukken sad Tyrk, der stor og mægtig ragede frem højt over Hovedet af Kusken.

Der blev ikke talt meget under Køreturen; man havde nok at gøre med at holde sammen paa Sjalerne. Kun af og til, naar Blæsten blev særlig ondartet, vendte Lars sig om fra Forsædet og raabte:

— Frysser I, Frøkner?

Hvortil regelmæssig en af de unge Piger hylede:

— Nej—i . . .!

— —

Uden for »Familiehuset« stod Spat-Marie og Maren Ørentvist og fløj i Blæsten:

— Der er di fra Gaarden! sagde Marie — Se Tyrken!

Hun og Maren havde baaret Pigen Alexandra om i Læ af Gavlen. Skiftingen skulde gerne ud et Par Gange om Dagen, hvordan Vejret saa var, havde Doktoren sagt. Og nu sad hun i sin Stol indbyldtet i Dyner og Klæder. Man saa ikke andet af hende end hendes frygtelige Underansigt, hvis forlængede Kæbeparti lignede Trynen paa et Svin.

— Da—a' . . . ! hilste Konerne ydmygt, da Vognen rullede forbi. Men straks derpaa tilføjede Spat-Marie lavmælt:

— En op, en anden ned! Der ager d i, og der sidder h u n!

Frøkenerne nikkede venlig til Genhilsen. Men da Vognen var naaet et Stykke bort fra Huset, lød det pludselig fra Frederikke:

— Hvem af os synes I, hun mest ligner?

De brast alle fire ud i en underlig anstrengt Latter; og Frøken Sofie sagde hurtig:

— Vi taler ikke til Mor om, at vi har set hende!

Og saa forsvandt Huset bag Møllebanken.

— —

Da Charabancen var naaet et Stykke ud ad Landevejen, vendte Lars sig pludselig om:

— Der kommer Hofjægermesterens, Frøkner!

Og umiddelbart efter holdt to Ryttere, en Herre og en Dame, fulgt af en Meute halsende Hunde, deres Heste an hver paa sin Side af Køretøjet, der ligeledes standsede.

Det var ganske rigtig Hofjægermesterens, Palle Uldahl til Hvidgaard og Frue. Han var en lyshaaret Kæmpe med et vældigt Fuldskæg, der naaede ham langt ned paa Brystet. Hun høj, slank, næsten mager, med gnistrende sort Haar og smaa, gyldenlakbrune, længselsfulde Øjne. Dertil var hun stærkt sminket; og hendes Læber var smalle og blodrøde. Frøken Sofie havde engang sagt om hende, at hun saa »skæbnesvanger« ud.

— Hvad Fanden, Pigebørn, er I ogsaa ude i det Vejr! raabte Hofjægermesteren.

— Vi kunde kende Jer paa Tyrk! lo Fruen.

Frøkenerne kom frem af Sjalerne:

— Goddag, Onkel Palle! Goddag, Tante Mona! Ja, vi er skam!

— Goddag, Goddag, Unger! Hofjægermesteren slog ud med Haanden — Skal I til Ravnsholt? . . . Vil Du staa! tordnede han i det samme til Hesten og strammede Tøjlerne, saa Dyret stejlede — Hele Familien er nok paa Tæerne i Dag! lo han derpaa — Vi mødte Kragholmer-Kareten før med Fru Karen; hun kørte, som der var Ild i Enden paa hende.

— Er Tante Karen ogsaa . . . ?

— Ja—h! Alle Testamentejægerne er paa Krigsstien. Men den Gamle vil ikke se os for sine Øjne . . . Det er dog Satan til Blæst! . . . Men saa hold dog Kæft, Hunde! . . . han har lukket Døren for sig, har Fatter Joachim, og sat Madam Pompadour født Henriksen udenfor paa Vagt. Vi slap da ikke ind; og I andre gør det saagu' heller ikke!

— Jo, Onkel har selv . . . begyndte Frøken Anna.

Men før hun fik talt ud, foretog Hofjægermesteren et pludselig Chock imod Hundene, der fôr gøende og glammende rundt omkring Vognen, hvor Tyrk fra Bukken sekunderede dem med sin Tøndebas — Fanden skal staa i Jer! tordnede han og slog med sin Ridepisk ned mellem Dyrene, saa at de hylende spredtes til alle Sider — Det er jo ikke til at høre Ørenlyd! . . . Kom saa, Mona! Skægget flyver

af mig! raabte han videre, da et Vindstød i det samme gav sig til at flaa i ham — Her er ikke til at være! . . . Farvel, Pigebørn! Og god Lykke! Ja, vi ser Jer vel ikke paa Hvidgaard, før vi skal dø? Men der bliver ikke noget at hole, for vi æder det op! . . . Kom saa, Mona!

Det havde været Hofjægermesterinden umuligt at faa sin Hest til at staa rolig. Stormen og Hundene gjorde den nervøs. Den havde danset og stampet og prustet, saa at hendes Ridedragt var ganske oversaat med hvide Skumflager. — Nu slog hun leende ud med Haanden til Afsked og satte i Firspring efter sin Mand fulgt af den halsende og larmende Meute:

— Farvel, farvel! Og hils den dejlige Fru Line!

Frøken Sofie kiggede efter hende:

— Tante Mona er nu storartet! sagde hun afgjort — Saa kan I andre sige, hvad I vil!

— Jamen Gud, Pigebarn, lo Frederikke — vi har jo ikke sagt et Muk!

Der kom et brølende Vindstød; og Frøkenerne forsvandt bag Sjalerne . . .

Lidt efter tittede Frøken Sofie igen frem:

— Der ligger Egesborg! sagde hun og pegede ud over Markerne mod en stor, hvid, firkantet Bygning, op til hvilken der førte en Allé af gamle, vejrbidte og halvt udgaaede Egetræer.

— Ja, sagde Anna, som havde besøgt Gaarden i Bedsteforældrenes Tid — der var dejligt! Sikke

Stuer! Og sikken Udsigt fra Selskabsværelserne paa første Sal!

— Og nu bor vi paa en Fallitgaard! sagde Frøken Charlotte.

— Ja, vi er jo alle Vorherre en Fallit skyldig! nikkede Frøken Frederikke.

Men Frøken Sofie krøb ind bag sit Sjal og sukkede . . .

— —

Da Charabancen rullede ind paa Ravnsholts Grund, strøg en lukket Vogn forbi for udgaaende:

— Det var Kragholmeren! meldte Lars fra Bukken — Jeg saa Fruen indvendig.

Madam Henriksen (af Hofjægermesteren døbt: Pompadour) hed den store, tavse Bondekone, der havde været Onkel Joachims Husbestyrerinde i henved tredive Aar. Hun var kommen til Gaarden, da hun var en fem-seksogtyve, havde styret Huset for ham til hans fulde Tilfredshed og engang imellem faaet et Barn med ham, ialt fire. Men de var alle døde kort efter Fødselen, og to af dem havde været ligesaa fæle og uhyggelige Misfostre, som Nils Uldahls og Spat-Maries Alexandra. Men selv havde Madam Henriksen fra sit Giftermaals Tid tre velvoksne Sønner, tre tavse, paalidelige og arbejdsomme Mennesker ligesom Moderen. De tjente alle paa Ravnsholt nu i forskellige Stillinger, spiste og sov sammen med de andre Karle og stod med Hatten i Haanden, naar de talte til Godsejeren. Men han kunde godt lide dem og udmærkede dem paa mange Maader baade for deres egen og for deres Moders Skyld.

— —

Da Vognen med Tyrk og de unge Damer gjorde

Holdt foran Hovedtrappen, kom Madam Henriksen frem i Døren:

— Men Gud Fader, se Hunden! sagde hun og glemte helt at hilse paa Damerne — har han sat der hele Vejen i det Vejr?

— Ja, han har saamænd!

— Det er Synd a' Jer . . .

— Aa, han er jo godt klædt paa!

— Hvordan gaar det med Onkel?

— Jo—e . . . Men lad dog Hunden komme ned og ind i Varmen!

— Madam Henriksen tænker slet ikke paa os andre! lo Frederikke.

— Naa—e, Menneskene klarer sig nok!

Frøken Sofie fløjtede Tyrk ned fra hans Sæde.

— Der er Varme i Kontoret, hvis Frøkenen vil ta' ham der ind.

— Maa vi andre ogsaa komme med?

— Ja, værsgod . . .

Madam Henriksen aabnede Døren til Kontoret. — Det var et stort nøgent Rum med sandstrøet Gulv, simple Træmøbler og en lille, fedtet Voksdugssofa. Henne i et Hjørne buldrede en Jærnkakkelovn. Der var kun et Kappegardin for Vinduet.

— Hvordan har Onkel det? spurgte Frøken Anna.

— Jo—e . . .

— Maa vi komme ind til ham?

— Ja, Frøknerne er jo bestilt . . . Men nu

skal jeg hente Kaffen. Og Hunden kan faa et Fad Mælk.

— Han vil hellere ha' Kaffe, Madam Henriksen.

Madammens Øjne voksede:

— Drikker han Kaffe?

— Ja—e . . . lo Sofie.

— Og saa skulde jeg hilse fra Godsejeren, at der stod Cigarer henne paa Hylden.

— Tak . . .

Pludselig rundedes Konens Øjne af en ny sindsforvirrende Tanke:

— Ryger han kanske ogsaa, Hunden?

Pigebørnene brast i Latter:

— Nej, nej, nej!

— Ja, vi kunde jo aldrig vide, naar I andre gør det! . . . Men det ender skidt med den Rygen, tilføjede hun — Tobak er for Mandfolk!

— Fars Søstre røg jo ogsaa . . . mente Frederikke.

— Jamen, hvor røg de ikke ogsaa hen! sagde Pompadour — Men nu gaar jeg ud efter Kaffen.

— —

Da Kaffen var drukket, førte Madam Henriksen de unge Damer ind gennem to iskolde, salsagtige Dagligstuer, hvor de sparsomme Mahognimøbler stod stift opstillet langs Væggene, og hvor man maatte balancere frem i Gaasegang ad smalle »Løbere«.

Frøken Charlotte tog Mod til sig og spurgte:

— Hvorfor kom de fra Kragholm og Hvidgaard ikke ind til Onkel, Madam Henriksen?

— Fordi Godsejeren ikke vilde se dem, lød det kort — Og Frøknerne maa heller ikke gerne blive der ret længe; Godsejeren kan ikke taale det.

Fra Dagligstuerne naaede man gennem Spisestuen ud i en lang, skummel Korridor med mange Døre. Paa en Bastmaatte udenfor én af dem laa Rinaldo, Onkel Joachims gamle Hønsehund. Den var saa gammel, at det ikke længere gav nogen Lyd, naar den gøede.

— Her skal vi ind, sagde Henriksen og strøg Hunden kærtegnende over Ryggen, før hun aabnede Døren. — Men Frøknerne maa skræve over ham, for han kan ikke flytte sig.

Rinaldo løftede Hovedet, da han sansede de Fremmede, og markerede en Gøen ved at aabne og lukke Gabet et Par Gange; saa sank han sammen igen; og Damerne slap over ham . . .

Inde i sit Soveværelse sad Onkel Joachim halvt oprejst i sin Seng støttet af mange Puder. Hans svære Krop var frygtelig afmagret og stod knoglet og kantet frem under Skjorten. Ansigtet var graagult, og det hvide Haar og Skæg pjusket og uredt.

De fire Søstre blev forskræmt staaende tæt inden for Døren, medens de uvilkaarlig famlede efter hinandens Hænder.

Joachim saa missende hen imod dem; hans Øjne var ligesom falmede:

— Er det Firkløveret . . . ? spurgte han.

— Ja . . .

— Ho, ho! lo han hult — det betyder Lykke! . . . Kom nærmere Tøse! Hans Stemme havde endnu bevaret en Del af sin gamle Klang.

Pigebørnene nærmede sig, men dog stadig i Klump.

— Er I der allesammen? Jeg ser saa daarligt . . .

— Ja, vi er her allesammen . . . det var Anna, der talte — Hvordan har Onkel det?

— Sæl Tak! Skidt! sagde den Gamle — Kom helt herhen!

De unge Piger gled hen til Sengen. Joachim strakte en Haand frem og fik fat i en af dem:

— Hvem er det?

— Sofie . . .

— Jeg synes, Du tuder, Tøs? Ser jeg ud, som jeg skal dø?

— Ja . . . sagde Sofie og brast i høj Hulken.

Han slængte ligesom i Vrede hendes Haand fra sig . . . I det samme gav et Telefonapparat, der stod paa Bordet ved Siden af Sengen, sig til at ringe.

— Henriksen! sagde han buldrende — spørg, hvad det er!

Pompadour, der havde puslet lydløst om i Værelset, satte Tragten for Øret:

— Jovel, ja . . jo . . Nu skal jeg spørge Godsejeren! — Det er Købmand Nielsen, der forhører, om vi kan hente de Oliekager i Morgen . . . ?

— Nej, sagde den Gamle — i Morgen skal vi køre Roer hjem.

— Godsejeren vilde bevise ham en Tjeneste, sa'e han . . .

— Saa—e? Sig, at vi skal komme paa F r e d a g . . . Og ring af!

— Jo . . .

— Hvem er saa d e t? spurgte han og greb fat i et af de andre Pigebørn.

— Frederikke . . .

— Tuder Du ogsaa?

— Næi . . . Onkel bliver nok rask igen.

— Sludder! Gu' gør jeg ej! . . . Kys mig!

Frederikke bøjede sig ned og kyssede ham.

— Det bliver nok det sidste Smask i denne Konges Tid! mumlede han.

— Nu skal Frøknerne gaa . . . sagde Madam Henriksen rolig, men bestemt — Doktoren har sagt, at Godsejeren maa ikke snakke for meget.

Pigebørnene trak sig hen imod Døren:

— Farvel, Onkel Joachim . . . Og god Bedring . . .

— Farvel, Tøse! I faar hver tredive Tusind Kroner efter mig . . . det var vel d e t, I vilde ha' at vide? . . . M e n I g i v e r i k k e J e r e s V i n d b ø j t e l a f e n F a r e n Ø r e a f d e m, n a a r h a n n u s n a r t g a a r f a l l i t! H ø r e r I?

— Ja . . . ! sagde Anna forskrækket.

— Og hør saa lidt her . . . vedblev den Gamle, og der lagde sig et ondt og hoverende Smil om hans

Mund — Sig til ham fra mig, at det kan ikke nytte, at han snuser efter Elfenbensstokken, for jeg ta'r den med mig i Kisten, hæ!

— —

Da de unge Damer igen sad bænket og indpakket paa Charabancen, spurgte Frøken Charlotte:

— Hvad er det egentlig, Onkel fejler, Madam Henriksen?

— De kalder det Kræft i Leveren.

— Mener Doktoren, at det er farligt?

— Det gør han vel . . .

Og idet hun kastede et Blik op mod Tyrk, der igen tronede paa Bukken, tilføjede Madammen — Det var da rart, at Vinden har dovet sig lidt . . . for Hundens Skyld.

Hofjægermester Palle Uldahl var en Brodersønnesøn af Etatsraadens Fader. Familien havde i to Generationer tjent sig en betydelig Formue som Plantageriejere paa St. Croix i den gode Tid. Palle var bleven opdraget hos sin Moders Slægt i Danmark; og da han var atten-tyve Aar, solgte Faderen, Jakob Reinhold, der imidlertid var bleven Enkemand, sine vestindiske Besiddelser, drog tilbage til Fædrelandet og købte efter Nils Uldahls Anvisning Herregaarden Hvidgaard, beliggende et Par Mil norden for Havslunde. Det var rart, at Familien blev samlet, mente Nils; det styrkede den og stivede den af mod det overhaandtagende Bondevælde. Men et Aars Tid senere ragede han og Jakob Reinhold uklar i Anledning af en fed Dame paa Byens Marked og blev Uvenner for Livstid.

Palle, der imidlertid havde lært Landvæsenet, kom nu hjem til Hvidgaard som en Slags Overinspektør. Det gik udmærket i en Aarrække, thi Fader og Søn holdt meget af hinanden og var altid kommet fortræffeligt ud af det sammen. Men saa arriverede der

engang et Beriderselskab til Købstaden. Alle Egnens Uldahler mødte op til Premiéren, ogsaa Fader og Søn fra Hvidgaard. Men fra den Aftenstund at regne var Freden ogsaa for stedse forbi imellem dem.

— —

Mona Lisa hed hun paa Programmet. Og hun var en Djævel af en Jokeyrytterske, slank og kattesmidig i sit kødfarvede Trikot; gnistrende sorthaaret og med gulbrune Salamanderøjne. Og særlig kunde hun, naar Hesten som Sortie satte over Barrièren med hende liggende henad Ryggen udstøde et Skrig, der fik de mandlige Tilskuere til at spjætte med Benene, som vilde de sætte efter hende . . .

Ogsaa de to Uldahler fra Hvidgaard spjættede. Men de beherskede sig, idet de saa sky til hinanden uden at tale. — Men den næste Aften var de igen i Circus. Og den næste igen, saalænge Selskabet gav Forestillinger i Byen. Dog sad de ikke oftere som første Aften ved Siden af hinanden. Og de kørte ikke længere frem og hjem sammen. De undgik hinanden og skulede ondt til hinanden.

Og saa skete det efter Ingwersens Beretning, at da Beriderne havde afsluttet deres Optræden og indskibet sig for at drage videre til andre Egne, dukkede Palle Uldahl, da Skibet var naaet et Stykke ud i Fjorden, pludselig op af Kahytten og gik lige hen til Mona Lisa og bad hende om at blive hans Kone. Og førend hun endnu havde faaet svaret,

saa de gamle Jakob Reinhold staa ude i Agterstavnen og stirre paa dem, kridende hvid i sit Ansigt . . . og rundt omkring paa Dækket stak frem bag hver sit Skjul Nils fra Havslunde, Frantz fra Kragholm og gamle Joachim fra Ravnsholt . . . Da brast Mona i en bragende Latter og faldt Palle om Halsen. —

Et halvt Aars Tid efter døde Jakob Reinhold, og de to Unge flyttede ind paa Hvidgaard . . .

Men Børn fik de ingen af: Thi paa alfar Vej gror intet Græs! siger gamle Jomfru Ingwersen.

Hvidgaard var en Idyl . . . : en firelænget, énetages Bygning, hvidkalket med rødt Tegltag og omflydt af Grave med hvide Broer og hvide Svaner. Paa den gruslagte Gaardsplads en hvidkalket Sandstens-Fontæne og spraglede Paafugle, der slog Halerne i Hjul . . . Og baade Gaard, Have og Park lunt gemt imellem høje, skovklædte Bakker. Vinden kunde hyle og brumme i Skovene oppe langs Bakkekammene, nede i Havens Gange og Gaardens Stuer var den stilleste Ro . . .

At sige i Jakob Reinholds Tid. Thi med Fru Mona holdt ogsaa Stormen og Uroen sit Indtog paa Hvidgaard, og Idyllen fløj over i Historien.

Hun føg nemlig, som et Uvejr gennem Huset. Vægge blev revet ned, Døre og Vinduer blev flyttet, Lofter blev hævet, og Gulve blev sænket. Og da hun havde raset færdig indendørs, gik hun løs paa Haven og Parken. Hun vilde ha'

Vuer! sagde hun. Og hun lod de stolteste Træer fælde, naar de stod hendes Planer i Vejen. Ja, ud for sine Dagligstuevinduer lod hun endogsaa Skoven hugge om og Bakken skære igennem, saa at Østenstormen nu strøg livsaligt ned gennem Haven, afsved Roserne og fik Kakkelovnene til at ryge. Men hun beordrede Roserne gravet op og Skorstenene forlængede, hvorved hun ødelagde baade Havens og Bygningens Skønhed:

— Blæse med det, sagde hun — bare vi faar Luft!

Og for at holde sig med Selskab, naar Manden var af Gaarde, gav hun sig til at samle paa Hunde. Hun drev det til paa én Gang at huse fjorten, alle af forskellig Race. En grand danois stor som et Føl og videre ned til en Bologneser ikke større end en god Rotte.

— —

Fru Monas Vugge havde staaet paa en fjerde Bagsal i København; og hun var døbt Elise Mortensen.

Men nu hed hun altsaa Hofjægermesterinde Uldahl og regerede uindskrænket over sin Kæmpe af en Mand, der aldrig havde tænkt sig Muligheden af at kunne nyde de Glæder hos en Kvinde, som hun bød paa. — Hendes Legeme var som levende Ild, naar han søgte det. Hun slog sammen om ham som Flammer. Og han lod sig frydefuld fortære.

— Hvis jeg nu var bleven gift med din Far . . . ?

sagde hun til ham engang midt under en saadan Ildsvaade.

Og uden Tøven svarede han:

— Saa var jeg bleven din Elsker!

Hvorpaa han atter forsvandt i Luerne.

Jens Oluf Rasmussen, Degn og Kirkesanger ved Havslunde Skole, stod en Dag kort før Jul ude i Skolegangen, og hans Kone kom fra en Dør, der førte ind til Lejligheden.

Da hun saa ham, slog hun Hænderne sammen i Rædsel:

— Men, hvad er det dog, Du bestiller, Jens Oluf!

Han vendte sig hurtig:

— Hvad har Du her at gøre?

— Aa, Jens Oluf, Jens Oluf . . . !

— Gaa din Vej, Oline!

— Jeg synes, Du staar og spytter paa Børnenes Mad, Jens Oluf . . . Aa Gud, aa Gud, hvad skal det dog blive til med Dig!

Han gik frem imod hende med Hænderne løftet som til Slag:

— Nu g a a r Du, Oline! Eller jeg svarer ikke for mig selv!

Men saa fik han et Hosteanfald og sank sammenknuget og foroverbøjet ned paa en Bænk. Konen

løb til og støttede hans Hoved med sine Hænder. Inde i Skolestuen larmede Børnene.

— Jens, Jens, dette kan jo ikke blive ved . . . hun tænkte kun paa den frygtelige Opdagelse, hun havde gjort; Børnenes Tummel h ø r t e hun ikke . . .

Hosteanfaldet var overstaaet. Den Syge lukkede Øjnene og lænede sig kraftløs tilbage mod Væggen. Store, tunge Sveddraaber gled ham ned over Ansigtet.

Konen tog sit Lommetørklæde frem og tørrede dem af:

— Skal jeg ikke slippe Børnene fri, Jens, og bringe Dig til Sengs?

— Nej . . . i Overmorgen skal de jo ha' Juleferie . . . han aabnede langsomt Øjnene, der laa dybt i deres Huler omgivet af mørke Ringe; og Blikket syntes at vokse frem langvejs fra, fra Mile borte, træt, ydmygt, forpint og forjaget:

— Jeg véd snart ingen Raad længere, Oline . . .

— Jamen, hvor ku' Du dog gøre det?

— Jeg ku' gøre det, der var meget værre, naar d e t kommer over mig . . .

— Hvad for nogen Mellemmader er det, Du har spyttet paa?

— Det er vel de tre, der staar aabne . . .

— Saa ta'r jeg dem med mig . . . Du kan jo saa sige til Børnene, at de kan komme ud i Køkkenet og faa noget andet . . . Jeg siger saa til dem, at det er Hunden, der er rendt med dem.

— Ja . . .

Konen rejste sig og gik hen til Vindueskarmen, hvor der laa mange Stabler smaa Frokostpakker. Hun tog de tre øverste, hvis Papir var løsnet. Saa vendte hun sig. Den Syge var igen sunket tilbage mod Væggen. I Skolestuen var Larmen vokset: Børnene raabte, skreg, lo og trampede.

— Skal jeg ikke hellere kvitte dem for i Dag, Jens, at Du kan faa lidt Ro?

— Nej . . .! sagde Degnen pirrelig, rejste sig med et Ryk og gik ind til Børnene.

I samme Nu, han viste sig i Døren, forstummede al Lyd derinde.

— —

Jens Oluf Rasmussen var, ligesom Lig-Johanne, et Vildskud paa den Uldahlske Stamme.

Men Jens var en Søn af Nils.

Overleveringen fortæller, at denne en Dag i sine bedste Aar kom ridende fra Thorsminde ind paa Rasmus Olufsens Gaard, Lillegaarden, et Fæste under Egesborg Gods.

— Er din Kone hjemme? spurgte han.

— Jo, sagde Rasmus Olufsen med Huen i Haanden — hun er oppe i Stuen.

— Vil Du holde ved Hesten saalænge . . . jeg skal tale med hende.

— Jo, sagde Rasmus Olufsen.

Tyve Minutter senere red Hr. Nils atter bort. Og ni Maaneder efter blev Jens født.

Han blev Rasmus Olufsen og Hustrus første og eneste Barn. Og han blev et sygeligt Barn, underlig nervøs og forknyt; men skrap til Bogen, hvorfor han senere kom paa et Seminarium, hvor han klarede sig vel. Og efter et Par Hjælpelærerpladser rundt i Omegnen fik han paa Sogneboernes Opfordring Ansættelse her ved Havslunde Skole.

Nu var han kommen til Kræfter, og smuk og statelig saa han ud med sin ranke Skikkelse og sit store Fuldskæg. Og da han var af et mildt og kærligt Sindelag, blev han vel lidt af Børn og Voksne. I Kirken klang hans kønne Røst højt over alle andres. Pigerne saa mildt til ham. Og omsider blev han gift med en velhavende Gaardmandsdatter fra Nabosognet . . . Men et halvt Aar efter brød saa Sygdommen ud.

Det var »Brystsygen«. Han hostede hult og tæredes hen. Det var, som prikkede der ham tusinde Naale i Lungerne, sagde han. Hans Ansigt blev lille og gulblegt bag Skægget. Og hans Øjne blev onde. Thi han, der før havde været blid og mild og nynnende seminaristglad, begyndte lidt efter lidt at hade Livet, og hvad Livets var. Han var kun syvogtyve Aar gammel, men følte sig, alt som Sygdommen skred frem, bitter og mistrøstig som en Olding, der ikke taaler at se Ungdommen gro og glædes omkring sig. I Skolen, hvor han før havde været elsket og forgudet af Børnene for sin forstaaende Munterheds Skyld, sad han nu tavs og

haard og vogtede agtpaagivende paa en Overtrædelse for med Skadefryd at slaa ned over Synderen. Og det var helst de rødmussede og livsstruttende, han udvalgte sig som Ofre:

— Er D u en stor Dreng? kunde han spørge, og Smilet om hans smalle Mund blev lystent og rovdyragtigt — Nej, nu skal jeg vise Dig, hvordan det er at blive stor! og med sine magre Fingre greb han Forbryderen fat i de smaa Haar ved Tindingerne og løftede ham i Vejret:

— Voks, voks! sagde han og løftede højere og højere, indtil den arme Synder balancerede heltoppe paa Spidsen af sine smaa, fortvivlede Tæer:

— Saadan er det at vokse, min Dreng! sagde han — Saadan er det at blive stor! . . . Og nu kan Du gaa ned og glæde Dig!

Og han sendte Fyren bort med et Spark, saa han trimlede . . .

— —

Saaledes var Jens Oluf Rasmussen blevet.

Og i Dag havde altsaa hans Kone opdaget, at han i sit syge Had til Liv og Sundhed stjal sig til at spytte sine Sygdomsspirer ud paa Skolebørnenes medbragte Mad.

— ———

Ogsaa for Herskabet paa Havslundegaard blev det en krank Julefest . . .

Thi første Juledag, Eftermiddag Klokken tre, fandt Fodermester Voldby, da han kom op paa Stænget for at brække et Skift Hø ned til Kreaturerne, Forvalter Jensen hængende død paa en af Hanebjælkerne — og han havde nok først gjort Forsøg paa at drukne sig i Hesteparken, thi hans Tøj var vaadt og skident til midt paa Brystet.

— Naa, saadan sku' d e t ende . . .! sagde Voldby og gav sig sindig til at skære Strikken over med sin Foldekniv — Jakobsen! raabte han ned i Stalden, hvor Eleven gik og fordelte Høet rundt i Krybberne — Jakobsen! . . . Forvalteren har hængt sig heroppe!

— Hva' h a r han . . .! sagde Jakobsen og slap den Favnfuld Hø, han havde staaet med, bardovs i Gulvet.

Jakobsen var en stor, sværlemmet Gaardmandsson paa en sytten-atten Aar. Og det var første Gang, han var mellem Fremmede . . .

Voldby baksede med Liget for at faa det op paa Armene:

— Ja, han har . . . og han er allerede kold . . . Vil Du ta' imod ham.

— N e j !

— Sludder! Stil Dig nu op lige under Nedkastet, saa la'r jeg ham saa gelinde glide . . . Naa bli'r det til noget!

Den Dødes strittende Ben viste sig allerede i Aabningen.

Jakobsen var bleven hvid som et Lagen og skjalv over hele Kroppen:

— Jeg tør ikke, Voldby . . .

— Sludder! Ta' nu fat! . . . H a r Du fat?

— J a . . .

— Ja, saa kommer han!

Forvalterens svære Krop gled langsomt frem gennem Hullet stiv som en Bjælke.

— Jeg tør ikke, jeg tør ikke . . . ! stønnede Eleven.

— Er Du g a l, Dreng! Vil Du holde f a s t ! Jeg h a r jo sluppet!

Liget begyndte pludselig at tage Fart ud over det glatte Hø. Og idet det faldt tungt ned i Favnen paa Drengen, der ikke kunde magte det, trængte der sig en Lyd af indeklemt Luft frem af dets Hals: Bæ—uv! ræbede det lige ind i Ansigtet paa ham.

Men da slap Eleven vild af Rædsel sit Tag i den Døde og fôr tudende som en maanesyg Hund ud af Stalden:

— Jeg forvinder 'et aldrig! skreg han — Jeg forvinder 'et aldrig! Det skulde Voldby ikke ha' faaet mig til! Jeg forvinder 'et aldrig!

Og medens han flygtede hen over Gaardspladsen og ud over Markerne, svingede han sindssygt Armene rundt og rundt over sit Hoved som to Mølle-vinger . . .

— —

Allerede flere Dage førend Godsejeren vendte hjem fra Rigsdagen for at holde Juleferie, var der kommet en sær Uro over Forvalter Jensen. Han luskede og lurede omkring Jomfru Helmer, og hun havde ikke Fred for ham. Et Par Gange havde han endogsaa lagt Haand paa hende; og hun havde maattet tilkalde Hjælp for at faa ham vist ud af sit Værelse.

— Jeg gør en Ulykke paa en af vos! truede han uden for Vinduet — hvis Du la'r ham røre ved Dig!

Men hun lo imod ham:

— Du hytter Dig vel, tænker jeg!

— —

Saa kom Juleaften.

Nils Uldahl havde villet tvinge igennem, at Jomfru Helmer skulde inviteres over i Herskabsbygningen og spise med Familien. Men Fru Line havde paa sin rolige, ligevægtige Maade, der afskar enhver Diskussion, sagt, at i saa Tilfælde maatte han og Damen indtage Nadveren alene, for hun og Pigebørnene vilde da spise paa deres Værelser.

Herover var Nils blevet saa forbitret, at han slet ikke havde vist sig den ganske Dag. Og da der Klokken syv blev kaldt til Bords, tog han demonstrativt sit Overtøj paa og gik ned i Økonomibygningen, hvor han tilbragte den hele Aften — og Natten med.

Men om Morgenen havde Forvalteren passet ham op i Ladegaarden og truet ham paa Livet med en Todtenslæger. Og var det rasende Menneske ikke blevet overmandet af Gaardens Karle, havde han vel ogsaa udført sit Forsæt. Nu slog de ham i Stenbroen og slæbte ham over paa hans Kammer og laasede Døren.

Men op ad Formiddagen var han saa brudt ud. Og nu laa han fredelig og stille under et Hestedækken ovre i Foderloen . . .

Samme Dags Aften . . .

Oppe i Fru Lines store Soveværelse, der til Dels var møbleret som Salon, sad hun og Døtrene. De tyede altid her op i vanskelige Tider, thi de følte sig tryggere her end i Dagligrummene nedenunder, hvor Faderen pludselig kunde bryde ind og snakke op og lade som ingenting for saa lidt efter brummende at forsvinde igen, naar han mærkede, at hans Ord ingen Genklang fandt.

Frøken Anna sad som sædvanlig og læste, eller lod, som hun læste. Mest døsede hun over Bogen med Øjnene halvt lukkede.

Frøken Charlotte og Frøken Frederikke sad med deres Piber over et Parti Skak. Fru Uldahl lagde Kort op; og Frøken Sofie laa saa lang hun var henad Gulvtæppet med Tyrk som Hovedpude.

Der var Dødsensstille paa Gaarden. Klokken var mellem ni og ti. Paa Bordet under Hængelampen stod en Skaal med Klejner og Pebernødder.

Pludselig skød Fru Line lidt utaalmodig sine Kort sammen:

— Nu skal vi i Seng, Børn!

— Hvad er Klokken? spurgte Sofie uden at røre paa sig.

— Et Kvarter i ti.

— Hvordan tror Mor, at hun vil ha' det i Nat?

Ved hun forstod man mellem Damerne i Herskabsbygningen altid Jomfru Helmer.

— Aa, hun er vist ligeglad! mente Charlotte med Ansigtet ned over Skakspillet.

— Træk! sagde Frederikke ivrig — Det er Dig, der skal trække!

Saa blev der en Pause. Man hørte en Dør blive slaaet haardt i et Steds fjernt i Huset. Det var Nils Uldahl, der gik i Kælderen efter Vin. Han var igen begyndt kraftig at drikke, naar han var hjemme.

— Tror Mor, at Far er ulykkelig? spurgte Frøken Sofie pludselig.

— Ulykkelig . . . lille Sofie?

— Ja, jeg mener, om han saadan altid gaar rundt og er bedrøvet?

— Næi . . . hvorfor mener Du det?

— Aa, ikke for noget . . .

Fru Line rejste sig og gik hen til sin ældste Datter:

— Nu skal vi i Seng, lille Anna.

— Ja . . . sagde Anna uden at løfte Øjnene fra Bogen.

— Véd Mor, om Elev Jakobsen er kommen hjem? spurgte Sofie.

— Nej . . . men det er han vel nok . . . Nu lukker jeg et Vindue op, Pigebørn, for Tobaksrøgen.

Frøken Sofie, der ligeledes havde rejst sig, gik hen og stillede sig ved Siden af Moderen foran det aabne Vindue . . . det var det samme Vindue, hvorfra Søstrene havde set Faderen køre bort med sin Elskerinde . . . Maanen og Stjernerne skinnede ned over den hvide Gaardsplads, hvor Sneen laa i sammenskovlede Hobe. Nede fra Stalden lød Stampen af en Hest; og langt borte i Parken tudede en Ugle.

Frøken Sofie fôr gysende sammen. Fru Line lagde en Arm om hende.

— Fryser Du? Skal vi lukke?

— Nej . . . Se, hvor smuk Gaarden ser ud!

— Ja . . .

— Hvad tænker Mor paa . . . lige nu?

Fru Line smilede:

— Paa at komme i Seng og sove.

— Og véd Mor, hvad jeg tænker paa?

— Nej . . . ?

— Jeg tænker paa, at hvis der nu med det samme kom gaaende en helt fremmed Mand dernede i Gaarden, saa vidste han ikke noget af, at Forvalter Jensen laa nede i Laden og havde hængt sig . . .

— Skak! lød det i det samme triumferende fra Frederikke — Og mat! . . . Du er ogsaa mat!

— Vigtigper! sagde Charlotte og fôr op og satte sig paa Skødet af Søsteren — Lille Vigtigper! sagde hun og gav sig til at kæle for hende.

Og saa trak de Kageskaalen hen til sig og begyndte at spise af Pebernødderne, idet de gensidig puttede dem i Munden paa hinanden og lukkede efter med et Kys.

— Usch! mumlede Frøken Anna — det er væmmeligt at se paa Jer to . . . !

Ovre i Asylet stak de tre Gamle forlængst under Dynerne. Deres Julegaver havde de anbragt paa Stolene foran Sengene. Kun Jomfru Rottbøl laa trofast med den fornemste af sine i Armen. Det var en stor, smukt paaklædt Dukke, som hun havde faaet af Frøkenerne, og som hun havde døbt Nikoline efter sin for femogtyve Aar siden afdøde yngste Datter . . .

Det store Ur i Spisestuen slog tolv.

Tyrk, der laa paa Maatten foran Frøken Sofies Dør, bjæffede i Søvne. Han havde svagt fornemmet Lyden af knirkende Fodtrin paa Sneen udenfor i Haven.

Det var Sørine Folkekokkepige, der kom fra Julebesøg hos sine Forældre. — Ved hendes Side gik Elev Jakobsen.

Hun havde fundet ham flakkende rundt nede i Strandskoven forfrossen og fortvivlet.

Og nu tog hun Drengen med hjem i sin Seng for at trøste og varme ham . . .

Fru Karen Uldahl fra Kragholm var paa Julebesøg i Villa Seemann og sad i Dagligstuen og knasede Makroner i sig og drak Madeira.

Fru Rositta stod i Profil foran Vinduet og satte Traad i sin Synaal.

— Men sødeste lille Pige, sagde Fru Karen overrasket — Du er jo med Barn!

Rositta blev blodrød:

— Kan det s e s? spurgte hun og dalede hurtig ned paa Stolen ved Sybordet.

— Ja, nu Du stod der imod Lyset . . . Jeg troede for Resten, at det var et overstaaet Stadium hos Jer?

— Det troede vi ogsaa selv, Tante Karen.

— Hvor langt er Du henne?

Tanten saa yderst interesseret ud.

— Paa femte Maaned.

— Er Du ked af det?

— Naa—aa . . . det nytter jo ikke.

— Næ—e, Du har altid været en lille Filosof!

Fru Karens Øjne blev nyfigne og skinnende:

— Hør, lille Pige, sagde hun og lænede sig for-

troligt hen mod Niecen — er det sandt, at det er forbundet med en vis . . . æ . . . Vellystfornemmelse at føde et Barn?

Rositta rødmede atter:

— Men Tante Karen dog . . . !

— Ja, det har jeg nemlig hørt . . . Jeg har jo aldrig selv været i den Situation . . . Men jeg har læst om det.

Rositta bøjede Hovedet uden at svare. Fru Karen sendte hende et hvast Sideblik og fortsatte derpaa ganske uden Overgang:

— Skal I til Havslunde paa Fredag?

— Ja . . . Isidor . . . Jeg tager ikke med.

— Kan Du forstaa, lille Pige, at de holder Selskab saa hurtig oven paa det Selvmord?

— Naa—aa . . .

— Det er naturligvis Line, der vil vise Verden . .

— Nej, det er dog vist Onkel Nils . . .

— Maaske. Men saa kunde hun dog sætte sig imod denne Forargelse.

— Det er vist ikke saa nemt . . .

— Aa, hvis hun vilde! Men hun gaar rundt der og behager sig i at spille den undertrykte . . . Hun er en daarlig Kone for Nils; han skulde tages paa en hel anden Maade.

Fru Rositta smilede uskyldigt; men helt dybt inde i hendes Øjne kom og forsvandt en Lysprik ikke større end Spidsen af en Naal:

— Ja, sagde hun rolig — han burde have haft Tante Karen!

Nu var det Fru Uldahls Tur til at rødme; og hendes Øjne flammede ondt. Men da Rositta stadig saa lige uskyldig og uvidende ud, beroligede hun sig og nøjedes med at sige:

— Ja, maaske . . . Jeg har i det mindste vist mig en Opgave voksen, der var fuldt saa svær som hendes! . . . Naa, føjede hun saa til — Frantz har i de sidste Aar saamænd ikke givet nogen Grund til Klage; jeg er fuldt ud tilfreds med min Lod . . . nu; og der gaar ikke en Dag, uden at Frantz er mig taknemmelig!

— Jeg holder saameget af Onkel Frantz . . . sagde Fru Rositta mildt.

— Ja, han er saamænd ogsaa et rigtig erkegodt Menneske . . . En Mand ender altid med at blive det, hans Kone gør ham til! Nu skal vi snart ha' Sølvbryllup.

— Ja, det skal I jo . . . i April?

— Ja; og hele Slægten skal samles, baade Heinemann'erne og Uldahl'erne.

— Det bliver da morsomt . . .

— Ja; baade jeg og Frantz glæder os ogsaa meget dertil . . . Det bliver netop en Søndag, saa vi begynder med at gaa i Kirke og takke Gud; og om Aftenen er der saa Middag paa Kragholm.

— Naa!

— Ja, Du og din Mand faar naturligvis ogsaa en Indbydelse.

— Ja—e Tak . . .

— Apropos, lille Reseda . . .

— Det maa Du ikke kalde mig! afbrød den lille Frue heftig.

— Men Herregud, det gør jo din Mand . . . !

— Ja, netop derfor! Ingen andre maa! Jeg vil ikke ha' det!

Hun var blevet ganske bleg af Ophidselse.

— Naa, naa, godt Ord igen . . . ! sagde Fru Karen forbløffet — Men det var det, jeg vilde sige, fortsatte hun saa — véd Du, om Isidor har med Onkel Joachims Affærer at gøre? Man siger det.

Rositta var atter blevet rolig:

— Saa—e? sagde hun — Ja, jeg er ikke inde i min Mands Forretningssager.

— Er han hjemme?

— Nej, han er paa Kontoret.

— Hør, kunde Du ikke underhaanden skaffe mig det at vide?

— Nej, Tante Karen, d e t kan jeg ikke . . . Isidor vilde tro, at jeg var blevet vanvittig.

— E r det da sandt, at I aldrig taler sammen?

— Naa—aa, det er maaske lidt overdrevent. Men da aldrig om den Slags Ting; de morer os ikke.

— Det maa da være frygteligt!

Fru Rositta lo stille:

— Tror Du . . . ?

Men Fru Karen, der var inde i sit, vedblev:

— Har Du og din Mand været derovre?

— Hvor?

— Paa Ravnsholt . . . nu han skal til at dø?

— Vi kender ham jo næsten ikke.

— . . . Hvis din Mand er hans Executor!

— Ja . . .

— Er han da det?

— Det véd jeg virkelig ikke, Tante Karen.

Fru Uldahl satte vredt Tænderne i en ny Makron, saa at den brast med et Knæk:

— Du er ganske umulig, lille Rositta! Du lever jo slet ikke i denne Verden!

— Naa—aa . . . jo—o . . . lidt . . .

— Pigebørnene fra Havslunde kom da ind til ham, da de var der.

— Saa—aa, gjorde de det . . .

— Hvad mon de talte om?

— Det véd jeg ikke . . . Jeg véd ikke engang af, at de har været der.

— Naa, ikke . . . Jo, jeg tænkte saamænd ogsaa saa smaat paa at tage derover; det er jo Frantzes kødelige Onkel . . . men man trænger sig jo nødig paa; det kunde saa let misforstaas.

— Mon . . . ?

— Ja—e, det kunde . . . Og sæt, man ikke slap ind! De fra Hvidgaard galoperede derover en Dag; men hun, Pompadour, som Palle kalder hende, viste dem af.

— Saa—e . . .

— Men jeg u n d e r dem det!

— Ja, det gør Tante vel . . .

— Ja, det ved Gud, jeg gør! Hvad vilde de der! . . . Har din Mand talt noget om, lille Pige, at Joachim har gjort Testamente?

— Nej . . .

— Ja, for Du véd vel, at han og Pompadour har levet som Mand og Kone i mange Aar! Og saa har hun jo de tre lange Bondeløm̀ler af Sønner, der driver rundt paa Gaarden.

— De skal være saa dygtige . . .

— Ja, som Kreaturpassere! . . . Men han testamenterer dem vel nok nogle Tusind Kroner hver . . . Moderen har jo tjent ham tro — baade i den ene og den anden Retning.

— Ja, det er vel hende, der har styret hele den store Husholdning . . .

— Det h a ' d e han hende jo til! . . . Og N i l s faar i k k e Ravnsholt! han og Joachim kan ikke døje hinanden siden den latterlige Historie med den Stok . . . Men det er d e t, jeg stadig har bebrejdet Frantz, at han ikke har forstaaet at holde sig t i l . . . og nu er det jo snart for sent!

Fru Karen løste Hattebaandene, nippede til sin Madeira og pustede ud.

Og Fru Rositta betragtede hende stjaalent fra Siden, halvt uvillig og halvt nysgerrig, idet hun

dybt undrede sig over den Forskel, der, trods alt, kan være paa Mennesker . . .

— Har Du hørt noget om, lille Pige, at Nils vil købe Egesborg tilbage, hvis han arver Joachim?

— Nej . . .

— Aa—r, Du er ganske umulig at tale med!

— —

Lidt efter tog Fru Karen Afsked.

Da hun kom udenfor paa Vejen, sagde hun til sig selv:

— Den kære Rositta, Gudbevares, hun kan saamænd være meget sød, men hun er og bliver dog et lille Fæ . . . !

Fredagen mellem Jul og Nytaar var der altsaa Familiemiddag paa Havslunde . . .

Selskabet sad om Bordet i den store Spisesal.

Nils Uldahl slog paa sit Glas og rejste sig. Der blev dødsensstille:

— Mine Damer og Herrer! begyndte han — Maa jeg paa min kære Hustrus og egne Vegne bringe Dem en hjertelig Tak, fordi De har gjort os den Glæde at møde frem her i Aften. Desværre kan vi ikke, saa ofte som vi gerne vilde det, nyde godt af Deres udsøgte Selskab. Jeg lever jo, som De véd, en stor Del af Aaret i en Art frivillig Landflygtighed, idet jeg sammen med en Del andre lige- og uligesindede Kaldsfæller sidder i Landets Raad og spinder det Tovværk og nitter de Planer, der holder vort lille Samfund flydende . . . M e n , mine Damer og Herrer, ihvor ærefuld og eftertragtet end denne Bestilling er, saa betænker jeg mig alligevel ikke paa at kalde de Husfædre tifold lykkeligere, der Aaret rundt kan dvæle i deres Families Skød, saaledes som for Eksempel min kære Broder Frantz! . . .

Og naar jeg nu derfor vender mig til Dig, min højtelskede Hustru, er det for at bringe Dig en . . .

— Far! . . . Du maa ikke! . . . Hvor kan Du dog! . . . Du maa ikke!

Frøken Sofie var sprunget op fra sin Plads og stod ligbleg med skinnende, taarefyldte Øjne og fægtede ganske ude af sig selv med Armene strakt frem imod Faderen:

— Du maa ikke . . .! Jeg vil ikke ha' det . . .! Du maa ikke! gentog hun.

Fru Line skyndte sig hen til hende:

— Men Sofie . . . lille Sofie . . .

— Han maa ikke, Mor! . . . Sig det til ham! . . . Hvor kan han dog nænne det . . . !

— Ja, ja, nu skal jeg sige det, nu skal jeg sige det . . . Men kom Du nu med mig!

Og hun lagde en Arm om Datteren og førte hende ud . . .

Nils Uldahl havde sin Niece Mona til Bords. Han havde, straks da Frøken Sofie begyndte at skrige op, sat sig med et beklagende Skuldertræk og livlig givet sig til at konversere sin Borddame. Men hans Øjne vogtede kolde og haarde paa Døren, Fru Line var gaaet ud af. Og da det varede ham for længe, inden hun igen viste sig, raabte han højlydt ned over Bordet:

— Aa, Anna, vil Du ikke gaa op og se efter, hvor din Mor bliver af; man kan ikke saadan forlade sine Gæster!

— Far . . . lød det bønligt fra Charlotte og Frederikke.

Men han lod, som om han ikke hørte det, og tilføjede:

— Sig, at hun skal komme straks!

Og Frøken Anna rejste sig og gik . . .

Lidt efter traadte Fru Uldahl ind rolig og behersket:

— Undskyld . . . ! smilede hun, idet hun tog Plads.

I samme Nu rejste Nils sig:

— Ja, mine Damer og Herrer, fortsatte han, som om intet var hændet — jeg vilde altsaa bede Dem tømme et Glas for Hjemmene! Og til Dig, min kære Hustru, vil jeg adressere en hjertelig Tak for, hvad Du gennem mange Aar har været specielt for Hjemmet her paa Havslundegaard! Samt desuden en Tak for . . .

— Nils, Nils . . . ! lød det manende fra Frantz Uldahl.

Men Nils forstærkede sin Stemme for at overdøve ham:

— . . . en Tak for den Kærlighed til Deres Fader, som Du stedse har forstaaet at indpode vore Børn! . . . En Skaal altsaa for Hjemmet repræsenteret ved Fru Line Uldahl-Ege født Sørensen!

Alle Gæsterne rejste sig; og Fru Line løftede smilende, men lidt bleg, sit Glas imod dem.

Hvorpaa hun rolig vendte sig om mod Pigerne, der stod afventende ved Buffeten:

— Ja, saa kan I godt servere videre, Olga og Marie . . .

— Satan til Kone! mumlede Hofjægermester Palle beundrende — Hvor har hun den V e r d e n fra!

— —

I Havesalen og de tilstødende Dagligstuer serveredes Kaffen.

Alle Kroner og Lampetter var tændt. Og rundt fra Væggene stirrede Forfædrenes malede Portrætter ud over Forsamlingen: Olaf Uldahl, Slægtens Grundlægger; og Mathias Uldahl, som havde købt og opbygget Egesborg; og Etatsraaden og Etatsraadinden; og Frøken Natalia og Frøken Bettina unge og skønne i dybt nedringede Kjoler og med kostbare Smykker paa Hals og Arme . . .

Men skønnest af alle Billederne var dog det legemstore Digt over Fru Line, der hængte paa Havesalens Midtervæg. — Hendes Mand havde i Tidernes Morgen ladet hende male af Landets største Maler. Og hun stod der paa Lærredet, som Nils Uldahl første Gang havde set hende hin Formiddag i Husum Krohave, stor og yppig under et bugnende Æbletræ og plukkede Frugt ned . . . den Frugt, der skulde blive hende til Kundskaben paa Godt og Ondt! Hendes fine regelmæssige Ansigt og gyldenblonde Haar lyste i Solen; og Maleren havde lagt i hendes dunkelblaa Øjne hele den sprøde Længsel

efter »Lykken«, der gør Ungdomsaarene til saa koglende-løgnagtig-forjættelsesrig en Skærsommernatsdrøm . . .

— Er det Fruen? spurgte Møller Hammer, en af Nils Uldahls Folketingsstillere, han stod og stirrede betaget paa Billedet.

— Ja, det er Fruen . . . sagde Isidor Seemann, der stod hos.

— Ja, Tiden gaar, og Vingerne suser! nikkede Mølleren — Skal vi gaa ind og kæve en Kognak, Herredsfuldmægtig?

Post-Ole bragte Morgenen efter Gildet den triste Meddelelse til Havslundegaard, at nu var det rent ud kontant skidt med Godsejeren paa Ravnsholt; hvis han da ikke allerede var død.

Nils Uldahl satte sig øjeblikkelig i telefonisk Forbindelse med Kragholm og Hvidgaard. Og de tre Slægtninge besluttede at køre sammen over til Onkelen og at tage Isidor Seemann med for at have juridisk Hjælp ved Haanden, om fornødent gjordes.

Op ad Formiddagen mødtes de fire Herrer derfor igen paa Havslunde. Og efter en kraftig Frokost kørte de af Sted i Fruens Landauer. Alle fire var i Pels og lodden Hue med Skindkraven slaaet op om Ørene. Det var klart Frostvejr; og Marker og Veje var hvide af nyfalden Sne.

Til at begynde med snakkede man muntert op, lo og fortalte slibrige Historier. Men lidt efter lidt »slog« Kulden og Frokosten dem, de blev tavse og nikkede søvnigt hver boret ind i sit Hjørne af Vognen. Og til sidst sov de alle undtagen Herredsfuldmægtigen. Han

sad lysvaagen og morede sig med at studere sine Slægtninges Ansigter, nu Søvnen havde lagt dem blot.

Især var det Kragholmer-Manden, der interesserede ham.

Frantz Uldahls røde, fedladne Ansigt havde nemlig ikke engang nu, han slumrede sødelig, mistet det mærkelige hemmelighedsfuldt poliske Udtryk, som i de senere Aar mere og mere havde præget det. Det var, som gik han svanger med en Viden, der hvert Øjeblik truede med at faa ham til at briste ud i en høj Latter:

— Ha, ha—a! Der kan I bare se! D e t havde I vist ikke troet om mig!

Han gjorde sig øjensynlig den største Umage for at tøjle denne sin indre Lystighed. Men helt lykkedes det ham aldrig. Den trængte paa og trængte paa og var derfor endt med at lægge over hans tykke, godmodige Solsikke-Aasyn et Skær af permanent Bristefærdighed, der ofte fik Fru Karen, bedst som de sad hjemme i Stuerne paa Kragholm, til irriteret at udbryde:

— Men, F r a n t z, dog, hvad e r det, der morer Dig saa utroligt? Det er dog ikke til at holde u d at se paa det Grinebiderfysiognomi!

Saa slukkedes Frantz's Ansigt brat, Trækkene slappedes og ligesom døde:

— Det er ingenting, lille Karen, sagde han — ingen Verdens Ting!

Men straks efter sprang der saa igen en Smile-

muskel frem, og saa nok en og en til . . . og snart lyste han paa ny af den samme hemmelighedsfulde og kildrende indre Heiterkeit.

Selv naar han sov, bevarede hans Ansigt som Regel et vist overstadigt Udtryk. Fru Karen havde iagttaget Fænomenet, engang han var faldet i Søvn ved Middagskaffen. Cigaren havde han tabt, og Armene hang slappe ned. Men Rynkerne i Øjenkrogene spillede, og Mundvigene var i stadig polisk Bevægelse.

Uhyggelig til Mode var Fru Karen ikke blevet, thi det var der ingen Grund til, saa pærehenrykt Manden saa ud. Men hun var blevet arrig og usikker.

Hun havde i aarevis bildt sig ind at kende ham til Bunds, og i lange Tider havde hans Opførsel ikke givet Anledning til mindste Uro . . . Men nu! Hvad kunde det være, han gik rundt og tænkte paa, Fyren!

Og pludselig slog den forvirrende Tanke ned i hende:

— Skulde han mon ligge og grine saadan om Natten ogsaa i Sengen ved Siden af hende!

Og straks samme Nat havde hun listet sig til at stryge en Tændstik og bøje sig hen over ham:

Og se, der laa han udstrakt paa Ryggen med Dynen op under Hagen og det store, skikkelige Ansigt lysende af den forborgneste undersøiske Fryd!

— —

Just saaledes laa han ogsaa nu i sit Hjørne af Vognen: Øjenvifterne gik, og Smilene legede; han var ved at kvæles af Latter; indtil han pludselig forløstes i hjerteligt: Haa, haa, haa—aa! og vaagnede.

Herredsfuldmægtigen lænede sig leende over imod ham:

— Hvad er det dog, Onkel har siddet og moret sig saa kostelig over hele Tiden?

Frantz saa betuttet paa ham:

— Ingenting, min Dreng, ingen Verdens Ting! mumlede han — Jeg har da vel ikke s a g t noget?

— Jo, Onkel talte en Gang noget om Ø s t e r s!

Den Gamle blev blussende rød:

— Snak ikke om det . . . ! hviskede han hurtig, da Nils og Palle i det samme begyndte at røre paa sig.

Hofjægermesteren gabede:

— Hvor langt er vi?

— Ved Hejredal Kro . . .

— Jeg bryder mig Fanden om at arve noget som helst, lød det pludselig fra Nils — men S t o k k e n v i l jeg sgu ha'!

— Ppø—ø . . . ! blæste Frantz.

— Hvad for en Stok? spurgte Palle, der havde glemt Historien.

— Tipoldefars . . . som den gamle Bandit, Joachim, stjal fra Far i sin Tid.

— Han v a n d t den! . . . i Karoline, rettede Frantz.

— Vandt! Vandt! . . . Man har ikke Ret til at spille den Slags Ting bort . . . Vel, Isidor?

— Aa, jo . . .

— Et gammelt Arvestykke, der skal gaa i lige Linje! Næ, Gu' har man ej!

— Du saa jo da, at Kongens Foged . . . begyndte Frantz.

Nils's Øjne lynede:

— Hold Kæft! sagde han — Stokken er min, og det vidste den gamle Æsel godt, derfor slap han den aldrig af Hænderne . . . Hold lidt, Lars!

Lars holdt Hestene an; man tændte en Cigar; og Snakken begyndte igen.

Man gav sig til at tale om Joachims Testamente. Hvordan mon han havde fordelt Formuen? Pompadour og hendes tre Lømler var naturligvis blevet godt betænkt; men der var nok at tage af. Man anslog den Gamles Efterladenskaber til godt tre Hundrede Tusind Kroner foruden Gaard og Gods.

— Men her sidder vi og vrøvler, udbrød saa Hofjægermesteren — Du er jo hans juridiske Konsulent, Isidor.

— Nej . . . det er Sagfører Baur.

— Den Bondefanger! brummede Nils stadig ophidset — Det var da den værste, han kunde falde i Kløerne paa!

De snakkede videre om Gaarden, om Besætningen og om Driften. Hvis Nils fik Ravnsholt, vilde han straks sælge den igen; han havde Brug for Kon-

tanter, sagde han. Men til en B o n d e solgte han ikke! Det var væmmeligt at se, hvordan de Bøndertampe var begyndt at brede sig rundt paa Herregaardene. Der gik snart ikke en Dag, uden at man læste i Avisen, at nu havde én eller anden Nielsen eller Petersen eller Knudsen købt et eller andet gammelt Gods!

— Eller en J e n s e n ! supplerede Palle ondskabsfuldt og pegede frem over Markerne mod Egesborgs høje, hvide Hovedbygning, som de netop passerede. Den laa støt og fornemt uden Taarne og Dikkedarer, garderet af sine vældige, hundredaarige Egealléer, bred og statelig som et Symbol paa svundne Tiders solide Rigdom.

— Bonderak! mumlede Nils uden at se ned mod Gaarden.

— Sagen er den, nikkede Frantz dybsindig — at v i er ormstukne, Broder Nils, og de andre er sunde. Vi er Spredere, og de andre er Samlere, voilà tout!

— Ja, vi er i Sandhed de Udvalgte! lo Hofjægermesteren — Det tror d e a n d r e da, indtil de selv sidder paa Potten! For det vil engang gaa d e m ligesom os. Fædrene æder Druer, og Børnenes Tænder bliver sure, ha, ha! . . . Men foreløbig er de altsaa endnu F æ d r e !

— Aa, j e g skulde nok ha' klaret mig, hvis jeg havde faaet Lov at blive siddende paa Egesborg! sagde Nils hidsig.

— Og havde haft Onkel Joachims Elfenbensstok! mumlede Frantz — Ja, den Historie kender vi!

Isidor Seemann, der stadig forholdt sig tavs, stjal sig til igen at betragte sine Slægtninges Ansigter:

Nils's, der før under Søvnen havde set slapt og træt, næsten forpint ud, var nu, da han var vaagen og i Aande, livligt nok; og de store, vandblaa, upaalidelige Øjne lyste ondt.

Palles Ansigt derimod bevarede bag sit vældige Skæg omtrent samme Udtryk af godmodig og brutal Kraft, hvad enten han sov eller vaagede. Han lignede Vildmanden i det danske Vaaben, paaklædt, soigneret og i Legemsstørrelse.

Og Frantz, den underfundige Sjæl, sad stadig, selv naar han sagde dybsindige Ting, og stred sin evige Strid med hin hemmelighedsfulde og ufattelige, undersøiske Lattertilbøjelighed . . .

Lars Kusk meldte fra Bukken:

— Der kommer Provst Langkilde og Prokurator Bauer!

— Hov! Halløj! Stop en halv! raabte Hofjægermesteren, da Køretøjerne passerede hinanden.

Men Provsten og Sagføreren sad saa dybt begravet i deres Pelse, at de hverken saa eller hørte.

— I skal se, at der spekuleres paa Rævestreger, sagde Nils — siden baade Loven og Profeterne er ude! . . . . Kør til, Lars!

Da Landaueren holdt foran Ravnsholt Hovedbygning, kom imod Sædvane kun en Tjenestepige frem i Døren.

— Hvordan staar det til med Godsejeren? spurgte Nils.

— Han er . . . han er død, stammede Pigen og stak i Graad.

— Er han død?

— Ja . . . han døde . . . her for en Time . . . siden.

— Hvor er Madam Henriksen?

— Hun bad mig . . . se . . . at faa Herrerne . . . af Sted igen . . .

Nils blev sprutrød:

— Sig, at vi vil tale med hende!

— Jo . . .

— Vi gaar ind paa Kontoret.

— Jo . . . Pigen forsvandt skyndsomst.

— Jeg tror, Kællingen er forrykt, buldrede Nils løs, da man var kommen ind paa Kontoret — Vil hun jage Familien paa Porten!

— Saa, saa, Nils! manede Frantz — lad nu være med at lave Frikadeller lige straks!

Herredsfuldmægtigen var gaaet hen til Vinduet og saa ud over den øde, vinterlige Gaardsplads, der var hvid af nyfalden Sne . . .

— Nu kommer hun . . . ! sagde Hofjægermesteren.

Der lød Trin i Entréen af mange og tunge Fødder, og Døren blev sindig aabnet.

Det var Pompadour fulgt af sine tre Sønner.

— Hvad Fanden har hun dem med for! tænkte Nils og sendte dem et bistert Øjekast.

— Goddag . . . hilste Pompadour rolig — og Velkommen til Ravnsholt!

Sønnerne sagde intet; men blev staaende bag Moderen som en Livvagt.

De var store, velskabte Mænd med strenge, alvorlige Ansigter. Deres Ryg var lidt bøjet af Arbejde.

Herrerne hilste; og der blev et Øjebliks Tavshed, hvorunder man ligesom tog Maal af hinanden.

Saa begyndte Nils famlende:

— Ja, Madam Henriksen, vi kommer jo altsaa for sent . . .

— Det gør I nok . . . sagde Pompadour.

— Vi vilde have hilst paa Onkel . . .

— Naa, vilde I det . . . ?

Der var over Bondekonen, som hun stod dér foran Herremændene, en egen bidsk Vagtsomhed. Hun stod, hvor hun stod, følte man, og lod sig ikke rokke.

— Naa, han var jo en gammel Mand! forsøgte Nils i en lettere Tone.

— Ja, det var han jo . . . lød det uforstyrret.

— Vil Madam Henriksen ikke sidde . . . ?

— Tak, jeg staar godt, som jeg staar . . .

Nu tabte Nils Taalmodigheden og gik lige løs paa Sagen:

— Har Madam Henriksen nogen Mening om, hvilke testamentariske Dispositioner min Onkel har efterladt sig? spurgte han forretningsmæssig.

— Det kunde nok hænd's . . . sagde Madammen.

— Ja, Madam Henriksen har jo været den Afdødes eneste Fortrolige i mange Aar . . . Og jeg kan paa samtlige tilstedeværende Arvingers Vegne forsikre, at det ikke skal skorte paa Erkendtlighed fra vor Side for Deres tro Tjeneste.

Frantz og Palle nikkede tilsluttende.

— Tak, sagde Pompadour uden at fortrække en Mine — men vi klarer vos nok sæl . . .

Nils var lige ved at fare løs paa hende, men beherskede sig:

— Ja, min Onkel har vel rimeligvis betænkt Dem og . . . og Deres, nikkede han kort. Og derpaa fortsatte han — Naamen, for at holde os til det mere nærliggende . . . Min Broder og jeg skal nok ordne det fornødne med Hensyn til Begravelsen, naar De blot, gode Henriksen, vil paatage Dem Bespisningen her den Dag. Her kommer rimeligvis en

Hoben gode Mennesker, der vil bevise den salig Afdøde den sidste Ære . . . han var jo almindelig afholdt. Men De kan jo tage den Hjælp, De trænger; knibes skal der ikke, forstaar De . . . Er der nogen bestemt Præst, min Onkel har ønsket sig?

Pompadour stod rolig og uanfægtet og hørte paa Nils Uldahls lange Tale. Men hendes Sønner skævede sky til hinanden og flyttede nervøs paa Fødderne. Og endelig brast det ud af Hans, den ældste:

— Du kan jo li'saagodt sige det straks, Mor . . .

— Hvad er det, der skal siges? fôr Nils rasende op; han havde hele Tiden haft paa Fornemmelsen, at der laa noget og truede bag Konens mutte og afvisende Holdning; og nu var hans Selvbeherskelse opbrugt — Hvad er det, der skal siges? gentog han, da ingen straks svarede — Hvad er det for Lumskerier, I har haft for? Det skulde sgu ikke undre mig, om I har faaet den gamle Slyngel derinde til baade det ene og det andet!

Palle greb ham haardt i Armen:

— Men Onkel dog, husk dog paa Huset, Du er i!

— Slip mig Dreng!

— Kære Onkel Nils . . . forsøgte Herredsfuldmægtigen.

— Hold Mund! Jeg trænger ikke til Formynder!

Han var nu ganske ude af sig selv og fôr op og ned ad Gulvet og fægtede med Armene.

Saa gik Frantz stille hen til Konen og spurgte næsten venligt:

— Naa, hvad er det saa, De har at sige os, lille Madam Henriksen, at vi kan faa Ende paa det?

Pompadour vendte sig tøvende og raadvild om mod Sønnerne: Nu, det skulde frem, var det alligevel ikke saa nemt . . .

Men Sønnerne nikkede alle tre kort og bestemt; og Hans, den ældste, gentog:

— Ja, sig det kun, Mor; de skal jo ha' det at vide . . .

Men endnu et Øjeblik tøvede hun. Det var ogsaa en mægtig Tidende, hun skulde frembære; hun næsten svimlede ved Tanken og Virkningen:

— Det er det, jeg har at sige, begyndte hun saa langsomt — at Godsejeren i Formiddags giftede sig med mig . . .

Nu var det sagt, og nu fik hun sin gamle Sikkerhed tilbage:

— Saa nu er Ravnsholt min og Drengenes, og vi skal nok sæl besørge Begravelsen, og hvad der ellers falder for!

— Det var som syv Satan! brast det overrasket ud af Frantz. Og Hofjægermesterens Hænder knyttede sig uvilkaarlig: Vel havde man ventet sig noget af hvert, men dette var dog for gement af den Gamle!

Nils stod et Øjeblik fuldstændig lammet. Men saa gik han pludselig vild af Raseri løs paa Isidor Seemann og skreg ham ind i Ansigtet:

— Staa ikke der som et Umælende! Hvad tror Du, vi har taget Dig med for? Sig dog den Kælling og hendes Horeyngel Besked! . . . Men Du glæder Dig rimeligvis paa deres Vegne, Du med din Tegnelærer til Far!

— Nils, Nils dog . . . ! lød det paa ny fra Frantz.

Men Isidor sagde rolig:

— Der er ikke noget at sige, Onkel Nils; vi mødte jo før baade Provsten og Sagføreren, saa alt er rimeligvis bragt i lovformelig Orden.

— Ja, nikkede Hans, den ældste, — alt er, som det skal være, saa der er ikke andre, der har noget at sige her paa Ravnsholt end vi . . .

— Men Godsejeren har da sat tredive Tusind fast til hver af Frøknerne . . . tilføjede Jeppe, den næstældste, mildnende.

— Og er der ellers noget I vil ha' af Møbler og den Slags, saa sætter vi os vel ikke op imod det . . . endte Anders, den yngste.

De to andre Brødre nikkede bekræftende; og Madam Henriksen sagde:

— Nej, ikke naar der da er Rimelighed i det . . .

Alle var de paa en vis Maade forlegne og skamfulde over den uventede Lykke, der var vederfaredes dem. Aldrig havde de vovet at tænke, at dette kunde ske; og de forstod saa godt Uldahlernes Harme og Græmmelse . . . men nu det vidunderlige var sket, skulde de vide at staa paa deres Ret!

Men Nils fôr op:

— Saa den gamle Rakkerpukkel vilde spise ham af med en Naadeskilling til hans Døtre? Aldrig i Evighed skulde de faa Lov til at modtage dem. Han var vel Herre i sit Hus og havde Magt til at hindre, at hans Pigebørn modtog Almisser. Han var Gudskelov endnu i Stand til at føde dem! . . . Sig om Vognen! kommanderede han pludselig — Ikke et Sekund længere bliver jeg i dette Rakkerhus! Sig om Vognen, Isidor, og lad os komme af Sted.

Frantz og Palle mente det samme: Hvad skulde de blive her længere for; der var jo intet at gøre.

Men nu kom Husmoderen op i Pompadour:

— Vil I ikke ha' en Bid Brød og en Dram, forinden I rejser? spurgte hun — Det er dog en lang Vej . . . Og Hestene har da ogsaa godt af at puste lidt.

Nils svarede ikke. Hans Øjne var begyndt at løbe ransagende rundt i Kontorets Kroge. Han var pludselig igen kommen til at tænke paa Elfenbensstaven, Familieklenodiet. Om han saa skulde vende op og ned paa hele Huset, vilde han have den med sig:

— Hvor er den Stok, min Onkel plejede at gaa med? spurgte han brydsk.

Madam Henriksens Øjne fik et sky Udtryk:

— Det véd ingen, sagde hun — I de Maaneder, Godsejeren laa syg, har ingen set den.

— Sludder! Jeg tar ikke herfra, før jeg har den!

Og Nils fôr ud i Entréen og søgte og søgte. Og da han ikke fandt Stokken dér, brød han ind i

Dagligstuerne, hvor »Løberne« dannede smalle Stier fra Dør til Dør. Han kiggede bag Skabe og Sofaer, i Hjørner og Kroge.

Madam Henriksen var fulgt med ham, at han ikke skulde gøre Fortræd; og hun vilde helst have standset ham, om hun havde kunnet:

— Finder vi Stokken, skal vi nok skikke Godsejeren den over, gentog hun atter og atter, alt som de kom frem — finder vi Stokken, skal vi nok skikke Godsejeren den over, for det er jo da saa rimeligt, at Godsejeren nu faar den.

Men Nils ænsede ikke hendes Ord. Han larmede videre. Stokken skulde findes! Det manglede bare, at de ogsaa skulde snyde ham for den!

Han gennemsøgte Havestuen og Spisestuen og de tilstødende Værelser. Den var der ikke. Og han kom ud i den lange, halvmørke Gang, hvor gamle Rinaldo laa foran Joachims Dør. Hunden løftede Hovedet og gøede. Men ikke en Lyd hørtes.

Pompadour stillede sig hurtig foran Døren:

— Nej, nej, sagde hun — der kan Godsejeren ikke komme ind, der ligger jo Liget!

Nils greb hende i Armen for at tvinge hende bort; men hun var stærkere end han, saa at de ligefrem brødes.

— Forbandede Kælling! hvæsede han og hævede Haanden for at slaa.

Men hun stødte ham haardt for Brystet, saa at

han tumlede tilbage. Og i det samme undveg hun og løb ind gennem Stuerne.

Han slog hastig en Haand i Dørgrebet for at aabne. Men Døren var laaset. Nøglen havde siddet i udvendig; og Pompadour havde listet sig til at dreje den om og tage den med sig . . .

Da gav Nils Uldahl sig til i ubændigt Raseri at hamre løs paa Døren med Hænder og Fødder, saa at det gungrede gennem Huset . . .

Straks efter kom de andre løbende til og holdt ham fast.

Landaueren rullede hjemad mod Havslunde. De fire Herrer sad igen indsvøbt i deres Pelse. — Da Nils Uldahl næsten med Magt var bleven bragt til Sæde i Vognen, havde han først skældt og bandet og larmet op. Saa var han med ét slaaet om og var begyndt at klynke og klage over, at han var en fuldstændig ruineret Mand, nu han saa skammelig var bleven snydt for Arven fra Ravnsholt. Men da Frantz og Palle straks interesseret havde spidset Øren, tav han brat og var ikke mere til at faa et Ord ud af.

Nu sad han og sov eller lod, som han sov. Og snart efter var ogsaa de to andre Herrer faldet hen; deres Øjne lukkede sig, og deres Hoveder fulgte, viljeløst rokkende, Køretøjets Bevægelser.

Kun Herredsfuldmægtigen forholdt sig som paa Udturen lysvaagen. Han tændte en Cigar og stirrede tankefuld ud over de snedækkede Marker.

Men pludselig forstyrredes han i sine Drømmerier af en lille hvislende og spruttende Lyd.

Det var Kragholmeren, der blev overvundet af Latter . . .

I Dag er Fader da endelig rejst tilbage til sin yndige Rigsdag. Véd Du, hvad Charlotte, Frederikke og jeg gjorde, Isidor, da han kørte ud af Gaarden? Vi tog hinanden i Hænderne og snurrede rundt ude i Entréen, lige til vi faldt om alle tre i en Bunke oven paa hinanden og laa og lo, saa at vi slet ikke kunde rejse os igen. Aa, men det er nu alligevel saa sørgeligt, at Børn skal føle saadan over for deres egen Fader! Og det er slet ikke sandt, hvad Fader vil bilde Folk ind, at det er Moders Skyld, at vi hader ham, for hun gaar netop altid og formaner os til at være venlige imod ham; og Pigebørnene gør sig ogsaa Umage for det, men jeg ikke! Om han saa kom og tiggede mig paa sine bare Knæ, saa gjorde jeg det ikke! Det kan gerne være, at jeg er hystererisk, som Anna siger, at jeg er, men jeg vilde forgaa af Skam, hvis jeg skulde sleske for én, som jeg hader, og jeg hader Fader; det er ham, der har ødelagt hele mit Liv, for saadan som han behandler Moder. Jeg forsikrer Dig, Fætter Isidor, at jeg kunde have dræbt ham, da han forleden holdt sin modbydelige Tale; havde jeg haft en Revolver, havde jeg

skudt ham ned som et skadeligt Kryb! Han, »ulykkelig«, som Du siger af dit gode Hjerte; nej han er ond, ond, ond! ellers kan man ikke gøre saadan noget. Og véd Du hvad, Fætter Isidor, nu skal jeg sige Dig noget alvorligt, som jeg ikke har betroet andre, men dette sørgelige Forhold imellem Fader og Moder har gjort, at jeg ikke mere tror paa Gud! Det er frygteligt, ikke? og jeg er ogsaa selv saa forfærdelig ulykkelig derover, men jeg kan ikke. Jeg sagde det forleden Dag til Ingwersen, men hun er ogsaa den eneste, jeg har betroet mig til, og hun sagde, at det var en af de syv Dødssynder, for hvilke der ingen Sinde findes Tilgivelse! Pyt, hvad bryder jeg mig om det, gensvarede jeg hende, lad mig saa bare blive fordømt! Men der er jo alligevel det, Fætter Isidor, at jeg alligevel er bange. Og det er især om Aftenen, naar jeg er kommen i Seng og lader være med at bede min Aftenbøn; saa hører jeg saamange underlige Lyde, der pusler omkring inde i Værelset, og Luften bevæger sig, der er nogen, der lister rundt og slæber deres Klædebon paa Gulvet; og saa tænker jeg, nu kommer det, der er det! og saa borer jeg mig ned under Dynen og ligger der og mærker, hvorledes Aanderne griber fat i min Seng og gynger den frem og tilbage; og jeg bliver saa forfærdet, at jeg folder Hænderne og giver mig til at bede Aftenbøn alligevel, og det plejer at hjælpe; men i Torsdags Aftes maatte jeg bede den tre Gange, inden Sengen stod stille; og saa ser jeg Forvalter Jensen hænge dernede i Laden, og

Jomfru Helmer, der staar og griner af ham, og Spat-Maries forfærdelige Alexandra, som de jo siger er min Søster! Aa Isidor, Isidor, Du maa ikke blive vred paa mig og tro, at min Kærlighed til Dig ikke er ægte, men hvor v i l d e jeg dog sommetider ønske, at jeg maatte dø af et Hjerteslag eller en Blodprop, for saa var det hele da forbi!

Men nu kalder Frederikke paa mig, og saa maa jeg skynde mig at slutte, for vi skal ud at rutsje med Mikkel, Du véd, den lille islandske Hest, som Fader har foræret os, han trækker Slæden op paa Bakkerne, og saa rutsjer vi ned, det er saa morsomt.

Naturligvis var jeg en P j a l t, og er nu ligesaa henrykt over Mikkel som Søstrene; m e n i k k e, n a a r d e n g a m l e S v e n d e r h j e m m e!

Farvel! I Hast!

Din til Døden

S.

Véd Du, hvad der staar uden paa min Dagbog? Der staar:

Spredte Blade
til
I. S.
eller den,
som jeg elsker højest i Verden
at læses af ham
efter
min Død
S. U-E.

Allerede Dagen efter Onkel Joachims Død var Nils Uldahl rejst tilbage til København efter først i en fnysende Skrivelse at have underrettet Skifteretten om, at hans Døtre ikke ønskede at modtage den tiltænkte Arv. — Og ved den Gamles Begravelse var Familien kun bleven repræsenteret af Isidor Seemann.

Paa Kragholm, fortalte man, havde Fru Karen lukket sin Mand inde for at ikke hans gode Hjerte skulde løbe af med ham. Og paa Hvidgaard var Herskabet fuldt optaget af egne Sager.

Thi skønt Fru Mona nu havde været gift med sin Palle i godt tolv Aar, var hun dog stadig ikke faldet til Ro. Zigøjnerblodet prikkede hende i Aarerne, og der gik ikke en Dag til Ende, uden at hun mindst ti Gange tænkte paa at flygte bort fra den hele borgerlige Herlighed og tage fat paa sin gamle, fuglefri Haandtering. Men endnu sad hun fast. Der var saameget, der bandt hende: det dejlige Hjem, den pragtfulde Mand, Heste, Vogne, Kusk, Tjener, Guld og Ære.

Og alligevel, alligevel! Det blev værre og værre for hende at holde dette Fængselsliv ud. Nu var hun femogtredive Aar; og om ikke længe vilde hun være en gammel Kone!

Disse Tanker kunde gøre hende vild og ubændig. Fernissen gled af hende, og hun kunde staa midt i den hvide, stille Gaard som Tøsen fra den københavnske Bagsal og sende en Strøm af skingrende Skældsord efter sin fredsæle Mand, der i saadanne Stunder helst tog Flugten bort i Skovene eller ud over Markerne . . . Og naar han saa efter Timers Forløb igen viste sig, kastede hun sig angergiven ind til ham og bad og tryglede om Forsoning og Tilgivelse.

Og han tog hende i sine stærke Arme. Og de glemte alle Stridigheder . . .

Men atter og atter brød Længselen efter tidligere Tiders frie og ubundne Liv op i hende:

— Palle, kunde hun bede og krybe indsmigrende sammen paa hans Skød — lille Palledreng, hør nu paa mig og sig Ja? . . . Lad os sælge hele Kramkisten her, lave os et første Klasses Cirkus og rejse Verden rundt? »Mona Lisa« er endnu ikke glemt. Du kan tro, vi skal tjene Penge! . . . Og naar vi saa faar Gigt og Podagra, saa kan vi jo købe Hvidgaard tilbage og køre rundt her i Rullestol til vore Dages Ende. Saa har vi da i det mindste l e v e t!

Men Palle rystede smilende paa sit Vildmandshoved:

— Nej, nej, lille Mona, det gaar ikke; det forstaar jeg mig ikke paa . . . Og jeg vil ogsaa helst beholde Dig for mig selv! — Men nu skal jeg sige Dig en Ting, min Pige; nu bygger jeg Dig et Ridehus hernede bag Mejeriet, Du véd, under de store Elmetræer ud til Vejen. Og saa køber jeg Dig et Par rigtige Arabere; saa kan Du ride og more Dig saa galt, Du vil!

Hun faldt ham henrykt om Halsen:

— Jamen Publikum? spurgte hun saa — Hvor faar vi Publikum fra? Jeg kan ikke arbejde uden Publikum.

— Publikum . . . ? sagde han og klaskede sig paa Laaret — Publikum . . . det er m i g ! eneste Palle Uldahl til Hvidgaard! . . Tror Du, jeg vil unde andre d e n Fornøjelse!

— —

Og Ridehuset blev bygget og Hestene købt; og Mona Lisa begyndte paa ny hed af Iver at øve sig i Jockeyridt og Hestedressur. Hendes Kommandoraab og Kampskrig klang langt ud over Vejen, saa at Bønderne korsede sig, naar de kørte forbi.

Og ret længe nøjedes Palle ikke med at være Tilskuer. Fru Monas Begejstring rev ham med sig. Han blev hendes Elev og lærte at ride Kunstridt og Skoleridt. Og de jog Side om Side Manegen rundt i det vildeste Parforceløb, hvor Staldknægtene stod med Stænger og Risgærder, som Hestene satte over, saa at Savsmuldet føg i Luften.

Det var to pragtfulde sorte Hingste, de red, »Castor« og »Pollux«, fine, slanke og nervøse Skabninger, som Mona Lisa selv. Og naar Dyrene fôr af Sted med vajende Manker og prustende Næsebor, ophidsede indtil Vildskab og sitrende af Utaalmodighed, kunde Fru Mona gribes af saa sød en Rus, at hun glemte, hvem og hvor hun var, kastede sig bag over langs Hesteryggen og udstødte det Skrig, der fordum i hendes Circustid havde jaget Blodet som Ildbække gennem Tilskuernes Aarer.

Og da holdt Palle Uldahl sin Hest an i aandeløs Betagelse:

— Mona, M o n a ! skreg han, og der strøg ham en Rædsel gennem Hjertet for, at det engang skulde gaa galt.

Men Mona lo og piskede løs paa Hestens Sider:

— Hæi — hopla, Castor! . . . Hu—iii!

Og Castor satte i Spring med hende ind gennem Porten og ind i Stalden, der ved en Tilbygning var sat i Forbindelse med Ridehuset . . .

Men lige overfor, i den modsatte Gavl, var indrettet et Par Bade- og Paaklædnings-Værelser med tæppebelagte Gulve og bløde Løjbænke. Her trak Herskabet sig efter endt Opvisning tilbage, tog Bad og klædte sig om, medens Rideknægtene ude i Stalden afgned de dampende Heste — og turnerede mangehaande Vittigheder.

— —

Saa gik et Par Aars Tid. Og da Mand og Hustru en Vinterdag stod nøgne og frotterede sig i et af Paaklædningsrummene, kom Mona tilbage til sin fikse Idé:

— N u kunde vi da godt sælge Hvidgaard, Palledreng, sagde hun — og lave et Circus; for nu er Du ligesaa dygtig, som jeg.

Men Palle rystede igen paa Hovedet:

— Nej, lille Mona, det gaar ikke; jeg passer ikke til det. Dette her er noget andet bare for sin Fornøjelses Skyld. Men saadan at flakke rundt og vise sig frem . . . nej, nej!

Og han slog Armene om hende og trykkede hende ind til sig:

— Men skynd Dig nu lidt at komme i Klæderne, sagde han — saa skal Du se! Den russiske Slæde, jeg har bestilt til Dig, er kommet i Morges og staar ovre i Vognremisen.

— E r den kommet! Og det siger Du først nu!

— —

»Den russiske Slæde« havde Fru Mona set afbildet i et udenlandsk Blad og faaet en mægtig Lyst til. Og straks havde hendes Mand ladet én indforskrive fra St. Petersborg. Den havde kun ét højt og smalt Sæde paa lange spinkle Meder og kunde kun benyttes af én Person. Men netop dette, havde tiltalt hende: Tænk, at faa Castor og Pollux spændt for et saadant Køretøj og saa under Piskesmæld og

Klokkeklang at fare af Sted, saa Vinden skreg En om Ørene!

Og nu stod Slæden der: rødlakeret og straalende med et stort Isbjørneskind over Forlæderet og to høje, forgyldte Lygtestandere henne bag Skærmnettet: Det maatte være som et Æventyr at jage i denne Slæde henover de hvide Veje en maanelys Nat, naar Sneen skreg under Hestenes Hove, og Stjernerne lo af Kulde!

— —

Og Aften efter Aften lod nu Fru Mona Vinteren igennem spænde for Slæden, og fôr saa med Topper og Svajfere og ringlende Klokkespil bort over Vindebroen, medens Skæret fra de høje Standlygter legede i Hestenes blankstriglede Kroppe under det bølgende Kanenet.

Og rundt om hende halsede, tumlede og rasede hele Hunde-Meuten, væltede hinanden, bed, sloges og glammede løs . . . Hektor, Freja, Herkules, Sonja, Chasseur . . . og strøg saa i Firspring efter Slæden frem over de tavse Veje.

Det var som selve Kong Valdemars vilde Jagt, der lagde al Vejfred øde!

Og hæderlige Nattevandrere veg forfærdet i Grøften, naar Synet nærmede sig. Og der stod de saa i Sne til Bugen og stirrede efter hende og kunde ikke komme til Vejret igen.

— Det Djævelskab! mumlede de — Det Djævel-

skab til Beriderfrue! Hun jager nok Livet af sig selv engang!

Og de kravlede møjsommeligt frem af Sneen, medens Toget rasede videre . . .

Det var Fastelavns Søndag.

Hele Havslunde By havde Uger igennem glædet sig til denne Højtidsdag. Frøken Frederikke havde nemlig arrangeret en Kostumefest nede paa den islagte Bugt foran Badeplænen. Og der var udstedt Indbydelser til alle Sognets Beboere.

— —

Allerede Klokken otte Morgen var Frederikke ude af Sengen og henne ved Vinduet for at se paa Vejret: Det var stille, diset Frost med Rim over alle Træer og Buske.

Hun jog hurtig Fødderne i Morgentøflerne og løb i Natkjole ud paa Gangen hen til Frøken Sofies aflaasede Dør, hvor Tyrk laa udenfor som Vagt:

— Sover Du, Sofie?

— Ja . . . lød det gnavent.

— Det bliver det dejligste Vejr!

— Hvad er Klokken?

— Otte!

Herpaa fulgte intet Svar kun en Brummen.

Saa slog Frederikke arrigt i Døren, sparkede til Tyrk: Store Bæst, ligger her og breder sig! . . . og skyndte sig forbi Annas Værelse og ind til Charlotte:

— Det er det dejligste Vejr, Charlotte, og blikstille! . . .

Charlotte rejste sig hastig over Ende:

— Hvad er Klokken?

— Otte . . .

— Saa er det altfor tidligt at staa op . . . Kom hellere her og put Dig lidt ned til mig?

Frederikke rødmede:

— Nej, ikke mere . . . Det vil jeg ikke mere . . .

Charlottes Øjne lynede:

— Saa siger jeg til Mor, at Du løber og spiller Kæreste med Elev Jakobsen!

— Pyt! Hvad tror Du, jeg bryder mig om d e t !

Den anden slog øjeblikkelig om:

— Kom . . . ? bad hun ydmygt og strakte Armene frem.

— N e j, siger jeg jo!

Og ud fôr Frederikke af Værelset . . .

Klokken var tre. Solen var forlængst brudt frem og havde jaget Taagen paa Flugt. Kostumefesten var i fuld Gang . . .

Lørdag Aften havde Elev Jakobsen og et Par af Karlene fejet og vandet en stor Skøjtebane nede paa Bugten, og den laa nu staalblank og skinnende.

Der vajede Flag og Vimpler fra lange Stænger med Granguirlander imellem. Havebænkene var stillet frem; og fra en Forhøjning bygget af Cementtønder og Vognbunde truttede fire Horn-Musici.

I Badeteltet lavede Ane Kokkepige Kaffe, og Frøken Anna og Olga Stuepige gik rundt udklædte som Hvedebrødskoner med uhyre Hankekurve i Aag over Skuldrene og solgte gratis Fastelavnsboller. Priserne steg hurtigt og fabelagtigt, thi Olga havde fundet paa, at den, der kunde nævne den højeste Pengesum, skulde beværtes først. Femhundrede og halvtredsindstyvetusinde Millioner Kroner for en Kop Kaffe med Brød var en ren Spotpris; og man bød stadig hinanden over; det morede Gæsterne at

svælge i disse uhyre Tal; de blev svimle af det og følte sig for en Gang Skyld som Matadorer, hvad der forhøjede Stemningen . . .

Med »Kostumeringen« derimod var det kun saa som saa. Man holdt ikke af »at skabe sig ud« i Herskabets Nærværelse.

Egentlig var det kun den lille Minka, Jægermesterens Datter fra Mosegaarden, der rigtig havde lystret Ordre. Hun havde iført sig sin Bedstemoders gamle Landsdragt med guldnakket Bindehue, flaskegrønt Skørt og sort Klædesliv med broget Skulderklæde. Og hun saa henrivende ud: det gulblonde Haar krusede frem om Pande og Kinder, Munden smilede, og Øjnene lo. Og dertil var hun kun atten Aar og havde det lækreste lille, buttede Legeme lige til at gaa rundt at kysse paa. Der stod en Duft af Erotik om hende, saa at alle Karlfolkene var som galne efter at komme i hendes Nærhed.

Men bedst som de logrede og vred sig, kom Frøken Charlotte, der var i Mandsklæder og stod bag paa den lille Enspænderslæde forspændt med Islænder-Mikkel, og snappede hende bort for Næsen af dem og forsvandt langt ud over Bugtens snebelagte Isdække.

— Nu farer Charlotte igen af med Minka! smilede Fru Line, der saa til inde fra Land.

— Ja, det faar de da allenfals ingen B ø r n af! sagde Staldkarlen, gamle Jens Pinedød, eller Pin'de-Jens, som Medtjenerne kaldte ham.

De omkringstaaende Koner og Piger hvinede af Latter; og Fru Line lo muntert med.

Hun havde paa Døtrenes indstændige Anmodning kostumeret sig i Pelskaabe, Sommerhat og Solskærm. Hun gik rundt og talte med Konerne og Børnene. Og hvor hun viste sig, spirede Smilet og Glæden; saa ligefrem og »gement« kunde hun belægge sine Ord . . .

Nu opstod der pludselig en frygtelig Larm og Forvirring med Hylen og Skrigen og Flugt til alle Sider.

Det var Fru Mona fra Hvidgaard, der kom farende fra Lindealléen i Russer-Slæden og med hele Hundekoblet efter sig.

Hun knaldede med Pisken, saa at Hestene stejlede og Hundene trimlede:

— Goddag, Børn! Naa, hvordan morer I Jer?

— Tante Mona, Tante Mona! raabte Frøken Sofie og løb hen mod Slæden.

Men Tante Mona standsede ikke. Hun svingede Køretøjet et Par Gange rundt paa Pladsen og raabte tilbage:

— Jeg skal hjem til Middag! Jeg vilde blot se, hvordan I havde det!

Saa drejede hun igen Castor og Pollux ned ad Lindealléen:

— Farvel, Farvel! raabte hun og svingede med Pisken og forsvandt.

Hundene væltede efter hende . . .

Hansine Havekone kom hen og nejede for Fru Line. Hendes gamle Ansigt lyste af alle Rynker:

— Nej, saa priser jeg dog vores e g e n Frue! sagde hun — hende, den anden, er da et sært Vildtskud!

— Hun er jo endnu ved Ungdommen, lille Hansine, smilede Fru Uldahl tilbage. Og for at forebygge al videre Tale om Fruen fra Hvidgaard, spurgte hun — Har Hansine faaet Kaffe?

— Jo, mange Tak da . . .

— Hvad maatte Hansine betale for den?

— Hi—ja—e, lo den Gamle — En slap da ellers med to Hundrede Miljoner, hi, hi!

— Det var billigt! Skal Hansine ikke have en Kop til?

— Jo . . . P e n g e kniber det jo ikke med i Dag!

Og Hansine rokkede fornøjet hen til Ane Kokkepige i Badeteltet:

— Ti Tusind Miljoner Kroner og tre Mark og fire, Ane! sagde hun grinende og fik den femte Kop Kaffe udleveret . . .

Ungdommen derimod gav sig næppe Tid til at spise. Den løb paa Skøjter, gled paa Glidebaner, snurrede paa Iskarrusel, knuste Jydepotter og slog Katten af Tønden. Der var stundom paa Festpladsen en Larmen, Raaben og Spektakel, som holdt hele Verden Frikvarter der paa Stedet . . . og saa kom oven i Købet Frøken Charlotte engang imellem farende med sin Slæde midt ind i den hele Hurlumhej:

— Ta' hende! Nap hende! raabte Karlene og jog Næverne ud efter den lille Mose-Minka.

Men Charlotte slog løs paa Mikkel ,og Pigebørnene forsvandt igen ud over Isen . . .

— —

Saa lød der paa ny Piskesmæld og Klokkekimen fra Lindealléen. Man troede, at det var den gale Fru Mona, der kom tilbage. Men saa viste det sig at være Lars Kusk, der var ude at sole de tre Gamle fra Asylet. Han svingede med Bredslæden lige hen foran Musikken, saa Skimlerne dansede.

— Nejmen, det er jo A s y l e r n e ! sagde Frøken Sofie og løb op fra Isen med Skøjterne paa . . . Hun var i Cycledragt med Posebenklæder og rød- og blaa-stribet Fiskertrøje. Paa Hovedet havde hun en skotsk Hue, der sad hende bag ad Nakken og skjulte Haaret:

— Vil I ha' en Tur med? spurgte hun og pegede ud mod Iskarrusellen, hvor Børnenes Slæder susede vildt i lange Reb.

— I Gu' fri og frels, lille Sofie! sagde Ingwersen — saa blev der nok ingenting igen af vos!

Rottbøl sad stille lyksalig med »Nikoline« paa Skødet. Solen varmede den Gamles Ansigt og Hænder; og Dukken, der laa halvt ned, vendte velbehageligt det hvide ud af Øjnene.

— Vil I ikke smage vores Kaffe? spurgte Fru Line og vinkede af Hvedebrødskonerne, at de skulde komme.

— Jo—o . . . ! nikkede Lurvadt med lækkersultne Øjne.

— Nej, vi vil ikke! sagde Ingwersen — Jeg fryser ved Søen! Kør saa, Lars!

— Jamen en B o l l e ? raabte Frøken Anna — En B o l l e ?

Og da Slæden i det samme satte sig i Bevægelse, slyngede hun en Bolle midt ind imellem de Gamle.

Og man saa straks seks grisdke Hænder jage frem for at kapre den . . .

— Ja, saadan sku' man ha'-'et! sagde Maren Ørentvist til Spat-Marie og pegede.

— Ja, de har 'et sku' som Dronninger! nikkede Marie.

— Og saa hører de endda ikke til F a m i l i e n ! mumlede Lig-Johanne — Skønt hvem ka' for Resten vide det!

Alle tre Madammer var i Søndagspudsen og havde syt sig et Par ekstra Tøjblomster og Baandender paa Konehattene for at accentuere Festen.

Spat-Marie humpede rundt med sin Alexandra i en værkbruden Barnevogn med Gummihjul. Pigen var emballeret i Puder og Sjaler; og kun hendes forfærdelige Svinetryne saas uophørlig gnaskende Bagværk i sig. Naar den ene Bolle var fortæret, hylede hun op og slog om sig, indtil hun fik den næste. Moderen rev bogstavelig talt Hvedebrødet ud af Hænderne paa de omstaaende Børn for at fylde det i Datteren. Saaledes gik det ogsaa hjemme til

Hverdag med Føden. Alexandras to smaa Brødre Anders og Nils Peter, og Lig-Johannes Juliane holdt sig derfor i Dag klogelig uden for Skudvidde . . .

Spat-Marie, der længe havde kigget langøjet efter Fru Line, drejede nu Vognen med Datteren resolut i Vejen for hende:

—. . . 'da—a! hilste hun katteslesk — ja v i maa da ri'nok osse hilse paa Fruen.

Frøken Sofie, der stadig stavrede rundt med Skøjterne paa, vilde trække sin Moder bort med sig, men Fru Uldahl blev staaende:

— Goddag, Marie! nikkede hun venlig, men undgik dog at se paa Monstrummet i Vognen — hvordan har vi det?

— Jo, Tak, lille Frue, smiskede den anden — saadan som Smaafolk kan ha' 'et . . . Vintren er jo haard!

Alexandra begyndte at grynte ilde. Bollen, hun sad med, var næsten opædt. Hun hvæsede og brummede over den som et Dyr; og Spyttet flød hende ud af Mundvigene.

Ogsaa Maren og Johanne havde nærmet sig. Og de omstaaende Fruentimmers Ansigter blev rævespidse og agtpaagivende: Nu blev der Spas!

Men Frøken Sofie rykkede Fru Line haardt i Kaaben:

— Mor skal gaa med, sagde hun nervøst — straks! Jeg kan ikke holde ud at staa længere paa de Skøjter!

Og da Alexandra i det samme gav sig til at hyle

op for Alvor, nikkede Fru Uldahl Farvel og fulgte med Datteren.

— Hæ, hæ! grinede Lig-Johanne ondt — hun er ikke dristig ved vos . . . F r u e n!

Og de andre Smaakoners Ansigter saa skuffede ud.

— —

Borte paa Skøjtebanen legede Ungdommen Tagfat. Man lo og larmede, saa det hørtes langt op paa Land.

Heroppe stod Sørine Folkekokkepige og saa hadsk ud. Elev Jakobsens Latter klang nemlig højt over alle de andres; han havde forlængst glemt Affæren med Forvalter Jensens Selvmord. Og siden Sørine Juledags Aften saa moderligt havde taget sig af ham, var der kommet baade Liv og Spræl i hans tunge, saftfyldte Krop.

Og nu fôr han rundt derude paa Isen og gramsede efter Pigerne, saa at hans halvgamle Læremoder var ved at springe af Skindet af Jalousi.

Især var det væmmeligt at se paa, saa han og Frøken Frederikke kunde more sig sammen; de løb med krydsede Arme Banen rundt og mødtes og skiltes og satte efter hinanden og snublede og laa og rodede rundt, saa de var nærved at himle af Latter:

— Naa, Fanden for Resten med Frøken Frederikke, for der kunde jo aldrig være Tale om noget de to imellem alligevel! Det var de andre Pigebørn, Sørine ikke kunde taale, at han gav sig af med. Og hun havde flere Gange besluttet at gaa sin Vej for

at slippe for Synet af al den Forargelse; men hun kunde ikke faa sig til det; hun k u n d e ikke komme af Sted, skønt Skinsygen bed hende som en ond Orm:

— Og saa er det endda mig, der har sat L i v i ham! tænkte hun og knyttede Næverne inden for Sjalet, som hun havde slaaet op over Hovedet — Han vidste sgu hverken ud eller ind, da jeg fik fat i ham! Og pludselig spyttede hun tænderskærende ud over Isen, medens hun samtidig tudbrølede ved Tanken om, at det nu rimeligvis vilde gaa med Jakobsen, ligesom det for et Par Aar siden var gaaet med en anden ung og ubehjælpsom Mand, hun havde taget sig af: han var endt med at kalde hende »et gammelt Lær«, og var saa blevet Kærest med en af Mejeripigerne:

— Aa Gud, aa Gud! hulkede hun fuldstændig ubehersket — altid er det de unge, skallede Tøse, der ta'r Brødet ud af Munden paa vos Ældre! Og her med Jakobsen handlede jeg dog af den skæreste Medlidenhed, for at Drengen ikke skulde ligge der alene paa sit mørke Leje, da det Fæ til Forvalter var gaaet hen og hængt sig og faldet ned i Armene paa ham . . .! Aa Gud, aa Hu—u, lille, sødde, velsignede Jakobsen, hvor kan Du nænne det, hvor kan Du nænne det . . . !

— Hva' staar Du der og ser saa broget ud i Ansigtet efter? spurgte Pin'de-Jens, der kom forbi.

Sørine trak Sjalet tættere om Hovedet:

— Hva' rager det Dig?

— Næi, saagu' . . . Er 'et ham, Jakobæus derude, der sætter Vandet op i Dig? . . . Slaa Du heller Tappen i Tønden og la' Ungdommen fornøje sig.

— Li'som Du og Johanne!

— Li'som jeg og Johanne, ja . . . Baade Du og jeg har pin'de faaet, hva' v i har haft godt af i v o r Tid; lad nu de andre komme lidt til.

Sørine vendte sig bort og svarede ikke.

Og gamle Pin'de-Jens stavrede videre; han skulde hjem og se til Hestene . . .

Godsejeren havde i sin Tid købt ham til at gifte sig med Lig-Johanne, da hun var blevet frugtsommelig, og givet dem fri Bolig i Familiehuset.

Men Jens tilbragte sine fleste Dage i Hestestalden oppe paa Gaarden, og sine Nætter i et Rum ved Skæreloen. Spurgte man ham, hvorfor han aldrig var hos sin Kone, sagde han, idet han rystede begge sine Hænder i Højde med Ørene:

— Nej, nej, nej, go' Ven; der har jeg pin'de ikke noget at skaffe!

Han gav trolig Johanne Halvdelen af sin Løn. Men Hovedstolen, de fem Hundredekronesedler, han havde faaet for at tage hende, gemte han og flyttede om med paa de forborgneste Steder.

Kun paa Søn- og Hellig-Dage tog han dem frem til Beskuelse . . .

— —

— Gaar Mor nu op?

— Ja, lille Sofie, jeg begynder at fryse.

— Men Mor kommer vel ned igen, naar de kulørte Lamper skal tændes?

— Ja, det kan Du tro! Jeg vil da nok se den Stads!

Frøken Sofie vendte Ansigtet bort og saa ud over Isen:

— Hvorfor mon Fætter Isidor ikke kommer med Drengene, som han lovede i Onsdags . . .

Fru Line betragtede hende smilende:

— Rositta er jo ikke rigtig rask, véd Du . . .

Ude paa Skøjteløberbanen spasede Frøken Frederikke stadig rundt med Elev Jakobsen. Og Charlotte og Minka fôr leende forbi i Kanen:

— Du holder Dig altid saa alene, lille Sofie, sagde Fru Uldahl og strøg Datteren ned over Kinden.

— Det véd Mor, jeg holder mest af . . . sagde Sofie, og hendes Øjne fyldtes med Taarer.

— —

Solen var gaaet ned, og Mørket faldt paa. Et Par af Karlene havde lavet Begfakler, som de tændte og jog af Sted med henover Isen.

— Jakobsen . . . ? hviskede Sørine Kokkepige, da Eleven kom op for at hente de kulørte Lamper i Badeteltet. Hun havde ikke flyttet sig af Stedet, hvor hun stod; og hendes Ansigt var blaat af Graad og Kulde:

— Jakobsen . . . ? Lille, go'e Jakobsen . . . ?

Men Eleven hørte hende ikke.

Han gik og fløjtede . . .

I Villa Seemann var man ikke glade ved det Barn, der skulde komme. »Bummerten« havde man døbt det med et Forsøg paa at tage Sagen humoristisk. Og Isidor havde lavet en Tegning af det, hvorpaa det stod paa et Katheder, lille, gammelklogt og med Briller paa Næsen, og bebrejdede sine sønderknuste Forældre, at det var blevet til . . .

Men Fru Rositta gik stille og omfangsrig rundt i Stuerne, medens Isidor angergivent puslede om hende.

Ogsaa denne Situation havde Herredsfuldmægtigen foreviget.

Men ligemeget hjalp det . . .

Det skulde heller ikke bidrage til at løfte Sindene, at gamle Fru Seemanns Humør i den senere Tid var sunket ned under Nulpunktet. Grunden hertil kunde ingen blive klog paa; og naar man spurgte hende, svarede hun ufravigelig:

— Det véd jeg ikke . . . jeg er bare saa bedrøvet.

Men saa endelig en Dag under ét af Isidors sædvanlige Besøg, fik den gamle Dame Luft . . .

De sad paa deres »Mindeplads« i Hjørnesofaen; Fru Seemanns Hage sitrede nervøst, og hendes Øjne var duggede af Taarer.

— Men hvad er der dog i Vejen, lille Thora? spurgte Isidor og tog hendes Haand — Sig mig det dog nu?

Og saa kom det under stærk Hulken:

— Det er F a r . . . !

— Og hvad gør saa han da?

— Han lader mig sidde saameget alene . . .

— Jamen, det vilde da være svært upassende, om Thora gik med ham hen i Klubben, det er jo kun for Mandfolk.

— Ja, det véd jeg nok . . . Og der er saamænd ingen, der er gladere end jeg over, at det gamle Skind har mældt sig ind i den.

— Naa, jamen . . .

— . . . Men jeg k a n ikke taale at sidde alene, det véd han godt . . . og det sagde Fru Willemoes ogsaa, da hun var her igaar, at det var en stor Skam af ham . . . og saa sagde jeg det til ham, da han kom hjem, at hun havde sagt det . . . og saa sagde han, at han vilde smide hende paa Hovedet ned ad Trappen, næste Gang hun kom; for hun skulde ikke gaa og sætte ondt mellem Ægtefolk, sagde han.

— Og tror Thora, at han gør det?

Fru Seemann blev rød og hidsig:

— Nej, min Dreng, nikkede hun — saa kender

Du kun din Fader daarlig! Han er virkelig altfor nobel og fin en Karakter til at kunne finde paa saadan noget!

Isidor myrdede et Smil:

— Naamen, saa er det jo ikke noget at tage sig saa nær, lille Kone.

— Nej, sukkede hun, da hun mærkede, at hun var slaaet — nej, det er heller ikke saameget d e t . .

Ogsaa Isidor sukkede:

— Hvad er det d a . . . ?

Den gamle Dame stirrede fortabt hen for sig; hendes Hænder laa nu i hendes Skød, og Tommelfingrene boltrede sig i nervøs og rasende Fart omkring hinanden:

— Det er mit S a l i g h e d s h a a b . . . brast det ud af hende.

— Men Herregud, lille Mor, lo Herredsfuldmægtigen og klappede hende paa Kinden — Du kan da begribe, at St. Peder vil blive henrykt ved at se Dig! . . . Næ, er det D i g, Thora Seemann! vil han sige og brede Armene ud: Kom dog her, saa skal jeg bære Dig lige ind for Vorherres Throne!

Den gamle Frue smilede, medens Taarerne endnu løb hende ned over Kinderne:

— Ja, var det D i g, der var St. Peder, lille Isidor, saa havde jeg nok ingen Nød . . .

— Thora kan godt faa en Anbefaling med fra mig.

— Fy, saadan noget spøger man ikke med!

— Nej, det er virkelig ogsaa mit ramme Alvor! Du, der er saa sød og elskelig, skulde D u ikke komme glat i Himlen, saa kom der slet ingen!

Fru Thora rystede stille paa Hovedet:

— Nej, sagde hun — jeg er tit ond og urimelig baade mod Far og Jer andre . . . Men det er heller ikke d e t, føjede hun trøstesløs til — for d e t kan jo afbedes . . .

Her begyndte Tomlerne igen at suse vildt; og idet hun selvopgivende støttede sin Pande mod Sønnens Skulder, sagde hun hulkende:

— Jeg k a n ikke tro paa Jesu ubesmittede Fødsel, lille Isidor . . . og ingen kommer til Faderen uden gennem Sønnen!

Herredsfuldmægtigen maatte bide sig haardt i Læben for ikke at komme til at le:

— Endelig var det da lykkedes den gamle Dame at sætte ham ordentlig til Vægs!

Og han følte den dybeste Beundring for hendes Snedighed . . . samtidig med at han havde den inderligste Medlidenhed med hende, thi hun led jo ved al dette Tænkeri.

Og saa smilede han igen:

Saalangt han kunde huske tilbage, var der nemlig blevet ført denne stille Kamp imellem dem om hvem af dem, der kunde faa Overtaget.

Saasnart Fru Thora havde fundet en ny Grund til at sørge og udgyde Taarer, havde Isidor straks

søgt at paavise hende, at det ingen Grund var; og hun havde tilsyneladende ladet sig trøste.

Men inderst inde havde hun følt sig irriteret over, at han altid skulde gaa af med Sejren.

Og hun udtænkte subtilere og subtilere Aarsager til Bedrøvelse. Hun m a a t t e græde, ellers var der ingen Fornøjelse ved Livet. Men hun forlangte paa den anden Side ogsaa at blive t r ø s t e t!

Naar Isidor gik op ad Trappen til Forældrenes Lejlighed, tænkte han altid med en vis Beklemmelse: Gud véd, hvad den lille Thora n u har hittet paa af Spidsfindigheder! Men hidtil havde han dog som sagt haft Held med sig til at bevise hende over. Hvad der ogsaa i Øjeblikket kunde bevirke, at hun følte sig lysere og lettere til Mode.

Men naar hun saa igen var bleven ene, reagerede hun irriteret mod hans Dialektik og pønskede og pønskede for dog endelig og uafviselig engang at kunne sætte Sønnen Bet og spille en Trumf ud, som han ikke evnede at stikke.

Og det var nu altsaa i Dag omsider lykkedes hende:

Den »ubesmittede Undfangelse« kunde han ikke give igen paa.

Allermindst med sin Rosittas nuværende Tilstand in mente!

Han greb derfor i sin Vaande til en Vittighed:

— Herregud, lille Thora, sagde han og klappede hende igen paa Kinden — naar Vorherre har kun-

net lave alt det andet, har han da ogsaa sagtens kunnet lave et lille Barn!

Men den gamle Dame vilde ikke saaledes lade ham slippe udenom, nu hun endelig havde faaet ham i Saksen:

— Hvor er Livet dog frygteligt! klynkede hun — Ingen har man at tale med, og ingen, der kan hjælpe En!

— Men lille Mor dog . . .

— Jamen saa t r ø s t mig da Dreng! sagde hun pludselig haardt og arrigt — Du plejer jo ellers altid at prale af, at Du kan t r ø s t e mig!

— Næmen K o n e dog . . . ! udbrød Herredsfuldmægtigen overrasket — nu bliver hun jo uartig!

Og i samme Nu kastede den gamle Frue sig angerfuldt ind til ham, gemte paa ny Ansigtet ved hans Skulder og hulkede:

— Ja, ja, ja . . . jeg er ond, det véd jeg nok . . . men det er fordi, jeg er syg af at sidde saameget alene . . . !

Nu var man altsaa atter ved Udgangspunktet . . .

Men Fruen, der i Tide opdagede det, fortsatte:

— Og saa tror jeg ogsaa, Isidor, at det meget kommer af, at jeg hører til den frygtelige Familie . .

— Mener Du din Mands?

— N e j ! sagde hun hidsig — jeg mener U l d a h l e r n e, naturligvis!

(Nils Uldahl stod for Fru Thora som noget i Retning af selve Rolf Blaaskæg.)

— Det er da en fornem og anset Familie . . mente Isidor.

— Ja, jeg skal love for det med d e n Nils!

— Vilde Thora maaske hellere være født Sørensen?

— Nej, saagu da om jeg vilde!

— Naa, jamen . . . Og saa er det da ogsaa Uldahlernes Skyld, at Du har faaet m i g!

Fru Seemanns Ansigt blev ét stort, lyst Smil:

— Ja, Gud velsigne Etatsraaden for d e t ! sagde hun — Du mit Solskinsbarn!

I det samme hørte man Entrédøren blive aabnet, og der lød Skridt i Forstuen.

Fru Seemann tørrede hurtig Øjnene og pudsede Næse:

— Der er Far! sagde hun — Han maa ikke se, at jeg har grædt; det er Synd for ham . . . ! og hun begyndte umotiveret at le og snakke op — Nu skal Du se, Isidor, nu har jeg fundet de Billeder frem, vi talte om igaar . . . !

Hun skyndte sig ind i Dagligstuen og kom tilbage med en Papæske fuld af gamle Fotografier, som hun med nervøs Hast gav sig til at brede ud paa Bordet foran Sofaen:

— Vi si'er ikke no'et til Far! sagde hun — Vi si'er ikke no'et til Far!

Gamle Seemann traadte ind:

— Naa, vi har nok travlt? nikkede han, og hans smaa Sypose-Øjne lo fornøjet — Goddag, Isidor!

Goddag, Mor! . . . Hva' tror I, der staar ude i Entréen til Jer?

Døren gled stille op, og Herredsfuldmægtigens Smaadrenge, Povl og Jørgen, viste sig:

— Det var Bedstefar, der tog os med . . . Han sa'e, vi s k u l d e . . . ! undskyldte de deres uanmeldte Ankomst og saa hen paa Faderen.

— Men det er jo B ø r n e n e ! sagde Fruen og løb til og kyssede og omfavnede dem — D e t var rigtignok en Overraskelse!

Povl, den ældste af Drengene, var slank og mørkhaaret med et fint, blegt Ansigt og store, »tænkende«, blaa Øjne. Jørgen, den yngste, var tyk, næsten firkantet, lyslokket og gaminagtig.

Gamle Seemann sendte sin Kone et sky, ransagende Blik, han havde ond Samvittighed, fordi han lod hende være alene — men han elskede sin Klub.

— Hvordan gaar det, Mor?

— Godt, Far!

— Ja, det kan jeg omtrent tænke, naar Isidor er hos Dig . . . smilede han lettet.

Og saa tog han en Avis, gik ind i Dagligstuen satte sig i sin Stol ved Vinduet og gav sig til at læse.

Han begyndte paa Bladets Forside med Titel og Dato, og endte paa dets Bagside med Redaktør og Bogtrykker.

Drengene stod tavse og velopdragne ved Bordet

hvor Faderen og Bedstemoderen sad og gennemsaa de gamle Fotografier.

— Kan I se, hvem d e t er? spurgte Herredsfuldmægtigen og rakte et Billede frem.

— Det er Bedstemor! sagde Povl sagkyndig.

— Det ligner ikke ret godt en Bedstemor, mente Jørgen.

— Nej, for det er ogsaa mange, mange Aar siden, hun blev fotograferet, min Dreng . . . Men her er jo t o Billeder af samme Slags, Thora! Maa jeg ha' det ene?

— Ja, værsaagod, lille Isidor . . . Er der t o? Det vidste jeg saamænd ikke.

Herredsfuldmægtigen puttede Fotografiet i sin Tegnebog . . .

Drengene forholdt sig stadig tavse og disciplinerede. Povl selvfølgeligt; Jørgen med mere Overvindelse.

— Hvordan har Jeres Mor det? spurgte den gamle Frue.

— Godt! sagde Povl.

— Hun har faaet saadan en stor Mave! sagde Jørgen.

— Har hun d e t ? lo Fruen.

— Ja, med en lille Bror inden i.

Den gamle Dame lo højt; og Herredsfuldmægtigen smilede:

— Saa, Jørgen Bøllesen, nu ikke for veltalende.

— Nej! sagde Drengen og klemte Munden sammen.

— Vil I have hver en Appelsin, Drenge?

Børnene saa over paa Faderen, og da han nikkede samtykkende, sagde de:

— Ja, Tak . . .

— Det er dog de to sødeste Unger, man kan tænke sig! smilede den gamle Frue — Willemoeses Børn var her igaar, de var saa næsvise og uartige, at det var en Gru.

— Ja—e . . . sagde Herredsfuldmægtigen — Og saa faar Willemoes rimeligvis engang i Tiden meget større Glæde af d e m, end jeg af mine!

— Maa vi spise Appelsinerne? spurgte Jørgen.

— Nej, gem dem; nu skal vi hjem . . . Og gaa saa ind og sig Farvel til Bedstefar.

Gamle Seemann sad fordybet i sin Avis. Han hverken saa eller hørte Børnene. Og de stod der endnu tavse og velopdragne foran ham, da Faderen kom ind i Dagligstuen:

— Har I sagt Farvel?

— Bedstefar læser, sagde Povl.

– Og saa maa vi ikke forstyrre, sagde Jørgen . . .

Han havde følt den mest kriblende Lyst til at stikke en Finger igennem Avisen og sige Bøh—h! Men han havde lært at beherske sig.

— —

Da Herredsfuldmægtigen kom hjem og tog Portrættet frem, han havde faaet af sin Moder, opdagede han, at der bag paa det stod nogle skønne

Vers, som han selv for treogtyve Aar siden havde digtet og nedprentet.

Og han satte sig straks til sit Skrivebord og affattede følgende Brev, som han lod Povl løbe hen med til Bedstemoderen:

Kære Elskede!

Se her, hvad der stod paa det Billede af Dig, Du før gav mig:

Den Stemme som der først mig monne lære
At skelne Livets Onder, Livets Goder
Den Stemme evindeligt velsignet være
Thi den tilhørte Dig min elskte Moder

Naar Du engang træt af din Vej hernede
Dig hæver op til Gud, hvor Du har hjemme
Da vil jeg trofast om Dit Minde frede
Og aldrig, aldrig Moders Navn forglemme

I. Seemann

Og dette siger jeg endnu treogtyve Aar senere. Du vil deraf se, hvilken herlig og velsignet lille Thora-Mor, Du er og stedse har været.

Din Søn
Isidor Seemann.

— —

Der den gamle Dame havde læst dette til Ende, græd hun længe og med heftigt snurrende Tommelfingre.

Men denne Gang af Glæde . . .

Præcis paa Slaget otte fik Herredsfuldmægtig Seemann bragt sin Morgenkaffe op i sin Privatlejlighed.

Naar han havde drukket Kaffen, tændte han en Pibe, og satte sig hen i et Sofahjørne og »tænkte«.

Fra ni til ti gik han Morgentur efter først at have fodret Karusserne nede i Havedammen.

Fra ti til tolv arbejdede han paa Herredskontoret inde i Byen.

Klokken en Kvart paa ét spiste han Frokost hjemme (solo).

Fra ét til tre var han igen paa Kontoret.

Saa spiste han Middag sammen med Familien; drak Kaffe, røg en Cigar, gik Eftermiddagstur, kom hjem seks en halv, læste, tegnede og »tænkte« inde hos sig selv, indtil Klokken slog ni og Børnene var puttet i Seng.

Saa drak han og Fruen Te i Spisestuen, hvorpaa de læste, røg og tav stille sammen i Dagligstuen, indtil Uret paa Sekretæren henne i Hjørnet slog

elleve. Da rejste de sig, sagde Godnat til hinanden og gik hver til sit Soveværelse med Ønsket om et ligesaa behageligt Samvær Dagen derpaa og alle deres Livsens øvrige Dage tilende . . .

Den høje Standlampe paa Midterbordet inde i Dagligstuen var tændt. Lille og topmavet sad Fru Rositta i dens Skær og syede Barnetøj til »Bummerten«.

Stuen var hyggelig udstyret med Tæppe paa Gulvet, gamle Mahognimøbler og gamle Kobberstik.

Paa Bordet ved Siden af Syæsken stod en Buket Violer, der fyldte Rummet med sin Vaarduft.

Børnene var bragt til Ro. Alt i Huset var stille . . .

Saa slog Uret paa Sekretæren ni. Den lille Frue løftede Hovedet. Døre blev aabnet og lukket. Det var Isidor, der kom fra sin Privatlejlighed med sin Pibe og sin Aftenwhisky.

I Aften havde Herredsfuldmægtigen drukket Te paa sit Værelse, hvad undertiden hændte . . .

Da han passerede Fru Rosittas Stol, strøg han hende blidt ned over Kinden; og hun saa op fra sit Sytøj og nikkede.

Hvorefter han satte sig paa sin sædvanlige Plads for Bordenden, tog en Bog og gav sig til at læse.

Og Stilheden bredte sig paa ny. Man hørte kun

Urets Dikken og den lille hæse Lyd af Traaden, naar Fruen drog den igennem Lærredet . . .

Saa bragede der pludselig et Stykke Kul inde i Kakkelovnen, saa Stumperne raslede mod Laagen.

— Naa . . . ! sagde Herredsfuldmægtigen.

— Ja—e . . . smilede Fruen næsten undskyldende.

Hvorpaa de tav videre haardnakket, ubrødeligt, nidkært, indtil Uret slog elleve, og man rejste sig for at gaa hver til sit . . .

Men i Aften lagde Fru Rositta i Stedet for straks at sige Godnat, sine Arme om Gemalens Hals, smilede stille og sagde:

— Saa gik da den Dag til Ende, Isidor! Hvormange af samme Surdejg tror Du, at vi endnu har tilbage?

— Mange! sagde han — Uhyre mange!

— Det var kedeligt . . .

— Ja—e, men der er jo ikke noget at gøre ved det! Og saa har vi det da ogsaa for den Sags Skyld ganske rart.

— Ja—e . . .

— Godnat, lille Reseda! . . . Vil hun ikke smage min Whisky?

— Nej Tak . . . endnu ikke!

— Naa—e, saa er det jo da ikke helt paa det yderste med hende!

Fru Rositta stak sin Arm ind under sin Mands. Og de begyndte at gaa frem og tilbage i Stuen.

— Kan Du huske, spurgte hun — da Du vænnede mig a f med at drikke?

— Ja.

— Og nu vil Du vænne mig til det igen?

— Ja—e . . . jeg har nemlig i Mellemtiden indset, at det alligevel er det eneste saliggørende!

Hun standsede og saa ham smilende op i Ansigtet:

— Vi er i Grunden et Par stolte — K a v a l e r e r, ha'de jeg nær sagt!

— Ja, vi er gode at faa Forstand af!

Hun begyndte igen at gaa:

— Det er ogsaa det forfærdelige Klima, vi lever i, Isidor!

— Tror Du, lille?

— Ja, hvis Solen skinnede noget mere, og vi var fri for al den Blæst og Slud, saa vilde Menneskene være meget gladere.

Herredsfuldmægtigen rystede paa Hovedet:

— Jeg tror, det bunder dybere . . . sagde han — Jeg tror, at Menneskeslægten er bleven for gammel! . . . Kan Du huske den triste Mand, vi saa nede i Monte Carlo? Han spillede og spillede af bare Lede; og da han havde spillet alting væk, gik han hen og hængte sig i en af Palmerne . . . Og han var endda fra Sicilien, hvor der baade er Sol og Varme!

Hun smilede igen:

— Hvor godt vi to dog altid forstaar at trøste hinanden, Isidor!

— Vi hører jo ogsaa begge to til den livsglade Slægt, Uldahl-Ege, lille! . . . Men det er dog utroligt, saa vi bliver snakkesalige, naar vi skal i Seng! Klokken er straks halv Tolv!

— Bare lidt endnu? bad hun og trak ham med sig. Og de begyndte igen at vandre op og ned.

— Véd Du, hvad Jørgen sagde i Aften, da han blev klædt af? spurgte hun.

— Den Bølle, han siger saameget! Det har han vist efter D i g! . . . Naa, hvad sagde han saa?

— Han sagde, at jeg skulde købe ham en Ballon; og saa skulde han og jeg flyve op med den »li'saa højt«, vi kunde komme; og naar vi saa ikke kunde komme højere, sagde han, »skulde vi slaa Hul paa Verden og flyve udenfor«!

— Gud Fader i Pæretræet, Reseda, Drengen er jo Religionsstifter!

— Og da jeg saa spurgte ham, hvad dér var, sagde han: D e r l i g g e r a l l e d e J u l e g a v e r, j e g s k a l h a v e t i l n æ s t e A a r ! . . . Og Du skulde set hans Ø j n e, Isidor! . . . Hvor er det dog Synd, at Børn skal blive voksne!

— Ja, de burde kvæles paa Konfirmationsdagen; det har jeg altid holdt paa . . . ! Men har hun for Resten selv haft det saa videre dejligt som Barn, lille, dernede i Polen?

— Nej . . . lød det sagtmodig.

— Og Pigebørnene paa Havslunde . . . tror Du, at de har været videre henrykte ved deres Barndom?

— Nej . . . Men derfor skal man ogsaa altid være g o d imod Børn!

— Maaske . . . ? Jeg er nu blevet noget mistænksom over for alle kategoriske Imperativer! . . . Men nu v i l jeg Fanden gale mig i Seng! Det er dog et Djævelens Snakketøj Du har! Havde jeg anet det, havde jeg ikke taget Dig!

— Nu skal jeg gaa, Isidor . . . smilede hun — Godnat!

— Godnat, lille! Vil hun saa ikke smage min Whisky?

— Nej, jeg vil ikke . . . Jo, for Resten, saa falder jeg hurtigere i Søvn!

Og hun tog hans Glas og næsten tømte det . . .

Om »Bummerten« talte de ikke.

Inde over Herredsfuldmægtigens Arbejdsbord hængte et Par Kopier af Frøken Natalias og Frøken Bettinas yppige, skønne og levelystne Portrætter i Havslundegaards Havesal . . .

Da Isidor kom ind fra Dagligstuen, nikkede han gemytligt til dem:

— Mødrene drikker Champagne, sagde han — og Børnenes Hoveder bliver skøre! . . . Og kun Gud, den Alvidende, kan sige, hvad Ende det skal tage med Børnebørnene!

Saa lavede han sig en frisk Whisky og begyndte at klæde sig af:

— S a g e n e r d e n, sagde han — a t m a n s k u l d e h a v e s i g e n a c c e p t a b e l G u d a t f a l d e t i l b a g e p a a, l i l l e R e s e d a!

Der var tændt Lamper og Lys baade i Arbejdsværelset og Soveværelset.

Isidor gik frem og tilbage mellem Stuerne under Afklædningen. Af og til tog han et Par Dansetrin og nynnede dertil. Dette var hans hyggeligste Time. Han følte sig her i sin Ensomhed Ansigt til Ansigt

med selve Livet og hinsides al »Kultur« og konventionelle Hensyn.

. . . Herredsfuldmægtig Seemann led nemlig af en pinefuld Sygdom, en Art galgenhumoristisk Sanct-Vejts-Dans, som det kostede ham megen Møje at skjule, naar han var sammen med andre Mennesker.

Især havde Musik en uheldsvanger Indflydelse paa hans Befindende; og han udstod de frygteligste Kvaler, naar henne paa Kontoret en Lirekasse gav sig til at spille udenfor paa Gaden, samtidig med at der stod en agtværdig Mand ved hans Pult og forhandlede »alvorlige« Sager med ham:

— Tschimdadera og Tschimdadera og Tschimdadera-da-da-a . . . ! begyndte det da at tralle og bølge inden i Isidor; og han følte den mest kriblende Lyst til at gribe den agtværdige om Livet og polkere rundt med ham — Hvorfor tage den Smule vanvittige Tilværelse saa højtidelig!

Men han betvang sig naturligvis og forhandlede videre.

Og den agtværdige gik ud paa Gaden forbi Lirekassen og roste Herredsfuldmægtigen for andre agtværdige og kaldte ham en sjælden rolig, besindig og alvorlig Mand . . .

— Ha, ha, ha, hi-i-i . . . !

Isidor greb pludselig en Lineal fra Bordet; og idet han benyttede den som Guitar, gav han sig til at valse rundt i Værelset, medens han sang højlydt til en selvlavet Melodi:

— Ak, hvor Livet dog er rigt — plum, plum!

(slog han paa Linealen) — og skønt — plum-plum! — og dybt — plum, plum! — Og ak, hvor paa Jorden færdes vel min Fader Jakobæus, at jeg kan takke ham, fordi jeg blev til! — Min Fader Jakobæus, hin habile Gymnastiker, der avlede mig paa et Klubbal — plum, plum! — midt imellem Lancieren og Française — avlede mig med den stolte Frøken Natalia fra Havslunde, der var forlovet med en Godsejer, blev gift med en Bankier og døde af Kræft — plum, plum! — i Leveren i sit Palæ paa Champs Elyseés . . .? — Thi Du skal ære din Fader og din Moder, staar der, og Du skal frygte din Gud og elske dit — plum, plum! — Fædreneland!

Han kastede »Guitaren« fra sig, tog en Spilledaase frem af Bordskuffen og trak den op. Og da den satte i med en March, gav han sig til at strunke rundt mellem Møblerne med martialske Skridt og værdig Holdning, kun iført blaastribede Silkeunderbenklæder og en højrød Fez, som han engang paa en Rejse til Spanien havde faaet i Morgengave af en dejlig Pige i Alicante; en dejlig og gudfrygtig Pige, der havde stjaalet den fra en Tyrk, som hun trods Koranens Bud havde drukket plakatfuld og udplyndret; thi hun var en nidkær Kristen og over hendes gæstfri Seng hang den lidende Frelser . . .

Isidor greb atter Linealen; og medens Spilledaasen aflirede en indsmigrende Pas de deux, spillede og sang han om Kap med den:

— O Miranda, Du — plum, plum! — uforglem-

melige! — Vort Modersmaal er dejligt, det har saa mild en Klang; og Du talte spansk, og jeg talte fynsk, men vi forstod hinanden, som kun en Mand og en — plum, plum! — Kvinde kan det! — O Miranda, med de brune Lemmer og det hede Skød! — O, Miranda Madonna, med den røde Mund, der stank af Hvidløg! — Hvor er Livet dog rigt — plum, plum! — og skønt — plum, plum! — og guddommelig meningsløst! — Og nu har jeg gjort en Bummert paa min Kone, skønt Gud skal vide, at der er — plum, plum! — Uldahler nok i Verden i Forvejen!

Han kastede Linealen fra sig og lavede sig en tredje Whisky:

— Skaal! sagde han og traadte hen foran sin Moders Portræt — Skaal, Madam Jakobæussen! Nu kan jeg se Sandheden stift i Øjnene! Livet er en Tingeltangel digtet og sat i Scene af hin store drukne Faun, der sidder vel salveret et eller andet Sted uden for det hele og holder Traadene i sin Haand . . . Præsterne kalder ham Gud!

Skaal!

Og han tog en Flaske Opium frem af en Skrivebordsskuffe og hældte nogle Draaber af den i sin Whisky for bedre at falde i Søvn . . .

— —

Men næste Formiddag præcis Klokken ti sad Herredsfuldmægtig Seemann paa sin Kontorstol og indgød sine Medborgere Agtelse.

Povl og Jørgen maatte frit lege og tumle, hvor de vilde rundt i hele Haven.

Kun øverst oppe, umiddelbart omkring Huset, turde de ikke komme. Og særlig da ikke naar Faderen var hjemme.

— Herredsfuldmægtigen skal ha' Ro! sagde Jørgen.

Men ellers stod Isidor paa den allerfortræffeligste Fod med sit Afkom. . .

— —

Det var en Søndag Formiddag i Begyndelsen af April. Solen lyste, Træer og Buske tænkte paa at springe ud, og Østenvinden peb ondt.

Ude paa Stentrappen foran Huset stod Fuldmægtigen i tyk Vinterfrakke og glædede sig over Vaaren. I Haanden holdt han et afskaaret Stykke Hvedebrød, som han skulde ned med til Karusserne.

Jørgen kom tæt og firkantet ud af Gadedøren og stillede sig ved Siden af Faderen:

— Maa jeg gaa med Dig ud at spadsere? spurgte han.

Isidor saa ned imod ham og nænnede ikke at sige nej:

— Ja Du maa.

Drengen bukkede, som man kan tænke sig en Huggeblok vilde bukke:

— Tak!

— Men Du maa ikke sige et Muk paa hele Turen!

— Nej!

— Og Du maa ikke holde mig i Haanden.

— Nej!

— Skal Du ikke have en Overfrakke paa?

— N æ — j ! sagde Drengen foragteligt — Det er kun gamle Mænd!

Og de gik sammen ned igennem Haven.

Næppe havde de gaaet ti Skridt, førend Jørgens Fingre listede sig ind i Faderens Haand.

— Blev vi ikke enige om, at Du ikke skulde holde mig i Haanden?

— Jo . . . lo Drengen forlegen og trak hurtig Fingrene til sig — det glemte jeg nok . . . altsaa!

Paa Affaldsdyngen bag Nøddehækken stod Povl med Armene korslagte over Brystet og stirrede fanatisk ud over Karussedammen.

— Hvad bestiller D u? spurgte Isidor.

Drengen saa ikke til ham; men spejdede ufravendt frem over Dammen:

— Jeg er Napoleon den første, der staar paa Alperne og ser ud over Middelhavet! sagde han.

Isidor tog til Hatten:

— Tillader Deres Majestæt, at jeg fodrer Kar ... D e l f i n e r n e ?

Povl slog naadigt ud med Haanden:

— Værsaaartig, min Herre! sagde han.

— —

Da Herredsfuldmægtigen og Jørgen var færdig med Fodringen af Fiskene, gik de ud af Haven og drejede om forbi Amtssygehuset og ind i Byens »Anlæg«. Herinde skød Blokke af Tulipaner og Paaskeliljer frem, og Østenvinden bed . . .

— Fryser Du ikke, Jørgen?

— Nej, det er jo Sommer!

Jørgen havde for længst igen anbragt sin Haand i Faderens. Men sin Mund havde han dog hidtil bevaret tavs.

Nu gik der imidlertid pludselig Hul paa den; og idet han knyttede sin venstre Haand og stødte den angrebsvis frem i Luften, spurgte han:

— Vil Du tro, Far, at jeg kan tæve Carl Petersen?

Herredsfuldmægtigen fôr sammen ved Forstyrrelsen:

— Jeg synes, vi blev enige om, at vi skulde ikke tale! sagde han saa.

— Ja . . . ! nikkede Drengen — Men hvis Du var saadan indeni, li'som jeg, saa kunde D u vist heller ikke tie stille ret længe!

De kom ind paa Stien langs Søen. Jørgen kastede et misbilligende Blik ned mod det skidengraa Vand:

— Det er kedeligt, at der ikke er Hvalfiske her! sagde han.

Isidor svarede ikke.

Lidt efter mødte de en Dame, som Drengen hilste:

— Det var min Reservefrøken henne fra Børnehaven, oplyste han.

Og Herredsfuldmægtigen, der syntes, at det var Synd at knevle ham længere, spurgte imødekommende:

— Hvad hedder hun?

— Hun hedder Fru Mathiesen . . . M a a jeg mere?

Og da Faderen nikkede samtykkende, stod Munden ikke lukket paa Drengen i den Timestid, Turen varede . . .

— —

Da de atter naaede tilbage til Villaens Have, kom Povl og den omtalte Carl Petersen springende frem imod dem fra en Busk:

— Stands, eller I er Dødsens!

Begge Drengene havde en Krans af Fjer om Hovedet. Deres Ansigter var tatoverede røde og blaa; og i Næse og Øren bar de Ringe af Sodavandsflaskestaaltraad. De var bevæbnet til Tænderne med Buer, Pile, Spyd og Lanser. Og Povl bar som Tegn paa sin højere Afstamning et gammelt Katteskind paa venstre Skulder.

Jørgen forstummede af Beundring midt i en Sætning.

— Jeg er en ung Indianerhøvding af Inkastammen! forklarede Povl og holdt sin Lanse frem foran Isidors Bryst — Carl Petersen er min Vaabendrager. Og vi er ude paa Rekognonsagering med Ordre fra min Fader Ligæderen til at støde enhver ned, der ikke giver Feltraabet!

— Og hvorledes lyder det? spurgte Herredsfuldmægtigen i Angest.

— De ni Vande!

— D e n i V a n d e! gentog begge de overrumplede hurtig.

— De ni Vande, passér! sagde Povl og lod Lansen synke.

Men i det samme stak han en Finger i Vejret og lyttede anspændt:

— Hyss! sagde han — Hører I den skarpe Fløjten! Irokeserne er rykket frem hinsides den store Sø! Hurtig, dæk Jer!

Og han og Carl Petersen sank paa Hug bag Busken og trak de andre med sig.

— De har naaet Bredden! vedblev Povl bleg af Sindsbevægelse — Hører I den lette Raslen i Sivene! Hvis Urokse anfører dem, er vi fortabte!

— Langtryne, sagde Vaabendrager Petersen ophidset — den hvide Mand rejser sig!

Povl sigtede med sin Bue mod Herredsfuldmægtigen, der var bleven træt i Knæene:

— Rør Dig ikke, eller jeg skyder! sagde han.

Isidor sank uvilkaarlig paa Hug igen:

— Naade . . . ? bad han — Naade for en ældre Herre? Kan I ikke bruge den unge Mand her? Jeg skænker Jer ham.

— Aa, jo, hva' Povl? bad Jørgen rystende af Kampiver.

Povl Langtryne vekslede et Par Ord paa Inkasproget med sin Vaabendrager.

— Radamaly suopis sek! sagde han — Vi har Brug for en Blodhund.

Jørgen stak øjeblikkelig Snuden mod Jorden og traadede vildt.

— Af Sted! kommanderede Langtryne — Min Fader Ligæderen vil møde os i Sumpene nord for de store Søer!

Og bort smuttede Indianerne mellem Buskene. Snart hørte man kun Blodhundens Glammen i det fjerne . . .

— —

Grøngul af Misundelse vandrede Herredsfuldmægtigen ene op imod Huset.

Paa Store Ravnsholt gik alt i samme solide Gænge, som medens Joachim Uldahl levede. Pompadour, der havde ført Overkommandoen under Godsejerens Sygdom, stod fremdeles for Styret, og hendes Sønner adlød hende uden at kny.

Men hun behandlede dem med større Honnør nu. Og man fortalte, at hun endogsaa havde været hos Prokurator Bauer og forhørt, om det ikke var muligt, at »Drengene« kunde antage Navnet Uldahl. Og da det ikke lod sig gøre, blev hun vred og lod sig ogsaa stadig selv kalde Henriksen . . . Hun vedblev med at være den første, der stod op om Morgenen, gjorde Ild paa til Davren, vækkede Tjenestefolkene og satte Arbejdet i Trit.

Men om Middagen præsiderede hun i Herskabsspisestuen for Sønnerne, der var flyttet op i Hovedbygningen, hvor de havde faaet hver sit Værelse og spiste »inde«.

— —

Onkel Joachim havde ikke alene giftet sig med

Pompadour, men han havde ogsaa, for til Gavns at ærgre sin Familie, ved Testamente indsat hende til sin Universalarving, med Undtagelse af nogle Smaalegater og de Hundrede og tyve Tusinde Kroner, han havde bestemt for Pigebørnene paa Havslunde.

Men skønt Madam Henriksen altsaa saaledes baade af Navn og Gavn var Nummer ét paa Ejendommen, ansaas dog stiltiende Mand og Mand imellem hendes ældste Søn Hans for Ravnsholts nuværende og fremtidige Herre. Det var ogsaa altid ham, Moderen raadførte sig med angaaende Gaardens Drift og øvrige Forretninger.

Ogsaa de to yngre Brødre, Jeppe og Anders, havde ligefra Barndommen af betragtet ham som Familiens naturlige Overhoved. Ikke fordi han just var den dygtigste, thi de andre gav ham i den Henseende intet efter, men fordi han nu engang var den ældste. Og desuden var de tre Brødre blevet enige med deres Moder om, at saasnart Lejlighed gaves, skulde Jeppe og Anders have hver sin passende Landejendom ligesom Hans. De kunde dog alligevel ikke i Længden gaa her paa Ravnsholt alle tre og falde over hverandre . . .

Men foreløbig gik det altsaa paa den gode gamle Vis.

Og de ikke alene arbejdede sammen nu som forhen; men de vedblev ogsaa at studere sammen. De havde i Drengeaarene kun gaaet i Landsbyskole,

og havde derfor, lige siden de blev voksne, ihærdigt strævet efter at indhente det forsømte. Og de sad nu hver Aften efter Nadvertid inde under Hængelampen paa Kontoret og læste og skrev og regnede og retledede hinanden og hjalp hinanden.

Og i Krogen bag Pengeskabet sad Madam Henriksen i Godsejerens gamle Læderlænestol og hørte andægtig beundrende til . . .

Men saa kom Historien med Minka fra Mosen.

— —

Allerede flere Aar før Joachim Uldahls Død havde Hans været gode Venner med en Pige ved Navn Marie Sejfert og bekommet et Par Børn med hende. Hun var Datter af en Træskomand i Landsbyen og »syede« hjemme hos sine Forældre. Hans havde altid været til Sinds at ville gifte hende, men havde ikke turdet tale til Godsejeren derom. Og Pompadour havde ogsaa ivrig fraraadet det, da man aldrig kunde vide, hvordan den gamle Herre vilde stille sig til Sagen:

— Bi Du heller til Godsejeren er puttet hen, sagde hun — det kan aldrig vare saa farlig længe; og saa bli'r der nok et Par Skilling efter ham, og saa er Du din egen Mand.

Og Hans indsaa det rigtige i Ræsonnementet og biede . . .

Men saa skete jo det uventede med Moderens Giftermaal og Ophøjelse.

Allerede Dagen efter Begravelsen, hvor der var

blevet vist hende megen Respekt og Deltagelse, tog hun Sønnen afsides og sagde:

— Har Du snakket noget afgørende med Marie Sejfert?

Hans saa ned for sig:

— . . . Næi . . .

— Er Du opsat paa hende endnu?

— . . . Næi . . .

— Ja, Sagen har jo ogsaa ændret sig.

— . . . Ja—e . . .

— Og Du behøver jo ikke at ta' til Takke med hvemsomhelst nu.

— . . . Næi . . .

— Hvordan vil Du befri Dig?

Hans stirrede stadig ned i Gulvet og sagde:

— . . . Hendes Far vilde gerne ha' en lille Træskohandel ovre i Rynkeby . . .

Madam Henriksen sendte sin kloge Søn et beundrende Blik:

— Naa, sagde hun — ja, det kan der vel nok blive Udvej for . . . Hvormeget skal han sætte i den?

— Syvhundrede Kroner . . .

— Ja—e, det er jo Penge . . .

— Ja—e . . . Men Jeppe og Anders behøver jo ikke at faa Næsen imellem . . .

— Næi . . . sagde Pompadour — naturligvis!

Og en fjorten Dages Tid efter flyttede Træskofamilien med Datter og Datterbørn til Rynkeby,

fem gode Mil ud ad Kongevejen fra Ravnsholt Gaard og Gods . . .

— —

Men hvad Hans Henriksen ikke talte med sin Moder om, var den vanvittige Lidenskab, der havde grebet ham efter at eje, kramme og knuge den lille Djævleunge Minka fra Mosen. Han havde aldrig fornummet en saadan Følelse før. Han var ganske syg af Begær efter hende.

Han havde set hende nu sidste Nytaarsdag ved en Dilettantforestilling i Forsamlingsbygningen. Hun stod i Tableau som »Nattens Dronning«. Og bagefter havde hun danset og fjaset med de unge Karlfolk, der var rent vilde efter hende. Hans Henriksen havde hun hverken haft Blik eller Ord for. Men hans begærlige Øjne havde fulgt hende overalt. Og med Næverne knyttet i Bukselommerne havde han svoret paa, at hun skulde blive hans, om han saa skulde passe hende op en mørk Nat og voldtage hende!

— —

Minka, der jo var Datter af en baade betitlet og velhavende Mand, var imidlertid ikke saadan at komme op ved for en halvgammel Tjenestekarl.

Men saasnart Hans var blevet Godsejersøn, spændte han en Dag for sin Vogn og kørte i al Hemmelighed til Mosegaarden for at se paa en Tyr, der stod averteret til Salg.

Han blev særdeles ærbødigt modtaget af Jægermesteren og Frue. Men Minka saa han ikke noget

til; og spørge efter hende vilde han ikke. Saa tog han Forkøbsret paa Tyren og kørte hjem igen.

Næste Gang, han kørte til Mosegaarden, var netop den Fastelavns Søndag, Minka skulde til Kostumefest paa Havslundegaard. Og han kom akkurat, som hun stod i Begreb med at stige til Vogns. Saa heller ikke dennegang gik det i Orden med Tyren.

Og da han tredje Gang indfandt sig, fortalte Forældrene med megen Stolthed, at Frøken Charlotte fra Havslunde Dagen i Forvejen havde afhentet Minka til et længere Besøg.

Nu syntes Hans ikke godt, at han kunde trække Tyrehandelen længere ud, og den blev derfor afsluttet.

— —

Men Begæret efter Minka sad ham stadig som en Kræft i Brystet og aad og gnavede og lod ham ingen Fred.

Han spændte derfor efter en Ugestids Forløb igen for sin Vogn. Men kørte denne Gang til Havslunde.

Hans havde været Soldat sammen med Nataniel Larsen, Gaardens ny Forvalter. Og som Paaskud for Besøget angav han, at han kom for at se paa Konstruktionen af en Radsaamaskine, som han maaske vilde anskaffe sig Magen til. . . .

De sad inde paa Forvalterens Værelse og snakkede sammen.

Larsen var en høj, knoglestærk Person, sortsmudset og gullig af Ansigtsfarve, med et Par stik-

kende, ublufærdige, gulbrune Øjne af dem, der gør Fruentimmerne løse i Knæene. Han var Præstesøn, men »uægte« født, idet han var Frugten af en Forbindelse mellem hin ulykkelige Erotoman, Pastor Mascani til Næsgaardene og Utterslev, og en Lærerinde ved Navn Ingeborg Larsen.

Navnet Nataniel havde Moderen givet ham i Betragtning af hans teologiske Afstamning . . .

Det var første Gang efter Arvehistorien, at Hans og Nataniel taltes ved:

— Ja, nu har Du sgu skudt Papegøjen, Henriksen! sagde Forvalteren — Satans osse, at Ens Mor var Lærerinde og ikke Husholderske, ha, ha!

Jomfru Helmer kom ind med en Flaske Øl og en Bid Brød. Hun blev afventende staaende foran Bordet.

Larsen saa haanligt op og ned ad hende:

— Ja, Tak, Jomfru, sagde han saa snerrende — s p i s e kan vi selv! . . . Den gamle Daase! vedblev han, da Jomfruen gnistrende af Vrede havde forladt Værelset — Godt, at hun skal væk til Majdag, saa at man slipper for hendes Paahæng! . . . Du kan tænke Dig, grinede han op — at en Nat, straks efter jeg var kommet her til Gaarden, stiller hun Fandengaleme herinde i Kammeret hos mig og lader, som om hun gaar i Søvne! ... Ha, ha, men det kan jo nok være, at jeg fik vækket hende lidt snelt med Vandkanden der henne . . . hun er ikke min

Type med al det Sul; mine skal kunne s n o sig, forstaar Du!

— Saa hader hun Dig vel? spurgte Hans.

— Ja, med Damp, sgu! . . . Og jeg har ogsaa stoppet hende i alle de Rapserier, hun var vant til her fra den forrige Selvmorders Tid . . . At nogen kan blive saa tosset efter et Fruentimmer, det har jeg aldrig kunnet forstaa! vedblev Forvalteren — Herregud, man kan jo gaa hen med 'et til et andet! . . . Gud véd for Resten, hvad de to Kumpaner tilsammen har kostet Godsejeren!

— Er han ikke gode Venner med hende mere?

— Næi . . . Og nu staar der jo i Aviserne, at han snart skal være Minister; saa maa han jo rense ud . . . for Ministre med Kærester har man da aldrig set, hi, hi! . . . Men vi skal vel over og se paa den Saamaskine? . . .

Da de skraaede over Ladegaarden, mødte de Frøken Sofie, der kom med en Salonbøsse i Haanden og Tyrk efter sig.

Det gav et Stød i hende af Ubehag, da hun saa Forvalteren. Og Tyrk viste Tænder og knurrede.

— Goddag, Hans Henriksen, sagde Frøkenen venligt og standsede foran ham — Hvordan lever D e?

Hans rødmede. Han havde ikke set nogen af Familien Uldahl siden Joachims Død.

— Hvordan har gamle Rinaldo det? spurgte Frøkenen og strøg beroligende Tyrk henover Ryggen

for at undgaa Forvalterens sjofle Øjne, der spillede om hende.

— Rinaldo er død, Frøken . . . Vi skød ham samme Dag, Godsejeren blev begravet.

— Kan De ikke komme og gøre det samme ved Tyrk, naar jeg dør, Hans Henriksen?

— Frøkenen tænker vel da ikke saasnart paa d e t ?

— Man kan aldrig vide det! lo hun.

Forvalteren trængte sig frem:

— Har Frøkenen skudt no'en Rotter? spurgte han og pegede paa Bøssen.

Sofie lod, som om hun ikke hørte ham:

— I har vel ikke fundet Tipoldefars Elfenbensstav? spurgte hun Hans — Far fabler bestandig om den i sine Breve.

— Nej, vi har ikke . . . Jeg tror, Godsejeren har taget den med i Kisten.

Sofie lo:

— Det kunde ligne ham! . . . Naa, Farvel, Hans Henriksen; og hils Deres Mor! . . .

— S t o r s n u d e t Kram! sagde Forvalter Larsen og saa forbitret efter Frøkenen, da hun gik videre uden tilsyneladende at have bemærket hans Nærværelse.

— Jeg synes mere, hun ser t r i s t ud . . . . . mente Hans.

— Hæ, ja! grinede Nataniel — hun trænger til lidt . . . (Her gjorde han en obskøn Gebærde) . . .

D u skulde sgu lægge Dig efter hende, nu Du selv er blevet en stor Ka'l! fortsatte han — Jeg saa hendes Ben her forleden Dag, hun faldt over en Bjælke nede i Laden . . . Naa-da-da-da! F. F.! Bacon with Lægs, hvabeha'er!

— Det var den Saamaskine, vi skulde se paa! sagde Hans Henriksen kort.

— Jo . . . det er her ovre i Vognskuret . . . Du har nok faaet Bomuld om Dig, hi, hi!

— —

Da de var færdige med at besigtige Maskinen, og Vognen igen holdt forspændt, pegede Forvalteren over mod Elev Jakobsen, der netop kom ud af Kostalden:

— Kender Du den Irisk? spurgte han.

— Nej . . .

— Det er en ren Gud Amor! Han ta'r Luven fra alle os andre!

— Saa—e . . .

— Ja . . . Om det saa er vores Frøken Frederikke, saa er hun gal efter ham. Men han ser knap ad hendes Vej til længere, siden denne hersens Mose-Minka er kommet paa Besøg her.

Hans Henriksen gav et uvilkaarligt Ryk i Tømmerne, saa at Hestene dansede:

— Hoa — hoa, saa, saa . . . ! beroligede han dem.

— Men hun e r ogsaa en lækker lille Pakke Mad! vedblev Forvalteren og smaskede — Hende vilde

jeg sgu hellere ha' i min Seng end en Loppe! . . . Kender Du hende?

— Nej! sagde Hans og Blodet jog ham til Hovedet — Gør D u ?

— Næi . . . !

— Saa skulde Du tale lidt mindre frit om hende! synes jeg.

— Naa—e, Fa'en! haanede den anden — Naar hun kan rende her og spille Knupveninde med vores Frøken Charlotte, saa er hun sgu ikke bedre værd!

— Knupveninde . . . ?

— Ja, Gu' er de K n u p veninder! De sover sammen, og de kører ud sammen, og de gaar i Bad sammen . . . d e n er jo tydelig nok! Men det er sgu Synd og Skam for vos Mandfolk, for vi skulde da ogsaa gerne ha' lidt af dette søde, søde, søde Hva'beha'er! han vred vellystig sin lange, magre Krop — Ha—ha! Hva'?

Men Hans Henriksen sagde pludselig Farvel og sprang op i Vognen. Han kunde næppe styre sin Lyst til at slaa Forvalteren midt i hans gule Fjæs med Skaftet af sin Pisk:

— Farvel! gentog han og løftede idetsamme Pisken som til Hilsen.

— Men Du holder jo Skaftet opad, Menneske! lo den anden — Hva' Fanden gaar der af Dig, saa travlt Du pludselig faar! Rider Maren Dig?

Hans gav Hestene Tøjlen uden at svare.

Men bag sin Ryg hørte han Nataniels onde Grinen . . .

— —

En Mils Vej paa den anden Side Havslunde mødte Hans Henriksen Frantz Uldahl fra Kragholm. Han kom bred og veltilpas ridende paa sin tykke Pasgænger.

— Goddag, Goddag! raabte Kragholmeren og nikkede venligt til den unge Mand.

Hr. Frantz var jo i Øjeblikket uden for Fru Karens Kontrol, og saa løb Hjertet af med ham.

3/4.

Det er jo det forfærdelige, Isidor, at jeg aldrig kan t a l e, om det, der mest opfylder mig. Da Du var her igaar, vilde jeg have sagt noget til Dig og spurgt Dig til Raads, men jeg k u n d e ikke faa det over mine Læber, det sad som en tyk Klump i min Hals; men nu vil jeg s k r i v e det, saa faar Du det engang at læse, og saa vil Du tænke paa din lille Veninde, naar hun engang er død. D e t er d e n nye F o r v a l t e r, d e r g ø r m i g s a a b a n g e, I s i d o r ! og det var mest om ham, jeg vilde have talt med Dig om. Bare jeg s e r ham, kommer jeg til at ryste; det er hans Ø j n e ! Jeg véd ikke, hvordan jeg skal forklare Dig det; m e n d e t e r l i g e s o m, m a n s t o d g a n s k e n ø g e n, n a a r h a n s e r p a a E n ! Han kan være nok saa høflig og venlig, men man er alligevel lige ved at skrige, »lad være at se paa mig med de Øjne«! Og saa har han samtidig saadan et væmmeligt s n a v s e t Smil. Baade Søstrene og Pigerne her siger det samme, men de bliver bare a r r i g e paa ham og ikke bange, saadan som jeg. Frederikke

sagde forleden, at det endte med, at hun en Dag slog Larsen lige midt i Ansigtet; men j e g har mest Lyst til at løbe min Vej fra ham og gemme mig. Og alligevel, Isidor, og det er det frygtelige og det n e d v æ r d i g e n d e for mig, j e g f ø l e r o g s a a T r a n g t i l a t k a s t e m i g o m H a l s e n p a a h a m og skrige i vilden Sky, »her er jeg, gør med mig, hvad Du vil, og lad mig saa være i Fred!« Og vil Du tro, at jeg flere Gange har været l i g e v e d at gøre det! Men h v i s jeg nu gør det, Isidor, hvis jeg nu gør det, hvad saa? J a, s a a m a a j e g d r æ b e m i g s e l v b a g e f t e r, thi den Skam kan jeg ikke overleve! Og en af Familien s k a l jo dø her paa Havslunde, siger Jomfru Ingwersen, ligesom begge de forrige Ejere, saa lad det bare blive mig, som er den ulykkeligste. Men nu skal Du bare høre; jeg faldt forleden Dag, da jeg løb og legede med Tyrk nede i Laden, og da jeg vilde rejse mig stod Forvalteren pludselig bøjet over mig og rørte ved mig for at hjælpe mig, og hans Ø j n e, aa Du skulde have set hans Ø j n e! jeg var lige ved at besvime, da jeg følte hans Hænder paa min Krop, og var Tyrk ikke i det samme sprunget til og havde revet ham væk, véd jeg ikke, hvad der vilde være sket, for, Isidor, Isidor, det er forfærdelig, det jeg nu siger Dig, men det er s a n d t ! j e g l a a o g ø n s k e d e, a t h a n v i l d e s l a a A r m e n e r i g t i g o m m i g o g t r y k k e m i g i n d t i l s i g!

Men Gudskelov at Tyrk rev ham bort, for saa sprang jeg op og flygtede. Men er det ikke forfærdeligt, Fætter Isidor, at det Menneske har faaet saadan en h e m m e l i g M a g t over mig, at jeg slet ikke næsten kan tænke paa andet end ham? jeg ser ham alle Vegne og drømmer om ham om Natten, aa, hvor er det dog frygteligt! Og ingen har jeg at tale med, og ingen at betro mig til, for hvad vilde I tænke om mig, hvis jeg fortalte Jer alt det stygge, jeg gaar og tænker paa! Og der er meget mere end det med Forvalteren; for Frederikke løber rundt og holder Stævnemøder med Elev Jakobsen, og Charlotte og Minka fra Mosen er »Kærester« siger Olga Stuepige; og Anna, ja det er næsten værst med Anna, og det er forfærdeligt at sige det, men jeg har opdaget at hun sommetider lister sig ind i Fadeburet og drikker af Husholdningsmadeiraen, og saa lukker hun sig inde og ligger mange Timer paa sin Seng og sover! Hvor er jeg dog ked over, at Moder er kommet ind i saadan en gammel ødelagt Familie, hun som kunde have haft det saa godt imellem de sunde og raske Mennesker, hun kommer fra; men godt er det da, at hun vist slet ikke ser noget af det altsammen, hun tror, at alting er, som det skal være, og naar hun er færdig med Huset, sidder hun med sine Kort og med Faders gamle Breve fra den Gang, han og hun elskede hinanden. J e g er den eneste, der ser, hvor galt det staar til med os allesammen; men det er vel saa en Byrde, Gud har lagt paa mine

Skuldre, fordi jeg ikke længere tror paa ham; aa Isidor, Isidor, Du maa hjælpe mig, ellers véd jeg ikke, hvad det skal blive til!

Din til Døden
S.

Isidor, naar Du kommer her næste Gang, maa Du gerne kysse mig; men Du skal ikke spørge om det i Forvejen, — for saa siger jeg bare nej.

Din
S.

Det maatte undre enhver, der kendte noget til de huslige Forhold paa Kragholm, at se, hvorledes Frantz Uldahl i Aarenes Løb stadig var tiltaget i Fylde og Omfang.

Man vidste, at Fru Karen førte et strengt økonomisk Regimente; og Tjenestefolkene klagede altid paa Kosten. Men hun slog deres Klagemaal ned med at henvise til, at Herskabet selv levede ingenlunde yppigere.

Og de Lommepenge, hun overlod sin Mand, skulde ikke lægge Sul paa ham. De strakte akkurat til til Tobak og Tandpulver.

Og alligevel blev han trindere og gladere for hvert Aar, der gik. Smilet stod ham konstant om Læber og Øjne; og om Natten laa han og klukkede af sin undersøiske Latter, der nu var udartet til en kondenseret Fnisen, som ved sin Styrke kunde faa Fru Karen til at slaa en irriteret Klo i Natskjorten paa ham og hale løs, indtil han vaagnede og fôr gnaven over Ende.

— Hvad l i g g e r Du dog der og ler af, Frantz!

Det er en væmmelig Vane, Du har lagt Dig til. Jeg faar ikke Søvn i Øjnene!

— L e r ? Jeg l e r sgu ikke!

— Hvad er det da for Lyde, Du frembringer?

— Det maa være min Asthma, brummede han — den er altid værst, naar jeg kommer i Seng.

Onkel Frantz var nemlig begyndt at lide af Aandenød, paastod han, og han red til den Ende daglig lange Ture, hvordan Vejret end var, for at faa frisk Luft og Bevægelse.

Han red gerne af Sted Klokken et en halv umiddelbart efter Middagskaffen, og kunde da blive borte en fire-fem Timer. To Gange om Ugen, Onsdag og Lørdag, kørte han til Byen til noget, han kaldte »Landmandsmøder«, hvorfra han først vendte hjem sent paa Natten. Og Fru Karen gjorde ham aldrig Bebrejdelser derfor, da dette var hans eneste Form for Udskejelser nu.

I de sidste ti Aar havde han ikke været uden for Herredet; naar undtages et Par Rejser til Hovedstaden sammen med sin Kone . . . Og nu skulde de altsaa snart have Sølvbryllup.

— —

Der ligger en Kro, Herritslev Kro, hedder den, godt to Mil fra Kragholm og omtrent midt imellem Hvidgaarden og Store Ravnsborg.

Kroen ejedes den Gang af en Enke, Sidsel Christoffersen, som var vidt og bredt berømt for sin fortræffelige Mad . . .

En Eftermiddag Hofjægermester Palle og hans Mona kom ridende der forbi, syntes Hofjægermesteren, at han saa et Glimt af Frantz's lysende Ansigt, da de passerede Vinduerne.

— Mona! sagde han og holdt Hesten an — Saa' Du Kragholmeren! Det er Fanden gale mig Madam Christoffersen, der feder ham op, skal Du se! Vi maa derind!

Og de satte hurtig Hestene i Stald og gik ind i Krostuen.

Og ganske rigtig, de fandt Frantz Uldahl derinde!

Men han sad stilfærdig ved det skurede Fyrretræsbord og nød en Kop Kaffe med et nattegammelt Stykke Wienerbrød til.

Men det skal jo ikke lægge nævneværdig Talg paa sin Mand.

— —

Sølvbryllupsdagen nærmede sig.

Der var udstedt op mod halvthundrede Indbydelser. Og da flere af Gæsterne skulde komme langvejs fra, var alle Kragholms Gæsteværelser sat i Stand. Fru Karen havde besluttet at fejre denne Milepæl paa en Maade, der kunde give Verden et fyldigt Indtryk af, hvor lykkeligt et Samliv hun og hendes Frantz, trods alt, havde ført i disse — ak, altfor hurtig henrundne — femogtyve Aar . . .

Ti Dage før Højtideligheden tog Brudeparret til København for at gøre Indkøb. Intet skulde spares. Karen ligefrem øste Penge ud. Den ene store

Kasse fyldt til Laaget med Delikatesser indgik til Kragholm efter den anden. Og da alt var besørget, satte Mand og Kone sig fortrøstningsfuldt i Toget for hjemgaaende.

Men saa skete det, at da Fru Karen under Samsø vilde tale med sin Frantz, var han intet Steds at finde. Hun søgte hele Skibet rundt og spurgte og spurgte, men han var der ikke. Han havde trofast ledsaget hende om Bord i Kallundborg og anbragt hende paa en Sofa i Damekahytten.

Men fra det Øjeblik var ethvert Spor af ham udslettet . . .

Hjemkommen til Kragholm ventede og ventede Bruden. Men Gommen kom ikke. Og der var kun tre Dage til Festen.

Da udgød Fru Karen, vel for første Gang i sit Liv, sande Taarer. Og siddende midt imellem to uhyre Overflødighedshorn, telegraferede hun til Gæsterne, baade de Uldahler og de Heinemanner, at de skulde ikke komme, Gildet var opgivet, Frantz's Aandenød havde forværret sig.

Men Delikatesse-Kasserne lod hun gaa Retur til København, da Sagerne Gud være lovet var taget paa Aarsregning.

— —

Dette var Kragholmermandens uigenkaldelig sidste Udflugt.

Og da han fjorten Dage senere returnerede et Steds nede fra Bagpommeren og en Aftenstund blev

fundet i en Halmstak uden for Laden og baaret op i sin Seng forhutlet, sløv og klejnmodig, var Smilet ganske forsvundet af hans Ansigt, og hans Øjne var som Hunden Tyrks bedrøvede indtil Døden.

— Hvor k u n d e Du gøre det, Frantz? spurgte hans dybt forurettede Hustru.

— Møv, møv . . . grumlede Frantz og krøb længere ned under Dynen — Lad mig være i Fred!

Men Fru Karen nuslede og puslede omkring ham paa kvindevis, syltede ham ind i smertefuld-bebrejdende Omhu og lod ham ingen Ro. Medens hun dog samtidig havde den Glæde at konstatere, at han ikke mere gav efter for sine mystiske Latteranfald hverken ved Dag eller Nat. Og hun fattede i sit Hjerte det Haab, at det var Tanken om dette Sølvbryllupspuds, der havde fremkaldt hans dulgte Munterhed, og at han nu for stedse var helbredet . . .

Men da Frantz Uldahl tre Uger efter havde overvundet Følgerne af sin Bryllupsrejse, optog han paa ny sine Rideture og genvandt lidt efter lidt sin fordums Fylde . . .

Og en Nat vækkedes Fru Karen af sit Blund ved, at han igen laa og fnisede underfundigere end nogen Sinde.

Og da skal hun have grædt sanddru Taarer for anden Gang.

Medens ingen nogen Sinde søgte Raad og Hjælp hos Fruen paa Kragholm, var Fru Line paa Havslundegaard derimod som en Trøstens og Husvalelsens Engel for den ganske Egn. Alle syge og sorgfulde kom til hende med deres Bekymringer. Og hun gjorde, hvad hun kunde for at glæde og lindre.

— —

Madam Oline Rasmussen, den brystsyge Degns Kone, stod grædende i Havslunde Køkken.

— Er det saa rent galt med Manden? spurgte Ane Kokkepige deltagende.

— Ok Gud, ok Gud, ja, det er saa rent, rent snavs . . . hulkede Oline — og nu mente da baade Jens Oluf og jeg, at vi vilde bede Fruen se over, om hun da v i l . . .

— Hun har jo sagt ja . . . sagde Ane.

Men samtidig sendte hun Degnekonen et ransagende Blik; for der gik Rygter i Sognet om hende og den nye Hjælpelærer.

Og desuden vidste jo enhver, at Jens Rasmussen var Søn af Nils Uldahl.

Saa det var underligt, at Fruen havde samtykket i at gaa med; men hun var jo tossegod!

— Der kommer Fruen! sagde Ane højt og lyttede hen mod Døren til Anrettergangen.

Fru Line traadte lidt efter ind; og Degnekonen brast paa ny i Graad.

Men førend Fruen endnu kunde faa sagt et Trøstens Ord, blev Døren til Gaarden revet op, og Minka fra Mosen kom farende ind forfulgt af Frøken Charlotte. Begge lo og støjede de, saa det klang i Køkkenet:

— Hjælp! Hjælp! raabte Minka og vilde søge Beskyttelse hos Fru Line.

— Stop hende! Stop hende! skreg Charlotte og søgte at gribe fat i Veninden.

Men saa fik de samtidig Øje paa den grædende Oline og standsede forlegne.

Ane Kokkepige sendte Minka et hvast Blik. Hele Gaarden var forarget over, at den »Bondetøs« sprang rundt her og spillede hjemme.

— Kom saa, lille Oline, sagde Fru Uldahl og nikkede Farvel til Pigebørnene.

Degnekonen løftede taknemmelig sine foldede Hænder frem mod Fruen:

— Sikken en Lykke for Jens, sagde hun — sikken en Lykke for Jens!

Og saa gik de.

Men næppe havde Døren lukket sig efter dem, førend de to Unge igen begyndte paa deres Leg.

— —

Da Madam Rasmussen og Fru Uldahl var naaet ind i Haven foran Degneboligen, kom en lille trettenfjortenaars Tøs styrtende imod dem:

— Han er staaen ud af sin Seng, fortalte hun bleg af Skræk — Rasmussen er staaen ud af sin Seng, fordi Hjælpelæreren sang inde i Skolestuen.

Og hun pegede op mod Huset, hvor Degnens udtærede Ansigt et Øjeblik saas bag et Vindue i Sovekammeret.

Oline udstødte et Skrig og satte af Sted over de lysegrønne Plæner og nysaaede Bede.

Fru Uldahl forsøgte at berolige det forskræmte Pigebarn, der var stukket i Graad:

— Saa, saa, lille Ingermarie . . . sagde hun og kærtegnede Barnet — saa, saa, nu er v i her jo!

Men Tøsen græd og snakkede og lod sig ikke trøste:

— Jeg skulde jo være ved ham, berettede hun snøftende — medens Madammen løb op paa Gaarden efter Fruen . . . men saa begyndte Andersen . . . at synge inde i Skolestuen . . . og saa vilde . . . Rasmussen ind og tæve ham, sagde han . . . og saa blev jeg saa ræd, saa ræd . . .

— Ja, kom Du nu kun med mig, lille Ingermarie, saa . . .

— N e j ! sagde Pigen rædselslagen — ikke for aldrig d e t ! Nu løber jeg hjem!

Og bort flygtede hun ud gennem Havelaagen og ned ad Vejen . . .

Fru Uldahl gik ind i Degneboligens Storstue og satte sig til at vente.

Der var rent og sirligt derinde. Over de giftiggrønne Plydsesmøbler laa hvide hæklede Stykker. I Vinduskarmene stod velplejede Blomster. Et lille Rosentræs lyserøde Knopper udsendte en fin Duft . .

Fru Line smilede stille og mindedes en lignende Stue, som hun selv engang i Ro og Fred havde puslet og røgtet langt borte i Fortiden i Husum Kro . . . men saa var Nils kommet og havde draget hende ind i noget andet . . . og nu vidste hun ikke mere, om hun længtes tilbage mod sin svundne Ungdom, eller om det blot var Tanken om hine sorgløse Dage, der fyldte hendes Hjerte med stille Vemod . . .

Degnekonen viste sit forskræmte Ansigt i Døren til Soveværelset:

— Hvis Fruen saa vilde komme . . . ? Nu er han bleven rolig.

Fru Uldahl rejste sig og fulgte.

Ogsaa i Soveværelset var alt pillent og propert. Og Solen skinnede varmt frem mellem de hvide, blondebesatte Gardiner.

I den nærmeste af Ægtesengene sad Jens Oluf halvt oprejst, støttet af mange Puder. Hans dybtliggende, mørktrandede Øjne var lukkede; hans Ansigt var gustengult og indfaldent; og hans forhen

rige Haar og Skæg var ligesom visnet bort, faldet af i store nøgne Pletter.

Men hvad der næsten gjorde det pinligste Indtryk var, at under den sirligt ombøjede Skjortekrave var bundet dette døende Menneske et skrigende, højrødt Slips.

Oline, der saa Fru Uldahls forundrede Blik, hviskede ligesom undskyldende:

— Ja, han v i l d e jo pyntes til Fruen . . . og det nytter ikke at gøre ham imod . . . Her er Fruen, Jens Oluf! sagde hun saa og gik hen og lagde sin Haand paa Mandens Arm.

Den Syge slog langsomt Øjnene op og saa hen mod Fru Line med et Blik, der først lidt efter lidt syntes at vaagne, saa sløret var det af Træthed og Lede:

— Tak . . . at Fruen kom, nikkede han anstrengt og afbrudt — Det er mit sidste Haab . . . for Fruen, der selv har gennemgaaet saa meget . . . og stadig har holdt Dem mild og god . . . De maa jo kunne gi' en sølle Stymper som mig . . . et godt Raad at dø paa.

Fru Line satte sig stille paa Stolen foran hans Seng og tog hans Haand; men slap den igen, da den var kold og vaad . . . og tog den igen, da hun syntes, det var Synd, om han mærkede noget:

— Og hvad er det saa, der trykker, Jens Rasmussen? spurgte hun og bøjede sig frem imod ham.

Degnen laa lidt uden at svare; saa sagde han, og dybt i hans triste Øjne lyste et Glimt frem:

— Det er V r e d e n . . . ! sagde han.

— Og hvem er De da saa vred paa?

Hans Øjne flammede stærkere, og han rev sin Haand til sig:

— Paa alle Jer, der er raske og varme!

— Jens Oluf . . . bad Oline, der stod ved hans Hovedgærde — stem Dig nu ikke op igen . . .

Men han ænsede hende ikke og fortsatte:

— Og jeg er vred paa Solen, der skinner, sagde han — og paa Fuglene, der synger! Jeg er vred paa Ungdommen, der leger paa de blomsterklædte Marker. Og jeg er vred paa Foraaret, som just nu knoppes derude!

— Jens Oluf . . . Jens Oluf . . .

— . . . Hvorfor døde jeg ikke, medens det endnu var Vinter! vedblev han — Hvorfor gravede man mig ikke ned i Sneen! Hvorfor skal jeg ligge her og tæres hen og raadne, naar det andet spirer og vokser!

Fru Line vilde tale. Men han lod hende ikke komme til Orde. Han løftede sine magre knoglede Hænder frem som til Besværgelse:

— Hvad har jeg dog gjort, at jeg skal være hjemfalden til dette? vedblev han paa sit kunstlede Bogsprog — Hvad har jeg forbrudt? Hvad er min Synd? Kan j e g for, at min Mo-der har avlet mig i uren Brynde? Sig mig det, at jeg kan bede om

Tilgivelse! Lad mig leve, at jeg dog kan gøre Bod! Jeg er ung, og man snyder mig for min Ungdom . . . man bedrager mig for mit Liv . . . man holder mig usseligt for Nar! . . . Solguld og blaa Himmel og grønne Skove viste man mig og sagde: Se dette er Livet, al dette giver jeg Dig! . . . og da jeg saa knælede ned og vilde gribe til og fylde mine Hænder med al Verdens Herlighed, saa var det kun Støv og Jord go Aske og Løgn . . . !

Hans Arme faldt slappe ned, og han sank rallende tilbage i Puderne.

— Jens Oluf, Jens Oluf . . . hulkede Konen. Og Fru Line sad raadløs.

Da lød der paa én Gang Fodtrin udenfor paa Havegangen, og en høj ung Mand gik nynnende forbi Vinduerne. Han var barhovedet, og hans rødblonde Haar flammede i Solen.

Degnen fôr over Ende med et Ryk:

— Der er han igen, der er han igen! skreg han og vilde ud af Sengen — Judas! Judas!

Og Fru Line og hans Kone maatte kæmpe med ham for at holde ham tilbage.

— —

Da Degnen igen var faldet til Ro, forsøgte Fru Line at faa ham i Tale. Mildt og stille tog hun fat og sagde ham mange gode og dulmende Ord om sin egen rolige Maade at bære Livet og dets Tilskikkelser paa.

Indtil han pludselig træt og haabløst løftede sine Øjne op mod hende og sagde som i et Skrig:

— Dét nytter ikke! Det nytter ikke! Menneskene bôr for-langt fra hverandre!

Lørdagen den fjerde Maj døde Jens Oluf Rasmussen. Og samme Dag fødtes i Villa Seemann det ventede Barn . . .

Det havde været en vanskelig Fødsel. Og da Barnet omsider kom til Verden, viste det sig at være et stakkels, vanskabt lille Væsen, en Dreng med et frygteligt Hareskaar og et uformeligt, opsvulmet Hoved.

Fru Nærup, Fødselshjælpersken, havde straks bragt det af Vejen uden at præsentere Rositta det. Og havde derpaa sendt Bud efter Isidor, som efter sin Kones Ønske havde opholdt sig henne paa Herredskontoret . . .

Allerede ude paa Stentrappen foran Huset kom Jordemoderen ham i Møde. Hendes fedladne Ansigt var blegt og bevæget.

— Der er da ikke noget i Vejen med Patienten? spurgte Isidor angst.

— Nej, Fruen har det godt nok . . . Det er Barnet.

— Hvad er der i Vejen med det?

— Det er . . .

— Er det dødfødt?

— Nej . . . desværre! havde jeg nær sagt. Men nu kan Herredsfuldmægtigen jo selv se . . . Og Herredsfuldmægtigen maa . . . maa tage sig sammen . . . ! Jeg har bragt den Lille op paa Gæsteværelset uden at vise Fruen ham . . . Det er forfærdeligt, at der kan sættes saadanne Børn i Verden!

— —

I samme Øjeblik Isidor saa den nyfødte, sagde han til sig selv:

— D e t B a r n m a a i k k e l e v e !

Og han vendte sig bort fra det næsten i Rædsel,

Han havde engang i Anledning af Spat-Maries Alexandra talt med Fru Rositta om, at saadanne ulykkelige Skabninger straks ved Fødselen burde udslettes af de Levendes Tal; og de havde været fuldstændig enige.

Nu skulde han altsaa føre sin Teori ud i Praksis.

Men han maatte selvfølgelig handle alene. Han kunde ingen Medvider have.

Atter saa han ned mod Barnet, der laa i sin Kurveseng foran ham. Og atter fôr der en Gysen igennem ham:

Drengens svulne og uformelige Hoved hang kraftløst ned mod den ene Skulder. Halsen var for svag til at bære det. Men det, der fornemmeligst gav Barnet dets hele gruopvækkende Karakter var,

at Mund og Næse gik i ét og dannede et stort gabende Hareskaar, en lang, blodrød Flænge, der næsten strakte sig tværs over Ansigtet fra Øre til Øre.

Og oven over denne Flænge, over et Par store, triste Øjne, hvælvede sig en høj frembuet Pande, der var gennemfuret af dybe, tanketunge Rynker, som om dette usle lille sidste Skud paa den Uldahlske Stamme allerede før Fødselen havde siddet inde med al Slægtens bitre Viden . . .

Isidor rettede sig. Hans Beslutning var uigenkaldelig:

— Ikke en Dag til Ende skulde dette arme mishandlede Væsen faa Lov til at leve!

Og han gav sig rolig og uden Vaklen til at overtænke Sagen:

— Stuepigen skulde vaage hos Drengen om Natten. Selv vilde Isidor opholde sig i Dagligstuen. Og før Pigen gik til Ro, vilde han paa en eller anden Maade skaffe sig Lejlighed til at give Barnet en kraftig Dosis af de Opiumsdraaber, som han havde staaende i sit Skrivebord . . .

— —

Bag de nedrullede Gardiner i Soveværelset laa Fru Rositta bleg og udmattet.

Men da Isidor kom for at spørge til hendes Befindende, nikkede hun ham smilende i Møde og rakte en Haand frem imod ham:

— Saa blev da d e t overstaaet, lille Isidor! sagde

hun paa sin stille, lune Maade — Har Du set »Bummerten«?

Herredsfuldmægtigen smilede igen og satte sig paa Sengekanten:

— Ja, jeg har, sagde han — Han ser noget svagelig ud.

— Gør han det, det lille Pus? Det var maaske derfor, at Fru Nærup løb med ham, inden jeg fik ham at se?

— Naa—e, næi, det tror jeg ikke . . . Hun mente vel blot, at Du trængte til Ro.

— Ja, jeg er ogsaa træt . . . Er han pæn at se paa, Drengen?

— Meget pæn, ja . . . Og hvordan har D u det? Var det strengt?

— Nu er det jo overstaaet . . . gentog Fru Rositta og lukkede Øjnene ved Tanken.

Herredsfuldmægtigen tog hendes Haand og kyssede den:

— Tapre lille Kone . . . ! sagde han — Men sov nu og lad være med at tænke! Lad, som om det hele slet ikke vedkommer Dig!

— Ja . . . Sig mig bare, hvem I har sat til at passe Drengen?

— Foreløbig har altsaa Fru Nærup ham. Men Elise skal være hos ham i Nat. Jeg lægger mig ind i Dagligstuen paa Sofaen. Povl og Jørgen bliver henne hos Seemannerne, hvor Du har sendt dem hen imorges, samtidig med at Du jog mig paa Kon-

toret . . . Farvel . . . Og vil Du saa være saa henrivende elskværdig at holde din Mund!

— —

Da Jordemoderen henimod Klokken ni Aften havde puslet Moderen og Barnet for Natten og var gaaet hjem, kaldte Isidor paa Stuepigen og bad hende bringe et Brev ind paa Posthuset. Og medens hun nu var borte, gik han selv op til Barnet og gav det Opiumet.

Og da Pigen kom tilbage, sagde han til hende:

— De bliver altsaa hos Drengen i Nat, Elise. Skulde han vise sig særlig urolig, saa kom ned og kald paa mig. Men De skal ikke komme herind; bank bare stille paa Døren, at vi ikke skal vække Fruen.

Og da han havde sagt Godnat til Rositta, lagde han sig fuldt paaklædt paa Sofaen. Døren ind til Soveværelset lod han staa paa Klem. I Dagligstuen brændte en Natlampe.

Men han kunde ikke falde i Søvn; laa og stirrede med vidtaabne Øjne ud i Rummet:

— Nu havde han altsaa for første Gang i sit Liv udført en virkelig »Bedrift«. Han var ligefrem stolt deraf og følte sig halvvejs som en Banebryder; tænkte endogsaa et Øjeblik paa at notere Begivenheden ned og gemme Papiret hen, saa at Eftervedenen kunde faa at vide, at han, Isidor Seemann af Slægten Uldahl, trods alt, havde været forud for sine Samtidige. Thi det stod ham nemlig

klart, at de Dage vilde komme, da det simpelthen vilde blive paabudt ved Lov, det, han nu i Dag havde maattet snige sig til.

— Isidor . . . lød det inde fra Soveværelset.

Herredsfuldmægtigen var med et Sæt oppe af Sofaen og inde hos sin Kone:

— Hvad er der, lille Ven? spurgte han hurtig og mærkede, at han var mere nervøs, end han havde troet.

— Aa vil Du ikke give mig lidt at drikke . . .

Han rakte hende Vandglasset, og hun drak begærlig;

— Tak . . . sagde hun — Det var næsten Synd af mig at vække Dig; men jeg var saa tørstig . . . Sov Du?

— Ja . . . sagde han hurtig — Du har da ikke Feber?

— Nej, slet ikke . . . Véd Du, om Drengen sover?

— Det gør han vist; der er ganske roligt deroppe.

— Du vil vel ikke liste Dig op ved Døren og lytte . . . ? Elise er jo ikke vant til at passe Børn.

— Jo, det skal jeg nok . . . Men læg Du Dig nu ned igen og bryd Dig om ingenting andet end at sove.

— Du er saa god, Isidor . . .

— D e t er jeg! Jeg er et af de bedste Mennesker siden Syndfloden!

Da Rositta igen var faldet i Søvn, listede han tilbage til Dagligstuen og trak Døren til efter sig.

Han følte sig mere og mere nervøs, syntes, at Tiden trak unødig længe ud, laa og lyttede anspændt efter, om ikke Pigen skulde komme ned ad Trappen og kalde paa ham. . . . Men alt i Huset forblev roligt.

Saa faldt han lidt efter lidt hen i en Døs og sov ind. Indtil han paa én Gang saa Soveværelsets Dør langsomt glide op, og den nyfødte stikke sit frygtelige Ansigt ind og stirre hen imod ham med store anklagende Øjne. Og samtidig lød der en stille Banken som af spæde Fingre mod en Rude . . .

Isidor fôr over Ende og saa sig forvildet om. Saa gentog Bankningen sig; og han vaagnede helt og skyndte sig hen til Entrédøren og aabnede.

Udenfor stod Stuepigen bleg og rystende.

— Hvad er der, Elise?

— Drengen er syg . . . han kan næsten ikke faa Vejret . . .

Isidor stod et Øjeblik tvivlraadig. Men saa tog han sin Beslutning:

— Løb straks til Byen efter Doktoren, befalede han — og bed ham komme med det samme. Er Doktor Larsen ikke hjemme, saa hent en anden . . . Men gaa ud gennem Køkkenet, og vis ogsaa Doktoren den Vej, at Fruen ikke hører noget!

— —

Oppe i Gæsteværelset laa Barnet. Herredsfuldmægtigen stod bøjet over ham. Drengens Ansigt var end frygteligere at se, nu han droges med Døden. Øjnene var lukkede, og Hænderne krampagtig

knyttede. Men han aandede endnu; svagt og med en underlig pibende Lyd trak han Vejret. Det hørtes som Klynket fra en sølle, lille dødsramt Fugl, som Livet ikke vilde slippe . . .

Og saa denne gabende, blodrøde Flænge!

Isidor blev mere og mere ophidset, alt som Minutterne gik, og Drengen vedblev at leve:

— Sæt nu Lægen kom og begyndte paa sine Oplivningsforsøg, og sine Bade, saa at hele Huset kom i Oprør, og Rositta vaagnede og vilde have Grunden til Uroen at vide . . . !

Der lagde sig som en Taage for Herredsfuldmægtigens Øjne. Han greb famlende for sig frem i Luften.

Og pludselig, uden nogen forudgaaende Beslutning, snappede han en Pude af den nærmeste Seng og pressede den haardt ned omkring sin Søns Ansigt.

— —

Et Kvarters Tid efter kom Elise med Lægen.

Han gik straks hen til Drengens Leje og bøjede sig undersøgende ned over ham:

— Er han død, Doktor? spurgte Isidor fuldstændig rolig.

— Ja, sagde Doktoren — og godt det samme!

Derpaa vendte han sig om mod Herredsfuldmægtigen og fortsatte indtrængende og alvorlig, som var det en Sag, han længe og nøje havde tænkt igennem:

— Og efter min Mening burde der ligefrem være en Lov, som paabød, at saadanne smaa, ulykkelige Skabninger ikke m a a t t e leve! . . . Men den

Anskuesle kan De som Jurist og Øvrighedsperson naturligvis ikke dele, Hr. Herredsfuldmægtig?

— Nej . . . ! sagde Isidor.

— —

Senere paa Natten, da Isidor Seemann igen laa og halvsov paa Sofaen i Dagligstuen, drømte han, at han vandrede rastløs om ude i sin Have.

Frem og tilbage gik han, rundt ad Gange og over Plæner. Han vilde bort, flygte, han vidste ikke for hvad.

Da lyder der pludselig frem bag en Busk en stille, fornøjet Latter, en underlig spæd næsten vellystig lille Fnisen, der faar ham til at skudre sig i Ubehag. Han vil helst liste væk igen, ikke se, hvad der gemmer sig bag Busken, helst leve Livet til Ende i Uvidenhed.

Men han k a n ikke flygte, han drives fremad og hen til Stedet.

Og da han bøjer Grenene til Side, ser han sin nyfødte Søn og Spat-Maries forfærdelige Alexandra ligge der paa Grønsværet foran sig i den hedeste Omfavnelse . . .

Hurtig trækker han sin Skitsebog frem og giver sig til at tegne.

— Det er raat, Isidor! Det er raat! lyder det mod ham fra alle Sider.

Men han svarer:

— Det er ikke mere raat end selve Livet!

Og rolig tegner han videre. . .

Nils Uldahl var igen paa Havslunde . . .

Kort efter Rigsdagens Slutning i April havde Fru Line modtaget følgende Skrivelse dateret København:

Fru Line Uldahl-Ege
Havslundegaard.

Jeg rejser en af de nærmeste Dage til Udlandet og kommer ikke til Havslundegaard før i Begyndelsen af Maj.

I Tvivlsmaal kan De henvende Dem til min Forvalter Larsen, der har modtaget skriftlige Instrukser alt fornødent.

Uldahl-Ege.

Denne Ukas blev modtaget med almindelig Jubel baade i Hovedfløjen og i Asylet; og der blev straks samme Aften afholdt en ekstraordinær Kaffelystighed.

— Den gamle Svend tør ikke komme hjem, førend Jomfru Helmer er rejst! sagde Frøken Frederikke.

Og Pigebarnet havde Ret. Nils Uldahl vovede

ikke at vise sig paa Havslunde, saalænge Mathilde Helmer endnu færdedes der. Hun havde Vinteren igennem bombarderet ham med Breve, der afvekslende truede og klagede, fordi hun i dobbelt Forstand var blevet »sagt op«.

Men Nils havde anvendt sin gode, gamle Fremgangsmaade og ladet enhver Henvendelse ubesvaret.

— —

Saa den første Maj drog Jomfruen bort. Og en ti-tolv Dage senere vendte Nils Uldahl tilbage.

Han blev hentet paa Stationen af Lars Kusk og gik direkte ind i sit Taarnværelse uden at hilse hverken paa Kone eller Børn.

Klokken var da to.

Klokken fem kom Olga Stuepige og bankede frygtsomt paa hans Dør:

— Der er rettet an til Middag, Husbond . . . meldte hun.

Intet Svar.

Hun forsøgte igen; men med samme Resultat . . .

Og ejheller ved Aftensbordet viste han sig.

Men da Fruen og Døtrene senere sad inde i Dagligstuen omkring Lampen, hørte de ham komme ud i Entréen, tage sit Overtøj paa og forlade Huset.

Og senere, da alle var gaaet til Ro, og han var vendt tilbage fra sin Udflugt, begyndte han at vandre rundt i Værelserne nedenunder, aabne og lukke Døre, gaa ud i Køkkenet og ned i Kælderen og tilbage igen, saa at Tyrk oppe i Sovekammerkorrido-

ren hvert Øjeblik fôr hen til Trappen og gøede rasende.

Denne Rummesteren gentog sig nu Nat efter Nat. Men efterhaanden vænnede man sig til det, som man i Aarenes Løb havde lært at vænne sig til Husherrens mange andre Besynderligheder. Og om det saa var Tyrk, lod han sig ikke længere forstyrre . . .

Men Nils undgik omhyggelig ethvert Samkvem med sin Familie. Sine Maaltider fik han serveret paa en Bakke, der blev sat ud i Entréen paa et Bord foran hans Dør. Og undertiden spiste han deraf, undertiden ikke. Der kunde gaa hele Dage hen, hvor han ikke tog Føde til sig. Og da sov han rimeligvis tungt og dyrisk den Rus ud, som han igen var begyndt at søge Hvile i. I det mindste kunde man stundum høre hans Snorken langt ud i Gaarden.

— Hvad mon der er gaaet Far imod? spurgte Fru Line.

— Aa, han har vel spillet nogle Penge væk! sagde Frøken Charlotte.

Men ellers lod Damerne ham leve, som han vilde, nogenlunde tilfredse, saalænge han blot holdt sig i Ro hos sig selv.

Thi værre var det for dem, naar han pludselig fandt paa at stige frem af sit Hi og agere Husfader.

Dette skete fornemmeligst, naar der var Gæster. Døren fra Entréen kunde da med ét gaa op, og »Manden« træde ind i Dagligstuen smilende og spø-

gende, som havde han for et Øjeblik siden forladt sin kære Familie og nu kom tilbage.

— —

Ved en saadan Lejlighed var det, at han for første Gang traf sammen med Minka fra Mosen. Hun havde paa alle Maader vidst at undgaa ham bævende i sit Hjerte af Skræk ved de Historier, Frøken Charlotte havde berettet om ham.

Men da Nils nu resolut gik hen til hende og elskværdig og indtagende, som han kunde være imod fremmede, bevidnede hende sin Glæde over, at en saa smuk og frisk ung Pige vilde holde hans Døtre med Selskab, følte hun sig ikke alene i højeste Grad smigret, men slog øjeblikkelig om og blev ganske betaget af den fine gamle Herre.

Og om Aftenen oppe paa deres fælles Soveværelse sagde hun indigneret til Frøken Charlotte:

— Det er jo slet ikke sandt, alt hvad I har gaaet og fortalt mig om Jeres Far! Han er jo den sødeste gamle Mand, man kan tænke sig. Og det er virkelig en Skam, saadan I behandler ham!

— Synes Du? spurgte Charlotte tørt.

— Ja . . . Og det er din Mors og Jer Pigebørns Skyld, at Forholdet her paa Havslunde er, som det er!

Charlotte smilede overbærende, som man smiler af et kært Barn, der »snakker med«; strakte Armene frem imod hende og sagde:

— Du er henrivende fra Top til Taa! Kys mig!

Men Minka undveg hende vrippent:
— Lad mig være!
Hvorpaa de klædte sig af i surmulende Tavshed.

— —

Sagen var den, at Minka var bleven led ved sit intime Venskabsforhold til Frøken Uldahl. Der var nemlig, rimeligvis fremkaldt og næret af dette Forhold, begyndt at vaagne i hende en egen nyfigen Interesse for det andet Køn; en Interesse, der bevirkede, at naar hun kom sammen med Mænd, var det hende umuligt at beherske sig. Der kom en Uro og Nervøsitet over hele hendes lille buttede Person, som gjorde hende endnu mere tiltrækkende. Og det morede hende at se Mændenes Begær glimte utvetydigt frem i deres Øjne.

Atter og atter havde der i den Anledning fundet Scener Sted imellem de to Pigebørn med alle et regulært Kærlighedsforholds Taarer, Bebrejdelser og Opsigelser.

Men hidtil var dog disse Skærmydsler stedse endt med Fred og Forsoning.

— —

Straks næste Formiddag efter sit første Møde med Mose-Minka havde Nils Uldahl indfundet sig ved Frokostbordet. Og trods Fru Lines og Døtrenes afvisende Holdning og mutte Miner, havde han ved sin muntre Snak og forlibte Øjekast faaet den lille Minka til at le saa hjerteligt og te sig saa overstadigt, at Frøken Charlotte bleg af Harme og Skin-

syge pludselig havde grebet hende i Armen og sagt:

— Hvordan er det, Du skaber Dig! Kom her, jeg vil tale med Dig!

Men Nils havde spøgende bemægtiget sig Minkas anden Arm og var trukket af med hende:

— Nej, kom De hellere med mig, lille Frøken! sagde han.

Og saa var han og hun højt leende løbet ud i Entréen og ind i Taarnværelset, hvor de havde drejet Døren i Laas efter sig . . .

Men et Kvarterstid efter var Mosepigen atter kommen farende ud rød i Kammen og med Haaret i Uorden.

Nils havde bag den aflaasede Dør villet forgribe sig paa hende.

Sommeren var inde. Parken stod grøn. Og paa den store Plæne foran Havesalen blomstrede Roserne . . .

Post-Ole kom stavrende ved sin Stok op igennem Borggaarden. Han gik hurtigere til i Dag, end han plejede. Sveden trillede ham i store Draaber ned over Næsen.

Midt i Gaarden mødte han Fru Line og Frøken Sofie, der havde været nede at fodre Hønsene.

— Fruen véd det vel? spurgte Ole med Huen i Haanden, men uden først at hilse Goddag.

— Nej . . . sagde Fru Uldahl smilende; hun kendte af Erfaring Post-Oles Verdensbegivenheder — hvad er der sket, Ole? Har Præstens Brune brækket et Ben?

Frøken Sofie lo. Men Ole sagde krænket:

— Ikke det j e g véd af! . . . Men ellers er Manden paa Kragholm da død i Aftes Klokken elleve!

— Onkel F r a n t z ! sagde Frøken Sofie overrasket.

— Ja, F r a n t z, ja, . . . nikkede Ole, der rolig havde givet sig til at lede Gaardens Postsager frem

af sin Taske — han stod og var ved at gaa til Sengs, og saa skvat han om og var død med det samme . . . Her er tre Breve til Herren og et til Frederikke og saa Aviserne.

— Hvem har Ole hørt det af? spurgte Fru Line.

— De sa'e det inde i Byen . . . Er der Post med tilbage?

— Nej . . .

— Ja saa, Farvel!

— Skal Ole ikke ind og have sin Kaffe?

— Nej, jeg har ikke Stunder . . .

Og bort stavrede den Gamle fornærmet. Posttasken daskede vredt imod hans Hofte.

Fru Line gik op til Huset og ind i Entréen. Hun lagde Aviserne og Godsejerens Breve fra sig paa Bordet foran Taarndøren og vilde gaa igen. Men saa vendte hun sig resolut og bankede paa:

— Nils . . . ?

Intet Svar.

— Nils . . . din Broder paa Kragholm er død . . .

Men da der fremdeles intet Svar kom, gik hun atter ned i Gaarden, hvor Frøken Sofie stod og ventede.

— Han lukkede naturligvis ikke op for Mor?

— Nej . . .

Den unge Piges Øjne lynede:

— Bare det var ham, der var død! sagde hun.

— Men S o f i e . . .

— Ja, det siger jeg! Saa kunde vi andre da leve i Fred!

Forvalter Larsen kom gaaende nede fra Ladegaarden. Da Frøkenen saa' ham, gjorde hun brat omkring og gik over mod Asylet:

— Jeg gaar over til de Gamle . . .

Fru Uldahl vinkede af Forvalteren:

— Er Husbond hjemme, Larsen?

— Nej, Godsejeren red til Kragholm straks i Morges tidlig begrundet paa en Telefonmeddelelse, han fik.

Fru Line tøvede: Skulde hun fortælle om Dødsfaldet eller ikke? Ogsaa hun følte et sært Ubehag i Forvalterens Nærværelse; men i sin Hjælpeløshed sagde hun:

— Det er min Svoger, der pludselig er død . . .

— Naa, Herregud, er han det . . . Ja, Enken kommer jo ikke til at lide Nød . . .

— Nej . . .

— —

Fru Line gik om forbi Gavlen og ned i Parken, hvor Pigebørnene opholdt sig.

I en Hængekøje laa Frøken Anna og døsede.

— Onkel Frantz er død i Aftes, lille Anna . . .

— Saa—aa? Hvad er h a n død af?

— Det var vist et Hjerteslag . . .

— Naa; ja han var jo ogsaa blevet saa tyk . . .

Frøken Charlotte, Frøken Frederikke og Minka fra Mosen gik henne paa Plænen og spillede Kroket.

— Her er igen et Brev til Dig, lille Frederikke . . .

Frederikke snappede hurtig Brevet og puttede det i Lommen. Charlotte fløjtede:

— Hu-it! sagde hun.

— Pas Dig selv, Tøs! blæste Frederikke.

— Onkel Frantz er død i Aftes, lille Frederikke . . . sagde Fru Line saa.

— Er Onkel F r a n t z . . . ! Saa er Tante Karen da henrykt!

— Hvad siger Mor? spurgte Charlotte, der igen var optaget af Spillet — Det er D i g, der skal slaa, Minka!

Og Minka slog til sin Kugle, saa at Fru Uldahl maatte hoppe for ikke at faa den over Fødderne.

Pigebørnene brast i Latter. Og endnu leende gentog Charlotte Spørgsmaalet:

— Hvad var det, Mor fortalte om Onkel Frantz?

— Han er pludselig død i Aftes Klokken elleve . . .

— Men bevares vel dog! . . . Véd den gamle Svend det?

— Ja, han er redet derover . . .

— Gudskelov, saa er vi da fri for ham i Dag! . . . Nu er det d i n Tur, Frederikke!

Og Frederikke stillede sig op til omhyggelig Sigte og fik sin Kugle flot gennem Midterbuen . . .

— —

Saaledes blev Budskabet om Frantz Uldahls Død modtaget paa Havslundegaard.

Kun Jomfru Ingwersen sagde ovre i Asylet til Frøken Sofie:

— Gud ta' ham i naadig Varetægt, lille Sofie! Frantz har altid været den bedste af Børnene fra Egesborg . . .

Paa Kragholm. Samme Dag. Middag . . .

Inde i det grønne Gæsteværelse laa Frantz Uldahl under et stort, hvidt Lagen. Værelset var blevet gjort i Stand til Sølvbryllupet og gemte endnu en svag Lugt af Kalk og Maling. Gardinerne var trukket for Vinduerne. Udenfor i Haven kvidrede Fuglene.

To midaldrende Koner staar i Samtale ved Sengens Hovedgærde. De har vadsket og »klædt« Husherren og skal nu hjem til Middagsmaden.

— Ja, siger den højeste af dem, en Kvinde med en vældig Ørnenæse og hvasse Øjne — straks, da Fruen sendte Bud efter mig i Aftes, og vi flyttede ham her ind fra Sovekammeret, saa han sgu ud i Ansigtet som de fleste Lig.

Den mindste af Konerne, firkantet og mild at se til, løftede Dækket bort fra den Dødes Ansigt:

— Og nu ligger han stadig og griner . . . sagde hun — Monstro han vil blive ved med det til han raadner?

Den første kastede et kyndigt Blik ned paa Onkel Frantz, der laa rødmusset og smilende, som under en munter Drøm.

— Det lader sgu til det! sagde hun — Nu er det li'som Fniset sku' briste ud af ham.

Den anden jog pietetsfuld en Flue væk, der summede omkring Ligets Næsebor:

— Hvem er det, der er inde hos Fruen?

— Det er ham, den gale Godsejer fra Havslundegaard og Hof j æ geren fra Hvidgaarden og saa Herredsfuldmægtigen inde fra Byen . . . han hører jo osse paa en Maade til Familien.

— Mon der bli'er noget for d e m at hole?

— Næi, hun har sgu nok sørget for at faa sig tilskrevet det hele, kender jeg d e n Gnietaske ret!

Den firkantede Kone lagde Dækket tilbage over den Dødes Ansigt, medens den lange fortsatte:

— Véd Du, hvad j e g tror, at han ligger og griner af, Jensine?

— Nej . . . ? spurgte denne anden nyfigen.

— J e g tror, at han har snydt Fruen i det legemlige.

— Tror Du . . . ?

— Ja . . . han har vel haft sig et Par Bislaafersker, som nu melder sig og laver Fest.

— Ja—e, nikkede den firkantede — de Uldahlsfolk har jo altid vaaren fortærende efter Hunkønnet . . . De siger, at det skriver sig fra Etatsraaden, han ha'de nok t r e Stene, siger de. Men det er vel Løgn.

— Nej, det er sgu rigtig nok! bedyrede den lange — for Maren Smeds har sæl fortalt mig det,

og hun var med paa Egesborg aa vadske ham! . . . Naamen lad vos nu se at liste hjem efter aa faa lavet den Skefuld Middag til Tiden!

Og Konerne gik. Og der blev Tavshed hos den Døde . . .

En Solstraale smuttede ind mellem Gardinerne og faldt spillende hen over Sengens Dække, der et Øjeblik syntes at bevæge sig, som om Frantz Uldahl nu i sin Ensomhed slap Latteren løs.

Men ingen fik nogen Sinde Forklaring paa, hvorfor denne sære Mand sit hele paatvungne Ægteskab igennem havde gaaet rundt og moret sig saa kongeligt.

Thi Fru Karen paastod haardnakket, at det var Løgn og ondskabsfuld Klaffer, hvad der senere fortaltes om et Par digre Brevskaber, hun skulde have modtaget kort efter Gemalens Jordfæstelse.

Det ene Brevskab, sagde man, var fra Værten i Byens Hotel, der hvor »Landmandsmøderne« holdtes; og det andet var fra Madam Christoffersen i Harritslev Kro, hvor Palle havde overrumplet Onkelen i at nyde Kaffe med Wienerbrød.

Og begge Skrivelser indeholdt, paastodes der, favnelange specificerede Regninger paa nogle fede Ekstramaaltider, Frantz Uldahl paa Grund af sin Kones økonomiske Sans havde set sig nødsaget til at indtage næsten hele sit Ægteskab igennem.

Hotellets Krav lød paa 8773 Kroner og 66 Øre; og Kroens paa 3455 Kroner og 15 Øre.

Hvilket tilsammenlagt udgør 12228 Kroner og 81 Øre . . .

— —

Men Fru Karen lod paa sin Mands Grav prente i Guld:

Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet!

Hvorefter hun averterede Kragholm til Salg og beredte sig paa at flytte til Hovedstaden for at fly Sorgen og Minderne.

Sommeren var altsaa inde, Høet stod i Stakke. Deherrer Lovgivere raslede af Sted fra Kro til Kro og talte løfterigt til deres Vælgere. Der stod en Flom af Løgn og Bavl ud over Landet . . .

Men Folketingsmand, Godsejer Uldahl-Ege sad fremdeles nagelfast i sit Taarnværelse paa Havslundegaard.

Og dog var han nu »Lykken« nærmere end nogen Sinde. Aviserne drøftede indgaaende og næsten daglig hans Udsigt til ved et af de den Gang hyppige Ministerskifter at rykke op paa en af Taburetterne.

Nils Uldahl havde nemlig i Aarenes Løb forstaaet at gøre sig politisk gældende; thi han besad baade Selvtillid og Snakketøj og havde derfor allerede beklædt adskillige Tillidsposter. I afvigte Samling var han endogsaa bleven valgt til Ordfører for Finansudvalget; og stod saaledes for Øjeblikket udadtil i sin Anseelses Zenith . . .

Men indadtil, hjemme paa sin Gaard . . . Ja, det syntes aldeles ikke at have nogen som helst Indflydelse paa Hr. Uldahl-Eges Privatliv, at han om kortere eller længere Tid maaske vilde stige til en af

Landets højeste Værdigheder. Hans Huseren paa Havslunde var tværtimod denne Sommer endmere — uforbeholden end nogen Sinde. Efter et nyt forgæves Attentat paa den lille Mose-Minka, der havde haft til Følge, at hun maatte ty hjem til sine Forældre, havde han indladt sig i Forbindelse med en af Gaardens Mejeripiger. Og sammen med hende og en kæmpemæssig Smed nede fra Landsbyen fejrede han vilde, natlige Orgier i sin Fæstning i Herskabsfløjen eller i Dullens Jomfrubur (som hun delte med seks andre) i Økonomibygningen.

Og om Dagen sov han saa Sviren ud, døv for enhver Tilnærmelse fra sine Omgivelser . . .

Gang paa Gang havde hans Stillere sendt ham forgæves Opfordringer til i Lighed med de øvrige Folketingsmænd at drage ud paa de reglementerede Vælgermøder.

Og da Deherrer omsider mødte frem i Deputation for at tale ham til Rette, anvendte han sin gamle Taktik med at lade dem staa ubønhørte udenfor sin aflaasede Taarndør.

Og Fru Line maatte omsider gribe ind og forklare dem, at Godsejeren var syg; medens hun samtidig snildelig bød dem ind i Spisestuen paa en Bid Brød og et Glas Øl.

Hvad de selvfølgelig ikke kastede Vrag paa.

Men da de senere efter endt Fodring drog bort, opløftede den ældste Bondemand iblandt dem sin Røst og sagde:

— N æ s t e Gang stemmer vi paa en af vore egne! Er vi enige om d e t, Folkens?

De andre Bondemænd nikkede hertil et samdrægtigt: Ja!

Og hermed var Nils Uldahls politiske Dødsdom fældet.

En Formiddag i Begyndelsen af Juli rullede en Charabanc op foran Havslundegaards Portal. I Vognen sad to civilklædte Herrer og to Herrer prydet med Uniformshuer.

Det var Herredsfuldmægtig Seemann, en Politibetjent og et Par Befuldmægtigede fra Kreditforeningen.

Fru Line gik dem bleg om Kind i Møde i Entréen. I Døren til Dagligstuen saas Pigebørnenes blege Ansigter. Nils viste sig ikke.

— Men Isidor, stammede Fru Uldahl — hvad betyder dog dette?

Herredsfuldmægtigen greb medfølende hendes fremstrakte Haand og beholdt den i sin:

— Vær bare ikke ængstelig, sagde han — det hele ordner sig nok, naar vi faar talt med Onkel Nils . . . Er han hjemme?

— Ja, men Du véd jo . . .

— Vi m a a og s k a l tale med ham, Tante; det er aldeles nødvendigt!

— Ja — ja . . . sagde Fru Line forvirret — nu skal jeg forsøge . . .

Men førend hun endnu var naaet hen til Taarndøren, skød Frøken Sofie Søstrene til Side og kom frem fra Dagligstuen:

— Nej, lad m i g ! sagde hun ophidset — Gaa Mor hellere ind i Stuen til de andre. Mor kan ikke taale den Slags Sindsbevægelser — og hun lagde en Arm om Fru Uldahl og førte hende tilbage til Dagligstuen og lukkede Døren.

Derpaa vendte hun sig om imod Herredsfuldmægtigen. Hendes Læber dirrede, og hendes Øjne flammede:

— Hvad v i l I her? spurgte hun.

Isidor stod forvirret:

— Vi . . . ja . . .

— Ja, hvad skal jeg sige til Far, at I vil ham?

— Sig, at det er Folk fra Kreditforeningen, saa véd han Besked.

Frøkenen gik hen til Taarndøren og bankede paa:

— Far, her er Bud fra Kreditforeningen, som skal tale med Dig!

Men hun fik intet Svar.

— Saa bankede hun igen og haardere:

— Far, hører Du ikke! Du maa lukke op! . . . Han er drukken! sagde hun saa — Det er han hver Dag nu! Og han hører det ikke! Han lukker ikke op!

Og idet hun igen vendte sig om imod Fætteren, spurgte hun, og hendes Ansigt var hvidt og koldt:

— Skal vi nu til at gaa Fallit, ligesom alle de

andre, der har ejet Havslunde? . . . Og det er D u med til?

— Nej, nej, lille Sofie! Det ordner sig nok, — naar vi først faar talt med Godsejeren.

Men hun overhørte hans Ord, saa ophidset var hun. Hun gik tæt hen til ham, saa tæt, at han uvilkaarlig rykkede et Skridt tilbage:

— Hvor er din Skitsebog, lille Ven? spurgte hun og lo haanlig — Jeg ser ikke noget til din Skitsebog! Skal Du ikke t e g n e dette her? Det maatte da være morsomt.

— Næmen, kære, lille Barn dog, Du er jo . . .

— Ja, hvad v i l Du her da?

— Jeg har jo sagt Dig, at vi kommer fra Kreditforeningen . . . Din Far har ikke betalt sine Renter for de to sidste Terminer . . . Og han svarer ikke paa de Breve, der bliver sendt . . .

Frøken Sofie afbrød ham:

— Og det skulde netop D u ud at fortælle os! sagde hun — Det skulde netop være D i g, der jog os fra Havslunde, i Stedet for at gøre alt, hvad der stod i din Magt for at hindre det! . . . Aa, Isidor, Isidor, hvem i den hele, vide Verden skal jeg nu tro paa . . . ?

Og idet hun slog Hænderne for Ansigtet, brast hun ud i en krampagtig Graad, som hun forgæves søgte at dæmpe og flygtede tilbage ind i Dagligstuen. Døren blev staaende aaben efter hende.

Herredsfuldmægtigen saa sig hjælpeløs og forpint omkring. De andre Herrer havde diskret trukket sig ud paa Stentrappen foran Huset. Gennem den aabne Dør til Dagligstuen hørte Isidor Frøken Sofies Hulken og Fru Lines Tyssen:

— Saa, saa, lille Sofie, saa, saa . . . vær nu en rolig og fornuftig lille Pige . . . !

— Jamen, hvis de nu jager os fra Havslunde, Mor . . . hvis de nu jager os fra Havslunde . . . !

— Nej, nej, vist gør de ikke nej . . . Far har jo Penge nok . . . Far er jo en rig Mand, siger alle Mennesker . . .

Isidor stod et Øjeblik ubeslutsom. Det var som lammedes hele hans Væsen af Sorg og Medfølelse ikke blot med disse hans Slægtninge her, men med den hele store Jordens Hob af Mennesker . . .

Saa rev han sig pludselig med Vold løs af sine Tanker, og gik hen til Taarndøren og bankede paa:

— Onkel Nils, kaldte han — Det er mig, Isidor Seemann . . . Du maa lukke op; jeg skal tale med Dig angaaende de Penge til Kreditforeningen . . . Alting kan jo ordnes endnu.

Og da han syntes at høre en svag Puslen inde bag Døren, en stille Skuren, som om en Slaa blev skudt fra, gentog han sin Banken højere og kraftigere og nævnede paa ny sit Navn og sit Ærinde.

I det samme blev Døren hastig aabnet, og han saa som i et Syn Nils Uldahls forsvirede Ansigt indrammet af det hvide Haar og Skæg:

— Snak med min Kone! Dette her kommer ikke m i g ved!

— Jamen, Onkel Nils, din Kone er jo slet ikke inde i disse . . .

Men førend Isidor fik talt ud, blev Døren atter slaaet i, og Slaaen skudt for . . .

Det viste sig ved Kreditforeningens indgaaende Undersøgelse, at Nils Uldahl var en saa godt som ruineret Mand.

Hans hele store Formue var løbet ud i Sandet. Hvad han havde brugt den til, forstod ingen. Det eneste synlige Resultat af Pengene var det Taarn, han i sin Forfængelighed havde faaet muret til Huset . . .

Men Mand og Mand imellem fortaltes det, at han havde ødet Slægtens Formue bort paa Spil og Kvinder. Blandt andet, sagde man, at en daværende Tronarving og nuværende Monark, der en Tid var berømt for sin Spillesyge, skulde en Nat ved en Revanche-Baccarat have blokket ham for op mod Hundrede Tusinde Kroner, som Nils næste Dag prompte lod udbetale. Man var jo Gentlemen paa begge Sider!

Og endvidere paastodes det, at en yngre, letlevende Skuespillerinde i Hovedstaden ved ekstraordinære Lejligheder bar paa sin befærdede Barm et svimlende kostbart Smykke, som Herren til Havs-

lunde skulde have overrakt hende i Morgengave efter en ligesaa svimlende Nat . . .

Disse og talrige lignende vare Rygterne.

Men Nils Uldahl selv fremkom ikke med nogensomhelst Art af Oplysning. Han stængede sin Taarndør og lod Fru Line og Isidor Seemann klare Vanskelighederne.

— —

Den Dag Forretningerne med Kreditforeningen var saa vidt i Orden, at man kunde overskue Situationen, sagde Herredsfuldmægtigen til Fru Uldahl:

— Maa jeg give Dig et Raad, Tante Line?

— Ja, gerne, min Ven . . .

Fuldmægtigen tøvede et Øjeblik ligesom uvis. Saa sagde han:

— Du skulde lade Onkel Nils erklære umyndig, Tante; der er Grunde nok til det.

Men uden saa meget som et Sekunds Betænkning svarede Fru Uldahl et afgjort:

— Nej! . . . Pengene er Uldahls, sagde hun — og Gaarden er Uldahls. Og han har Lov til at handle med sine Sager, som han vil.

— Gaarden er ikke længere hans, men Kreditforeningens, indvendte Isidor — saa den har han altsaa ingen Raadighed over . . . Men hvem borger Dig for, at han nu ikke ogsaa ødsler de Penge bort, der bliver til Rest?

Fru Line blev haardnakket ved sit:

— Pengene er h a n s ! gentog hun — Ene hans! Jeg bragte ham ingenting. Og Pigebørnene har jo nu i Fremtiden Arven efter Onkel Joachim, saa de lider ingen Nød.

— Jamen sæt, Tante, at han opfører sig saaledes, at Kreditforeningen ser sig nødsaget til at bede Jer forlade Havslunde? Nu sidder I her; og med en fornuftig Økonomi kunde I maaske blive siddende her for bestandig. Gaarden er i god Drift og kan rimeligvis ad Aare igen gaa over til Familien. Men jeg mener rigtignok absolut, at det maa tilraades, at D u . . .

— Nej, lille Isidor, nej; jeg gør det i k k e ! Jeg vil ikke ogsaa bringe d e n Skam over hans Hoved. Og selv om han nu b l e v gjort umyndig, som Du siger; det nyttede ikke noget. Naar han kom og bad mig om Penge, vilde jeg alligevel give ham dem. For de er og bliver dog hans, hvordan man saa end vender og drejer det.

— Jamen Tante, fortsatte Herredsfuldmægtigen indtrængende — om Du nu ogsaa selv er saa stærk, at Du vil kunde bære, hvad der end sker, saa bør Du dog tænke paa, hvilken Sorg det vilde være for dine Børn at skulle forlade Stedet her, som de elsker saa højt.

— Deres Fader maatte forlade Egesborg før dem! sagde Fru Line — Og der er jo ikke Tale om, har Du selv sagt, at vi behøver at tage bort fra Havslunde.

— Nej, ganske vist ikke foreløbig . . . Men det k a n komme saa vidt . . . Og hvad tror Du, at der vilde blive af S o f i e, om hun skulde bort fra Stedet her? Tænk Dig hende tvunget til at leve i en Bylejlighed, eller bare ethvert andet Steds end netop Havslunde! Jeg er bange for, Tante, at hun ikke stod det igennem med det underlige Sind, hun har.

Fru Uldahl tøvede en Stund, inden hun svarede. Derpaa sagde hun stille og varmt, som fødtes Ordene dybt i hendes enfoldige Hjerte . . . og hun tog en af Herredsfuldmægtigens Hænder og klappede den, medens hun talte:

— Tak lille Isidor, sagde hun — fordi Du tænker saa kærligt paa Børnene og mig . . . Men det er N i l s, der trænger til Hensynsfuldhed nu, da alt er styrtet sammen om ham. Og jeg k a n ikke være med til yderligere at ydmyge den Mand, der engang har været baade kærlig og fintfølende overfor m i g . . . jo han h a r, min Ven! Husk paa alt det, han i sin Tid maatte døje af sin rige og ansete Familie, fordi han ikke vilde slippe mig! Og nu skulde jeg lønne ham med at saare ham dybere end nogen anden formaar det. Nej, lille Isidor, jeg siger absolut Nej! Pigebørnene og jeg klarer os nok, hvordan det saa end gaar; nu bør der tænkes paa h a m ! han lider allerede tilstrækkelig ved det, der er hændt. Jeg kender ham. Han er paa sin Maade stolt og ærekær . . . Og god og kærlig er han ogsaa

. . . jo han er! . . . eller maaske snarere v a r ! . . . Du skulde blot læse hans Breve til mig fra de første Aar, medens vi endnu boede paa Thorsminde! Den, der som jeg har oplevet de Tider sammen med Nils, kan ikke nu være med til at støde til den hældende Vogn . . . Lad der saa end ske, hvad der vil!

Isidor trak smilende paa Skuldrene . . . men bøjede sig uvilkaarlig samtidig ned og kyssede Fru Lines Haand . . .

Forholdene paa Havslunde var foreløbig blevet ordnet saaledes, at Kreditforeningen skulde administrere Gaarden med Forvalter Larsen som Bestyrer; medens Familien Uldahl skulde blive boende i Hovedfløjen og have udbetalt en mindre aarlig Appanage . . .

— —

Samme Dag denne Ordning var truffet, og Isidor Seemann var taget hjem, sad om Aftenen efter Tetid Fru Line og hendes Døtre inde i Dagligstuen.

Lampen var tændt; men ingen tog sig noget til. Man sad hver i sine triste Tanker.

Paa sit Tæppe i Krogen ved Kaminen laa Tyrk og sov. Hans dybe Aandedrag var den eneste Lyd, der hørtes . . .

Pludselig rejste Fru Line sig:

— Jeg gaar over og henter Far, sagde hun uden at se hen paa Døtrene — Det er Synd, at han i Aften skal sidde derovre i Taarnet alene.

— Mor . . . ! lød det hurtig og angstfuldt fra Frøken Sofie.

Men Fru Uldahl lod, som om hun ikke hørte det og forlod Stuen.

— Usch! sagde Frøken Charlotte foragtelig og lod sine Hænder glide ned over sine slanke Hofter — at Mor kan nedværdige sig i den Grad!

— Skal vi gaa op til os selv? foreslog Frederikke.

— Nej . . . ! sagde Sofie afgjort — saa bliver Mor jo alene med ham.

Frøken Anna, den ældste, sagde ingenting. Hun laa med Nakken bøjet tilbage mod Stoleryggen og stirrede ud i Luften.

— Jeg synes, det er det l a v e s t e, jeg endnu har oplevet, begyndte Frederikke igen — at laase sig inde og lade Mor, der ikke har B e g r e b om den Slags Forretninger, være ene om det hele!

— Det ligner de tapre Mandfolk! sagde Charlotte kort — Underligt, at han ikke ligefrem er rejst bort.

— Han har vel ingen Penge haft . . . mente Frederikke.

Og Sofie, der lille og bleg krøb sammen i sin Stol, spurgte:

— Er vi nu fattige?

Men Anna sagde stadig intet. Det var, som kom Sagen aldeles ikke hende ved. Hun havde lukket Øjnene og vuggede langsomt Hovedet frem og tilbage over Stoleryggen.

— Anna . . . ?

— Ja . . .

— Sover Du?

— Næi . . .

— Hørte Du, at Mor gik over for at hente den gamle Svend?

— Ja—e . . . (Hovedet vuggede stadig, og Øjnene forblev lukkede) . . . det hørte jeg godt.

Det var Frederikke, der havde spurgt. Og nu sagde Charlotte som Svar paa Sofies Spørgsmaal:

— Næi, f a t t i g e er vi ikke. Vi har jo Onkel Joachims Penge; og dem kan Far ikke røre, siger din h i m m e l s k e Isidor.

Frøken Sofie krøb længere ned i Stolen og sendte Søsteren et sygt Blik: Hvor kunde hun dog nænne at være saa ond!

Men Frøken Frederikke, der ikke havde hørt, hvad de to andre talte om, lo stille hen for sig og sagde:

— »Jeres Far, den Vindbeutel!« . . . Kan I huske, at det kaldte Onkel Joachim ham, sidste Gang vi var paa Ravnsholt?

— Ja, han var en klog Mand! nikkede Frøken Charlotte — Aa, A n n a, udbrød hun saa irriteret — k a n Du ikke sidde stille med det Hoved! Jeg bliver ganske søsyg af at se paa Dig!

Anna rettede sig. Men kun for et Øjeblik. Saa støttede hun Albuerne mod Bordpladen og lod Hovedet synke ned i Hænderne.

— Hun er fuld! sagde Charlotte haardt og uføl-somt — Nu drikker hun Kogesprit!

— Hvad er det, Du siger, Tøs . . . ! mumlede Anna; men uden at flytte paa sig.

Frøken Sofie saa op med et næsten forvildet Blik. Taarerne stod hende i Øjnene, og hun vilde helst være flygtet til Jordens Rand og ladet sig glide ud og bort fra det altsammen . . .

Der blev nu en længere Pause; indtil Frøken Frederikke spurgte, og med det uskyldigste Ansigt af Verden:

— Har Du hørt, Charlotte, at Mose-Minka skal giftes med Hans Henriksen fra Ravnsholt?

Blodet fôr Charlotte til Kinderne som ved et Stempelslag:

— Hvem siger d e t ?

— Pigerne . . .

— Naa, jeg troede, det var Elev Jakobsen . . . eller en af dine Handelsrejsende, Du havde det fra.

Nu var det Frederikkes Tur at rødme . . .

— Jeg fryser . . . sagde Frøken Sofie og skudrede sig — Jeg synes, her er koldt . . .

Frøken Anna var atter begyndt at vugge sit Hoved frem og tilbage.

Ingen talte mere . . .

Saaledes sad de fire Søstre og ventede paa deres Forældre.

Tyrk løftede lyttende sit store tungsindige Ansigt og knurrede.

Frøken Sofie løb hen til ham:

— Vil Du tie! sagde hun og spændte sine Hænder om hans Gab.

— L a d ham bare! sagde Frederikke.

— Nej, han maa ikke . . . for Mors Skyld!

Der lød Trin udenfor i Entréen. Og Nils og Fru Line traadte ind.

I samme Øjeblik fôr Tyrk op fra sit Leje og gav sig til at gø rungende.

— Hold Kæft! sagde Sofie ude af sig selv af Nervøsitet og sparkede til Hunden, saa at den klynkende krøb tilbage paa Tæppet. Men dens Øjne fulgte stadig enhver af Godsejerens Bevægelser. Den taalte ikke Synet af Husets Herre. Og da han for at indsmigre sig prøvede paa at klappe den, snappede Dyret glubsk efter hans Haand.

— Aa, lille Sofie . . . bad Fru Line — tror Du ikke, at det er bedst at lukke Tyrk ud? Han er saa urolig.

Sofie rejste sig:
— Kom Tyrk . . . !
Og Hunden næsten krøb ud gennem Døren . . .
— —

Nils Uldahl var bleven staaende midt paa Gulvet. Han saá saa inderlig brødebetynget og ynkværdig ud. Al hans fordums Storhed og Fripostighed syntes at have forladt ham, nu han for første Gang var stillet Ansigt til Ansigt med dem, han saa skammelig havde forraadt. Han famlede med Hænderne og drejede paa Kroppen, som vidste han hverken, hvad han skulde sige, eller hvad han skulde foretage sig. Og saa havde han klædt sig saa vanvittig friskfyragtig paa til Situationen: lyse Benklæder, broget Vest og brun, stumprumpet Fløjelsjakke.

Hans Hjælpeløshed virkede smittende paa Fru Line, der saa bedende rundt til sine Døtre, om de dog ikke vilde have Forbarmelse med ham.

Men Charlotte og Frederikke sad tavse og utilgængelige paa deres Stole. Og Frøken Anna havde ikke engang løftet Hovedet fra Hænderne ved Forældrenes Komme.

Herfra var ingen Redning at hente . . .

Da derfor Frøken Sofie traadte ind i Stuen igen efter at have lukket Tyrk ud i Gaarden, gjorde Nils i sin Kvide et forfjamsket-fortvivlet Forsøg paa at komme over det døde Punkt. Han gik rask hen imod hende, lagde en Arm om hendes Liv og spurgte flot og frejdigt:

— Naa, lille Pige, fik hun saa det fæle Dyr sat paa Porten?

— Ja . . . hviskede Sofie og trak sig bort for at undgaa hans Berøring.

Men da han i det samme smilende bøjede sig over hende som for at trykke et faderligt Kys paa hendes Pande, og hun saa hans røde, posede Ansigt og lugtede hans stinkende Spiritusaande, blev hun grebet af en saadan Rædsel og Væmmelse, at Gulvet ligesom gled bort under hendes Fødder; og hun vilde være styrtet om, hvis ikke Fru Line og Frøken Frederikke var ilet til og havde grebet hende og bragt hende bort.

— —

Da Døren havde lukket sig efter dem, rejste ogsaa Frøken Charlotte sig og forlod Værelset . . .

Og nu var altsaa Nils Uldahl ladet ene tilbage med Frøken Anna, der paa ny havde lagt sig bagover mod Stoleryggen og langsomt og uden Ophør vuggede sit Hoved frem og tilbage, og frem og tilbage . . .

Det forholdt sig rigtigt, som Frøken Frederikke havde sagt: Minka fra Mosen skulde giftes med Hans fra Ravnsholt.

Saasnart det nemlig rygtedes, at hun var vendt tilbage fra Havslunde, var Hans Henriksen øjeblikkelig igen kørt over til Mosegaarden for at fri.

Han blev vel modtaget af Forældrene, der længe havde anet Grunden til hans hyppige Besøg.

Og da Minka et Par Gange rigtig havde faaet set paa dette store, velskabte Stykke Mandfolk, hvis brændende Øjne hang ved hende, hvor hun saa gik og stod, fôr hun en Dag, han atter tavs og tryglende sad i hendes Stue, pludselig op paa hans Skød, puttede sig ind til ham og sagde:

— Saa tag mig da, din gamle Bjørn!

Hans havde grædt og hylet ude af sig selv af Henrykkelse over endelig at holde hende i sine Arme. Han havde trykket hende saadan ind til sig og i sin Glæde maset saaledes med hende, at hun var bleven ganske ør og bange, men alligevel i den højeste Fryd og Vaande raabt:

— Mere! Mere . . . !

Og endnu samme Aften førend han drog hjem, havde de fejret en glødende Bryllupsfest nede i det duftende, nyslaaede Hø paa Engen, medens Elvertaagerne dansede, og Frøerne sang . . .

— Charlotte, Charlotte! skrev Minka Dagen derefter i et Brev til sin fordums Veninde — Charlotte, Charlotte! Tag Dig en M a n d, Pigebarn! Prøv det! Ved Gud i Himmelen, Du vil ikke fortryde det!

Din lille oppe over alle Skyer
Veninde
Minka Thorsen.

— —

Da Mose-Minka var eneste Barn, og Jægermester Thorsen ansaas for meget velhavende, mødte Partiet kun Tilslutning hos Madam Henriksen — skønt Pigebarnet var godt og vel femogtyve Aar yngre end sin Fæstemand.

En Dag efter Middag lod Madammen derfor spænde for og kørte paa Visit hos sine nye Slægtninge. Hans maatte blive hjemme. Pompadour s a a bedst, naar hun var alene . . .

Og som en Dronning tronede Madam Henriksen en Timestid senere i Mosegaardens fornemste Sofa hyldet og komplimenteret af Jægermesteren og Frue.

— —

Efter Velkomstkaffen blev hun vist rundt ude og inde. Hendes kyndige Øjne vurderede Inventar og Besætning paa en Ottendedel Øre; og hun fandt

alt saare godt. Mosegaarden lagt til Ravnsholt, kalkulerede hun, vilde engang i Tiden gøre hendes ældste Søn til en af Egnens anseeligste Mænd.

Og pludselig sagde hun:

— Véd I, at Hans igaar er bleven valgt til Sogneraadsformand?

Nej, det vidste Svigerforældrene ikke.

Jo, det var han. Med fem Stemmer mod to — og de to havde endda kun stemt paa hinanden!

— Ha, ha, ha! lo Jægermesteren og slog sig paa Laarene.

Thorsen var en stor, tykblodet og larmende Bondemand, der havde annammet sin Titel, fordi hans Kone var en Halvkusine til Landbrugsministeren.

— —

Under hele Madam Henriksens Besøg havde Minka omsnoet sin Svigermoder som en Kattekilling. Men Madammen havde holdt sig stiv og stram i sin sorte Merinoskjole og vurderet hende. Begge havde de ved første Øjekast indset, at de aldrig vilde komme til at stemme sammen. Pompadour fandt »Tøsen« for »fin«; og »Tøsen« fandt Pompadour for grov. Det maatte ende med Kamp. Men begge slog sig foreløbig til Taals med, at de jo havde Hans paa deres Side . . .

— —

— Ja De véd vel, Thorsen, at min Søn Jeppe er ved at købe Kragholm af Frantzes Enke? spurgte

Pompadour pludselig, bedst som man sad ved Afskedsteen og talte om Kvægpriserne.

— Ja, jeg hørte det forleden ude i Byen . . . Nu mangler De snart bare Havslunde, ha, ha!

Madam Henriksen rettede sig i Merinoen:

— Kommer Tid, kommer Lejlighed! sagde hun — Nils derovre er da godt paa Vej nedad! . . . Hans Tøser og han kan prise dem lykkelige for de Hundredeogtyvetusind, de fik efter Joachim!

— Ja og dem kan Nils vel ikke røre?

— Nej, det er der sørget for. De staar i Overformynderiet til 4½. Han prøvede jo i sin Galskab over, at vi fik Gaarden, at forbyde Døtrene at ta' imod Arven . . . men nu maa han være glad til!

— Hvor er det dog sørgeligt med saadanne Forhold . . . sukkede Fru Thorsen, en lang, mager og trist Dame, der havde været Privatlærerinde, da Thorsen i sin Manddom plukkede hende . . . en fin og sart Blomst. Nu var hun knækket; men altsaa Jægermesterinde — Hvor er det dog sørgeligt! . . . . sagde hun — Vor Minka var jo inviteret derover i nogen Tid i Vinter, men . . . Aa, lille, Minka, tag og gaa ind i Kabinettet; det er ikke a l t, hvad vi ældre siger, at en ung og uskyldig Pige har godt af at høre . . .

— Aa—rr . . . ! vrissede Minka og blev, hvor hun var.

Men da ramtes hun af et Blik fra sin Sviger-

moder, der uvilkaarlig fik hende til at rejse sig og liste af.

Pompadours tynde, graasprængte Haar var skilt i Midten og kæmmet glat ned bag Ørene, hvor det samledes til en lille, karakterfast Knold. Og noget mildnende Hovedsæt bar hun ikke. Kraniet saas i alle dets respektindgydende Linjer . . .

Da Minka var gaaet, begyndte Fru Thorsen paa sin triste Maade at udbrede sig om Nils Uldahls Attentater paa hendes Datter . . .

Men Jægermesteren brast ud i en larmende Latter:

— Ha, ha, ha! lo han — Ja, hva' Fa'en . . !

— Ja, D u ler, Thorsen . . . ! sagde Fruen og fortsatte derpaa sit Sørgekvad om Forholdene paa Havslundegaard, der var den ganske Omegn en stadig Kilde til Forargelse . . .

Men nu huggede Madam Henriksen ind:

— Hvorfor sendte De saa Deres Datter derover? spurgte hun hvast — De vidste jo det altsammen i Forvejen!

Fru Thorsen brød hastig af, Samtalen tog en anden Vending.

— —

Lidt efter tog man Afsked, og Pompadour steg til Vogns . . .

Da Minka udenfor paa Stentrappen rakte sin Svigermoder sin lille, hvide Haand til Farvel og bad hende hilse Hans, besvarede den Gamle ikke hendes

Hilsen, men stirrede et Par Sekunder tavs paa den unge Piges Haand og sagde saa:

— En Landmandskones Hænder skal være r ø d e! sagde hun og ligesom s l æ n g t e Haanden fra sig — Men det g i ' r sig vel!

Og saa kørte hun.

— Uopdragne Kælling! sagde Minka og spyttede efter Vognen.

Jomfru Ingwersen havde plat ud nægtet at forlade Asylstuen. Det var hendes Astma, det i flere Maaneder havde været galt med. Nu var denne Sygdom ganske vist i Bedring i den rare, lune Sommerluft; men saa havde hun faaet Nyregrus i Benene, sagde hun. Og naar Rottbøl og Lurvadt gik ned i Parken for at sole sig, blev Ingwersen stadig siddende paa sin Stol og gav i lange Enetaler ondt af sig.

Saa længe de to andre derimod befandt sig i Værelset hos hende, opfordrede hun dem ustandselig og irriteret til at gaa ud og nyde deres Ungdom. Hun vilde a l l e r helst være alene!

Men næppe var de borte, førend hun hensank i dystre Spekulationer over den menneskelige Egoisme og sin egen Forladthed . . .

— —

Frøken Sofie stak Hovedet ind ad Asylets aabentstaaende Vindue. Et Øjeblik efter saas Tyrks markerede Ansigtstræk ved Siden af hende. Han havde lagt Forpoterne op i Vindueskarmen. Frøkenen slog en Arm om hans Hals. Saaledes stod de:

— Ingwersen, sagde Frøkenen — der trakteres med Chocolade nede paa Badeplænen!

— Hvad kommer det m i g ved . . . knurrede Ingwersen.

Men uden at svare kravlede Sofie ind gennem Vinduet, og Tyrk sprang efter:

— Ih Du min Gud og Skaber! skreg Ingwersen, da hun saa dem.

Og medens hun sad modstandsløs af Forfærdelse, gav Frøkenen hende Hat og »Mantille« paa, skiftede Pampusserne om med Lædersko, rejste hende fra Stolen, stak sin Arm ind under hendes og sagde saa:

— Nu gaar vi!

— Vi vinder aldrig frem . . . klynkede Ingwersen mellem Graad og Latter.

— Vel gør vi saa! sagde Frøkenen — Og hvis Ingwersen bliver træt, sætter vi hende op paa Tyrk. Kom saa!

Og Fod for Fod tridsede de frem over Gaardspladsen og ind i Parken . . .

»Husbond« var straks fra Morgenstunden af redet af Gaarde.

— —

Nede paa Badeplænen var Chocoladebordet anbragt foran »Fruens Stade«. Kopperne og Kanderne skinnede i Sollyset. — De unge Damer havde været i Bad; og deres brogede Badedragter laa til Tørring paa Grønsværet strittende med Arme og Ben.

— Der kommer de! sagde Frederikke og pegede

op mod Lindealléen, hvor Sofie og Ingwersen netop viste sig.

— Jeg v i d s t e det, nikkede Lurvadt — Ingwersen vil bare gøres a'! Hendes Ben er ikke nær saa galne som mine!

Fru Line sad tavs og saa hen mod Jomfru Rottbøl, der puslede med sine Dukker henne omkring Badeteltet.

Jomfruen havde siden Jul endyderligere bekommet tre Børn og havde nu fire som i sin Ungdoms Vaar. Men hun holdt mest af Juledukken, Nikoline, der var den største, og som hun paastod, at hun havde faaet med Onkel Joachim fra Ravnsholt seks Dage efter hans Død. Han havde besøgt hende samme Nat, han blev begravet, fortalte hun; og Nikoline laa allerede fuld færdig og paaklædt hos hende i Sengen næste Morgen. — Gud er stor!

Rottbøl bar Børnene ud og ind af Teltet, spadserede med dem, kørte dem rundt i Frøken Sofies gamle Dukkevogn, nynnede for dem, naar de ikke vilde sove, tog dem op og lod dem forrette smaa paatrængende Ærinder inde bag Buskene, puttede dem til Vogns igen og kørte videre, medens hun af og til, højt og skingrende satte i med et Par Linjer af sin Yndlingssang om Drømmenes Land det lyse, som intet ondt eller fælt kunde naa . . .

— Rottbøl! kaldte Fru Uldahl — nu skal vi ha' Chocoladen!

Og Jomfruen kom trillende med alle fire Unger

sammenpakkede i Vognen, som hun stillede ved Siden af sig tæt ind til Bænken:

— De sover . . . hviskede hun og hævede tyssende den sortprikkede »Syfinger« — Nu sover de . . !

Men pludselig faldt hun i en ynkelig Graad.

— Hvad er der dog, lille Rottbøl . . . spurgte Fru Line.

Rottbøl pegede fortvivlet over mod Lurvadt:

— Hun har . . . peb hun — hun har . . . taget . . . den Basse . . . jeg . . . jeg helst vilde . . . ha' . . . !

— Værsgod! sagde Lurvadt og rakte hende »Bassen«, som der kun var bidt én Mundfuld af — her er den. Og ti saa stille!

Og Rottbøl tav øjeblikkelig og kastede sig graadig over Chocoladen og Brødet.

— —

Da Maaltidet var nydt, gav Ane Kokkepige, Olga Stuepige og de fire Frøkener sig til at lege »To Mand frem for en Enke«. Men det blev de hurtig ked af, rimeligvis fordi der ingen »Mand« var, og begyndte saa at bombardere hverandre med de halvvaade Badedragter, som de byldtede sammen og kylede efter hinanden.

Og Klædningsstykkerne løste sig op paa deres Vej gennem Luften og lignede kluntede Ballonfigurer, der undertiden tørnede imod hinanden og dumpede til Jorden med et vaadt Klask, medens Pigebørnene fôr til for atter at gribe dem og tumlede rundt og

sloges og faldt og lo (navnlig Ane Kokkepige), saa at Ekkoet hørtes inde mellem Træerne og langt ud saa ud over Vandet . . .

— Ja, Ingwersen véd vel, at Nils har maattet overgive Gaarden til Kreditforeningen? spurgte Fru Line, der en Stund havde siddet tavs og set paa de Unges Leg.

Lurvadt gik og dækkede af Bordet og puttede Sagerne i Kurvene.

— Jo . . . nikkede Ingwersen, og hendes smaa, koleriske Øjne glimtede — Og nu er hun, Karen, derovre nok ved at sælge Kragholm til en af Madam Henriksens Drenge . . . ! Uldahlsnavnet er ved at gaa i Rotterne, er det . . . ! Hvad tror Fruen, E t a s raaden vilde ha' sagt til det!

— Nils er vist ogsaa taget til Kragholm for at snakke hende fra det, Ingwersen . . .

— Hæ! Hva' kommer det h a m ved! Han skulde hellere ha' fejet for sin egen Dør, mens Tid var!

Fru Line tav og vendte sig igen om efter Pigebørnene.

— Jamen vi s i d d e r her dog, Ingwersen . . . forsøgte hun.

— Ja—e . . . saalænge det v a r e r ! nikkede den Gamle — Men jeg la'r mig ikke sætte ud her fra ligesom fra Egesborg . . . ! Ikke før de bær mig med Benene foran!

Fru Uldahl bøjede sig beroligende hen mod hende:

— Vi b l i v e r her, Ingwersen, sagde hun fortrøstningsfuldt — Naturligvis b l i v e r vi her!

— —

Rottbøl var med sin Dukkevogn trippet tilbage til Teltet.

Hun stod og saa ud over Bugten, der spillede grønligt i Solen. Hendes Ansigt blev gladere og gladere, som tænkte hun paa noget sært fornøjeligt:

— Rodendendron . . . ! hviskede hun saa med et lyst Smil — Roden — loden — doden — dendron . . . (Hun havde for et Par Dage siden hørt en af de unge Piger bruge Ordet.) . . . Og saa gav hun sig travlt og ivrigt til at pille smaa, flade Sten op fra Strandkanten og slaa Smut.

Indtil hun pludselig standsede midt i Morskaben og gav sig bitterlig til at græde.

En Moder bør kun tænke paa sine Børn; og nu var det med Et faldet hende ind, at hun længe, længe, i hundrede Aar vist, ganske havde glemt sine!

Og hun skyndte sig hen til Badeteltet, halede Dukkerne en efter en frem af Vognen, kyssede dem heftigt, knappede sit Kjoleliv op og lagde dem til sit Bryst:

— Sut saa . . .! sagde hun og smilede paa ny og var lykkelig . . .

— —

— Lurvadt, hjælp mig op!

Lurvadt adlød . . .

Men da de skulde til at sætte sig i Bevægelse, viste det sig, at Ingwersens Ben nægtede at gøre Tjeneste. Hun sank om paa Bænken med en Stønnen og erklærede kategorisk, at her vilde hun dø, og at det var en Skarnsstreg uden Sidestykke, at Frøken Sofie havde faaet halet hende her ned!

Pigebørnene kom stimlende til røde og varme af Legen.

— Hvad er det, Ingwersen? spurgte Frøken Frederikke.

— Hva' det e r? vrissede den Gamle og ømmede sig — Det er mit N y r e grus, begribeligvis!

— Det hedder M y r e k r y b, Ingwersen, retledede Charlotte — Det er M y r e k r y b, Du har i Benene.

— Ja, det er S t i k k e g i g t ! sagde Lurvadt — Det har jeg fortalt hende mange Gange.

— Det er ligemeget, h v a' det er! erklærede Ingwersen — Men jeg f l y t t e r mig ikke. Her vil jeg sidde og dø. I maa helst allesammen gaa Jeres Vej og lade mig krepere i F r e d , for det holder jeg mest af.

— Naa, naa, lille Ingwersen . . . trøstede Fru Line — Hvis Du ikke mener, at Du kan taale at gaa op, vil Ane Kokkepige vist gerne bære Dig; hun er saa stærk.

— Jeg ta'r hende som en Sveske! sagde Ane.

Ingwersen blev sprutrød:

— B æ r e . . . ! gentog hun — Bære mig! Ikke saa længe jeg l e v e r ! Hva' vilde ogsaa Sofie med mig hernede? Jeg sa'e det jo! Jeg gamle, værkbrudne Menneske, der aldrig skulde forlade sin Seng!

Frøken Sofie var yderst ulykkelig. Og de stod alle og saa hjælpeløse ud . . .

Saa sagde pludselig Frøken Frederikke:

— N u h e n t e r j e g e n V o g n ! og fløj af Sted op mod Gaarden.

Alle saa langt efter hende og tænkte:

— Hvad mon det er for en Vogn . . . ?

Og Frøken Sofie følte som et Stik i sit Hjerte ved Tanken om, at Nils Uldahl for rigtig at ærgre og drille sine Døtre havde ladet sin Drikkebroder Smeden faa baade »Mikkel« og det lille Køretøj, som han havde foræret Pigebørnene i Julegave. En Morgen, de var kommet ned i Stalden, var baade Hesten og Vognen borte. Og Pin'de-Jens havde fortalt, at Smeden var kørt væk med dem om Natten, da Husbond havde tabt begge Dele til ham i »Seksogtres«.

Og den lille Frøken følte igen dale ned over sig hele Tyngden af den knugende Misére, hvorunder Familien levede, og som hun for et Øjeblik halvvejs havde formaaet at glemme, medens hun og Søstrene tumlede rundt derude paa Plænen . . .

Men saa brast hun pludselig sammen med Fru Line og de andre ud i en høj Latter ved at se Frederikke komme trækkende med den store, rødma-

lede Legevogn, som de havde brugt at køre hinanden i som Børn!

Ingwersen gjorde Vrøvl og daskede om sig med Armene. Men omsider blev hun dog anbragt i Vognen. Og Pigebørnene rullede af Sted med hende op igennem Parken.

Rottbøl havde set sit Snit til at stikke alle sine fire Tøse ned rundt om i Køretøjet:

— Saa fik de da d e n Fornøjelse med!

Saaledes gik Formiddagen hen . . .

Men om Aftenen, da det var begyndt at skumre, kom Frøken Frederikke grædende og jamrende op paa Fru Lines Værelse, hvor hun kastede sig ned paa Gulvet foran Moderen og fortalte og fortalte afbrudt af Klagen og Hulken. Hendes Haar var i Uorden, hendes Klæder tilsmudsede og forrevne; og hele hendes Legeme skælvede af Graad og Ophidselse.

— Hvad er der dog hændet, lille Frederikke? spurgte Fru Line bestyrtet — hvad er der dog hændet? Saa, saa, saa, tal nu lidt roligere. Jeg kan ikke forstaa, hvad Du siger.

Og Frøken Frederikke gav sig lidt mere behersket til paa ny at fortælle:

— Det var Elev Jakobsen, der . . . hun havde mødt ham nede ved Frøken Sofies Hus . . . og saa havde de spadseret sammen . . . og hun havde ikke tænkt paa noget . . . og saa var de gaaet ind i Huset . . . og pludselig havde Jakobsen grebet fat i hende og villet kysse hende . . . men hun havde forsvaret sig . . . og saa havde han væltet hende

om paa Gulvet paa en af Hynderne . . . og . . . og stoppet hende sit Lommetørklæde i Munden, for at hun ikke skulde skrige . . . og hun var næsten besvimet . . . og saa havde han revet Klæderne af hende . . . og voldtaget hende . . . og . . . og da hun igen var kommet til sig selv, var han borte . . . men Lommetørklædet havde han glemt, og her var det . . .

Fru Line sad bleg og tavs og hørte paa Datterens Fortælling. Hendes Haand, der til at begynde med havde strøget blidt og beroligende hen over Frederikkes Haar, standsede lidt efter lidt, som Beretningen skred frem; og nu laa den ubevægelig, gledet ned paa den unge Piges Skulder. Og hun fandt ikke Ord at svare paa sit Barns Klage . . .

Frederikke saa hurtig op:

— Mor tror mig ikke? spurgte hun; og hendes Øjne var flakkende og upaalidelige som Faderens undertiden var det — Mor tror mig ikke . . . ? gentog hun.

Fru Uldahl tog sig sammen:

— Jo, jo! sagde hun hastig — vel tror jeg Dig, lille Frederikke, naturligvis tror jeg Dig! . . . Men kom nu med ind til Dig selv og gaa i Seng. Saa taler vi videre om Sagen i Morgen. Du er altfor nervøs nu. Du kan let blive syg.

Frederikke rejste sig lydig:

— Her er hans Lommetørklæde, sagde hun saa med en underlig tør og ivrig Stemme og rakte

Tørklædet frem — det maa Mor passe godt paa, for det er da et Bevis, hvis han vil nægte . . .

Da Frøkenen var afklædt og bragt til Ro, tog Fru Line hendes Klæder og bar dem bort med sig.

De var iturevne og tilsmudsede som af grove og iltre Hænder.

Elev Jakobsen stod ret op og ned lige inden for Dagligstuedøren og græd, som var han pisket. Taarerne strømmede det store Mandfolk ned over Kinderne, og han vred i Vaande sine arbejdsrøde Hænder . . .

— Jeg h a r ikke gjort det! sagde han — Jeg har ikke saameget som r ø r t ved Frøkenen . . . jeg løb min Vej, førend det blev til noget . . . jeg blev saa forskrækket for, hvad der kunde ske, at jeg r e v Døren op og l ø b ud af Huset og lige ned paa mit Kammer . . . Fruen kan sæl spørge Forvalter Larsen, for han sa'e netop: Har Du Ild i Rumpen, Jakobsen? nede i Ladegaarden, da jeg rendte ham forbi . . . Men jeg sa'e ikke andet end: Hva' rager det D e m, Larsen! og rendte videre . . . Fruen m a a tro mig, saasandt der er en Gud til! Jeg har altid staaet imod, naar Frøkenen skabte sig kælen og gned sig op a' mig . . . Det var hende, der i Aften fik mig med ind i Sofies Hus, da vi mødtes . . . hun sa'e, at hun vilde vise mig noget derinde . . . og saa la'e hun sig op af mig og vilde

ha', jeg skulde kysse hende . . . men saa var det, at jeg blev saa forskrækket, at jeg løb min Vej . . . Fruen kan sæl spørge Sørine og de andre Piger nede i Ladegaarden, om jeg ikke altid har holdt mig til d e m, naar det s k u l d e være . . . De vil allesammen ha' fat i mig, men det kan jeg da ikke gøre ved . . . og naar jeg saa blev arrig paa dem, saa var det, at jeg g i k med Frøkenen . . . men r ø r t hende har jeg ikke . . . det h a r jeg ikke. . . Det er meget snarere noget med en af alle de Handelsrejsende, Frøkenen altid skriver til og faar Brev fra . . . hun lyver mig paa, hvis hun siger, det er mig, der har bragt hende i Ulykke . . . og jeg forstaar ikke, hvorfor hun vil gøre mig ondt . . . saadan en fin Dame . . . og saa m i g, der ikke er andet end som en Tjenende . . .

Taarerne styrtede Drengen ud af Øjnene, og han snøftede og stønnede og søgte samtidig rundt paa sig for at finde sin Lommeklud; men den var der ikke.

Fru Uldahl rakte uvilkaarlig det Tørklæde frem, som Frederikke havde givet hende:

— Værsgod, sagde hun, — Er det det, De søger?

— Tak . . . sagde han; og uden i sin Tilintetgørelsestilstand at føle den mindste Forundring over, at F r u e n havde hans Tørklæde, gav han sig øjeblikkelig til at snyde Næse og tørre Øjne. Hvorefter han vred Klædet rundt og rundt til en lille

tør fortvivlet Klump, som han stod og holdt foran sig i de sammenknugede Hænder:

— Tror Fruen mig ikke . . . ? spurgte han saa, og hans troskyldige Øjne bønfaldt om Tiltro.

— Jo . . . nikkede Fru Line — jeg tror Dem . .

— Kan jeg saa gaa . . . ?

— Ja . . .

— Ja, saa god Nat da, Frue . . . og Tak!

— Godnat . . .

— —

Fru Uldahl havde straks, da Eleven traadte ind i Dagligstuen, set, at han var uskyldig i den Forbrydelse, hendes Datter havde beskyldt ham for.

Hun anede det allerede, medens hun endnu sad og lyttede til Frederikkes Klagemaal; det var saa skurrende fuldt af falske Toner. Men da hun senere saa hendes tilsmudsede og iturevne Linned, tvivlede hun paa ny og sendte Olga Stuepige ned i Ladegaarden for at bede Elev Jakobsen fremstille sig.

Dog næppe havde hun set ham Ansigt til Ansigt, førend Tvivlen igen forsvandt . . .

Over for Datteren havde hun været usikker, som hun altid var det baade over for Børnene og Nils, fordi hun i dybeste Forstand ikke følte sig i Slægt med dem, ikke forstod dem, syntes, at de var f i n e r e og f o r n e m m e r e end hun.

Men her, stillet lige over for en af sine egne, et Menneske, der var rundet af samme Rod som hun selv, en ærlig, usammensat, »ukultiveret« Sjæl, hvis

Veje var retlinede, og hvis Væsen ikke kendte til Forstillelse, . . . tog hun øjeblikkelig og instinktmæssig hans Parti.

Og hensynsfuldt og afdæmpet havde hun sagt ham, hvad han var beskyldt for, men at hun ikke troede det.

Og nu var Eleven altsaa gaaet, og Fru Line sad ene med sine vildsomme Tanker . . .

Saa rejste hun sig besluttet, ryddede en Plads paa Bordtæppet under Hængelampen, tog sine Kort frem og lagde en »Stjerne« . . .

Nils Uldahl var denne Gang borte fra Havslunde i fem Døgn, uden at nogen vidste, hvor han opholdt sig . . . eller for den Sag Skyld brød sig om at vide det. Man følte bare som altid hans Fravær som en Lettelse . . .

Saa endelig den sjette Dags Morgen kom der Telefonmeddelelse om, at han sent den foregaaende Nat var ankommen til Hvidgaard og agtede at blive der et Par Dage:

— Men, sagde Hofjægermesteren, der selv var i Telefonen (og Fru Line, som talte med ham, hørte hans dybe Latterkluk) — men, kære Frue, De kommer saagu hurtigst mulig til at skikke et Par Sæt Klæder og noget Linned herover, da Lovgiveren oprigtig talt er i en miserabel Forfatning! Kan De ikke sende Pigebørnene af Sted med det? Det er saa længe siden, vi har set dem . . .

Men Pigebørnene sagde afgjort Nej.

Fru Uldahl maatte da, saa nødig hun end vilde, anmode Forvalter Larsen om at lade Lars Kusk tage derover.

Lars Kusk var optaget, sagde Forvalteren studs.

Siden Kreditforeningen havde indsat Larsen som Bestyrer af Gaarden, følte han sig nemlig som Enehersker. Og desuden var han ladet med Hævntørst og Galde, fordi han trods sin sleske Lumsken omkring Frøkenerne ikke havde kunnet faa Indpas i Hovedfløjen — Men han skulde Satanvælteham nok faa Ram paa en af de Mæfikker engang! svor han.

— Lars Kusk var optaget, svarede han altsaa Fruen — og havde andet at gøre end at ride Lysture!

Saa henvendte Fru Line sig til Fodermester Voldby, der øjeblikkelig, fornemmeligst for at »krepere« Larsen, sendte Elev Jakobsen af Sted paa den ene af Kørehestene. Den anden benyttede Nils selv . . .

Angaaende Affæren i Frøken Sofies Hus blev der ikke oftere nævnet et Ord mellem Fruen og Eleven.

Og Frederikke havde paa sin Moders indtrængende Forestillinger taget sin Anklage imod ham tilbage. Men Sandheden vilde hun ikke frem med. Hun paastod, at hun havde været syg, og derfor hverken havde vidst, hvad hun gjorde eller sagde.

— —

En noget lignende Forklaring paa s i t Tilfælde afgav ogsaa Nils Uldahl, da han i den omtalte sene Nattetime pludselig vækkede Hr. Palle og Fru Mona

af deres sødeste Søvn ved med Snærten af sin Ridepisk at kviste løs paa deres Sovekammervindue.

Hofjægermesteren tumlede halvvaagen ud af Sengen og løftede Rullegardinet til Side:

— Hva' Satan . . . ! sagde han, og al Søvn forlod ham — Hvad i Helvede er dette her! . . . Mona, kom skal Du se!

Fru Mona kom til:

— Det er Kommandantens Statue fra Don Juan! sagde hun og brast i Latter.

Vinduet, de stod ved, vendte mod Haven. Og udenfor paa den hvide Grusgang holdt midt i Maanelyset en Hest med sin Rytter. Rytteren sad stiv og strunk i Sadelen, og Ridepisken holdt han foran sig som en Kommandostav.

— Du Mona . . . sagde Hofjægermesteren saa, og Latteren tog ogsaa ham — det er Minsalighed Folketinget fra Havslunde! Og han er stivdrukken! . . . Hvor er dit Fotografiapparat?

Han rev Vinduet op:

— Er det D i g, Onkel Nils?

— Ja . . . sagde Statuen hæst og rusten — Hvad er Klokken, Børn, i denne forbandede Nat?

Mona fik et nyt Latteranfald:

— Du maa gaa ud og faa ham ind, Palle!

— Ja . . . ja . . . !

Hofjægermesteren skyndte sig i Klæderne. Men han maatte gennem Gaarden for at komme om i Haven; saa det tog Tid.

— Nu kommer Palle straks, Onkel Nils . . . sagde Fru Mona, medens hun ilfærdig iførte sig de nødvendigste Klædningsstykker.

Men Onkel Nils gav intet Svar . . .

Lidt efter steg Palles Hoved op over Vindueskarmen:

— Mona . . . ? hviskede han — Mona . . . ?

— Ja . . .

— Nu s o v e r de, den Undegaleme!

— Hvem?

— Nils og Hesten!

— N e j da!

— Jo, se . . .

Og han pegede paa Statuen, der træt og udaset var sunken sammen. Hestens Hoved var dalet ned mod dens Forben, og Tømmen hængte den løst om Halsen. Ogsaa Kommandanten havde bøjet Hovedet; hans Arme hang slappe, og Staven var gledet ham ud af Haanden . . .

— Aa Herregud, den gamle Don Quixote! sagde Fru Mona medfølende — T a g ham dog, Palle, inden han dumper ned!

Og Palle løftede leende Onkelen af Sadelen og bar ham ind.

Nils mumlede en hel Mængde om Vorherre og Egesborg, medens Hofjægermesteren slæbte af med ham — om Vorherre og Egesborg og Onkel Joachims Elfenbensstav . . .

Det, der mest pinte Fru Mona i hendes »Trældomsstand«, som hun i bitre Stunder kaldte sit Ægteskab, var, at der intet »skete«. Hun begærede Begivenheder, og her randt Dagene den ene til Ende som den anden.

Og for hver Dag følte hun sig et Aar ældre, paastod hun . . .

Hun fandt derfor paa de særeste og urimeligste Ting for at tilfredsstille sin Trang til Oplevelser. Men det var dog fornemmeligst, naar Palle var borte fra Gaarden, at hun slog sig løs; thi hun nærede en stille Respekt for hans Kræfter. Et Par Gange var hun i sin Ubændighed faret løs paa ham med Knive og andre Mordinstrumenter. Men Hofjægermesteren havde grebet hende med sine Jærnhænder om Haandledene og sat hende i Knæ, saa at hun maatte gaa til Sengs med kolde Omslag om Armene.

Og der laa hun saa og angrede og bad om Tilgivelse, indtil han rørt og god satte sig paa Sengekanten og trøstede hende og spøgte og lo. Hvorpaa de igen en Tid glemte al Strid og Uoverensstem-

melse, og om Nætterne suste bort med hinanden i T a i f u n e r af Elskov, der efterpaa fik dem til at ligge som livløse ved hinandens Side . . .

— Palledreng . . . kunde Mona saa klynke, idet hun mat lod sine Fingre glide gennem hans Vildmandsskæg — Palledreng . . . Du er stor i din Kærlighed, mægtig, overvældende . . . men det er kun mit L e g e m e, Du elsker!

— J a . . . og Du m i t . . . mumlede Palle skakmat og sov ind . . .

Men medens disse tropiske Nætter var al det Livskryderi, Palle forlangte — og han havde jo desuden i Mellemakterne sin Gaard og sit Landvæsen, der interesserede ham! — saa krævede Mona sine Dage fulde af »Optrin« og »Hændelser«. Og naar der intet »skete«, søgte hun selv at fremkalde Sensation og Spænding ved sine Ord og Handlinger:

— Palle, spurgte hun for Eksempel pludselig en Gang — véd Du, at jeg stjæler fra Dig?

— Ja, min M a r v ! lo Palle og kneb hende skælmsk i Øret.

— Nej, dine P e n g e ! nikkede hun alvorlig.

— Saa—aa? Værsgod, stjæl væk! Det bliver jo i Familien.

— Ja, nu husker Du altsaa, at Du har givet mig Lov?

— D e t skal jeg! . . . Og hvad vil Du saa bruge de Penge til?

— Til at løbe bort for . . . a l e n e, da Du jo ikke vil med.

— Du kommer nok tilbage igen, lille Mona . . . Du kan ikke undvære mig! . . . Men jeg havde for Resten netop tænkt paa, vedblev han — at vi snart skulde gøre en lille Rejse sammen.

Hun fôr ham om Halsen:

— Palle! Jeg elsker Dig! Du er det bedste af alle Mennesker! Hvor skal vi hen?

— Til Berlin.

— P a l l e . . . ! raabte hun henrykt — Og til Paris?

— Lad gaa, ja!

Nu brast hun i Graad af Glæde:

— Aa Palle, Palle, at jeg nogen Sinde kan være ond imod Dig!

Og de rejste bort paa en Maanedstid. Boede paa Hoteller, spiste ved table d'hote, gik i Butikker, Teatre, Varietéer. Og ingen Sky formørkede i disse frydefulde Uger Fru Monas »skæbnesvangre« Øjne. Hun lo overmodigt og lykkelig og paastod, at nu kunde hun godt være et helt A a r paa Hvidgaard uden at blive »ond« . . .

Men næppe nærmede Toget sig igen den hjemlige Jærnbanestation, før hun blev bleg og tavs.

Og da Landaueren med hende og Palle holdt foran Gaardens Trappe, knyttede hun sine Hænder og hviskede hen for sig:

— Hvor jeg h a d e r denne Gaard . . . !

Og snart begyndte paa ny den gamle Krigstilstand. Det var Mona umuligt ret længe ad Gangen at styre sit Sind . . .

. . . En Dag, Palle som sædvanlig var flygtet ud i Mark og Skov for at faa Ro, slap hun i sit Raseri fire af Hundene løs paa Svanerne i Voldgraven. Det blev et Naumacium uden Lige! Hundene halsede, Svanerne hvæsede, Bølgerne slog i Sprøjt op mod Bredden, og Vandet flød af Haar og Dun.

Fru Mona stod paa Broen og ledede Slaget:

— P a a dem! P a a dem! skreg hun — Hektor! Herkules! Sonja! Chaseur! Hæi, hopla, løs paa Uldahlerne, mine Dyr! (Hun faldt pludselig paa at kalde Svanerne ved dette Fællesnavn) . . . Løs paa Uldahlerne! Kan I se den store, fede derhenne! Det er P a l l e ! Løs paa ham! Riv ham, flaa ham, bid ham! Det er ham, der holder os allesammen indespærrede! . . . Det var Ret, Hektor! Det var Ret! Ha—a, ha, ha! (Hun klappede i Hænderne og kastede sig i Ekstase imod Broens Rækværk) . . . Ha—a, ha, ha! skreg hun — Det var godt! Det var godt!

Hektor havde hugget sine Kæber om Svanens Hals. Og nu kastede alle fire Hunde sig som rasende over Fuglen, rev og sled i den, og bed den til Døde; medens den øvrige Svaneflok skrigende flygtede og baskede Vandet til Skum med deres stækkede Vinger . . .

Da Hofjægermesteren kom hjem, laa Mona anger-

given i sin Seng. Og han tilgav hende som sædvanlig under en stor Forsoningsfest.

Og næste Dag spiste de i Samdrægtighed Svanesteg til Middag.

— —

Saa lod hun Hundene skyde.

En Dag, kort Tid efter, da Palle var rejst bort for en Ugestid, lod hun i sin Ensomhed alle Hundene skyde. Hun sagde, at det skulde være som en Art Pønitense. Naar man havde syndet, sagde hun, skulde man ofre det kæreste, man ejede.

Og hun lod Gartneren anlægge en »Bods-Allé« langs Vejen, der førte fra Haven til Skoven. Vejen var beplantet med Rønnebærtræer. Og imellem disse maatte han opkaste Gravhøje over de døde Dyr, syv Høje paa hver Side. Paa Højene blev anbragt Mindestene med Hundenes Navne. Og i samfulde fjorten Dage gik hun hver Morgen sørgeklædt og under Taarer og smykkede Gravene med Grønt og Blomster . . .

Sidenhen fik Græs og Ukrudt Lov til at gro der, som det vilde.

— —

Palle Uldahl havde den Uskik at gaa rundt med sine Penge, Sølv som Guld og Sedler, løse i sine Lommer. Og han havde aldrig, thi det vilde ikke anstaa sig for en Mand i hans Stilling, Tal paa det Beløb, han i Øjeblikket bar hos sig. Det kunde undertiden udgøre Hundreder

af Kroner. Blev der ham for mange, saa at de fyldte ham for meget, tømte han Lommerne ud i sin Skrivebordsskuffe, som han undertiden laasede, undertiden ikke.

Straks i deres Ægteskabs Begyndelse havde Fru Mona foreholdt ham det utilbørlige i dette Sløseri. Men han havde ikke villet lade sig sige. Han fandt nemlig selv Façonen særdeles grand-seigneur-agtig.

— Du gør dine Omgivelser til Forbrydere! sagde hun.

Men han lo hende ud.

Og som for at drille hende tømte han nu ogsaa stadig sine Lommer og anbragte Pengene paa Bordet ved Siden af sig, naar han satte sig til at læse eller skrive, eller lagde sig til at sove til Middag . . . og glemte dem saa efter sig, naar han forlod Værelset . . .

Da var det, at den Tanke en Dag opstod i hende at forsøge paa, om han virkelig ikke skulde kunne mærke, hvis nogle af Pengene forsvandt. Og hun gav sig til, saa ofte Lejlighed fandtes, at nappe en Krone hist og en Tokrone her. Til at begynde med var det hendes Agt at tilbagelevere ham det altsammen igen, naar hun havde faaet samlet en større Sum, bare for at vise ham hvilken Fristelse, han udsatte Folkene i Huset for ved sin Galskab.

Men efterhaanden som Beløbet, hun tilvendte sig, øgedes, medens samtidig hendes Længsel efter det tidligere frie og ubundne Liv voksede sig større og

større i hende, besluttede hun at gemme disse Penge hen til eget Brug . . . til at »frigøre« sig for, kaldte hun det. Hun tog ingen Bestemmelse om, hvornaar denne Frigørelse skulde finde Sted, ejheller om, hvor stor Summen skulde være, forinden den iværksattes; hun bare stjal og stjal og samlede og samlede. Det blev som en Sport for hende. Og hun nøjedes ikke længere med de tilfældige Smaasummer, hun i Dagens Løb kunde komme over. Hun listede sig til om Natten at rane af sin Mands Lommer. Og da han engang imod Sædvane havde aflaaset sin Skrivebordsskuffe, prøvede hun, medens han var i Marken, alle sine Nøgler i Laasen, indtil hun fandt en, der passede.

Og hun blev ivrigere og ivrigere i sin Samlermani, saa at til sidst Spændingen ved disse Tyverier næsten blev hende »Sensation« nok. Kun i enkelte ubeskæftigede Øjeblikke kunde hun endnu hensynke i vage Drømmerier om den »Frihed«, hun engang skulde nyde ved Hjælp af disse — Sparepenge.

Sin Samvittighed stillede hun hurtig til Ro. Hun havde advaret ham. Og da han ikke vilde lytte til hendes Advarsel, var h u n dog i det mindste den nærmeste til at profitere deraf . . .

Elev Jakobsen naaede ikke til Hvidgaard med Godsejerens Klæder før henad Klokken elleve, saa at Nils Uldahl først viste sig, da Frokostgongongen lød.

Fru Mona gik ham smilende i Møde og bød ham Velkommen; og han bøjede sig kavalermæssig og kyssede hendes Haand.

Men Hofjægermesteren klukkede:

— Hvordan har Onkel sovet?

Nilses flakkende Pupiler trak sig vredt sammen. Men i næste Sekund tog han sit Parti og svarede leende:

— Som en Sten, min Dreng!

Og idet han atter vendte sig til Mona, sagde han:

— Ja, undskyld, Frue, min lidt ureglementerede Tilsynekomst i Nat.

Hofjægermesteren klukkede højere:

— Hvor k o m Onkel egentlig fra?

— Ja, det véd jeg oprigtig talt ikke, kære Palle! . . . Jeg begyndte i Torsdags Aftes ovre hos Heine paa Mattrup. Og saa om Fredagen red han og jeg til Sølund til Mackeprang . . . Og om Lørdagen tog vi alle tre til Hareskov til Frølich . . . og . . . ja saa véd jeg Pinedød ikke mere!

— I er Minsalighed nogle Kraftka'le lo Palle —

Men hvorfor Fanden kom I ikke ogsaa til Hvidgaard efter m i g ?

Nils Uldahl stirrede hypnotisk frem for sig:

— Jeg tror ogsaa nok, vi var paa Vej . . . sagde han — men saa tabte jeg de andre . . .

— Ja, I Mandfolk l e v e r da! lød det med et Suk fra Fru Mona.

— Tante Line mente i Telefonen, at Du var redet til Kragholm? spurgte Hofjægermesteren.

Nilses Øjne fyldtes paa ny af Vrede:

— Det var jeg ogsaa . . . Jeg vilde over og forbyde Karen at sælge Gaarden til den Bondetamp, Jeppe Henriksen.

— Jamen den Handel e r jo gaaet i Orden, Onkel!

— Det véd jeg nok! Men jeg sagde til hende, at hun maatte lade Købet gaa om igen . . . Jeg er vel Slægtens Overhoved og skal værne om Navnet!

Hofjægermesteren brast i Latter:

— Og Karen lystrede vel?

— Næ, Gu' gjorde hun ej! Hun bad mig passe mig selv . . . Og saa skældte jeg hende Huden fuld og red til Mattrup.

— Hvad vil Onkel ogsaa blande sig op i de Sager for? spurgte Mona.

Nils slog en Haand i Bordet:

— Fordi jeg ikke vil ha' det Bonderak til at rende her og spille Herrer paa vore Ejendomme!

— Ak, ak, lille Onkel, lo Palle — den Vej skal dog alle vore Gaarde engang! . . . Og det burde

Du jo for Resten være stolt af, tilføjede han drillende — Du som er Bondeven!

— Gud Fanden om jeg er!

— Ja, da er det da dem, der har valgt Dig ind i Tinget! . . . Og Du smigrede da ogsaa tykt for dem i sin Tid.

— . . . Da jeg havde Brug for dem som Stemmekvæg, ja! Men nu er de blevet mig for storsnudede . . . Jeg har ogsaa nedlagt mit Mandat, Fanden skulde længere gaa de Bæsters Ærinder!

— De kan ogsaa nok klare sig selv . . . desværre! sagde Palle og sukkede dertil — Saa Onkel har nedlagt sit Mandat? Men hvad bliver det saa til med Ministerværdigheden?

— Avissludder! vrissede Nils — Og tror Du, at jeg gad vise mig derinde i København nu, man har sat mig under Formynderskab!

Hofjægermesteren var paa Nippet til at spørge om, hvor Onkelens Formue i Grunden var blevet af, og om Historien om den kongelige Højhed var sand . . . Men han greb sig i det og tav.

Der blev nu en lidt pinlig Pause; indtil Fru Mona spurgte:

— Har Onkel ikke Lyst til at se Palle og mig øve os nede i Ridehuset efter Frokost? Du kan tro, at vi er bleven dygtige!

— Jo! sagde Nils; og hans Øjne spillede ved Tanken.

Hvorefter man talte videre om Heste og Hestedressur . . .

— Vil Onkel ikke selv ride en lille Omgang? spurgte Fru Mona, da de stod ovre i Ridehuset.

— Nej, Tak, min Pige, jeg har redet tilstrækkelig foreløbig!

— Ja, kom saa, Palledreng, og lad os faa klædt os om!

Og hun stak sin Arm ind under Hofjægermesterens og trak af med ham . . .

Nils Uldahl var nu ladt ene tilbage i det store, hvidmalede Rum. Dagskæret faldt grønlig-dæmpet af Trækronerne udenfor ned gennem Tagets Glasruder. Fra den aabentstaaende Port ind til Stalden hørtes Hestenes Stampen og Prusten; og fra Paaklædningsværelserne i Gavlen lød Hofjægermesterens og Monas muntre Latter.

Men Nils opfattede intet af dette. Nu han var uden Publikum, faldt Trætheden efter de mange Dage og Nætters anstrengende Strabadser pludselig over ham. Han vaklede hen til en Stol, der stod borte i et Hjørne, sank ned paa den, pustede tungt et Par Gange og sov ind under en højttonende

Snorken . . . og drømte en af sine sædvanlige Drømme:

. . . Det myldrede med Kvinder paa Gulvet foran hans Seng. De dansede og snoede sig omkring ham, og deres hvide Lemmer lyste som i Skæret af en usynlig Ild . . .

— Tag os ind til Dig, Nils Uldahl? bad de.

— Nej, sagde han — jeg er træt og gammel! Jeg skal sove!

Og de lo haanligt op og forsvandt . . .

Men lidt efter saa han dem igen vrimle frem fra alle Rummets halvmørke Kroge. Og de kom denne Gang slæbende med store, tunge Bjælker, som de under Latter og Pludren lagde krydsvis hen over hans Seng. De arbejdede og slæbte, og deres Legemer krummede sig i ond Iver, medens de stablede en svinglende og vaklende Pyramide af Bjælker op over ham, højere og højere, helt op under Taarnstuens hvælvede Loft . . .

— Tag os ind til Dig, Nils Uldahl?

— Nej! sagde han.

Saa lo de paa ny vildt og truende:

— Han duer ikke mere! sagde de — Lad ham dø!

Og pludselig saa han Minka fra Mosen løse sig ud fra de andre og løbe frem over Gulvet. Og med begge sine smaa hvide Hænder stødte hun til den underste Bjælke, den, der bar den hele Bygning . . . og i samme Øjeblik ramlede Pyramiden i et bragende og buldrende Kaos ned over ham . . .

Og da vaagnede han, vækket ved Lyden af sin egen Snorken.

— —

— Onkel har nok faaet sig en lille Lur?

Nils Uldahl rejste sig forvirret:

— Ja . . . Men nu er jeg igen lysvaagen! smilede han galant og bukkede for Fru Mona, der stod foran ham med Ridekjolens Slæb kastet over Armen og i Færd med at knappe sine Handsker.

— Nu skal j e g . . . ! vedblev han og greb ivrig hendes Haand for at hjælpe — Hvor ser De dog pragtfuld ud! sagde han, og hans Øjne skinnede — Palle kan sagtens være glad!

— Det er jeg ogsaa! nikkede Hofjægermesteren. Han stod skrævende midt paa Manegen i sine høje Lakstøvler og med Ridepisken stukket under Armen. De stramtsluttende Skindbenklæder fremviste ublufærdigt hans kraftige Ben med mere.

— Gu' er jeg glad for Damen! sagde han.

— Uff, I M a n d f o l k . . . ! lo Fru Mona og daskede Nils koket paa den ene Kind.

T ø s e n i hende begyndte at vaagne, nu hun skulde til at »optræde«.

— Kan Onkel huske den første Aften, De saa mig? spurgte hun — Den Aften, da alle Uldahlerne sad rundt paa Bænkene i Circus og skar Tænder af hinanden?

— Om jeg k a n ! lo han tilbage — Storartet! S t o r a r t e t saa De ud! . . . M o n a L i s a . . . !

sagde han saa, og hans Øjne a a d hende — Og da De kastede Dem bag over paa Hesten og skreg og forsvandt ind over Barriéren! . . . Pragtfuldt! . . . Vi var som gale allesammen bag efter! Jeg havde gerne givet ti Tusinde Kroner for Dem samme Nat!

Hun slog ham atter paa Kinden:

— Men nu er jeg vel faldet i Pris?

— Nej, s t e g e t ! steget! er De; ligesom den ædle Drue!

— Der er Hestene! meldte Hofjægermesteren tørt. Han havde i Bevidstheden om sin Sultansret smilende staaet og betragtet Nils, hvis Alder og Træthed ganske syntes forsvundet, og som trippende paa sine lidt stive Ben havde voltigeret omkring Fru Mona, en brunstig Hane lig, latterlig indtil Marven . . .

Mona slap Slæbet ned fra Armen:

— Nu gælder det! sagde hun og blev paa én Gang alvorlig — Henrik, hjælp mig!

Rideknægten bøjede sig og strakte en Haand frem. Og hun anbragte sin Fod i den og svang sig i Sadelen.

— Skoleridt! sagde hun og lod Ridepisken kærtegnende glide ned langs Castors Hals.

— Well, Mylady! bukkede Palle, der nylig for fjerde Gang havde læst »De tre Musketterer«.

Og Opvisningen begyndte . . .

Hestene dansede og veg uden om hinanden en

til højre og en til venstre, rundt og rundt i de sirligste Valsetrin. Mona nynnede Takten dertil i Mangel af Musik. Hun haandterede Tømmerne som en Mandolinens Mester sine Strenge. Det mindste Tryk af hendes Fingre »gav Tone« i Dyret under hende. Og saa fintmærkende var Castor blevet gennem hendes Dressur, at det saa ud, som lød den kun sit eget gratiøse Lune, naar den rytmisk vuggende sin tunge Krop ligesom legende gled hen over Manegens Bark.

Hofjægermesteren og hans Pollux fulgte kluntet efter. Til sidst trak de sig ganske ud af Spillet, og Palle red hen ved Siden af Nils Uldahl:

— Se, se! hviskede han betaget — Er hun ikke pompøs!

Mona havde lukket Øjnene, og der laa et vellystigt Smil om hendes Mund, medens hun langsomt og som i Drømme lod sit Legeme vugges frem og tilbage i Takt med Hestens Bevægelser.

Men pludselig udstødte hun sit Kampskrig fra Circus, sit skingrende: Hæi, hopla! og i det samme suste Pisken ned og op igen, ned og op igen tværs over Dyrets Bringe.

Castor syntes først ligesom at studse; saa virrede den protesterende med Hovedet, stejlede, prustede, bed i Bidslet, satte derpaa frem i et Spring og fôr i vild og vanvittig Karriére Manegen rundt. Det saa ud, som havde Ryttersken mistet Herredømmet over sin Hest.

— Mona! Mona! skreg Hofjægermesteren i Angest.

Ogsaa Nils Uldahl skreg, men uartikuleret og uden selv at vide af det.

Og Rideknægten sprang til som for at gribe det rasende Dyr. . . .

Men Fru Mona slog afværgende ud med Haanden og lod atter Piskeslagene suse ned over Castors Hals:

— Hæ—i, hopla! Hæ—i hopla! Hæi— hopla! Hæ—i—i—i . . . ! raabte hun og kastede sig i Ekstase bag over mod Hestens Kryds . . . Hatten faldt af hende, hendes Haar løstes op, Pisken smed hun fra sig:

— Hæ—i, hopla, Castor! Hæ—i! Hæ—i! Hæ—i! . . . Hun troede sig i et menneskefyldt Circus . . . Orkestret tav, og hun hørte Publikums forventningsfulde Stønnen, nu hun skulde udføre sit berømte Trick, det, der havde faaet Mona Lisas Navn til at lyse med tommehøje Bogstaver paa alle Plakatsøjler Europa over:

— Hæ—i, hopla! jublede hun og greb fastere i Tømmerne for at lette Hesten det sidste, stolte Spring over Barriéren, ud gennem Porten og bort i Stalden . . . medens Bifaldet vilde knitre efter hende som et Hagelvejrs Rasen mod et Glastags Ruder . . .

Men i næste Nu laa hun paa Manegens Bark med Hjernen knust mod en af Portens Stolper.

— —

Blind og sanseløs af det vilde Løb, af Slagene og Skrigene var Castor snublet over Fru Monas Hat og havde slynget hende af Sadelen og ind mod Stolpens Kant.

— —

Saaledes befriede Døden Mona Lisa, Kvinden med de stærke Sanser og det fredløse Hjerte . . .

Solen skinnede, Fuglene sang, og Blomsterne duftede . . .

Bedstefader Seemann og hans Hustru Thora var paa Besøg hos Isidors og sad glade og vel tilpas nede paa den hvide Bænk ved Karussedammen. Rositta og Drengene laa i en Høstak ved Siden af; og Herredsfuldmægtigen stod og smuldrede Franskbrød ud til Karusserne . . .

— Nej s e dog, Far, F i s k e n e, s e! raabte den gamle Frue ivrig som et Barn.

— Ja, jeg ser dem nok, Mor . . .

— Hvor e r her dog dejligt her i Haven, lille Rositta!

— Ja, ikkesandt, Bedstemor!

— Jo, jo, hvor e r her dog dejligt!

Gamle Fru Seemann vidste intet frydefuldere end at »komme paa Visit« hos sin elskede Søn.

— Næ, se dog den s t o r e der! vedblev hun og pegede ned mod Vandet.

— Det er Gorm den Gamle, forklarede Herreds-

fuldmægtigen — Og den anden dér kommer er hans Kone, Thyra Dannebod.

— Ha, ha! . . . Har alle Fiskene Navn?

— Nej, kun de største.

Jørgen havde stille rejst sig fra Høstakken og var listet hen ved Siden af Faderen:

— Maa j e g nu lidt . . . ? bad han.

Isidor overlod ham Brødskiven.

— Tak! sagde Drengen og smilede lyksalig.

Der var myldrende fuldt af store og smaa Karusser lige under Vandskorpen. De trængtes mellem hverandre og masede paa, snappede Brødsmulerne af hinandens Mund og stak til Bunds med Rovet.

Ogsaa Povl havde rejst sig og stod nu ved Siden af Broderen:

— Se, Bedstemor, sagde han og greb hendes Haand — der er »det blege Ansigt« . . . og der er »Undervandsbaaden« . . . og der er »Maria Magdalena«, kan Du se hvor from hun ser ud?

— Sikke dog Navne paa K a r u s s e r, lille Povl! sagde den gamle Frue uvillig.

— Det er ikke Karusser, det er D e l f i n e r, sagde Drengen — Det si'er Far sæl; og det er ham, der har givet dem Navne . . . Og den dér rene, pæne dér hedder »den ubesmittede Undfangelse«.

— Hva' g ø r 'en . . . !

— Hvornaar skal hun, Mona, begraves? spurgte pludselig gamle Seemann, der var faldet i Tanker.

Øjeblikkelig begyndte Fru Thoras Tommelfingre at snurre:

— Ak ja . . . ! sukkede hun — D ø d e n . . . D ø d e n . . . !

— Paa Torsdag, sagde Isidor.

— Du skal vel f ø l g e? spurgte den gamle Herre.

— Ja.

— Ja, j e g duer ikke mere til at være med til den Slags Narrestreger! brummede den gamle vredt bare ved Tanken om, at nogen muligvis kunde falde paa at opfordre ham dertil — Man staar der og samler Gigt!

— Nej, naturligvis skal Du blive hjemme, nikkede Herredsfuldmægtigen — Jeg skal nok bringe en Hilsen fra Dig.

— Men en K r a n s maa vi da sende, Far! mente Fru Thora.

— Ja, det maa vi vel . . .

— Ja, d e t maa vi!

— Aa nej, Mor, se dog de to der, hvor er de søde!

Jørgen smed Resten af Brødet ud i Dammen og gav sig til at løbe efter et Par brogede Sommerfugle, der boltrende sig om hinanden fløj hen over Grønsværet. Men inden han naaede dem, stak de til Vejrs og forsvandt.

— Han fik dem ikke! noterede Povl med Tilfredshed.

Fru Thoras Tommelfingre var endnu i Bevægelse:

— Det var en forfærdelig Død, hun fik . . . .

Mona! sagde hun — Jeg kan ikke falde i Søvn om Natten ved at tænke paa det.

— Hva' si'er Du, Mor?

— Jeg siger, at jeg kan ikke falde i Søvn for at tænke paa Monas Død!

Gamle Seemann skulede arrigt:

— Mor skal altid tænke!

— Ja, tænk, Rositta og Isidor, Far tænker aldrig!

— Næ, hva' skal de Narrestreger til!

— Jamen, naar man nu ikke kan lade være!

— Visvas, vel kan man saa! . . . Hvem køber dit Hø, Isidor?

Herredsfuldmægtigen smilede:

— Havemanden faar det for at slaa det.

— Du er flot, maa jeg sige! Den Stak der er da nok sine fem Kroner værd.

— Og Børn er der ingen af . . . vedblev Fru Thora, hun slap nødig et sørgeligt Emne. — Er Du ikke ked, lille Rositta, over at Du ikke fik Lov til at beholde den sidste?

Rositta lagde sin Haand oven paa Svigermoderens . . . til Dels for at faa Tommelfingrene standsede:

— Aa, nej, Bedstemor, jeg har jo de andre . . .

— Ja . . . nikkede den gamle Frue — og man maa jo bøje sig for Guds Vilje . . .

— Vil Far ikke ryge? spurgte Herredsfuldmægtigen.

— Jo Tak, min Dreng . . . men Pibe!

— Ja, nu skal jeg hente en . . .

Og Isidor gik op mod Huset . . .

Povl og Jørgen var begyndt at lege Hest. Jørgen havde faaet et Tøjr om den ene Arm og vrinskede og stampede utaalmodig, medens Povl dybt alvorlig trak af med ham for at sætte ham paa Græs.

Lidt efter dukkede ogsaa Vaabendrager Petersen frem som skudt op af Jorden. Og de tre Drenge gav sig til at lege Dyrskue . . .

Fru Rositta tog Plads paa Bænken imellem Svigerforældrene. Hun stak sine Arme ind under deres og skudrede sig hyggelig til Rette:

— Det er dejligt med den Sol, vi har i Sommer, sagde hun — Ikkesandt, Bedstefar? Det er noget for os to Gamle?

— Ja, min Pi'e! . . . Kan Du ikke ogsaa se, hvor Mor er kommet sig? Hun ligner snart en ung Pi'e igen!

— D e t gør hun! nikkede Rositta — Hun ser meget yngre ud end jeg.

Fru Thora daskede hende fornøjet over Haanden:

— Hvor kan Du nu sige saadan noget, Rositta! Du mener det jo slet ikke!

— Jo, d e t gør jeg!

— Ja, d e t gør hun sgu! bedyrede den Gamle.

— Aa—r, I Sludrebøtter . . . ! lo Fru Thora smigret.

Ogsaa gamle Seemann lo. Han vidste nok, hvor-

dan en Madpose skulde skæres, han, trods sine halvfjerdsindstyve Aar.

— Er det Købmand Bruns nye Villa, det Hus derovre? spurgte han saa.

— Ja.

— Det er meget pænt; men jeg kan ikke lide sorte Tage; de skal være røde.

— Ja, D u skal nu ha' alting r ø d t, Far!

Den gamle Herres Sypose-Øjne trak sig polisk sammen. Det var akkurat den Replik, han havde ventet paa:

— Det er, fordi det minder mig om dine Kinder, Mor!

— Næ, nu bli'r Du minsandten for slem med dine Komplimenter! sagde Fru Thora — Flyt Dig lidt, Rositta, at jeg kan komme til at knibe ham, det gamle Utyske, som sidder der og har mig til Bedste midt i mine aabne Øjne!

Og hun bøjede sig frem over Svigerdatteren og kneb sin Mand i det ene Ben.

— Au, au! skreg han — Nej, la' vær', la' vær', Mor! Det kildne er ikke gaaet af mig endnu!

— Ja, vil Du saa dy Dig, dit gamle Spøgelse?

— Ja, ja! jeg skal aldrig gøre det mere!

— Se, hvor han er køn, naar han ler! hviskede Fru Thora i Øret paa Rositta — Maa jeg sige, at det er D i g, der har sagt det, ellers tror han bare, at jeg siger det for at smigre ham?

Og uden at afvente Svigerdatterens Svar sagde hun højt:

— Rositta siger, at Du er saa køn, naar Du ler, Far!

— Ja, Rositta har altid haft en god Smag! nikkede den Gamle.

— Det har jeg da ogsaa!

— Ja, derfor tog Du mig vel?

— Næ, hvor han er indbilsk, det gamle Uhyre! Jeg maa paa ham igen!

Og hun gav sig atter til at knibe løs.

— Naa, her gaar det nok lystigt til? smilede Herredsfuldmægtigen, som i det samme kom oppe fra Huset med Piben.

— Ja, det er Far, der er saa vigtig!

— Ja, utrolig! lagde Rositta til.

— Sludder Tøse! lo den Gamle — Lad mig faa Ild paa Skorstenen, Isidor, at jeg kan ryge dem ud!

Og da Piben var tændt, sendte han en mægtig Røgsky ind mellem Damerne; men de lo bare af ham og erklærede, at de var tilrøgede.

Saa klemte ogsaa Isidor sig ned paa Bænken. Og man pludrede videre.

Og Solen skinnede, Fuglene sang, og Blomsterne duftede.

Og henne paa Plænen legede de andre Børn . . .

— —

Anna Stuepige kom og meldte:

— Der er en Kone oppe, som absolut vil tale med Herredsfuldmægtigen.

— Kender De hende?

— Ja; det er Johanne ude fra Havslundegaards Familiehus.

— Lig-Johanne?

Stuepigen rødmede:

— Ja—e . . . Men der k o m m e r hun! Og jeg sagde endda, at hun skulde vente, til jeg kom tilbage.

— Aa—r! sagde Isidor ærgerlig — Se, at faa hende bort igen, Anna! Sig, at her er Gæster.

Men Lig-Johanne var ingen »Strø-for-Høns«. Hun stødte Stuepigen til Side og gik frem. Hendes Gang var usikker, og hendes Ansigt blussede.

— Hun er jo drukken . . . ! sagde Fru Thora og krøb nærmere ind til sin Svigerdatter — F a r, h u n e r d r u k k e n!

— Naa, er hun det, min Pige? nikkede gamle Seemann og ledte sine Briller frem.

Isidor havde rejst sig, og Børnene kom nysgerrige løbende.

— Hvad vil De her nu igen, Johanne? spurgte Herredsfuldmægtigen haardt — Jeg har jo sagt Dem, at De skal faa Bud, naar Sagen er ordnet.

Johanne var standset, da hun saa de mange Mennesker:

— Det var de Penge . . . mumlede hun.

— Ja, jeg har endnu ikke faaet talt med Jens

. . . De skal nok faa Bud, saasnart Sagen er i Orden! gentog Isidor — Men gaa nu, jeg har ikke Tid til at tale med Dem i Dag!

— Det var de Penge . . . De er li'saagodt mine . . .

— Jovel, ja! Men gaa nu, hører De!

Lig-Johanne stod lidt og stirrede sløvt ud for sig. Saa gjorde hun pludselig omkring og dinglede bort.

Herredsfuldmægtigen gik atter hen og satte sig paa Bænken:

— Naa, i Dag var hun da temmelig medgørlig . . . sagde han.

— Er 'et ikke hende, som Nils Uldahl har et . . . begyndte gamle Seemann højlydt.

— Hyss, Bedstefar, Børnene . . . ! sagde Fru Rositta.

Og saa tav de alle en Stund og stirrede efter Lig-Johanne. Stemningen var blevet saa underlig mat.

Fru Thoras Tommelfingre var atter begyndt at snurre:

— Den Nils, den Nils . . . ! sukkede hun — Hvor er Jorden dog fuld af sørgelige Ting!

— Saa, nu skal Mor til at t æ n k e igen! vrissede gamle Seemann og sugede løs paa Piben, saa den skrattede.

Det var fra først af de andre Koner i Familiehuset, Spat-Marie og Maren Ørentvist, der havde sat i Johanne, at hun absolut burde forlange Halvdelen af de Penge udbetalt, som hendes Mand i sin Tid havde faaet af Nils Uldahl for at gifte sig med hende.

De paastod, at hendes Ære ligefrem krævede det.

Og det var lidt efter lidt lykkedes dem at hidse hende i den Grad op, at hun og Pin'de-Jens endogsaa et Par Gange havde lagt Haand paa hinanden den Sag angaaende.

Men endnu laa Jens da med de femhundrede Kroner i Behold. Og han agtede at forsvare dem til sin sidste Blodsdraabe, sagde han. For var der noget i Verden, der tilhørte ham med Ret og Retfærdighed, saa var det vel Pin'de nok de dyre Skillinger, han havde erhvervet ved at lade sig smede sammen med det Stykke Svinetrug af et Fruentimmer!

Sagen var nemlig den, at Jens paa sine gamle Dage, da Maven ikke kunde taale mere, var blevet fanatisk Afholdsmand. Han saa ikke den Vej længere, en Snaps stod. Hvad han kunde have drukket og horet bort i sin Ungdom, Gudbevares, det blev en Sag mellem ham og Vorherre. Nu taalte han ikke Lugten engang hverken af Spiritus eller Fruentimmer. Man blev da vel ældre for at forbedre sig!

Anderledes med Johanne. Alt som Aarene gik, drak hun tættere og tættere og holdt til med Sognets værste Didriker. Og var hun ædru en Dag, blev hun syg og laa hen med Opkastninger. Selv Spat-Marie tog Forargelse af hendes Levned og slog Kors for sig og Alexandra, naar hun hørte Johanne lamentere med sine Mandfolk ved Siden af.

Marie havde endogsaa engang sendt sin Mand ind for at paatale Spektaklet. Men da han forblev derinde, Snøbelen, og deltog i Opstandelsen, var hun en halv Timestid efter, da alt var blevet saa mærkelig roligt, selv listet hen foran et af Vinduerne for at sondere Valpladsen gennem et Hul, hun kendte i Forhængsstykket.

Og det Syn, der da havde aabenbaret sig for hende, skulde hun aldrig forgjette, om hun saa blev halvfems:

Gæsterne var borte og hendes egen Hertug med dem. Men midt paa Gulvet laa Lig-Johanne splitter-

nøgen med en tømt Brændevinsflaske mellem Knæene. Prop var der ikke i Flasken, den var sat i hende . . . »saa sandt der er en Gud til!« Og henne i et Hjørne af Stuen sad lille Juliane paa en Skammel og sov . . .

Marie havde øjeblikkelig hentet Maren Ørentvist og en tre-fire andre Koner fra Nabolaget, at de kunde fryde sig ved Synet. Og efter at de tilsammen en Stund havde priset Gud Herren og lovtakket ham, at de ikke var som dette Kar, gik de ind og puttede Johanne i Seng og tog Juliane med sig . . . »For En har jo da kristelige Fornimmelser!«

Hvorpaa Spat-Marie skyndsomst var fløjet hen paa Gaarden for at være Nummer ét til at berette Jens Pinedød Baduljen . . .

Men Jens havde gudhengivent svaret:

— Hva' Satan rager det mig!

Han skikkede punktlig hver Lørdag Aften Halvdelen af sin Ugeløn hen til Konen og Barnet, saa ingen skulde komme her og spille Polka for ham i den Anledning!

— —

Men som Tiden gik, og Lig-Johanne ganske blev udygtig til regelmæssigt Arbejde, aad Tanken om Mandens femhundrede urørte Kroner sig dybere og dybere ind i hende. Hun blev besat af disse Penge. Hun drømte om dem om Natten og snusede rundt

efter dem om Dagen. Hun v i l d e have fat i dem og m a a t t e have fat i dem! Hvortil hun egentlig vilde bruge dem, stod hende ikke klart. Maaske til at drikke sig lige lukt ned i Helvede for, da der dog alligevel ikke mere fandtes nogen Glæde for hende paa Jorden. Og maaske foresvævede der hende ogsaa i hendes omtaagede Tilstand noget som et fjernt Haab om, at Pengene paa en eller anden Maade skulde kunne »frelse« hende.

Hun havde engang i en Avis læst om et Drankerasyl, hvor man kunde helbredes og lære at forsværge Nydelsen af stærke Drikke og andre Uhumskheder. Og det blev hende da senere, hver Gang Deliriums-Angesten indfandt sig, hendes Livs store Maal at komme ind paa et saadant Asyl . . . Men hun vilde b e t a l e for sig og ikke smides paa Fattigpleje! Hun, der var af saa fin og fornem en Familie . . .!

— —

Med disse og mangehaande andre forvirrede Tanker tumlede Lig-Johannes Hjerne baade Dag og Nat. Og hun pinte og plagede Manden, snart med Bønner og snart med Trusler, om i det mindste bare at overlade hende et Par hundrede Kroner af sin Skat, bare é t Hundrede! Og da Jens stadig viste sig lige urokkelig afvisende, voksede der efterhaanden op i hende et vildt og uforsonligt Had imod ham. Og hun gik rundt og lurede paa en Lej-

lighed til med Magt at fratage ham, hvad han ikke godvillig vilde rykke ud med.

. . . Han som dog vidste, for det havde hun under grædende Taarer sagt ham, at disse Penge kunde f r e l s e hende og igen gøre hende til et skikkeligt og agtværdigt Menneske . . .

Saa gik Pin'de-Jens en Torsdag Formiddag og mugede nede i Hestestalden og sang dertil. Denne Syngen var i Aarenes Løb blevet ham en Vane. Men han anede ikke selv, at han gav Lyd fra sig:

Roser og Liljer, skal pry-de min Grav (sang han),
naar jeg fra Verdens vil-dene Hav
styrer mod Him-melens Bolig . . .

Frøken Sofie kom fra Foderloen som sædvanlig fulgt i Hælene af Tyrk.

Hun standsede paa Tærskelen og lyttede smilende til Sangen.

Jenses Stemme knirkede og hvinede om Kap med Trillebøren, han skød foran sig:

. . . Og naar jeg hviler i Kisten min,
da vil jeg jeg smykkes med Bru-delin
og med Myrtekransen fortrolig . . .
Tradialla, hidia (satte han saa vældigt i), hidalla hida,
for en Biskum, for en Baskum,
for en halla hidia!

Og han skreg dette Omkvæd i den Grad splintrende falsk ud, at Tyrk bjæffede derved, og Frøken Sofie brast i Latter.

— Ih, men Gud, staar hun der, bitte Sofie? sagde Jens saa og stirrede forbavset hen mod hende og Hunden — Jeg ha'de smen slet ikke fornummet hendes Komme. Som de smaa Tær dog kan liste!

— Jens er nok glad i Dag?

— G l a d ? Næ, jeg er Fa'eme ikke g l a d ! De Tider er forbi.

— Jamen Jens gik da og sang, saa det kunde høres helt ud i Loen.

— S a n g ? J e g ? Nej, det er Pin'de ikke Tider til at synge i. Det har vaaren Trillebøren; hun trænger til Smørelse.

— Hidialla, hidia . . . begyndte Frøkenen at nynne for at friskne paa den Gamles Hukommelse . .

Men i det samme blev Døren ud til Møddingen revet op, og Lig-Johanne ravede halvdrukken ind:

— Jeg skal ha' no'en Penge, Jens! sagde hun uden Hilsen og Indledning.

Jens løftede Skovlen, han stod med, ligesom til Forsvar:

— Har jeg ikke sagt Dig, at jeg ikke vil ha' dit Rend her paa Gaarden! . . . Og Du fik jo de Penge, Du skulde ha', i Lørdags.

— Dem h a r jeg sgu brugt, he—he! grinede hun.

— Til at drikke op, ja!

— Ja—e . . . Men nu vil jeg ha' en Snaps til, for i Dag er det min Fødselsdag!

Jens lod Skovlen synke:

— Er det din Fødselsdag, Johanne . . . ? spurgte han næsten mildt.

— Ja . . . Og jeg skal ha' fremmede, skal jeg . . . (Hun nejede dybt:) Har man ikke ogsaa den For n ø j else at se D i g, he—he?

— Nejnej, nejnej! sagde han forfærdet.

— Det er sgu ogsaa ligemejet! lo hun op — Naar bare jeg faar de Penge. Frem med dem!

— Jeg har ingen før Lørdag . . .

Hun gik ham truende ind paa Livet. Og da han igen gjorde Mine til at løfte Skovlen imod hende, greb hun den fat med begge Hænder om Skaftet.

Saaledes stod de hadefuldt Ansigt til Ansigt:

— Du hører jo, at det er i D a g, jeg har Fødselsdag! sagde hun — Hva' Satan kan det saa nytte, at Du præker op om Lørdag?

— Jeg har ingen . . . gentog han stædig.

— Saa Du har ingen? vrængede hun — Du ligger jo da og roder med alle de femhundrede, Du fik af Bror Nils for at ta' mig. Hvor er d e ?

Jens kastede et forskrækket Blik hen mod Foderloen. Men Frøkenen var borte. Døren stod paa Klem efter hende, saa hurtig var hun kommen af Sted.

— Saasaa, bitte Johanne, saasaa . . . begyndte han spagfærdig at tysse paa. Han var med Et blevet bange for Udtrykket i hendes Øjne. Og hun

var jo ogsaa saameget yngre og stærkere end han. De Gange, de havde taget Livtag, havde h a n altid faaet de værste Klø — Saasaa, sagde han — saasaa . . . Kan Du redressere Dig med en Hal'tresøre, kan der vel nok blive Udvej for at skaffe den da, siden det er din Gebursdag . . . Men m e r e har jeg Pin'de heller ikke at undvære!

Johanne sendte ham et ransagende Blik. De stod endnu begge og holdt paa Skovlen:

— Jaja, sagde hun — saa lad mig faa d e m. Men lidt villigt; for jeg har travlt!

— Nu skal jeg hente dem . . . De ligger inde i min Kiste i Kammeret. Men D u behøver ikke at gaa med!

Han slap sit Greb i Skovlskaftet og gik hurtig hen mod Døren til sit Lukaf.

Lig-Johanne blev staaende med Skovlen i Hænderne og kiggede sig taaget omkring i Stalden:

Alle Hestene var ude. Kun henne i den store Herskabsbaas stod Kørehestene. De havde nysgerrigt drejet Hovederne og stirrede hen mod hende.

— Hva' Fanden glor I efter! sagde hun arrigt — Ka' I mon passe Jer sæl?

Og i sin drukne Utilregnelighed slyngede hun pludselig Skovlen, hun stod med, hen imellem dem, saa at de stejlede og slog bag ud af Skræk.

— He—he! grinede hun fornøjet.

Saa vendte hun sig utaalmodig:

— Jens, hvor bli'er Du af?

Og da Manden hverken svarede eller viste sig, vaklede hun paa Taaspidserne hen til Kammersdøren og tittede ind:

Jens laa paa Knæ paa Stengulvet derinde og rodede i sin Klædekiste. Han havde for otte Dage siden endelig bekvemmet sig til at undvære Synet af de femhundrede, kontante Kroner og sat dem i Sparekassen; der stod de sikrere, nu Johanne var begyndt at lumske saa begærlig om efter dem. Og nu saa hun, at han netop var i Færd med at gemme Bogen paa Bunden af Kisten.

Da det var besørget, fandt han sin Pengepung frem. Og Johanne kunde se, at der var baade Kronestykker og Tokroner i den, saa at det voldte ham Umage at hitte Smaapengene frem til de halvtredsindstyve Øre, han vilde spise hende af med:

— Den Satan! mumlede hun, og Blodet sydede hende til Hjernen — Den nærige Satan!

Jens maatte have hørt hende røre paa sig, thi han drejede Ansigtet halvt om og raabte ud mod hende:

— Nu kommer jeg straks, Johanne. Det er de sidste Øre, jeg har, saa det ta'r nogen Tid at plukke dem sammen.

Men nu kunde Johanne ikke styre sig længere; hun rev Døren op og fôr ind. Og førend Jens kunde faa rejst sig, havde hun grebet ham med begge Hænder i Nakken og huggede i vildt Raseri hans Hoved op og ned mod Kistens Kant:

— Saa det er de sidste, Du har? hvæsede hun — Ja, jeg skal lære Dig! Jeg skal lære Dig!

Og hun vedblev at hamre snart hans Hoved og snart hans Hals ned mod Kistekanten:

— Og vil Du saa med det samme rykke ud med de femhundrede Kroner, Du fik for at ta' mig! skreg hun — Vil Du! Vil Du! Var det dem, Du puttede væk i Bogen før? Hva'? Var 'et? Kan Du faa Kæften paa Gled? Ka' Du? Jeg slipper Dig ikke, før Du har sagt det!

Og hun blev ved med at hamre løs . . .

Indtil Jens omsider ikke mere gjorde Modstand. Og da han heller ikke svarede hende, løsnede hun endelig sit Greb i ham og lod ham fri:

— Kan Du n u faa Munden op kanske! sagde hun.

Men han sank sammen slap og livløs paa Gulvet foran hendes Fødder.

Hun ænsede det ikke. Hurtig snappede hun Skindpungen, der var faldet fra ham, og puttede den i Lommen:

— Nu er det m i n ! sagde hun — Og nu ta'r jeg ogsaa Bankebogen, he—he! saa det bli'r vist herefter D i g, der kommer til at tigge en anden En!

Og hun fandt Sparekassebogen frem og stoppede den ind bag Kjolelivet:

— Naa, kan Du se at faa lettet Dig!

Hun sparkede til ham med Foden. Men Jens sank bare yderligere sammen.

Da gik der paa én Gang et iskoldt Stød igennem hende, og hendes Hjerne blev som fejet for Taage:

— Var han død? Ha'de hun slaaet ham ihjel? D e t ha'de da ellers ikke været Meningen!

Hun bøjede sig hurtig ned over ham, greb ham i Skulderen og vendte hans Ansigt opad: Det var sorteblaat og blodigt, og hans Øjne var traadt halvt ud af deres Huler.

Hun slap ham igen og tog et Par Skridt som for at flygte.

Men i næste Øjeblik blev hun paa ny staaende:

— Mon der var kommet nogen ind i Stalden siden sidst?

Hun lindede paa Døren og kiggede:

— Nej, den var stadig tom . . .

Saa bøjede hun sig atter ned over Jens; og idet hun løftede ham op paa sine Arme, næsten løb hun med ham ud af Kammeret, hen gennem Midtergangen og hen til Herskabsbaasen, hvor hun med Opbydelsen af alle sine Kræfter slyngede ham ind mellem Kørehestene . . .

Saa flygtede hun.

Men førend hun forlod Stalden, var hun igen inde i Kammeret og lagde Pungen og Sparebogen tilbage i Kisten:

— Nu, han var død, vilde hun jo bekomme det altsammen paa lovlig Vis . . . Og det andet kunde føre til Opdagelse!

Kun en Tokrone stak hun til sig.

Det var jo hendes Fødselsdag.

Hans Henriksens og den lille Minkas Bryllup var blevet fejret med stor og tung Bondepragt paa Mosegaarden. Festen varede i tre Dage; og den tredje Dags Aften drog Brudeparret til Ravnsholt.

Men dermed var ogsaa Glæden forbi; thi Ottendedagen derpaa kom Fru Minka en sen Aftentime spadserende tilbage til Fædrenehjemmet og erklærede kategorisk, at ingen Magt i Himmelen eller paa Jorden skulde nogen Sinde oftere faa hende til at leve under Tag med gamle Madam Henriksen:

— Jeg har ikke giftet mig med Hans for at blive Tjenestepige hos hans Moder! sagde hun.

Jægermesterinden, der var ene hjemme, vred i Vaande sine Hænder:

— Sødeste lille Minka, sødeste lille Minka, tænk dog paa Skandalen . . . !

— Jeg er ligeglad! blæste Datteren.

— Jamen, holder Du da ikke af din Mand?

— Jo . . . men han er et Fjols, der lader sig regere af den Gamle!

En Vogn susede i rasende Fart op for Døren. Det var Hans, der var sat efter Konen.

Han kom stormende ind i Stuen med Overfrakke og Hat paa og Pisk i Haanden. Hans skikkelige Ansigt var ligblegt, og hele hans store, svære Legeme rystede:

— Minka . . . stammede han — lille Minka . . .

Og han sank paa Knæ foran hende med Hænderne foldede om Piskeskaftet.

Minka brast ud i en klokkeren Latter ved Synet:

— Aa Mor, bad hun — lad os være lidt alene . . .

Fru Thorsen forsvandt som en Vind.

Mosepigen gik nu stille hen og tog Hatten af sin Mands Hoved og Pisken af hans Hænder. Og stadig lo hun; hun havde arvet en god Del af sin Faders Latterevne:

— Saa Hans, rejs Dig nu, klukkede hun — at vi kan tale fornuftig sammen. Du ser rent vanvittig komisk ud, som Du ligger der!

Hans skrumlede op og stillede sig klejnmodig foran hende som en Dreng, der trygler om Tilgivelse.

— Det er vist ogsaa bedst, hi — hi! sagde hun — det er vist ogsaa bedst, at Du ta'r Overfrakken af . . . ellers kan Du ikke rigtig omfavne mig.

Han rev og sled i Frakken, fik den endelig af og kastede den fra sig paa Gulvet:

— M a a jeg . . . ? M a a jeg . . . ? Du er altsaa ikke vred paa mig . . . ?

— Jo, jeg er . . . for Du er et Fæ! . . . Saa, saa, saa . . . !

Hans havde løftet hende op i sine Arme; og medens han holdt hende liggende der, som man holder et lille Barn, knugede han hende ind til sig og kyssede hendes Øjne, hendes Kinder og hendes Mund atter og atter, som vilde han aldrig ophøre dermed:

— Minka, Minka, Minka, Du véd ikke, hvor jeg er gal efter Dig!

Taarerne stormede ham ud af Øjnene, og han hulkede og klagede som et Menneske, der er blevet frelst fra en overhængende Ulykke, men endnu ikke ret er kommet til sig selv efter Skrækken.

Og Minka laa bleg og stille og gav sig hen under hans Kærtegns Styrke. Af og til gik der en vellystig Gysen igennem hende, og da smilede hun og bad: Mere! Mere! . . . Og han kyssede hende igen og igen og igen . . .

— Minka, Minka . . . Du er saa fin og blød!

Hun slog Armene om hans Hals og hviskede:

— Du maa blive her i Nat . . .

Forvirret løftede han Hovedet og stirrede ned paa hende:

— Ta'r D u da ikke med til Ravnsholt . . . ?

— Nej . . . Men slip mig! Der k o m m e r nogen!

Det var Jægermesteren, der vendte tilbage fra et Besøg paa en Nabogaard. Hans Kone havde ikke hørt ham komme, saa han traadte ubekymret ind i Stuen:

— Naa, her staar I og elsker! lo han buldrende op — Og Hestene udenfor la'r I skøtte sig selv! I er et Par skjønne Papegøjer!

— Vi bliver her i Nat . . . ! sagde Minka hurtig. Saa var d e n Sag klaret.

— I skal være velkommen, Børn! . . . Men det er da ingen Grund til at lade Hestene staa udenfor, ha, ha!

— Nej . . . smilede Minka og spillede den blysomme — vi . . . æ . . . vi . . . Aa, Hans, gaa Du ud og faa spændt fra! afbrød hun saa leende sig selv — Og tag dit Overtøj med.

Hans samlede Tøjet sammen og tumlede ud.

— I har det nok stadig med Varme, hva'? lo Jægermesteren og saa efter ham — Ak ja, hvem der endnu aad friskbagt Hvedebrød, ha, ha! En anden Ens Kage er blevet noget tør!

Fru Minka gik hen og stillede sig ret op og ned foran Faderen og saa ham besluttet ind i Øjnene:

— Jeg er rendt min Vej fra Ravnsholt! sagde hun rolig og uden at blinke — Og Hans er kommet herover for at hente mig tilbage; det var derfor, Vognen holdt derude . . . Men jeg sætter ikke mine Fødder der paa Gaarden mere! Er Du med paa d e n?

Jægermesterens Arme faldt slapt ned, og hans fede Ansigt fik et maabende Udtryk:

— Men Pige dog . . . hvad er det Du siger?

— Ja, det s a' e jeg!

— Véd din Mor det?

— Ja.

— Jamen i den Alstyrendes Almægtiges højtlovede Navn, bruste han endelig ud — hvor f o r

er Du rendt Pigebarn? I elsker jo hverandre meget værre end som to almindelige Turtelduer; det saa jeg jo li'e nu!

Minka var paa et hængende Haar igen bristet i Latter. Hvor var de Mandfolk dog bundgrinagtige baade i deres Vrede og deres Glæde . . . ! Men hun betvang sin Munterhed og sagde med en velkonstrueret Antydning af Graad i Stemmen:

— Har D u . . . opdraget din Datter . . . til at være Tjenestepige?

— N e j, Fandenfløjteme har jeg da ej nej!

— Jamen det er d e t, de vil gøre mig til ovre paa Ravnsholt.

— Hvem?

— Pompadour!

— Og hvad siger din Mand?

— Han er en Nathue . . .

— Jamen Du e l s k e r ham jo, Tøs!

— Jeg e l s k e r ham, ja . . . Og jeg kan slet ikke leve uden ham . . . Og derfor maa Du lade ham flytte her over og faa Mosegaarden i Forpagtning . . . !

Nu var det Jægermesterens Tur til at le, og h a n holdt ikke igen:

— Ha, ha, ha! brast han ud og slog sig paa Laarene, saa det klaskede — Saa skulde din Mor og jeg kanske flytte til Pompadouren?

Men Minka kastede sig nu ind til ham og slap for Alvor Graaden løs; Tidspunktet var inde.

Og hun gav sig til at jamre og klage og stille sig hysterisk og raabe op om, at hvis hendes Forældre tvang hende til at tage tilbage til Ravnsholt, vilde der ikke gaa mange Dage hen, førend de skulde spørge hendes Død, og hun gik endda med et lille Barn under sit Hjerte!

Til sidst faldt hun i Besvimelse og blev baaret ind paa en Seng i Gæstekammeret.

Derinde kom hun igen til sig selv og forlangte nu med høj Røst og flagrende Arme, at Forældrene skulde gaa deres Vej, hun kunde ikke taale at have andre om sig end sin Mand.

Og da de to Gamle resigneret var listet af, sprang hun ud af Sengen, løb hen og laasede Døren, fôr om Halsen paa Hans, græd, lo og skreg og puttede sig ind til ham fuldstændig ude af sig selv . . .

Men lidt efter blev alt stille.

— —

— Nu sover hun . . . hviskede Jægermesterinden, der sammen med sin Mand stod uden for Døren og lyttede.

— Javel . . . ! mumlede Jægermesteren og gemte Ansigtet bort.

— Ler Du i et saadant Øjeblik, Thorsen! sagde Fruen forarget.

— Nej, Gud Fader fri og frels, Kone! . . . Men lad vos nu la' de Unge ha' Ro!

Og han trak hende forsigtig bort med sig . . .

Da Hans Henriksen tidlig næste Morgen rullede ind paa Ravnsholt, stod hans Moder paa Trappen foran Hoveddøren streng og uafviselig som en Skæbne.

Han dukkede sig under hendes Blik og skyndte sig at spænde Hestene fra og faa dem om i Stalden.

Men da han kom tilbage for at hænge Kørepisken paa dens Plads i Entréen, stod Pompadour der endnu:

— Jeg har noget at snakke med Dig om, sagde hun rolig og gik ind paa Kontoret.

Hans fulgte efter:

— Hvis det er Minka, der skal holde for, tænkte han og knyttede Hænderne i Bukselommerne — saa skal jeg vide at svare!

Men Madam Henriksen nævnede ikke Svigerdatteren.

Hun satte sig tavs og lukket i Onkel Joachims Lænestol bag Pengeskabet.

Sønnen tog Plads i Sofaen . . . Gaardens Lyde hørtes tydelig i Stilheden.

— Kan der snart gaa Hul paa Dig! fôr Hans paa én Gang op, saa nervøs blev han af at sidde der og vente paa, hvad der skulde komme.

Pompadour lod, som om hun ikke mærkede hans Ophidselse:

— Her var nogle Mænd i Aftes, da Du var kørt bort, begyndte hun sindigt — de vilde gerne ha' talt med Dig med det samme. Men jeg sa'e, at Du var a' By, og at de ikke kunde træffe Dig før en Gang i Formiddag.

Hans sendte Moderen et lurende Blik: Hvad var nu d e t for noget? Hvorfor snakkede hun ikke rent ud om Minka straks?

— Hvad vilde de mig? spurgte han.

— Det faar Du vel at vide, naar de nu indfinder sig.

— H v e m var det?

— Det var Sognefogden og Mølleren og et Par andre af Nils Havslundes Stillere.

— Ja, han har jo nedlagt sit Mandat . . .

— Det har han nok, ja . . .

Ny Pause, i hvilken de begge stirrede tomt ud for sig.

— Lagde de ikke deres Ærinde ud for Dig? spurgte Hans saa.

— Jo—e . . . men jeg kerer mig ikke om at blande mig i andres Affærer.

— Nej, det p l e j e r Du jo ikke! lød det skarpt — Hva' drejede det sig saa om?

— Ja, nu kommer de vel snart, saa faar Du jo sæl Besked.

Hans rejste sig brat:

— Ja, saa gaar jeg ud og ser til Folkene . . . De er vel sat i Arbejde?

— Ja, det har da nok jeg og Anders besørget for et P a r Timer siden, smilede Pompadour ondt — Ingen vidste jo, naar det passede D i g at komme tilbage.

Hans slog en Næve i Bordet. Nu var de endelig, hvor de skulde:

— Minka er min K o n e ! sagde han — Og naar D u jager hende af Gaarde, saa maa j e g vel . . .

Men Moderen afbrød ham stadig lige rolig:

— De vilde ellers, Sognefogden og Mølleren og de andre, begyndte hun, som om hun slet ikke havde hørt hans vrede Ord — de vilde da ellers forhøre, om Du var villig til at stille Dig nu ved Suppleringsvalget efter Nils Havslunde . . . De vilde helst ha' en af vore egne ind nu, sagde de. Og de mente, at der kunde garanteres for dit Valg, da Du nyder saa stor en An s e else paa Egnen, sagde de, og var dygtig.

Hans havde igen sat sig. Han var blevet ganske bleg af Overraskelse:

— Det kan jeg ikke paatage mig . . . mumlede han — det har jeg ingen Kyndighed i . . .

— Det maa de andre vel da synes, siden de kommer til Dig! mente Pompadour.

— Ja—e, det maa de vel . . . Og hvad synes Du, Mor?

Hun sendte ham et hvast Sideblik:

— Hæ . . .! bryder Du Dig om at vide d e t . . .?

— Det har jeg jo altid gjort!

— Aa ja, vel saa . . . Ja, saa synes jeg, at Du skal ta' imod Tilbudet og sige Tak til. Det er dog en Slags Ærens Vej at komme ind paa og en Hæder baade for Dig og vos andre . . . Et Menneske kan udrette meget, bare det sætter sig det for. Nu ser vi, hvor tykt Du klarer Dig som Sogneraadsformand; og det mente Du heller ikke, Du kunde paatage Dig. Tror Du, vi ha'de siddet her, hvor vi nu sidder, om j e g ha'de været kranksindet af mig?

Før Hans kunde faa svaret, kom Anders, den yngste af Sønnerne, hurtig ind fra Entréen:

—Naa, der e r I! sagde han — Sognefogden og Mølleren og de andre er kommet ind gennem Haven og vil snakke med Dig, Hans.

— Nu skal j e g hente dem . . . sagde Pompadour og rejste sig af Stolen.

Og idet hun gik forbi Hans, tilføjede hun:

— Husk nu paa, hvad jeg har tilraadet Dig!

Da Moderen var ude af Døren, spurgte Anders hastig, og han rødmede derved:

— Fandt Du saa Minka?

Hans saa vredt til ham:

— Ja, hun var paa Mosegaarden naturligvis; hvor skulde hun ellers være!

Anders' Øjne lyste af Glæde:

— Aa Gudskelov da! sagde han. Derpaa vedblev han — Jeg vilde ha' været ud i Aftes og ledt efter Jer; men Mor vilde ikke ha' det.

— Hva' skulde det ogsaa ha' været godt for! . . . mumlede Hans og vendte ham Ryggen . . .

Nu kom Madam Henriksen med Mændene.

Og straks efter forlod hun og Anders Stuen . . . Hans saa langt efter hende, da Døren lukkedes.

— —

Men da Deputationen igen forlod Ravnsholt, havde Hans Henriksen afgivet sit Løfte om ved det forestaaende Suppleringsvalg at stille sig som Folketingsmand i Nils Uldahls Sted.

Udrustet med Instrukser fra Hovedkvarteret begyndte Hans Henriksen nu altsaa at holde Vælgermøder. Det gik lidt akavet for ham i Begyndelsen; men snart lærte han Taget og Fraserne og kunde slynge Parolen ud med den fornødne Rutine. Da han tilmed var en velbegavet Mand, og Tilhørerne desuden var glade ved at se en af deres egne paa Talerstolen, lykkedes det ham snart at vinde Gehør iblandt dem. Og allerede ved fjerde Møde kunde Sejren anses for givet. . . .

Hvad der ogsaa meget bidrog til at forhøje Stemningen blandt Bønderne var, at Madam Henriksen som oftest indfandt sig ved Møderne.

Det var Sognefogden, der havde Æren af at have hittet paa dette virksomme Trick. Han anbragte Pompadour paa en iøjnefaldende Plads oppe i Nærheden af Talerstolen. Og naar hun sad dér rank og statelig og lod sine kloge Øjne vandre ud over Forsamlingen, saá man i hende ligesom et Symbol paa Bondestandens voksende Magtfylde . . .

Hvad havde ikke denne rolige og besindige Kvinde

formaaet at sætte igennem! . . . Som fattig Enke med tre uforsørgede Børn var hun draget ind paa Ravnsholt som blot og bart Tyende. Og nu sad hun ikke alene dér som Ejerinde af Gaarden og alle dens Herligheder kvit og frit; men ogsaa Børnene havde hun forstaaet at bringe frem. Hans, hendes ældste, Arvingen til Ravnsholt, havde hun faaet gift med den velhavende Jægermester Thorsens eneste Barn. Jeppe, den næstældste, havde hun faaet anbragt paa Kragholm. Og man forsikrede Mand og Mand imellem, at hun allerede havde Kig paa Havslundegaard til sin yngste Søn, Anders, naar nu Nils Uldahl om ikke længe maatte takke af.

Tre Sønner og en Herregaard til hver. Det var som at høre om de stærke Ridderfruer i Middelalderen!

Og Bønderne gned sig i Hænderne og grinede fedt:

— He, he! Saaledes vilde alle »Godsejerne« Landet over lidt efter lidt blive fejet ned af deres gamle Arve-Sæder, og »vi sæl« vilde klyve derop i Stedet! . . . Længe leve vor nye Folketingskandidat! raabte de — Manden af vor egen Midte!

Og en Dag foreslog saa Sognefogden ligefrem, at man skulde give Madam Henriksen et Hurra med:

— . . . Idet jeg, motiverede han Forslaget — ligesom i denne ene Kvinde, der trods det, at hun ved sin egen Dygtighed og Klogskab har forskaffet sig Ret til at bære et fint og fornemt Navn, alligevel har foretrukket i Lighed med vos andre at bibe-

holde sit eget simple Bondenavn . . . og det er d e t, man i højeste Forstand kan kalde B o n d e k u l t u r, d e t, ikke at skamme sig ved sit e n f o l d i g e N a v n! . . . altsaa, det var det, jeg vilde sige: idet jeg altsaa ligesom i hende vil sammenslutte alle den frie og fremskredne Bondestands stærke og dygtige Kvinder, vil jeg bede Forsamlingen med mig at udbringe et Leve for vores Folketingskandidats Moder, Madam Henriksen, G a a r d e jerinde til Ravnsholt og Kragholm . . . og vi kan saagu' godt ta' H a v s l u n d e med, saa vidt jeg har ladet mig fortælle! . . . Hun leve!

Og Hurraraabene drønede op omkring Pompadour, hvis Ansigt maaske blev en Kende blegere, men som ellers modtog Folkets Hyldest uden at fortrække en Mine.

Kun havde hun straks ved Begyndelsen af Sognefogdens Tale rejst sig. Enten det nu var for at bevise ham en Ære, eller for at de Tilstedeværende bedre skulde kunne se hende . . .

Saa ofte det i disse travle Tider lod sig gøre, tog Hans Henriksen til Mosegaarden og blev Natten over hos sin Kone.

Intet kunde nemlig bringe den lille Fru Minka fra sin én Gang fattede Beslutning om ingen Sinde mere at sætte sine Fødder paa Ravnsholt.

Og hvad Madam Henriksen angik, saa syntes hun ganske at have strøget Svigerdatteren ud af sin Bevidsthed. Det var, som havde Sønnens Giftermaal aldrig fundet Sted. Hans havde et Par Gange forsøgt at faa Moderen til at udtale sig om Sagen; han fandt Situationen baade pinlig og latterlig; men hun havde vendt ham Ryggen og tiet haardnakket.

Og da han var blevet hidsig og højrøstet og havde villet tvinge hende, havde hun rolig rejst sig fra sin Plads og forladt Værelset . . .

Saa lærte omsider ogsaa Hans sig til Tavshed paa dette Punkt. Og nu var det paa Ravnsholt, som havde de Dage aldrig været, da to Kvindeviljer dér kæmpede en uvejrslummer Kamp paa Liv og Død.

De Privatværelser, der var blevet sat i Stand til Ægtefolkene, stod aflaasede hen.

Minka fra Mosen var slettet ud. Ingen nævnede mere hendes Navn.

Undtagen Anders, den yngste.

Han kunde undertiden spørge, medens Blodet jog ham til Kinderne:

— Hvordan har Minka det?

— Godt! sagde Hans kort og gav sig til at tale om noget andet.

— —

Saa kom Valgdagen; og Hans Henriksen sejrede, som forudsat var, med stor Majoritet.

NAT.

I Villa Seemann.

Fru Rositta var paa Aftenbesøg hos sin Mand. De laa Side om Side i hans Seng. Og paa Natbordet foran dem beroede tvende kraftige Whiskyer.

Der var mørkt i Værelset; men Døren ind til Herredsfuldmægtigens Arbejdsrum stod paa Klem. Og derinde var alle Lys tændte.

Ægteparret sov sødeligt med Armene om hinandens Skuldre.

Et Vindue stod aabent, og udenfor laa Haven tavs og stille i teateragtigt Maanelys . . .

Isidor drog Vejret dybt og vaagnede derved. Forsigtig gjorde han sin Arm fri, rejste sig over Ende og strakte Haanden ud efter sit Whiskyglas.

— Hvad bestiller Du? spurgte Rositta endnu halvt sovende.

— Jeg drikker! sagde han.

Rositta lo:

— Ja, vi er et Par nette Forældre!

— Særdeles nette! bekræftede han — har vi

ikke bekommet sunde, glade og smukke Børn! . . . Skaal!

— Skaal! lo hun tilbage og greb sit Glas og stødte imod hans.

— Menneskene burde kun leve om Natten! sagde Isidor saa og saá hen mod Vinduet — Og dertil burde det altid være Maaneskin!

— Ja! nikkede hun — Skal vi gaa en Tur i Haven?

— Gerne, min Elskede!

— V i l Du virkelig?

— Gerne, min Reseda! Alt hvad D u vil, vil ogsaa jeg . . . paa denne Tid af Døgnet.

— Jamen husk, at Du er »Øvrighedsperson«!

— Ikke om Natten . . . !

Rositta lo overstadigt, rimeligvis lidt paavirket af Whiskyen. Hun stak Fødderne i sine Tøfler og tog sin Slaabrok paa, den, hvori hun var kommen.

Isidor iførte sig Morgensko og lang, lys Støvfrakke.

— Jeg maa først over at se til Børnene . . . sagde Rositta saa.

Men han svarede:

— Børnene hviler i Abrahams Skød, min Reseda; lad dem hvile der . . . Natten er Forældrenes Tid!

Og han slog Armen om hendes Liv og drog hende med sig gennem Entréen og ud i Haven . . .

Luften var lun og fuld af Duft fra de duggede Roser.

Isidor og Rositta gik ned imod Dammen:

— Nu skulde vi have haft noget Brød til Fiskene . . .! sagde hun.

— Det h a r vi! Se her! . . . han viste hende et Stykke Brød, som han tog op af Lommen paa sin Frakke — Jeg gaar sommetider herned alene, naar jeg ikke kan falde i Søvn.

Nede foran Dammen smuldrede de Brødet og kastede det ud. Og Fiskene skød op gennem det sorte Vand og lyste som Sølvglimt i Maaneskinnet.

— Hvor det er smukt! sagde Rositta.

— Ja, nikkede han — man skal fodre sine Karusser og gøre sin Whisky stærkere, lille Reseda . . . og saa lade Vorherre husere med Resten . . . !

Saaledes talede i den skønne Midsommernat Hr. candidatus juris Isidor Severin Seemann, Herredsfuldmægtig for Havslunde og Søby Herreder . . .

P a a H a v s l u n d e g a a r d.

Ejheller den lille Sofie Uldahl kunde sove. Længe havde hun ligget og stirret hen mod det maanelyse Gardin og lyttet til Faderens og Smedens Rummesteren i det nattestille Hus. Og naar hun af og til overvældet af Træthed lukkede Øjnene, saa hun de frygteligste Syner . . .

Pludselig sprang hun ud af Sengen, trak Benklæder og Strømper paa, tændte Lampen og satte

sig til at skrive i sin Dagbog, som hun fandt frem af en aflaaset Kommodeskuffe:

Kære, lille, gode Isidor (skrev hun), det er saa længe siden, jeg har talt med Dig, og nu er det Nat, og Du ligger rimeligvis i din Seng og sover trygt og godt som alle gode og retskafne Mennesker. Men j e g kan ikke sove, thi jeg har saameget forfærdeligt at tænke paa. En frygtelig Hemmelighed hviler paa mit Sind foruden alt det andet sørgelige med Fader, Moder og Søstrene. Men nu k a n jeg ikke længere bære den alene. Hvis Du var her i dette Øjeblik, tror jeg, at jeg f o r t a l t e Dig det hele, saa forpint er jeg af at gaa og bære paa noget, som ingen anden véd; og nu vil jeg s k r i v e det, for naar jeg skriver til D i g, Isidor, er det ligesom, Du sidder her ved Siden af mig og hører paa mig: Det er J o h a n n e, Du véd, hende de kalder L i g-J o h a n n e, og som de siger er Faders Søster og alligevel har et Barn med ham. D e t e r h e n d e, d e r h a r s l a a e t P i n ' d e - J e n s i h j e l, I s i d o r! Er det ikke forfærdeligt? Du var jo selv herude og undersøge, da det var sket; og I troede allesammen, at han selv ved en Ulykke var kommet ind under Hestene. Men det er Johanne, der har k a s t e t ham derind! J e g s t o d b a g D ø r e n t i l F o d e r l o e n o g s a a d e t h e l e! Hun kom bærende med ham paa Armene inde fra hans Kammer; hvad de havde bestilt derinde, véd jeg ikke; jeg hørte bare, at hun bad ham om nogle

Penge, som han ikke vilde give hende, og saa raabte hun højt, og saa blev alting stille; men da hun kom bærende med ham inde fra Kammeret, saa han allerede ud, som om han var død, maaske har hun kvalt ham; og saa bar hun ham hen bag-ved Kørehestene og kastede ham ind under dem! Og saa løb hun sin Vej, og jeg ogsaa. Det var ligesom, der faldt noget ned inde i mit Hoved, og jeg løb ned gennem Kostalden og Svinestien og ned i Laden, hvor jeg gemte mig inde i Halmen og laa og skreg og sang og græd og slet ikke vidste af mig selv, førend Forvalter Larsen pludselig sad ved Siden af mig og trøstede mig og spurgte, hvad der var i Vejen og vilde kysse mig; men jeg slog ham lige midt i Ansigtet og slap fra ham og ud af Laden; jeg véd slet ikke, hvor Tyrk var bleven af; og ved Gud, Isidor, da var jeg lige ved at løbe min Vej langt ud i Verden, eller ned til Bugten ved Badeplænen og kaste mig i Vandet og dø bort fra alt det forfærdelige, der findes paa Jorden; for lille, lille Isidor, Du véd ikke, hvad jeg, der dog er saa ung, allerede har maattet gennem-gaa! Ved Gud, jeg vilde ønske, at jeg snart maatte dø, eller blive rigtig syg og faa høj Feber, saa at jeg ingenting vidste af mig selv, for nu kommer det allerværste, Isidor, nu kommer det allerværste! Først var det kun om Natten i Søvne, jeg saa det; men nu er det ogsaa om Dagen, bedst som jeg sidder eller gaar og tænker paa ingenting. Det er

noget med en stor Skikkelse, en K æ m p e, eller en Gud, der viser sig for mig; han griber med sine lange Arme en hel Flok Mennesker paa én Gang og kaster dem ind under et Kobbel vældige Heste, der sparker dem og tramper paa dem, og jeg hører dem mase Hovene ned i Kødet, og Knoglerne knaser, og der lyder Skrig og Bønner, og jeg lukker Øjnene og véd godt, at det bare er noget, jeg bilder mig ind, men jeg kan alligevel se det saa tydeligt og høre det, og jeg stopper Fingrene i Ørene og skriger med, men det hjælper ikke; og om Natten har jeg lavet mig to smaa Kugler af Moders Syvoks, som jeg putter i Ørene, og som jeg har ridset tre smaa Kors paa hver for Fader, Søn og Helligaand . . .

— —

Der lød et Drøn gennem Huset af Gangdøren, der blev slaaet i. Frøken Sofie rejste sig hurtig og løb hen til Vinduet.

Og hun saa i Maaneskæret sin Fader og hans Hjerteven Smeden Arm i Arm dingle ned gennem Borggaarden barhovedede og i Skjorteærmer . . .

Smeden og Nils Uldahl havde siddet ved deres Drik og Prat lige siden Klokken ni. De drak helst den klare Brændevin nu, det andet bed ikke.

Nils sad og pralede af alle de Fruentimmer, han

havde haft, og af alle de Penge, de havde kostet ham. Saa var han faldet i med at jamre op om Stamgodset og om Elfenbensstaven. Og naar han naaede d e t Punkt af Rusen, græd han og svor, at var Staven forblevet i Familiens Eje i lige Linie, saa havde han, Nils, endnu siddet rig og anset paa Fædrenegaarden. Thi det var den Stav, Familien Uldahl skyldte al sin fordums Ære og Magt. Der var noget helligt ved den Stav. Den var af Gud velsignet og Englene velbehagelig. Det var d e t, han havde faaet Færten af, den gamle salige Bandit Joachim, og derfor havde han faaet lokket Klenodiet fra Etatsraaden. Og nu havde han oven i Købet taget Staven med sig i Graven. Pompadour havde faaet Ordre til at putte den i Kisten til ham. For Joachim hadede Nils med et grusomt Had:

— Fandenlyneme! Og véd Du hvorfor, Smed . . . he, he! véd Du, hvorfor?

Smeden rystede sløvt paa Hovedet. Sagen interesserede ham ikke. Han havde snart hørt om Egesborg og den fjollede Stav vel de hundrede Gange.

— Fordi jeg engang tog en dejlig Tøs fra ham, he! fortsatte Nils — Joachim kunde ikke gøre noget rigtig ved hende; og saa kom hun til m i g! For i d e n Retning, he! saa havde j e g sgu den krabateste Elfenbensstav!

Smeden p l a d s k e d e ud i en brølende Latter. D e n Historie havde han ikke hørt før!

Men han holdt ligesaa pludselig inde igen med Latteren og spurgte:

— Skal vi saa ha' det Slag Kort, Godsejer?

Nils sagde Ja. Og Kortene kom frem. Parret trak i Skjorteærmer og spillede Seksogtres en Timestid. Lo og bandede og slog i Bordet, saa det hørtes viden om Gaard. Nils tabte som sædvanlig; og det blev han til sidst ked af:

— Hvor Fanden bliver Rikke af i Aften? spurgte han pludselig og kastede Kortene fra sig.

— Lad vos gaa ned og hitte hende? foreslog Smeden medgørlig og stoppede Gevinsten i Lommen.

Nils ravede op af Stolen:

— Du siger noget, Smed! Vi gaar ned og ser til Tøserne!

Og de tog hinanden under Armen og vaklede pludrende og grinende ned gennem Gaarden . . .

Midsommernattens Maane lyste paa deres Vej. Og bag Gardinet i sit Soveværelse stod Frøken Sofie og saa efter dem. . . .

Da de var naaet ned i Ladegaarden, standsede Nils Uldahl pludselig, slog en Haand op mod den stjernefunklende Himmel og sagde fra Sjælens Dyb:

— Den menneskelige Brunst, Smed, rejser sig som en Obelisk over Jorden i evig Længsel mod Saturns Ring!

— Ja—e . . . sagde Smeden og kiggede andagtsfuld op mod de samme evige Stjerner — men vi maa jo vide at bøje vos for Guds Vilje, Godsejer . . .

Ovre i Mejeripigernes store Fælles-Kammer bag Bryggerset var der lyst som om Dagen: Maanen hængte tyk og rund lige udenfor de gardinløse Vinduer . . .

Omkring fra de seks Bræddesenge, der var tømret op langs Væggene, hørtes Snorken og Pusten og stille Hvisken.

Varmen og Osen i Rummet var kvælende . . .

Der lød snublende Trin og brummende Tale i Bryggersgangen udenfor. Døren blev stødt op, og Nils og Smeden tumlede ind:

— Go'aften Pi'er! lød Smedens Stemme — Mon I har Brug for et Par paalidelige Folk?

— Du rører ikke Rikke, Smed! hvæsede Nils pludselig ophidset og greb Vennen i Brystet.

— N e j, n e j . . . ! sagde Smeden betuttet og rystede ham af sig — Rolig, rolig! . . . Hva' for en Seng ligger hun i?

— I den yderste til højre . . .

— Saa ta'r jeg simpelthen en af dem til venstre, Godsejer!

Der havde hidtil været musestille rundt i Sengene. Al Snorken og Pusten var død hen. Man hørte kun hist og her et lille forskræmt Skrig, eller en møjsommelig undertrykt Fnisen.

Men da Smeden begyndte at rode rundt i den nærmeste Seng til venstre, voksede der pludselig et stort nøgent Mandfolk op af den:

— Hva' Saten vil Du her, din Smedetamp! tord-

nede han — Ka' Du holde dine beskidte Fingre hos Dig sæl!

I samme Øjeblik rejste der sig en Karl over Ende i hver Seng, og i somme af dem to:

— U d med Jer! brølede én.

— Hyss, Husbond er med! hviskede en forskræmt Pigerøst.

— Jeg vil b l æ s e ham et Stykke! . . . Han kan holde sig til sine egne! . . . Han er ikke mere H u s b o n d, end som vi! lød det rundt omkring fra; og et Par af Karlene gjorde Mine til at ville springe ud paa Gulvet. Men Pigerne holdt skrigende og grædende fat i dem.

Kammeret fyldtes af Graad, Eder og Raab. Smeden gav Svar paa Tiltale.

Under alt dette, havde der hele Tiden fra den nærmeste Seng tilhøjre lydt en spæd, halvkvalt Klynken.

Nils Uldahl bøjede sig ned over Sengen:

— Rikke . . . hviskede han og søgte rundt imellem Dynerne — skynd Dig lidt at komme i Klæderne, Rikke . . . saa gaar vi op til m i g!

Paa én Gang fik han fat i en lille, skælvende Haand, der søgte at rive sig løs igen.

— Hvem er d e t? spurgte Nils.

— Det er m i g . . . græd Stemmen.

— Hvad for en mig?

— Lisbeth . . . den nye Gaasepige . . .

— Hvor er Rikke?

— Jeg . . . véd . . . ikke . . . hulkede Barnet.

— Hun ligger ovre ved Forvalter Larsen! raabte saa en raa Mandfolkerøst i Sengen ved Siden af.

— Der render hun over hver Nat, naar hun ikke er ovre hos D i g ! sagde en anden.

— Gaa Du dér over og hent hende, Nils Fallit! grinede en tredje.

— Se, I kan faa Røven med Jer og det lidt hurtig! skreg en fjerde og begyndte at kravle tværs over sin Dame — ellers skal vi illeminere den for Jer!

Der stod et Drøn af Latter rundt fra alle Sengene, rungende Mandslatter og skingrende Kvindehvin.

— Kom, Godsejer . . . hviskede Smeden midt i Larmen — her er ikke Bid for v o s i Aften.

Men Nils hørte ham ikke. Han stod og tænkte paa at krybe ned til Gaasepigen. Hun var saa lind og varm at føle paa . . .

Da greb Vennen ham fat i Armen og rev ham med sig.

Og Latteren s t o d ud af Døren efter dem.

Oppe i Borggaarden fik Smeden Kig paa en Lampe, der brændte bag det hvide Forhængsstykke i et af »Asylets« Vinduer.

Jomfru Ingwersen havde i de sidste otte Dage været temmelig daarlig, haft Feber og Aandenød; derfor havde Fru Line paabudt, at Lampen skulde være tændt om Natten.

Smeden standsede og pegede mod Vinduet:

— Skal vi vesitte de Gamle, Godsejer?

— Hvad Glæde kan vi ha' af d e t ? brummede Nils, der endnu gik og tænkte paa Gaasepigens intacte Former.

— Bare obselvere deres Forskrækkelse! mente Smeden lystig — De har vist ikke set Mandfolk ved Nattetid i de sidste h u n d r e d e Aar!

— He, he! grinede Nils, der begyndte at faa Smag for Spasen.

— Vi fortrædiger dem begribeligvis ikke, vedblev Smeden at lokke — Vi lister bare ind og gaar rundt paa Gulvet uden at mæle et Ord.

— Lad os ta' Støvlerne af . . . hviskede Nils, da de var kommet ind i Gangen. Han var nu ligesaa ivrig som den anden . . .

Inde i Asylstuen sov Rottbøl og Lurvadt sødelig. Men Ingwersen laa med vidtaabne Øjne og stirrede frem for sig. Hun havde nylig haft et fælt Anfald, og Feberen krøb rundt i hendes Hjerne. Hun lyttede vredt til de to andres velsignede Prusten og anklagede Gud . . .

Men paa én Gang ser hun Døren ud til Gangen gaa op og to Gespenster glide ind. De var sorte forneden og hvide foroven og havde Menneskehoveder . . .

Ingwersen greb sig til Hjertet og vilde raabe, men kunde ikke . . .

Gespensterne gav sig til at sværve rundt og rundt

paa Gulvet. Sommetider var de kun to, syntes Ingwersen, men sommetider voksede de og gik midt over og blev til fire, seks, otte, hele Stuen fuld: Det var alle Havslundegaards tidligere Ejere, alle dem, der havde hængt og druknet og skudt sig . . . ! Ingwersens Seng begyndte at vugge frem og tilbage . . . Loftet drejede sig, Væggene sank, og Lampen henne paa Kommoden blev til et vældigt flammende Baal:

— Lurvadt!

Endelig havde hun faaet Vejr til et Skrig. Et af Gespensterne havde bøjet sig ned over hende.

— Lurvadt!

Lurvadt rejste sig halvt op i Puderne:

— Hva' er 'et? spurgte hun gnavent, (og hun syntes i sin halvvaagne Tilstand at se to Skikkelser forsvinde ud af Døren; men glemte det øjeblikkelig igen, da alt i Stuen ellers var, som det skulde være) — Hva' er 'et, Ingwersen? spurgte hun — Vil De mig no'et?

Men da hun intet Svar fik, dumpede hun atter om i Dynerne og faldt straks i Søvn . . .

Ingwersen kunde ikke svare. Hun hørte Lurvadts Spørgsmaal, og saa Gespensterne sværve bort, men ikke en Lyd formaaede hun at faa over sine Læber. Hun kæmpede og kæmpede og anspændte alle sine Kræfter for bare at kunne faa et eneste hørligt Ord frem . . . hendes Ansigt blev ganske

blaat af Anstrengelse . . . der væltede store, sorte Skyer op foran hendes Øjne . . . buldrende Vogne larmede ind gennem Værelset . . . og udenfor skreg og skreg det af Mennesker, der sloges:

— Jesus, vær mig arme Synder naadig!

Saa lød der paa én Gang et hvinende, skærende Skrig, der h u g ind mod hendes Trommehinder, saa de sprængtes . . . Og alt blev tavst for evig.

— R o t t b ø l, R o t t b ø l, I n g w e r s e n d ø r!

Lurvadt var tumlet op ved Skriget og stod nu hjælpeløs rokkende foran den Syges Seng:

— R o t t b ø l, R o t t b ø l, I n g w e r s e n d ø r! gentog hun og famlede i Vildelse rundt paa Kommoden efter Vandglasset, saa at det væltede, og Vandet flød ned over hendes nøgne Fødder:

— R o t t b ø l, R o t t b ø l, I n g w e r s e n d ø r! blev hun ved at raabe.

Rottbøl havde rejst sit lille, blide Ansigt fra Puden. Nattørklædets Knuder sad hende som to smaa Horn i Panden:

— Er det galt med Nikoline? spurgte hun, da hun hørte Vandets Rislen, og halede Juledukken frem, som altid laa afklædt i Sengen ved Siden af hende — Nu skal Mor hjælpe . . .

Og hun holdt med begge Hænder Dukken ud over Sengekanten, idet hun satte sin Tunge ind mod Tænderne og frembragte en hvislende Lyd:

— Tssss . . . ! sagde hun — Saa, saa, saa . . . ! Nu sover vi pænt igen . . . !

Og med Dukken i Armen lagde hun sig tilbage i Sengen, medens hun beroligende nynnede sin Yndlingssang om Drømmenes stormfri Lande . . .

Hos gamle Seemanns.

— Sover Du, Far?

— Øff . . . ! Hva' er 'et, Mor?

— Sover Du?

— Næi . . .

— Skal Du ikke op?

— Jeg har været oppe . . .

— Det har jeg ikke hørt . . .

— Jeg har været oppe alligevel!

— Nu véd jeg, hvad Du skal gi' mig til min Fødselsdag.

— Hum . . . ?

— Du skal gi' mig seks nye Særker.

— Du holder junde af at faa nyttige Ting ellers . . . til Højtiderne.

— Nej . . . Og saa en Flaske Spridevaldemar.

— Hum . . .

— Og en Æske fint Brevpapir.

— Er der ellers ikke andre Smo ting! . . . Og skal vi saa sove?

— Ja, D u kan sagtens! Bare Du l æ g g e r Dig, falder Du i Søvn!

— Du kan jo lade være med at t æ n k e! . . . God n a t!

De gamle Seemanns Soveværelse vendte imod Nord, saa Maanen saa de ikke noget til. Men der brændte hos dem en lille Natlampe.

Sengene stod ikke længere Side om Side som i Ungdommens saftrige Tider, men var begge anbragt langs samme Væg og med en massiv Dragkiste imellem.

Paa Dragkisten stod Lampen, og i dens vage Lys saa man paa den hvide Hovedpude i Sengen til højre Fru Thoras lille, fine Ansigt indrammet af en blondeprydet Natkappe . . . og i Sengen til venstre Bedstefader Seemanns høje Skaldepande og buskede Skæg.

Taffeluret paa Spejlkonsollen inde i Dagligstuen slog.

Den gamle Frue talte Slagene:

— T o l v! sagde hun klagende — Nu er Klokken t o l v, Far; og jeg har endnu ikke lukket et Øje!

— Øff . . . ! lød det fra den anden Hovedpude — Da si'er Du da sæl, at Du ikke hørte, at jeg var o p p e før!

Fru Thora tav fornærmet. Men lidt efter tog hun fat igen:

— Den Hvidkaalssuppe ha'de Marie rigtig haft Held med sig i i Middags! sagde hun.

— Hum . . . ! Kartoflerne var r a a !

— Vist var de ej; det er bare no'en nye, vi har faaet, der godt kunde ha' taalt og kogt lidt længere.

— Ja, det er jo d e t, jeg s i' e r !

— Nej, Du sa'e, at de var r a a ; og det er Synd for Marie, der ellers er saa flink . . . Du kom sent hjem fra Klubben i Dag; Isidor sad og ventede for at hilse paa Dig.

— Vi kunde ikke blive færdig med den Domino . . . Lassen er saa langsom.

— Hvem vandt?

— J e g naturligvis . . . s y v Partier.

— Ja, Du banker dem snart allesammen derhenne . . . (Fru Thora gabede højlydt) . . . Nu synes jeg, jeg begynder at føle mig søvnig . . . Godnat, Far! . . . Hvor er det dog no'en søde Børn, Isidors . . . saa opmærksomme mod os Gamle.

— Ja, de er meget søde . . . Godnat . . . og sov vel!

— Tak i lige Maade . . . Ja, nu tror jeg, jeg k a n, Gudskelov! (Fruen gabede igen) . . . Man har det bedst i sin Seng! sagde hun — Frederiksen var her da i Formiddags med Gasregningen.

— Hum . . . Hvor m e j e t ?

— Elve Kroner.

— Var det ikke m e j e t ?

— Nej, vi har strøget to Gange.

— B e t a l t e Du?

— Ja . . . Husk nu, Du s k y l d e r mig . . .

Og hal'treds Øre for den Lap paa Galochen . . . (Hun gabede for tredie Gang) Ak, ja, ja, ja! sagde hun — Véd Du, hvad der saa tidt gør mig ondt, Far . . . at jeg ikke kan faa Dig til at bede Aftenbøn med mig.

— Jeg er for gammel til den Slags Narrestreger! brummede han og vendte sig demonstrativt — God n a t !

Midt paa Fru Thoras Dyne viste der sig nogle svage underjordiske Bølgebevægelser. Det var hendes Tommelfingre, der begyndte at snurre.

Men Bevægelsen døde dog hen uden at have kulmineret. Søvnen tog hende . . .

I F a m i l i e h u s e t.

Lige indtil Klokken godt to havde der været stille inde hos Lig-Johanne.

Men saa vaagnede den lille Juliane, der delte Seng med Moderen, ved at denne pludselig greb hende i Brystet og sagde:

— Der e r de! og i samme Nu stod midt ude paa Gulvet.

Juliane, som vidste Besked med Anfaldene, sprang ogsaa ud af Sengen og løb hen og greb Moderens Haand.

— Der e r de! Kan Du høre? De kommer nærmere! — stødte Johanne frem i sin Angest.

Men den lille klappede beroligende hendes Haand:

— Nej, nej, vist ikke saa, Mor . . . sagde hun sagtmodig — Kom, saa g a a r vi lidt; det plejer jo at hjælpe.

Og Moder og Datter begyndte at vandre op og ned i Værelset.

— Luk Øjnene, Mor; jeg skal nok lede Dig.

Lig-Johanne klemte Øjnene fast i. Og Juliane førte hende varsomt frem og tilbage over Gulvet.

— Hurtigere! Hurtigere!

— Jamen her er jo ikke Plads, Mor . . .

Gennem de lave, smaarudede Vinduer saa man ud over Markerne, der laa hvide af Maanetaage. Hist og her ragede et Træ frem og Taget af et Hus.

— Hurtigere! Hurtigere, Juliane! Ellers kan jeg høre dem!

— Ja, ja . . . sagde den lille og fremskyndede Farten, saa godt det lod sig gøre i den snævre Stue . . .

Da Sagerne efter Pin'de-Jenses Død var ordnede, havde Johanne faaet udleveret hans kontante Penge, hans Sparekassebog og Kisten med hans Ejendele.

Der havde været Forslag oppe om at tage Bogen under Forvaring og kun udbetale hende en mindre Sum ad Gangen. Men Johanne havde i den Anledning raset og skabt sig gal; og man var derfor nøjedes med at dele de femhundrede Kroner, hvoraf den ene Halvdel blev sat fast for Juliane, medens

Resten blev overgivet Moderen. Og hun havde ikke været ædru siden.

Tanken om at komme ind paa et Drankerasyl og blive gjort til Menneske, var forlængst dunstet bort og glemt. Lig-Johanne tænkte ikke paa andet end at fylde sig med døvende Drikke. Saasnart hun havde sovet en Rus ud, begyndte hun paa en frisk; hun taalte ikke at tænke paa Jens og hans Endeligt, skønt ingen havde fattet Mistanke til hende . .

— Hurtigere! Hurtigere, Juliane!

— Ja, ja . . . Vil Mor ikke, at vi skal tage vores Træsko paa, som vi plejer, saa hører Du ikke saa godt?

— Jo! Hvor er de?

Barnet fandt sine egne og Moderens Træsko frem. Og nu begyndte de begge at larme op og ned ad Gulvet, saa at Støjen gav Genlyd i hele Huset, Johannes Stue laa i Midten . . .

— Nu er det galt med hende derinde igen! mumlede Spat-Marie, der boede i den nordre Stue — Aldrig ka' En faa sin Nattero i Fred!

Og Maren Ørentvist i den søndre Stue trak Dynen bedre op over Hovedet og bandede i Søvne.

Men inde hos Lig-Johanne vedblev de at trave . .

— Hør! Hør! Juliane! Nu er de lige her udenfor!

— Tramp, Mor, tramp! sagde den lille og satte selv Fødderne i Gulvet, saa at det værkede i hendes magre Knæ. Hun havde forlængst opdaget, at det ikke nyttede at ville tale Moderen til Fornuft;

man maatte gaa ind paa hendes Idéer for nogenlunde at beholde Magten over hende:

— Tramp, tramp! gentog Juliane.

Og de trampede nu begge løs, saa at Spat-Marie gav sig til at dundre i Væggen.

Johanne knugede Datterens Haand, saa at Barnet var ved at skrige:

— H ø r ! hviskede hun stiv af Angest.

— Det er bare Marie her ved Siden af, Mor . . .

Og de travede videre . . .

Den Dag Lig-Johanne havde kastet sin Mand ind under Hestene og var flygtet bort gennem Døren til Møddingen, havde Svinepasseren, Rasmus Repsholt, netop lukket alle Smaagrisene, vel et halvt hundrede Stykker, ud. Johanne var faret midt op imellem dem, og var faldet omkuld, havde rejst sig fortumlet og var faldet igen, medens Grisene i deres Forskrækkelse hvinende og skrigende var løbet hen over hende og havde traadt hende paa Kroppen og i Ansigtet.

Dog, det havde mindre at sige, da hun var sluppet uset bort.

Men Natten efter Mandens Begravelse, da hun havde drukket sig en kraftig Rus for at kunne sove, var hun pludselig vaagnet midt om Natten ved at Stuen havde været stuvende fuld af Smaagrise. De sad paa deres Haler Side om Side, saa mange Gulvet kunde rumme, og gloede paa hende med deres smaa onde, rødkantede Øjne, indtil hun havde

faaet Juliane til at kravle ud af Sengen og jage dem væk med Kosten.

Men hele Natten til hen paa den lyse Morgen havde Johanne kunnet høre Dyrenes Skraben og Grynten rundt omkring Huset . . .

Og det var denne Grynten og Skraben, Lig-Johanne nu altid troede at høre, naar Anfaldene meldte sig.

Ind i Stuen vovede Bæsterne sig ikke oftere, da der sov et uskyldigt Barn derinde. Men nu pønskede de paa at v æ l t e Huset; Jens skulde hævnes. Og Johanne hørte dem komme anstigende i tusindvis og grave og rode i Jorden med deres Tryner. Hver eneste Nat hørte hun dem. Der kom flere og flere til. Nu var der vist snart over en Million! Og i Nat vilde det ske! I Nat vilde de komme og vælte Huset ned over hendes syndige Hovede . . . !

— Der er de! Der er de, Juliane! Hør, hør!

— Nej, nej, Mor, det er bare en Vogn, der kører forbi . . .

Men Johanne rev sin Haand ud af Datterens og fôr hen til Vinduet:

— Se, se! hviskede hun, og Rædselen fik Haarene paa hendes Hoved til at fryse; thi hun saa ude i Maanelyset en uhyre Halvcirkel af sorte, hvide og brogede Svin rykke frem. De rodede Jorden op Tryne ved Tryne, deres smaa, onde Øjne lyste som Ild, og deres Grynten fyldte Luften med en ond Lyd som af et stort Hjuls brummende Svin-

gen . . . Nu vilde det ske! Nu var Øjeblikket inde! Om et Minut vilde de have omringet Huset og væltet Grundvolden; Murene vilde styrte sammen, og Dyrene trampe hen over hendes Ansigt og Lemmer med deres stinkende Fødder ligesom hin Dag paa Havslundegaards Mødding . . . !

— Luk Øjnene, Mor! Luk Øjnene!

Men førend Datteren kunde forhindre det, fôr Lig-Johanne hen til Døren, rev den op og løb ud. Træskoene slængte hun af sig. Og idet hun trak Særken sammen om de nøgne Ben, krummede hun sig forover for at samle al sin Styrke og satte i et langt Spring tværs over Svinene og bort i Maanetaagen . . .

Paa Hvidgaard.

Klokken var fem. Solen havde været fremme en Time . . .

Karlene kom ludende af Søvn smaaluntende nede fra Ladegaarden for at æde Davre i Borgestuen . . . Svanerne pladskede allerede rundt i Voldgraven. Og omkring Fontænen i Borggaarden gik Paafuglene og slog Hjul og skreg deres ildelydende Skrig . .

— Hold Kæft! sagde en morgengnaven Karl, da han gik forbi, og sparkede arrigt en Sten midt ind imellem dem . . .

— —

Paa sit ensomme Leje i det store Soveværelse mod Haven laa Hofjægermester Palle og sov.

Solskæret paa Ruderne havde ikke formaaet at vække ham og ejheller Støjen fra den vaagnende Gaard. Sent var han nemlig gaaet til Ro, og Time efter Time havde Savn og Længsel holdt ham vaagen.

Først ud paa Morgenstunden havde Søvnen forbarmet sig over ham — som det hedder.

Men da drømte han . . .

Igen og igen drømte han den samme bittersøde Drøm om sin Hustru Mona:

Hun laa ved hans Side, Armene havde hun slynget om hans Hals, og hendes Legeme brændte imod hans . . . Men naar han da vilde tage hende ind til sig for at favne hende helt, svandt hun bort, og han vaagnede beskæmmet og var ensom som før . . .

Saaledes gled hans Enkemands-Nætter hen.

— —

Alvilda hed en af Gaardens Stuepiger, et stort og kraftigt Kvindekøn paa et Par og tyve Aar . . .

Palle og Mona havde ofte sammen moret sig over Pigens maabende Betagelse af sin Husbonds mandige Skønhed. Hun kunde standse op midt i sit Arbejde ved Middagsbordet for at glo paa ham l a m af Ærefrygt. Han var hende en Aabenbaring, en G u d d o m, for hvem hun følte en sitrende Trang til at y d m y g e sig. I den dybeste Underdanighed vilde hun have ladet sig føre til hans Leje for efter endt Højtidsoffer knælende at have sat hans Fod paa sin Nakke og takket ham for, hvad han havde

ydet . . . Thi hun var Kvinden i Renkultur, Hønen af Guds Naade, der i grænseløs Underkastelsestrang nejer sig mod Jord, naar hun møder paa sin Vej ham den eneste ene: Manden, Elskeren, Hanen!

— —

Saalænge Fru Mona levede, havde Palle Uldahl ikke haft Tanke for andre Kvinder. De kunde være lokkende og æggende i deres modne Skønhed, som i sin Tid Fru Line paa Havslundegaard var det . . . eller de kunde være spillende, sansehidsende unge som den lille Minka fra Mosegaarden . . . Palle saa vel paa dem med Behag; men han begærede dem ikke. Han vidste, at ingen Kvinde kunde skænke ham en frydefuldere og mangfoldigere Rus end den, han nød i Mona Lisas Arme . . .

Men saa en Dag var Eventyret altsaa ude, og han var ladet ene tilbage.

Og da var det, at Angeren greb ham, Angeren over et forspildt Liv, og drev ham hvileløs rundt i Hvidgaards tomme Stuer:

— Han havde syndet tungt baade mod sig selv og Mona! Hendes Død havde klaret hans Blik, og han saa nu grant, at det i Grunden slet ikke var Monas Legeme, der fornemmeligst havde bundet ham til hende: det var hendes Sjæl! Hendes rige, mangfoldige Sjæl, var det, der havde fyldt hans Dage med en April-Maaneds rigtskiftende Taarer og Sol! . . . . Ak, hvorfor kom man aldrig

til Sandhedens gyldne Erkendelse, førend det var for silde . . . !

Og han besluttede at benytte hele Resten af sit Liv til at sone denne Synd. Han vilde gøre Mona Lisa et Tempel i sit Bryst; en Helligdom, hvori hendes forklarede Træk skulde evigt lyse ham i Møde; et Altar vilde han oprejse hende, foran hvilket han kunde ofre til hendes velsignede Minde!

Som hun havde været hans første egentlige Kærlighed, skulde hun blive hans sidste. Aldrig skulde nogen anden Kvinde fortrænge Mona Lisas Billede af hans Hjerte og hans Arme!

Saaledes svor han.

Og det var, som om hans Længsel efter den store Hedenfarne Dag for Dag ligesom lutredes derved, blev renere, sartere, mere aandig . . .

— —

Klokken slog syv. Det bankede stille paa Døren, og Alvilda Stuepige traadte ind med en Bakke, hvorpaa stod Hofjægermesterens Morgenmad: seks Spejlæg, fire Stykker afskaaret Skinke, Brød, Smør og Kaffe, som hun anbragte paa Bordet foran hans Seng.

Palle fôr over Ende hed af Søvn og Drømme:

— Mona . . . ! stammede han og bredte henrykt Armene ud . . .

Og først ni Maaneder senere blev han klar over Fejltagelsen.

SLUTNINGEN

Dagen efter sin mislykkede Ekspedition til Mejeriet havde Nils Uldahl og Smeden, væbnede med kraftige Egespir, opsøgt Forvalter Larsen for at tage Hævn over ham for hans Blasfemi med Rikke.

Men Gaardens Karle var, imod Sædvane, ilet Forvalteren til Hjælp; og der havde fundet et regulært Slag Sted, som var endt med de to Venners forsmædelige Nederlag.

Man havde maattet b æ r e dem hjem. Smeden til hans Hytte i Landsbyen. Og Godsejeren til hans Taarnværelse.

Og medens Nils Uldahl laa her i Uger skamslaaet, værkbruden og ædru, var det, at hans Livs store Vendepunkt indtraf . . .

— —

Det var sig en Aftenstund, medens Fru Line trofast sad ved sin Mands Seng og skiftede de vaade, kølende Omslag paa hans skamferede Næse, at Nils pludselig greb hendes Haand og hviskede et: Tak! . . . saa ømt og usigelig mildt, at hendes store, varme Kvindehjerte rørtes til Bunden derved. Hun

glemte alt det onde, han i deres Ægteskabs lange og trange Aar havde forvoldt hende; thi det var, som lød der i dette ene ydmyge Tak en Genklang af alle de fine og forstaaelsesfulde Ord, der fyldte hver Side af hans Ungdoms Kærlighedsbreve, dem hun endnu, trods alt, pietetsfuldt forvarede, og som ofte, sammen med hin trøsterige Kortoplægningskunst, havde bragt hende frelst over saa mange bitre Stunder . . .

Og Blidheden i hans Blik og Stemme indgød hende paa én Gang Mod til at meddele ham det, hun hidtil havde skjult for ham, men som dog engang m a a t t e siges:

— Nils . . . begyndte hun tøvende — jeg har noget . . . noget at fortælle Dig . . . Tror Du, at Du er stærk nok til at kunne taale at høre det?

— Jeg véd det . . . nikkede han stille bag Omslagene.

— V é d Du det?

— Ja . . . Men fortæl kun.

Hun tøvede endnu. Taarerne steg hende i Øjnene, saa stor var hendes Medfølelse med ham, og hun glemte ganske, at Ulykken ligesaa fuldt ramte baade hende og Børnene:

— Vi skal rejse fra Havslunde, Nils . . . lød det saa — Forvalter Larsen har været hos Kreditforeningen, og den har givet ham Medhold . . . Gaarden er solgt.

— Til hvem?

— Til . . . til Hans Henriksen fra Ravnsholt.

Her havde hun ventet et Skrig af Harme og saa' paa ham i angstfuld Forventning:

— Nils, stakkels Nils . . . sagde hun.

Men han bøjede kun ydmygt sit skamferede Hoved saa dybt og angergivent, at det kolde Omslag paa hans Næse faldt af:

— Og hvad siger Pigebørnene? hviskede han.

— Aa, at Du dog tænker først paa d e m, Nils! sagde hun og lagde Omslaget igen til Rette — Hvor Du er god!

— Jeg vil forsøge paa at blive det . . . smilede han sørgmodigt tilbage — Men Du svarede mig ikke paa mit Spørgsmaal . . .

— Jo, skyndte hun sig — Sofie er naturligvis meget nedslaaet; hun mener jo ikke, at hun kan leve noget andet Sted end her . . . Men de andre tager det roligt.

— Og Du selv, Line?

— Aa, j e g ! smilede hun — bryd Dig ikke om m i g ! . . . Jeg var bare bange, Nils, at Du . . . Saaledes baade at miste Egesborg og Havslunde . . . Og at det netop skulde være dem fra R a v n s h o l t, der . . .

Han greb hendes Haand og trykkede den taknemmelig:

— Man maa lære at bøje sig for Guds Vilje . . sagde han.

— Ja . . .

Fru Line trak sin Haand til sig og sendte ham et uroligt Blik. Angesten og Usikkerheden tog hende igen:

— Hvad var der foregaaet med Nils? Hvorfra denne pludselige Ydmyghed og Gudsfrygt! Det var jo ellers kun, naar han var beruset, at han blev religiøs . . . Skulde han uden hendes Vidende . . ?

— Jeg har længe vidst, hvordan det vilde ende, fortsatte han, da Fruen stadig forblev tavs — lige siden Onkel Joachim fik lokket den Stav fra Fader, har jeg vidst, at det vilde komme, baade Ulykken med Egesborg og med Gaarden her . . . derfor styrtede jeg mig ud i dette vilde Liv. Men nu har Gud jo vendt det til det gode, smilede han glad — og vi kan begynde at bygge op igen, Du, Børnene og jeg . . . For ikke sandt, Line, I vil tilgive mig . . . I svigter mig ikke, vel?

— Nej . . . stammede hun forvirret.

— Aa, hent dem! Hent Børnene! vedblev han ligesom henrevet af det ny, der gærede i ham — Hent Børnene, kære Hustru, at vi kan glæde os sammen over det, der er sket . . . alle!

Omslaget faldt igen af hans Næse, og hun lagde det atter til Rette:

— Det Omslag . . . sagde hun.

— Ja, det Omslag! gentog han begejstret — Det store, store Omslag! . . . Hent Børnene, Line, min Hustru, at jeg kan bekende det for dem!

— Jamen Nils . . . forsøgte hun.

— Aa, Line, Line, saa svigter Du mig dog alligevel! sagde han smerteligt.

— Nej, nej, jeg gør ikke, Nils . . . Men . . . men h v a d er det, vi skal glæde os over?

— Over at det gamle er forbigangent og alt er blevet nyt!

Hun bøjede sig hurtig ned over ham og greb ham i Skulderen:

— Du har d r u k k e t, Nils! sagde hun — Og Doktoren havde dog saa strengt forbudt det!

— Ja, jeg har drukket! råabte han i Ekstase — Men af et Væld saa dybt og rigt, at mit Hjerte svulmer derved! . . . Hent Børnene, at jeg ogsaa kan give d e m at drikke!

— Jamen, Nils . . .

— Hent Børnene, Line! Jeg beder Dig! At den store Prøve kan finde Sted!

— Hvilken Prøve . . . ?

— Om K æ r l i g h e d overvinder alt . . . Hent Børnene!

Og Fru Line adlød . . .

— —

Men Pigebørnene nægtede samdrægtig at være hende følgagtig:

— Jeg tror ikke et Sekund paa den gamle drevne Svend! sagde Frøken Charlotte — Han vil bare have fat i vore Penge!

Madam Pompadour Henriksen havde i det lange Løb omsider maattet bøje sig, og den lille Mose-Minka triumferede . . .

Sagen havde haft følgende Forløb:

Da Handelen om Havslundegaard var bleven indledet med Kreditforeningen, havde det været Madam Henriksens Plan, naar Købet var gaaet i Orden, at anbringe sin næstældste Søn, Jeppe, paa Havslunde og lade Anders, den yngste, overtage Kragholm, der var mindre. Og naar saa Hans, den ældste, fik Ravnsholt, den største af de tre Gaarde, tilskødet, var enhver af Sønnerne blevet forsørget efter Aldersmaal, og Retfærdigheden sket Fyldest . .

Men ude paa Mosegaarden sad altsaa den landflygtige Fru Minka, der ogsaa vilde have et Ord med i Laget:

— Hans! sagde hun derfor en Dag til sin Ægte- og Folketingsmand — hvorlænge vil Du endnu gaa rundt her til Latter for hele Egnen?

Hans stirrede beskæmmet mod Gulvet, medens Minka betragtede ham prøvende.

Og Resultatet af denne Undersøgelse blev, at da han igen løftede Øjnene for at svare, kastede hun sig højt hulkende til hans Bryst:

— Du elsker mig ikke mere, Hans, klagede hun — for saa vilde Du ikke finde Dig i, at din Moder saaledes nedværdigede mig!

Hans strøg, klappede og knugede sin Dame og forsikrede, at han aldrig havde elsket hende højere end netop for nærværende.

—Saa maa der gøres en Ende paa den Komedie, sagde hun og bremsede sin Gråad — Du maa forlange, at din Mor flytter med Jeppe til Havslundegaard og lader os to være i Fred paa Ravnsholt!

—Det gør hun ikke! sagde Hans med dyb Overbevisning.

Men da rev Minka sig ud af hans Arme og raabte:

— Saa forbyder jeg Dig nogensinde oftere at komme her paa Mosegaarden! Og kommer Du alligevel, lukker jeg mig inde paa mit Værelse, og Du skal ikke faa Lov til at se saa meget som en Flig af min Kjole engang! Jeg vil ikke længere finde mig i denne lumpne Behandling! Er Du et Mandfolk? Skal Du hjælpe til at styre Landet? Hæ, jeg ser Dig staa og fjotte inde i Folketinget, Du som ikke engang er Mand for at bringe Orden i dine egne Affærer!

— Lille Minka, lille Minka . . . Slaa koldt Vand i Blodet . . .

— Jeg vil skilles! fôr hun fort — Det er

meget bedre, at vi s k i l l e s; saa faar vi da en Ende paa det!

Her begyndte hun paa ny at klage og jamre, som skulde hendes arme Mose-Hjerte briste:

— Og j e g, der holder saameget af Dig, hulkede hun — det véd Du da selv!

— Ja, det vidste han, det vidste han . . . !

Og han gav sig i sin høje Nød atter til at stryge, klappe, knuge og forsikre . . .

Hvornæst de gik i Seng.

Og Morgenen derpaa, da han tog Afsked, svor han at ville tale alvorligt med sin Moder.

— —

Men naturligvis mødte han den stejleste Modstand.

Pompadour, der aldrig i sit Liv havde let før, slog i sin Uøvethed en Art Latter op, som nærmest lignede Brølet fra et vondt Dyr, da hun hørte Sønnens Forslag om at vige Gaarden til Fordel for ham og Svigerdatteren:

— Ha, ha, ha! sagde hun — Ikke om I saa møder her udenfor med tolv sorte Hingste, skal Du faa flyttet mig saameget som en T o m m e for den snottede Tøses Skyld!

— —

Da Hans returnerede til Mosegaarden med dette pompøse Afslag, gav Minka ham som Velkomst en kraftig Ørefigen og lukkede sig inde:

— Hun vilde ikke s e ham! Hun kunde ikke

t a a l e det! Hun vilde s k i l l e s ! Hun kunde ikke u d s t a a ham! . . .

Men en halv Time efter, da han sad i Jægermesterens Kontor og drøftede Sagen med Forældrene, blev Døren fra Entréen aabnet paa Klem, og et blaarødt, gennembrølet Ansigt viste sig i Sprækken og sagde mildt, men afbrudt af Hikke:

— Hans . . . kom . . . lidt . . .

Og Hans skrumlede henrykt op og ud . . .

Minka havde nu i sin Ensomhed udklækket en anden Plan:

De to ældste Brødre skulde bytte Gaarde:

— Jeppe tager Ravnsholt, sagde hun — og Du tager Havslunde. Og saa flytter jeg til Dig! Er Du ikke henrykt?

Hans gumlede.

— Jamen Ravnsholt er jo godt hundrede Tønder Land større . . . kom det saa.

Da sank Minka livløs ned for hans Fødder:

— Gaa! Bort fra mine Øjne! Du elsker mig ikke!

— —

Men den folkekaarne blev. Og Sagen ordnedes efter usigelige Baduljer, som hans Kone havde villet det . . .

Fremtiden laa nu lys for de Unge.

Den første September skulde den nye Ejer overtage Havslunde; og Familien Uldahl havde derfor fuldt op at gøre med at forberede og ordne alt fornødent . . .

Den femtende August blev der afholdt en Auktion over Indbo og Brugsgenstande. Alle Sagerne var anbragt i Borggaarden. Vejret var godt; og Folk kom myldrende milevidt fra som Ravne til et Aadsel . . .

Henne i Hjørnet mellem Hovedfløjen og »Asylet« var lavet en Forhøjning af Tønder og Brædder, og her sad Auktionarius og raabte, saa hans Stemme skar gennem Larm og Snak.

Det var egentlig Isidor Seemann, der skulde have fungeret som Udraaber, men han havde overladt Sviren til anden Fuldmægtig:

— Tre Kroner og femoghalvfjerds! skreg denne Stedfortræder muntert frem over Hovederne paa Forsamlingen — Tre Kroner og femoghalvfjerds! . . . Ingen bedre? Ingen bedre? . . . Det er en ganske dejlig Overfrakke! Der er ligefrem Silkefoer i den!

. . . Det er noget for D e m, Kristian Poulsen (Han pegede frem mod en lille grinende Bondemand)! Tre Kroner og femoghalvfjerds for en silkeforet Overfrakke, det er jo Røverkøb! Naa, Kristian Poulsen, bli'er det til noget? (Kristian Poulsen nikkede) F i r e Kroner! Første . . . anden . . . tredje Gang! F i - r e K r o - n e r ! . . . Bum! (Hammeren faldt.) Værsgod, Kristian Poulsen! Slid Frakken med Helsen! . . . Eller lad den sy om til Deres Svigermoder, hun har vist godt af at blive silkefoeret!

Publikum klukkede og vred sig af Latter.

Et nyt Nummer blev raabt op . . .

— —

De Uldahlske Damer havde lukket sig inde paa deres Værelser.

Men Nils havde taget Martyriet paa sig og gik stille og ydmygt omkring mellem Mængden. Arrene fra Kampen med Forvalter Larsen saas endnu tydelig i hans Ansigt; navnlig det store, blodrøde tværs over Næsen. Men Nils bar dem uanfægtet til Skue; og Fred og Forsoning lyste i hans Øjne.

Denne Helgen-Adfærd beredte mangen en tilstedeværende en dyb Skuffelse. Man havde glædet sig til at se »Godsejeren« vakle drukken rundt og larme og rase, som han ellers plejede, naar den mindste Smaating stod ham imod.

Der var endogsaa en forstærket Politistyrke af to Mand til Stede!

Men her, hvor Nils Uldahls Gods og Ejendom

under Latter og Vittigheder spredtes for alle Vinde, og en nyfigen og skadefro Hob dulgt og aabenlyst frydede sig over hans Hjems Ruin, her gik han selv fredsommeligt om, rolig og behersket, som vedkom den hele Vederstyggelighed slet ikke h a m.

Det var til at ærgre sig pukkelrygget over! . . . Men der kom da Gud være lovet Hans Henriksen og Kone fra Ravnsholt . . . og de stilede lige hen imod Nils . . . saa nu m a a t t e det da forhaabentlig ende med en Komedie!

Og man noterede med Tilfredshed, at det store Ar tværs over Godsejerens Næse, blev end rødere og kendeligere, da han fik Øje paa Parret . . . !

Minka gik og lo og talte højt og pegede de Sager ud, som hendes Mand burde købe.

— Hyss! Der er Godsejeren! sagde Hans pludselig og vilde dreje af.

Men Nils rakte venligt smilende Haanden frem og sagde:

— Goddag, Hans Henriksen . . . ! Ja, nu er det D e m, der skal tage Kampen op her. Bed Vorherre hjælpe Dem, at De ikke farer i m i t Kølvand!

Og da Hans stod stum uden Evne til at klare Øjeblikket, vendte Nils sig til Minka:

— Goddag, lille Frue . . . ! Saa De er ogsaa kommet til Auktion . . .

— Ja—e . . . stammede Minka rødmende. Det var deres første Møde efter hans Voldtægtsforsøg.

Men Nils klappede faderligt hendes buttede Kind og fortsatte:

— Ja, se nu at faa Manden til at købe saa meget som muligt . . . saa bliver det da, hvor det hører hjemme.

Og han klappede hende engang til og gik smilende bort . . .

— Satans ogsaa! mumlede Bønderne skuffet — Hva' gaar der af ham i Dag!

. . . Da tonede Forvalter Larsen frem, lang og overmodig.

Han hilste højrøstet paa de omkringstaaende, medens han haanligt plirende saa' hen mod sin fordums Herre og Husbond:

— Saadan skal de ha' det, de Smørtyve! fniste han.

Nils Uldahl standsede sin Gang, da han hørte Forvalterens onde Fnisen.

Saa gjorde han sindig omkring og gik tilbage. Hans Ansigt var blegt, og Arrene stod i det som Strimer af Blod.

— E n d e l i g ! tænkte Bønderne befriet — Nu k o m m e r det!

Men paa ny bød Nils Uldahl fredsommeligt en Haand frem:

— Forvalter Larsen, sagde han, og kun faa opfattede, at hans Stemme dirrede en Smule — kan De tilgive en gammel Mand hans utidige Overilelse . . . Jeg gør Dem herved min Undskyldning!

Vil De række mig Deres Haand som Tegn paa Forsoning?

Forfjamsket stak Forvalteren sin Haand frem, og Nils greb den og trykkede den . . .

Og da Nils Uldahl endogsaa senere paa Dagen gik hen og hilste paa sin Arvefjende gamle Søren Jensen, »Studeprangeren«, der havde købt hans Fædrenegaard Egesborg, indsaa Bønderne, at Godsejeren havde taget Skade paa sin Forstand og opgav ham . . .

Frøken Charlotte havde gjort sin Fader Uret ved ikke at ville tro paa hans gennemgribende Sjælsomvæltning; thi Dag fulgte paa Dag uden at Nils Uldahl i mindste Maade faldt tilbage til sit gamle syndefulde Levned. Spiritus nød han ikke mere, Kort rørte han ikke, og ikke saa han ad Kvinder til.

Ja selv sin Hjerteven Smeden, der paa ny havde meldt sig til Tjeneste, viste han Vintervejen.

Naturligvis dog først efter i milde Vendinger at have prøvet paa at tale til hans udødelige Sjæl . . .

Gribende var det at se disse to gamle Kombattanter, hvidhaarede og arrede af den samme Livets Kamp, sidde tørmundede Side om Side i Taarnværelset ved hint alderstegne Mahognitræs Klapbord, hvorover fordum Vinen havde flydt og Kortene danset . . . !

Nils Uldahl havde fortalt om, hvorledes Frelsen var kommet til ham gennem hans kære, salige Moder, der havde vist sig for ham i Drømme og ved sine Ord og Bønner manet ham bort fra Fortabel-

sens brede, asfalterede Vej ind paa Forsagelsens smalle og stenede ditto:

— Smed, Smed! endte han sin ophøjede Tale — Vend om! Vend om! Ogsaa D i n Besøgelsestid er nu inde!

Men Smeden kneb underfundigt et Øje sammen:

— Og Godsejeren vil heller ikke mere ha' med F r u e n t i m m e r at gøre? spurgte han.

— Nej, nej! sagde Nils forfærdet — Aldrig!

— Men hvor vil Godsejeren saa blive af med 'et, da?

— Det maa Gud om!

— Og d r i k k e, vil Godsejeren heller ikke mere?

— Nej!

— Jamen hvad er der saa tilbage, spør jeg?

— Fors a gelsen, Smed! Den store Glæde ved Fors a gelsen!

Men Smeden rystede sit hvide Hoved.

— Jeg synes saamæn, vi maa forsage nok i Forvejen, sagde han — at Vorherre gerne kunde unde vos de Par Fornøjelser, der er til Rest!

Og atter kneb han skælmsk et Øje til:

— Vil Godsejeren kanske saa heller ikke s p i s e mere?

Nils smilede overbærende:

— Jo, s p i s e vil jeg, sagde han — Men kun det f o r n ø d n e !

— Naa d o g ! nikkede Smeden, og Latteren tog ham — Ja, saa Velbekomme da! sagde han og stod

op — Og Adjøs med det samme . . . Og god Fornøjelse!

— Tænk nu over mine Ord, Smed! raabte Godsejeren efter ham.

— Ja — ha—ha—a! sagde Vennen og fôr af Sted.

Nils Uldahl saa ham fra sit Vindue flygte krumrygget ned gennem Gaarden. Benene slog sommetider ligefrem Kryds under Smeden, saadan lo han.

Men dette rørte ingenlunde Hr. Nils. Han vidste jo, at Forsagelsens Vej var kantet af Haanens Torne og Spottens Skarntyder . . .

Det var Bortrejsens Dag . . .

Familien Uldahl sad om Frokostbordet i Spisestuen. Hen paa Eftermiddagen skulde man forlade Havslunde.

Kasser og Kurve stod fuldt pakkede langs Væggene, og Sække med Linned og Klæder, og Byldter af Dyner og Puder.

Vinduerne var uden Gardiner. Dagslyset faldt skærende ind over det hele Kaos . . .

Man spiste under fuldstændig Tavshed. Kun af og til lød et »Værsgod« og et »Tak«, naar Fadene gik rundt . . .

Pludselig dukkede Frøken Sofies lille, blege Ansigt op foran en af Ruderne ud mod Haven; men forsvandt straks igen, uden at nogen havde set hende.

Nils Uldahl sad og stirrede vedholdende ned i sin Tallerken. Foran ham stod et Glas Mælk . . .

Ved Fru Lines Formidling havde han i de sidste Par Uger hver Dag deltaget i Familiens Maaltider. Og naar om Aftenen Lampen i Dagligstuen blev

tændt, gled han stille ind fra Døren til Entréen og satte sig paa en beskeden Stol i en Krog taknemmelig over, at man ikke viste ham bort, eller rejste sig og lod ham ene tilbage . . .

Alt dette havde Fru Lines varmtfølende Hjerte og gode milde Ord lidt efter lidt faaet gennemført.

Kun Frøken Sofie holdt sig vedblivende urokkelig afvisende overfor enhver Art af Forsoning. Faderen var endogsaa blevet hende om mulig endnu modbydeligere siden hans Ydmyghedsperiode var begyndt. Hun spiste aldrig sammen med de andre; og hun forlod et Værelse, saasnart Nils viste sig. Han syntes hende et lumsk og urent Dyr, og hun flyede gysende hans Nærhed. En Dag, da hun og Nils tilfældigvis mødtes i Entréen, og han frygtsomt og bønfaldende havde lagt sin Haand paa hendes Skulder, flygtede hun ud i Gaarden og kastede op af Væmmelse ved hans Berøring.

Fru Line havde atter og atter tryglet og bedt hende om at beherske sig. Men Sofie havde vendt sit forskræmte Ansigt op mod hende og sagt:

— Jeg k a n ikke, Mor, jeg k a n ikke! Det nytter ikke!

— Jamen, lille Sofie, husk dog paa, at naar vi nu flytter til Byen og faar en meget mindre Lejlighed, saa bliver Du jo nødt til at . . .

Sofie afbrød hende:

— Jeg flytter ikke med! sagde hun haardt — Og lad mig saa være i Fred!

Og Fru Line havde resigneret bøjet Hovedet. Hun forstod ikke sine Børns haarde Hjerter . . .

Og da hun senere oppe i »Kapellet« efter Sædvane havde taget sine Kort frem for ved deres trofaste Hjælp, at søge Trøst og Oplysning for Fremtiden, havde der midt i en ellers løfterig Stjerne pludselig lagt sig et sort og uigennemskueligt Spader-Es i Vejen, saa at alt fremdeles henlaa i Uvished og Mørke . . .

— —

Ogsaa fra Samkvemmet med sine Søstre havde Frøken Sofie trukket sig tilbage. Hun fandt i sit lille, oprørske Hjerte, at de bar sig lavt og usselt ad ved saaledes at tage Faderen til Naade, blot fordi han nu, som hun i sin ungdommelige Kortsynethed kaldte det: »krøb og logrede og skabede sig hellig!«

Og hun undgik deres Selskab og strejfede Dagene igennem kun fulgt af Tyrk rundt i Skovene og langs Bugtens Strand . . .

Hun var som en fredløs og vildfarende lille Fugl, der en Nat pludselig er vaagnet af sine Drømme og har set, tæt foran sig, i et Kattedyrs gulgrønne Blik al Livets isnende Rædsel . . .

Kære, kære Isidor (skrev hun for sidste Gang i sin Dagbog), jeg kan ikke mere holde Livet ud. Naar de andre i Eftermiddag tager herfra, tager jeg ikke med. Jeg v i l ikke bort fra Havslunde! Jeg vilde jo alligevel bare springe af Vognen og skrige

og skrige og løbe tilbage og blive vanvittig af Længsel! Hvor kan man dog elske et Sted saa højt, hvor man har haft det saa ondt? Jeg véd det ikke. Nej jeg vil dø, det er det eneste, der er for mig at gøre. Og saa er der jo ogsaa alt det andet forfærdelige, jeg har oplevet, Isidor, baade det, jeg har fortalt Dig, og det ingen Mennesker nogensinde skal faa at vide, og allermindst Du! Der er et Sted nede ved Bugten ved de to høje Klitter, der kan I finde mig, der er saa kønt. Jeg véd godt, at Tyrk vil springe ud efter mig, men saa tager jeg ham om Halsen og trækker hans Hoved ned under Vandet, og saa synker vi begge to. Farvel, Farvel, kæreste, kæreste Isidor! Glem mig ikke! Men jeg er alligevel saa bange!

Din lille
Sofie Uldahl-Ege
† den 28. August 1904.

Nu sluger jeg det Stykke Radérgummi, som jeg tog inde paa dit Skrivebord; det skal ingen andre eje.

EPILOG

Det var en Søndag Formiddag op under Jul. Der laa Sne over Byens Tage; og alt var øde og tomt . . .

Men saa faldt pludselig Kirkeklokkerne i, de hellige Porte sloges op, Menigheden fyldte Gaden, ønskede hinanden Velbekomme og ilede hjem til Middagsmaden.

Nils Uldahl og gamle Fru Thora Seemann forlod Kirken Side om Side, Salmebøgerne havde de i Hænderne.

— Vil Fruen ikke tage min Arm? Det er lidt glat.

— Jo Tusind Tak . . . ! Ja, det er lidt glat med den Sne. Men ellers et yndigt Vejr saa mildt og stille. Hvem skulde tro, at det snart var Jul! . . . Hvordan har de det hjemme?

Fru Thora vidste godt, at Nils ikke havde videre Samkvem med Familien; men hun holdt paa Formerne.

— Jo Tak, rigtig godt.

— Fruen og Døtrene komme aldrig i Guds Hus, synes jeg . . . ?

— Nej, desværre . . . ! Pas paa den Glidebane dér!

— Ja, jeg ser den, ja; de Børn, de Børn; men det er jo B ø r n ! . . . Det var en yndig Præken i Dag; synes De ikke, Hr. Uldahl?

— Udmærket! Jeg kommer til at sætte mere og mere Pris paa Provst Lindemann.

— Ja, han e r en dejlig Mand, d e j l i g ! . . . Tak, ja nu er jeg jo allerede hjemme. Og Tak for Led s a gelsen.

— Nej, jeg følger da virkelig Fruen op ad Trapperne!

Den gamle Dame lo fornøjet:

— G ø r De? Ja De er en udsøgt Kavaler, e r De!

Da Nils havde ringet paa, og Fru Seemann stod i Entréen, sagde han:

— Ja, saa kommer jeg altsaa paa Tirsdag?

— Ja, Tusind Tak! De véd ikke, hvormeget De er for mig!

— Følelsen er gensidig, kære Frue! Det giver en saadan fælles Tryghed at være sammen med Mennesker, der forstaar En!

— Gud velsigne Dem, ja, ikkesandt? . . . Tør jeg bede Dem hilse hjemme.

— Jeg i lige Maade Deres Mand.

— Tak! . . . Ja, saa paa Tirsdag?

— Paa Tirsdag, ja! . . . Farvel, kære Fru Seemann, og Tak for i Dag.

— Farvel, farvel, kære Hr. Uldahl! Og Gud velsigne Dem en Gang til for det, vi er for hinanden!

— —

Nils Uldahl havde vundet gamle Fru Seemanns Hjerte ved at fortælle hende hele sin Lidelseshistorie med sin Kone og sine Børn, som ved deres Uvenlighed imod ham havde drevet ham ud i et syndigt Liv. Og dernæst berettede han den kønne Historie om, hvorledes hans kære, afdøde Moder havde bevirket hans Omvendelse ved at vise sig for ham med Maning og Bønner.

Hvorefter Fru Seemann fuldstændig overvunden havde faaet ham optaget i Menigheden.

Og nu kom han hyppig paa Besøg hos hende, hvor de sad i Minde-Sofaen og talte om de højeste Ting, medens gamle Fader Seemann uimodtagelig for alle denne og den hinsidige Verdens Narrestreger læste sine Aviser i Dagligstuen ved Siden af . . .

Men det dybeste og uudsletteligste Indtryk havde dog Hr. Nils gjort paa Fru Thora ved indgaaende at forklare og udlægge for hende Dogmet om den ubesmittede Jomfrufødsel; dette fundamentale Spørgsmaal, som ikke engang hendes kloge og højtelskede Søn Isidor havde turdet tage op til alvorlig Behandling . . .

— —

Familien Uldahl var flyttet ind paa første Sal i en gammel Købmandsgaard, der laa ved Byens søndre Port.

Fru Line og Pigebørnene havde lejet Lejligheden, fordi der hørte en stor gammel Have til. Saa var

Overgangen ikke j u s t saa svær. Og blive paa Egnen vilde de; nu havde Fru Line jo desuden ogsaa faaet Frøken Sofies Gravsted at pusle om . . .

Nils forholdt sig ganske passiv til sin Families Handlinger, taknemmelig over, at man ikke ganske forstødte ham. Stille og beskeden førte han sig op. Og da han paa sit ydmyge Forslag om af opportune Hensyn at dele Soveværelse med sin Hustru som i gamle Dage, fik et betuttet Afslag, valgte han sig, for at genere saa lidt som mulig, et Par afsides Værelser oppe paa Loftet ved Siden af Pigekammeret.

Og her levede han tilbagetrukkent og stille og viste sig kun ved Maaltiderne. . . .

Men denne hjerteløse Forvisning fra Arne og Seng vakte naturligvis en betydelig Opsigt i den lille By. Gamle Fru Seemann paastod ligefrem at det var s k æ n d i g t, som hans Damer behandlede ham. Rundt i andre kristelige Hjem sagde man det samme. Og Nils blev lidt efter lidt betragtet som noget af en Martyr.

Selv det, at han et Par Gange, inden Naaden endnu ret havde faaet Krammet paa ham, havde haft et let Tilbagefald og var blevet set beruset paa Gaden, afkræftede ingenlunde hans Anseelse. Han angrede nemlig saa aldeles nydelig bag efter, levnede sig ikke selv Ære og sagde, at det skulde ikke undre ham, om Gud til sidst mistede Taalmodigheden . . .

Saa ofte Lejlighed gaves, gik han i Kirke. Og udsatte sig end yderligere for Verdens Spot ved Morgen og Aften at uddele religiøse Traktater til Arbejderne. Ja, han optraadte endogsaa af og til i gudelige Forsamlinger og lagde hele sin Fortid blot; hvad der vandt ham mangt et Øre i Menigheden . . .

Kun Fru Line og hendes Døtre forholdt sig stadig uforstaaende og afvisende over for denne Bevægelse.

Fru Line var bleven mere og mere indesluttet og faamælt siden sin Yndlingsdatters saa sørgelige Død. Ikke engang Kortene ydede hende længere nogen Trøst. Hun havde læst Frøken Sofies Dagbog, førend hun overleverede den til Isidor Seemann; og denne Læsning havde røvet hende hendes vante Ro. Hendes Mod var brudt, og hendes forhen saa stærke og taalsomme Sjæl havde mistet sin Spændkraft; thi hun havde jo ikke engang haft Evne til at forstaa og hjælpe sit stakkels, ensomme Barn. Og hun gentog fortvivlet den brystsyge Jens Olufs Ord: Det nytter ikke! Det nytter ikke! Menneskene boer saa langt fra hverandre! . . . Og hun havde dog haft den mest redebonne Vilje . . .

Kun naar hun sad i Lurvadts og Rottbøls lille Værelse henne i den Stiftelse, hvor Pigebørnene havde faaet dem anbragt, fandt hun en stakket Trøst. Lurvadt maatte da atter og atter berette om alt, hvad hun kunde huske om Frøken Sofie, muntert og bedrøveligt mellem hinanden.

Og Fru Line sad saa og lyttede stille til, medens

Rottbøl i et Hjørne af Stuen puslede med sine Dukker og nynnede sin Yndlingssang om Drømmenes skyløse Lande . . . Eller jonglerede med et eller andet mærkeligt Ord:

— Fallitgaard, Lafitgaard, Fallit—skidt—Kredit-Gaard! var den nyeste Forøgelse af hendes Repertoire . . .

Og som Fru Line hensled Livet, saaledes ogsaa hendes Døtre. De passede sig selv og gik hver sine Veje.

Frøken Anna sløsede Dagene igennem ved en Bog, som hun aldrig læste i. Og Frøken Charlotte og Frøken Frederikke sad dampende paa deres Piber og fordybede sig, hver paa sin Maade, i Tanken om Tiltrækningen mellem de menneskelige Køn . . .

Kun Martyren, Nils Uldahl-Ege, den ringeagtede, den fornægtede, den i enhver Henseende forhenværende rejste højere og højere sit hvide, kampslagne Hoved sejrrigt over Fortidens Aske:

Thi han havde fundet Gud . . .

RETTELSER

Side 323, Lin. 7 f. o. staar Naumacium, læs: Naumachia
- - - 12 f. o. - Chaseur, læs: Chasseur.

St. KONGENSGADE
40 K